

СИЛАБУС

Подільський державний аграрно-технічний університет
Факультет ветеринарної медицини і технологій у тваринництві
Кафедра ветеринарного акушерства, внутрішньої патології та
хірургії

Назва курсу	Вступ до фаху
E-mail кафедри	serhii.kernychnyi@gmail.com
Сторінка курсу в системі Moodle	http://pdatu.net.ua/course/index.php?categoryid=280

1.Коротка анотація до курсу: Навчальна дисципліна «Вступ до фаху» є однією із обов'язкових у підготовці здобувачів ОС «Магістр» спеціальності 211 «Ветеринарна медицина» на основі ПЗСО. Дана дисципліна сприяє формуванню у студентів професійної ідентифікації та являється необхідною ланкою об'єктивного бачення світу та обраної спеціальності студентами ветеринарних факультетів. Суть навчальної дисципліни у науково-дослідницькому напрямку, полягає в науковому вивченні, вмінні досліджувати, аналізувати та узагальнювати історичні матеріали що стосуються ветеринарної медицини та сприяє подальшому навчанню і практичній діяльності лікаря ветеринарної медицини.

2. Мета та цілі курсу: Головна мета викладання дисципліни «Вступ до фаху» полягає в тому, щоб розкрити зміст еволюції ветеринарної діяльності людини і суспільства, як науки та практики, у контексті часового та просторового аналізу, генезису та можливому науково-теоретичному проектуванні.

Основними завданнями при вивченні дисципліни є:

- оволодіння методами історико-наукового дослідження;
- вивчення історії ветеринарної медицини з найдавніших часів до сучасності, у різних країнах світу з акцентом на історію України;
- виявлення причин, факторів, тенденцій та закономірностей які супроводжували становлення та розвиток ветеринарної медицини;
- узагальнення та встановлення зв'язків між ветеринарною діяльністю та загальною, економічною, політичною, історією суспільства та загальною історією науки;

3. Формат курсу:

Змішаний - курс, що має очну складову і супровід в системі Moodle, включає структуру, контент, завдання і систему оцінювання.

4. Результати навчання: Здобувач вищої освіти після завершення курсу «Вступ до фаху» повинен вміти: відтворювати термінологію з даної дисципліни, володіти інформацією із вітчизняних та іноземних джерел щодо основних віх в історії розвитку ветеринарної медицини, пропонувати інноваційні підходи для вирішення проблемних ситуацій професійного або соціального походження тощо.

5. Пререквізити: навчальна дисципліна «Вступ до фаху» базується на знаннях таких дисциплін, як: загальна історія (хронологія, історія

світу, поняття історичної географії, основні поняття релігієзнавства, видатні персоналії, історія науки і т.д.), економічна історія (суспільно-економічні формації, економічні відносини), політична історія (політичні системи), географія (основи картографії, фізична, політична, етнографічна географія), біологія (вчення еволюції, основи біології), зоологія (зоологічна систематика), основи ветеринарії (термінологія, загальні поняття) світова література (твори в яких прямо чи побічно міститься інформація стосовно ветеринарії) та ін..

6. Технічне й програмне забезпечення /обладнання:

1. Комп'ютер з електронним проектором та переносним екраном.
2. Відеофільми.
3. Презентаційний мультимедійний матеріал для лекцій і лабораторних занять.
4. Музейні препарати.
5. Повні тексти лекцій, інструктивний матеріал.
6. Методичні рекомендації до практичних занять та самостійної роботи.

7. Схема курсу

Тема	Форма заняття
Вступна. Вчення про походження людини та становлення первісного суспільства, його роль у формуванні світогляду фахівця ветеринарної медицини. Трипільська культура (IV – II тис. до н.е.). Кочові народи на теренах України (I тис. до н.е. – VI ст. н.е.).	лекція
Лікувальна справа в державах Давнього Сходу (IV – III тис. до н.е. – III ст. н.е.). Ветеринарія у Стародавніх Греції та Римі.	лекція
Історія ветеринарної медицини Середньовіччя (IV – XIV ст. н.е.). Ветеринарія Русі (VII – XIII ст.) Ветеринарія Європи періоду Ренесансу (XV – XVII ст.) Ветеринарія Запорізької Січі.	лекція
Ветеринарія Європи XVIII – XIX ст. Ветеринарія в Україні у XVIII – XIX ст.	лекція
Ветеринарія в Україні у XIX – XX ст.. Ветеринарна медицина України в роки незалежності.	лекція
Вступне заняття. Доместикація свійських тварин. Географія переселення народів, культурні та господарські взаємини. Лікарська справа у найдавніші часи. Ветеринарія у країнах Древнього Сходу Перші письмові свідчення відносно ветеринарної справи. (IV тис. до н.е. – III ст. н.е.). Релігійні погляди на тваринництво та лікувальну справу. Канон “Авеста” Ветеринарія Стародавньої Греції і Риму. Відомі діячі античної науки і літератури, та їх вклад у світову культуру. Літературні джерела. Ветеринарія у Візантійській імперії та країнах Середньовічної Європи. Підручник з ветеринарії	практичне заняття самостійна робота

“Гіпіатрика”. Територіальні завоювання арабів. Анатом А. Везалій	
Ветеринарія Стародавньої Русі. Монастирські літописи. Князівські статuti та закони. Цехова система. Ветеринарія у Європі XVIII – XIX ст. Праці відомих вчених різних наукових галузей (М.В. Ломоносов, Ч. Дарвін, Р. Вірхов, Л. Пастер, Д. Лістер, Р. Кох, І. Андрієвський і т. ін.)	практичне заняття самостійна робота
Ветеринарія в Україні у XVIII – XIX ст. Відкриття ветеринарних навчальних закладів. Відомі діячі ветеринарної науки і практики: І.С. Андрієвський, Я.К. Кайданов, І.В. Всеволодов, І.І. Равіч і т. ін.	практичне заняття самостійна робота
Ветеринарна медицина України у XX – XXI т.. Сучасна структура ветеринарної медицини України, цілі та завдання. Майбутнє ветеринарної медицини України	практичне заняття самостійна робота
Становлення ветеринарії на Поділлі. Становлення і розвиток. Боротьба із епізоотіями. Лікувальна справа. Видатні ветеринарні фахівці регіону.	практичне заняття самостійна робота

8. Підсумковий контроль – залік (за умови виконання вимог навчальної програми).

СИЛАБУС

Подільський державний аграрно-технічний університет
Факультет ветеринарної медицини і технологій у тваринництві
Кафедра математичних дисциплін, інформатики і моделювання

Назва курсу	Інформаційні технології
E-mail:	mushenik77@ukr.net
Сторінка курсу в системі Moodle	http://pdatu.net.ua/course/view.php?id=544

1. Коротка анотація до курсу - Навчальна дисципліна «Інформаційні технології» є обов'язковою при підготовці фахівців спеціальності 211 «Ветеринарна медицина» освітнього ступеня „Магістр”. Дисципліна «Інформаційні технології» передбачає лекційні, лабораторні, та індивідуальні заняття під керівництвом викладача та самостійну роботу студента, що забезпечує закріплення теоретичних знань, сприяє набуттю практичних навичок і розвитку самостійного наукового мислення. Вивчення дисципліни дає підґрунтя для подальшого використання комп'ютерної техніки в численних спеціальних методах вивчення та аналізу інформації.

2. Мета та цілі курсу - формування у майбутніх фахівців сучасного рівня інформаційної та комп'ютерної культури, набуття практичних навичок роботи на сучасній комп'ютерній техніці та використання сучасних інформаційних технологій для вирішення різноманітних завдань у практичній діяльності за фахом.

3. Формат курсу - Очний

Змішаний - курс, що має супровід в системі Moodle, має структуру, контент, завдання і систему оцінювання;

4. Результати навчання – знати: основні характеристики апаратного і програмного забезпечення, необхідних для реалізації науково-дослідних проєктів; принципи організації та функціонування комп'ютерних мереж і їх сервісів; можливості інтернет-ресурсів аграрного спрямування; правила захисту інтелектуальної власності при роботі з Інтернет-ресурсами; оформлення звітів; візуалізації одержаних результатів;

вміти: здійснювати пошук і збирання накопиченої у різних джерелах, зокрема в Internet-джерелах, фахової інформації; проводити комплексну обробку і аналіз інформації; створювати оптимальну структуру даних для зберігання первинної інформації і нового інформаційного продукту, одержаного в результаті обробки і аналізу вхідних даних; одержувати необхідні дані із створеної структури даних, представляти їх у графічному та інших форматах; оптимізувати систему обробки інформації з метою вдосконалення інформаційних процесів і уточнення варіантів раніше прийнятих рішень; використовувати інформаційно-комунікаційні технології для обміну інформацією, для ділового спілкування, презентації своїх досягнень тощо.

5. Пререквізити – вивчення дисципліни «Інформаційні технології» базується на шкільному курсі «Інформатика». Матеріал цієї дисципліни використовується у подальшому вивченні дисциплін фундаментальної, природничо-наукової і професійної підготовки.

6. Технічне й програмне забезпечення /обладнання:

1. Комп'ютер з електронним проектором та переносним екраном.
2. Повні тексти лекцій.
3. Роздатковий ілюстративний матеріал лекцій.
4. Презентаційний матеріал для читання лекцій.
5. Методичні вказівки для виконання практичних занять.
6. Методичні вказівки для виконання самостійної роботи.
7. Повний перелік контрольних питань з навчальної дисципліни.
8. Тестові завдання для проведення поточного контролю.
9. Тестові завдання для проведення підсумкового контролю.

7. Схема курсу

Тема	Форма заняття
Тема 1. Загальні відомості про інформацію, інформаційні системи.	лекція
Тема 2. Сучасні підходи та організаційно- методичні основи створення ІС. Еволюція ІС.	лекція
Тема 3. Інтегровані інформаційні системи.	лекція
Тема 4. Архітектура та апаратне забезпечення персональних комп'ютерів.	лекція
Тема 5. Програмне забезпечення ПК.	лекція
Тема 6. Системи обробки текстів.	лекція
Тема 6. Системи обробки текстів.	лекція
Тема 7. Обробка даних табличним процесором.	лекція
Тема 7. Обробка даних табличним процесором.	лекція
Тема 8. Організація інформаційної бази системи оброблення інформації.	лекція

Тема	Форма заняття
Форматування текстового документу.	Лабораторне заняття
Розміщення графіки в текстовому документі.	Лабораторне заняття
Створення формул в текстовому редакторі.	Лабораторне заняття
Робота з текстом в декілька колонок.	Лабораторне заняття
Представлення інформації в табличній формі.	Лабораторне заняття
Створення електронної таблиці, виконання обчислень над табличними даними та побудова діаграм.	Лабораторне заняття
Основні прийоми роботи з електронною таблицею. Створення таблиць. Виконання найпростіших розрахунків. Excel	Лабораторне заняття
Використання стандартних функцій та побудови графіків.	Лабораторне заняття
Використання логічних, текстових і календарних функцій. Excel.	Лабораторне заняття
Кореляційний та регресійний аналіз в Excel.	Лабораторне заняття

8. Підсумковий контроль – залік (за умови виконання вимог навчальної програми).

СИЛАБУС

Подільський державний аграрно-технічний університет
Навчально-науковий інститут енергетики
кафедра фізики, охорони праці та інженерії середовища

Назва курсу	ОХОРОНА ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ
E-mail:	kokas2008@ukr.net fiztd@pdatu.edu.ua
Сторінка курсу в системі Moodle	http://pdatu.net.ua/course/view.php?id=1369

1. Коротка анотація до курсу

Навчальна дисципліна «Охорона праці та безпека життєдіяльності» є обов'язковою при підготовці фахівців освітнього ступеня «Бакалавр», тому що є основою наук про небезпеки в умовах, як в умовах повсякденного життя, так і в умовах виробництва.

Предметом дисципліни являються небезпеки в системі «людина – життєве (навколишнє) середовище» з метою їх попередження для забезпечення безпеки в умовах побуту, виробництва та надзвичайних ситуацій.

При вивченні дисципліни здобувач має отримати відповідні сучасним вимогам знання про загальні закономірності виникнення і розвитку небезпек, надзвичайних ситуацій, їх властивості, можливий вплив на життя і здоров'я людини та сформулювати необхідні в майбутній практичній діяльності спеціаліста уміння і навички для їх запобігання і ліквідації, захисту людей в умовах повсякденного життя та виробництва.

В системі «людина – життєве (навколишнє) середовище» існує ряд проблем, які викликали необхідність виділення частини оточуючих нас небезпек в окрему дисципліну «Охорона праці та безпека життєдіяльності»:

а) *надзвичайне зростання ступеня ризику травматизму та загибелі людей* при взаємодії зі складними технічними системами на виробництві, транспорті та побуті;

б) *зростання числа випадків технологічних катастроф* (аварії на АЕС, на хімічних та інших небезпечних виробництвах, транспортні нещасні випадки тощо) зумовлене зниженням реальної надійності пристроїв, зроблених людиною, та помилками персоналу під час їх експлуатації. З'явився страх втратити контроль над технікою;

в) *забруднення навколишнього середовища*, яке полягає у збільшенні антропогенного навантаження від життєдіяльності людини. Місцями воно досягло граничного рівня, що викликає загрозу існуванню людини як біологічного виду;

г) *ненадійність потенційної ефективності технічних систем*. Причини цього пояснюються:

- неузгодженістю рівня розвитку та підготовки людини з особливостями техніки;

- неузгодженістю можливостей людини з параметрами обладнання, що особливо проявляється за умов дефіциту часу, інформації та дії зовнішніх факторів;

- низьким рівнем відповідальності людей за результати своїх дій;

- відсутністю особистої зацікавленості у досягненні найвищих результатів.

Тому питання виживання в життєвому середовищі, яке постійно ускладнюється і часто стає «ворожим» для існування людини не є риторичним, але нагальним, для забезпечення існування людини, як індивідууму, так і людства в цілому.

2. Мета та цілі курсу

Мета – забезпечити відповідні сучасним вимогам знання студентів про загальні закономірності виникнення і розвитку побутових та виробничих небезпек, їх властивості, можливий вплив на життя і здоров'я людини та сформулювати необхідні в майбутній практичній діяльності спеціаліста уміння і навички для їх запобігання та ліквідації, захисту людей та навколишнього середовища; формування у майбутніх фахівців з вищою освітою знань та умінь з правових і організаційних питань охорони праці, з питань гігієни праці, виробничої санітарії, техніки безпеки та пожежної безпеки, визначеного відповідними державними стандартами освіти, а також активної позиції щодо практичної реалізації принципу пріоритетності охорони життя та здоров'я працівників по відношенню до результатів виробничої діяльності.

В результаті вивчення дисципліни майбутній фахівець повинний засвоїти:

- ідентифікацію потенційних небезпек (розпізнавати їх вид, визначати просторові та часові координати, величину та імовірність їх прояву);
- визначення небезпечних, шкідливих та вражаючих факторів, що породжуються джерелами цих небезпек;
- прогнозування можливості і наслідків впливу небезпечних та шкідливих факторів на організм людини, а вражаючих факторів на безпеку системи «людина - життєве середовище»;
- нормативно-правову базу захисту особистості та навколишнього середовища, прав особи на працю, медичне забезпечення, захист у надзвичайних ситуаціях тощо;
- заходи та застосування засобів захисту від дії небезпечних, шкідливих та вражаючих факторів;
- методи запобігання виникненню надзвичайних ситуацій, а в разі їх виникнення приймати адекватні рішення та виконувати дії, спрямовані на їх ліквідацію;
- практичну діяльність, громадсько-політичні, соціально-економічні, правові, технічні, природоохоронні, медико-профілактичні та освітньо-виховні заходи, спрямовані на забезпечення здорових і безпечних умов існування людини в сучасному навколишньому середовищі;
- планування заходів щодо створення здорових і безпечних умов життя та діяльності у системі «людина - життєве середовище».
- питання організації охорони праці, обов'язки посадових осіб і їхню відповідальність за створення здорових і безпечних умов праці;
- методи аналізу травматизму і захворюваності;
- способи попередження появи небезпечних і шкідливих виробничих факторів;
- методи і засоби колективного й індивідуального захисту;
- основні вимоги техніки безпеки при виконанні трудових обов'язків на робочому місці;
- причини пожеж, профілактику і способи їх гасіння.

3. Формат курсу - очний

Змішаний - курс, що має супровід в системі Moodle, має структуру, контент, завдання і систему оцінювання;

4. Результати навчання

Після вивчення дисципліни студент повинен знати і уміти:

- основні положення Концепції національної безпеки України, що стосуються безпеки життя та здоров'я особи;
- основні поняття, визначення та терміни;
- аксіому про потенційну небезпеку діяльності людини;
- джерела небезпеки та їх класифікація;
- концепцію допустимого ризику;
- загальні положення управління ризиком;
- системи забезпечення життєдіяльності людини;
- основні характеристики аналізаторів організму людини;
- роль органів чуття в забезпеченні безпеки;
- психофізіологічний закон Вебера-Фехнера;
- дію наркотичних, лікарських та інших речовин на організм людини;
- фізіологічні, матеріальні та духовні потреби людини;
- характеристику середовища життєдіяльності людини;
- синергізм та антагонізм дії шкідливих факторів;
- роль біоритмів людини в забезпеченні її життєдіяльності;
- категорії факторів, що змушують людину ризикувати;
- психологічні причини свідомого порушення виконавцями вимог безпеки;
- основні джерела забруднення атмосфери, водних ресурсів та ґрунтів;
- основні види взаємодії та трансформації забруднень в оточуючому середовищі;
- негативні наслідки нераціонального природокористування;
- причини та характер виникнення абіотичних природних небезпек;
- загальні заходи і засоби захисту від бактеріальних та вірусних захворювань;
- небезпека життя та здоров'ю людей від отруйних рослин та грибів;
- небезпека контакту з тваринами, комахами та рибами;
- основні заходи, спрямовані на попередження та мінімізацію негативних наслідків природних небезпек;
- причини та характер виникнення техногенних небезпек;
- заходи захисту від небезпек, пов'язаних з транспортними засобами;
- заходи безпеки при використанні горючих, легкозаймистих і вибухонебезпечних речовин та матеріалів;
- заходи захисту від небезпек, пов'язаних з електричним струмом;
- основні заходи та засоби захисту від джерел випромінювання;
- дію токсичних речовин на організм людини та заходи і засоби захисту від їх дії;
- причини виникнення небезпек при експлуатації та утриманні житла;
- загальні причини виникнення соціальних та політичних небезпек;
- характеристики комбінованих небезпек;
- заходи для запобігання зсувів, пожеж та вибухів у житловому фонді;

- особливі заходи безпеки при використанні у побуті газу, токсичних, пожеже- та вибухонебезпечних речовин, електричного устаткування, судин, що знаходяться під тиском тощо;

- загальні правила користування та поведінки в приміщеннях житлових будинків і на прибудинковій території;
- заходи для запобігання зсувів, пожеж та вибухів у житловому фонді;
- вимоги щодо забезпечення санітарно-гігієнічного та епідемічного благополуччя населення;
- загальні правила поведінки на вулицях і дорогах, використання транспортних засобів та користування ними;
- причини виникнення, загальна характеристика та класифікація надзвичайних ситуацій;
- ідентифікацію типу ситуацій та оцінка рівня небезпеки;
- принципи та засоби захисту населення в умовах надзвичайних ситуацій;
- дії адміністрації, персоналу та населення при виникненні надзвичайних ситуацій;
- організація ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій;
- види уражень організму людини;
- послідовність дій при наданні першої долікарської допомоги;
- комплектація аптечки першої допомоги;
- підручні засоби для надання першої допомоги,
- правила зупинення кровотечі та обробки ран;
- правила і порядок дій при виведенні людини з непритомного стану та стану клінічної смерті.
- основні законодавчі акти про ОП;
- міжгалузеві і галузеві нормативні акти про ОП, їх кодування;
- органи державного нагляду за ОП;
- відповідальність за невиконання вимог з ОП;
- відшкодування збитків працівникам у разі ушкодження їх здоров'я та моральних збитків;
- навчання з питань ОП при підготовці працівників, при їх прийнятті на роботу та в період роботи;
- порядок розслідування нещасних випадків на виробництві.
- поняття «виробнича санітарія» та «гігієна праці», фактори, що обумовлюють санітарно-гігієнічні умови праці;
- мікроклімат та його вплив на організм людини;
- гігієнічну класифікацію шкідливих речовин за характером дії на організм людини та класи небезпечності шкідливих речовин;
- основні методи профілактики отруєнь та професійних захворювань;
- гігієнічне нормування забруднення повітря шкідливими речовинами;
- методи контролю повітря робочої зони і вимоги до них;
- класифікація вентиляційних систем та їх призначення, організація повітрообміну в приміщенні, схеми вентиляції;
- види виробничого освітлення, його значення, вимоги санітарних норм до виробничого освітлення;
- параметри звукового поля, дію шуму на організм людини і методи захисту від нього;
- види вібрацій, їх параметри, нормування та вплив на організм людини;
- вплив електромагнітних полів на людину та методи захисту від них;
- види і джерела іонізуючих випромінювань, соматичні та генетичні наслідки радіаційного опромінення;

- поглинуту та еквівалентну дози, одиниці виміру, заходи і засоби захисту від іонізуючих випромінювань, гігієнічне нормування радіаційного опромінення;
- складові безпечності технологічного процесу і обладнання;
- основи техніки безпеки при виконанні практичних завдань на робочому місці;
- основи техніки безпеки при проведенні лабораторних і практичних занять в ПТНЗ;
- значення питань електробезпеки, фактори, що впливають на характер ураження електричним струмом;
- поняття пожежної безпеки і шкідливі та небезпечні фактори при пожежі;
- особливості горіння газів, рідин, твердих горючих речовин, пилу;
- показники пожежовибухонебезпеки речовин різного агрегатного стану;
- класифікація приміщень і виробництв за вибухопожежонебезпечністю;
- вибухо- та пожежонебезпечність приміщень і зон за ПУЕ;
- система попередження пожеж і пожежного захисту в ПТНЗ;
- методи та речовини, що застосовуються при гасінні пожеж, первинні та стаціонарні засоби пожежогасіння, колективні та індивідуальні засоби захисту людей під час пожеж;
- на основі аналізу результатів власних спостережень за навколишнім середовищем, використовуючи типові ознаки виникнення небезпек, ідентифікувати джерела і типи небезпек, шкідливі та небезпечні чинники;
- на основі результатів аналізу характеру діяльності людини та моделей типових небезпечних ситуацій прогнозувати можливість виникнення небезпек, шкідливих та небезпечних чинників;
- на основі інформації про наявність або можливість виникнення шкідливих і небезпечних чинників та про їх кількісні характеристики за допомогою моделей типових небезпечних ситуацій визначати рівень індивідуального ризику;
- використовуючи інформацію про допустимий рівень індивідуального ризику та типові рекомендації щодо адекватних дій у разі виникнення ознак небезпечної ситуації, зменшувати ризик до допустимих значень;
- на основі аналізу результатів власних спостережень за навколишнім середовищем та використовуючи типові ознаки шкідливих і небезпечних чинників, своєчасно визначати наявність небезпечної ситуації, її вид та резерв часу;
- за результатами прогнозу можливості виникнення небезпек, шкідливих та небезпечних чинників, або на основі інформації про наявність і вид небезпечної ситуації, резерву часу, а також типових рекомендацій щодо адекватних дій визначати план індивідуальних дій з метою попередження або зменшення рівня вірогідного пошкодження;
- використовуючи штатні та допоміжні засоби, реалізовувати попередньо розроблений план дій щодо попередження або зменшення можливого пошкодження;
- на основі положень нормативно-правових актів та індикаторів сталого розвитку розробляти і оформляти вимоги до відповідних органів виконавчої влади та об'єктів господарювання щодо визначення фактичного та забезпечення допустимого рівня безпеки й створення нешкідливих умов для життєдіяльності;
- на основі аналізу результатів спостережень за навколишнім середовищем, використовуючи адекватні методи та методики давати оцінку екологічним та соціальним наслідкам інцидентів
- на підставі технологічної документації, використовуючи чинну нормативно-правову базу з питань охорони праці організовувати дотримання вимог безпеки праці учасниками трудового процесу;

- на підставі технологічної документації, використовуючи чинну нормативно-правову базу організовувати дотримання санітарно-гігієнічних вимог учасниками трудового процесу;
- за умов виробничої діяльності:
- на підставі технологічної документації, використовуючи чинну нормативно-правову базу, контролювати дотримання безпеки праці учасниками трудового процесу;
- на підставі технологічної документації, використовуючи чинну нормативно-правову базу, контролювати дотримання санітарно-гігієнічних вимог учасниками трудового процесу;
- на основі аналізу результатів власних спостережень за наслідками нещасного випадку або аварії, користуючись чинними положеннями визначати факт випадку чи аварії;
- у складі комісії з розслідування нещасного випадку, користуючись чинними положеннями, скласти акт про нещасний випадок на виробництві.

5. Пререквізити: здобувач вищої освіти повинен володіти матеріалом курсу «Вища математика», «Фізика», «Хімія», «Екологія».

6. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

1. Комп'ютер з відеопроєктором та переносним екраном.
2. Презентаційний мультимедійний матеріал.
3. Лабораторні прилади та установки.
4. Тексти лекцій.
5. Роздатковий ілюстративний матеріал.

7. Схема курсу

Тема
ТЕМА 1. Теоретичні основи БЖД. Небезпека – потенційне джерело шкоди. Ризик – як оцінка небезпеки
ТЕМА 2. Людина – основний елемент системи «Л-ЖС». Взаємодія людини з навколишнім середовищем та технікою. Життєве середовище та його характеристика. Види небезпек та їх характеристика
ТЕМА 3. Теоретичні та нормативно-правові основи ОП
ТЕМА 4. СУОП підприємства. Функції і завдання СУОП
ТЕМА 5. Загальні положення фізіології, гігієни праці та виробничої санітарії. Мікроклімат робочої зони. Вентиляція виробничих приміщень. Освітлення виробничих приміщень. Шум, ультразвук та інфразвук. Вібрація. Іонізуючі та електромагнітні випромінювання
ТЕМА 6. Вимоги безпеки до технологічного обладнання та процесів. Техніка безпеки при виконанні механізованих робіт. Електробезпека.
ТЕМА 7. Основи пожежної безпеки

Тема
Теоретичні постулати БЖД
Аналізатори людини
Розробка, погодження та затвердження інструкцій з охорони праці
Розслідування нещасних випадків на виробництві
Дослідження параметрів мікроклімату
Дослідження природного освітлення
Дослідження опору тіла людини електричному струму
Первинні засоби пожежогасіння

8. Підсумковий контроль – іспит (за умови виконання вимог навчальної програми).

СИЛАБУС

Подільський державний аграрно-технічний університет
Навчально-науковий інститут дистанційної і заочної освіти
Кафедра теоретико-правових і соціально-гуманітарних дисциплін

Назва курсу	Філософія
E-mail:	busterbunny@ukr.net
Сторінка курсу в системі Moodle	http://pdatu.net.ua/course/view.php?id=567

1. Коротка анотація до курсу. Навчальна дисципліна «Філософія» є обов'язковою при підготовки фахівців спеціальності 211 «Ветеринарна медицина» ОС «Магістр» на базі загальної середньої школи. Вона є фундаментом циклу соціально-гуманітарних дисциплін та забезпечує інтеграцію соціально-гуманітарного, природничого і технічного знання. Ґрунтоване вивчення філософії є необхідною передумовою підготовки майбутніх ветеринарних лікарів від світогляду та професійних якостей яких залежать трансформаційні процеси в економічній та соціальній сферах суспільства. Зміст та проблематика дисципліни: специфіка, структура, функції та призначення філософії; становлення та історичні етапи розвитку філософії; філософське осмислення світу, людини, свідомості, суспільства, культури та глобальних проблем сучасності; теорія наукового пізнання (епістемологія); методологія наукового пізнання; теорія цінностей (аксіологія); основи логіки, етики, естетики та релігієзнавства.

2. Мета та цілі курсу – забезпечити такий рівень викладання і засвоєння філософії який відповідає сучасним вимогам, формувати у майбутніх фахівців ветеринарно-медичної спеціальності сучасної наукової картини світу, абстрактного, логічного, системного, творчого і критичного мислення, моральних цінностей, методологічної культури наукового дослідження. Концепція викладання навчальної дисципліни «Філософія» спирається на положення Закону України про вищу освіту, принципах ЮНЕСКО та Великої Хартії Університетів згідно з якими сучасний фахівець з університетської освіти – це високоосвічений та висококультурний фахівець в певній галузі економіки, культури, освіти, що має науковий світогляд й сповідує гуманістичні цінності. В процесі вивчення дисципліни планується досягти наступних цілей:

- формувати у здобувачів вищої освіти уявлення про особливості типу філософського мислення;
- ознайомити здобувачів вищої освіти з основними філософськими проблемами, поняттями та категоріями;
- експлікувати ідеї представників античної, середньовічної, ренесансної, новочасної та сучасної філософії, визначити місце української філософії в контексті світової філософії;
- формувати вміння комплексно розглядати і аналізувати проблеми, приймаючи адекватні рішення;
- допомогти здобувачам вищої освіти зрозуміти кризь призму філософського мислення й з застосуванням філософських категорій складні та суперечливі процеси суспільного і особистого життя;

- забезпечити можливості подальшого самостійного вивчення філософії;
- формувати у здобувачів вищої освіти спроможності до критичного, але толерантного аналізу протилежних ідей, позицій, думок, точок зору;
- забезпечити вихід в простір комунікації, тобто створення умов для вільного спілкування і середовище інтелектуалів.

3. Формат курсу – Змішаний курс, що має супровід в системі Moodle, має структуру, контент, завдання і систему оцінювання.

4. Результати навчання – знати основний зміст усіх тем дисципліни; визначення і зміст фундаментальних філософських понять та категорій; основні ідеї головних напрямів і представників класичної, світової та вітчизняної філософії; **уміти** оперувати філософськими поняттями і категоріями; діалогувати; сформулювати і відстоювати свою власну позицію і свої переконання; оволодіти методологією наукового дослідження; інтерпретувати нескладні тексти творів великих філософів минулого і сучасності; застосовувати набуті знання при аналізі нагальних проблем сьогодення.

5. Пререквізити – здобувач вищої освіти повинен володіти матеріалом наступних курсів - «Історії України і української культури», «Політології», «Біології», «Хімії», «Фізики».

6. Технічне й програмне забезпечення/обладнання

1. Комп'ютер з відеопроєктором та переносним екраном.
2. Презентаційний мультимедійний матеріал.
3. Тексти лекцій або авторські навчальні посібники викладача курсу.
4. Роздатковий ілюстративний матеріал.

7. Схема курсу

Тема, план	Форма заняття
Тема 1. Предмет, проблематика, специфіка, структура, функції та призначення філософії <ol style="list-style-type: none"> 1. Предмет та проблематика філософії 2. Специфіка філософського знання 3. Структура та функції філософії 4. Призначення та практичне значення філософії 	лекція
Тема 2. Філософське розуміння світу	лекція

Тема, план	Форма заняття
<ol style="list-style-type: none"> 1. Об'єктивна реальність та форми її існування. 2. Основні форми руху матерії та їх взаємозв'язок 3. Рівні структурної організації матерії 4. Простір і час як способи існування матерії 	
<p>Тема 3. Філософське осмислення свідомості і пізнання</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Свідомість, її сутність, властивості та структура 2. Свідомість і мова, їх взаємозв'язок 3. Пізнання, його сутність та основні види 4. Істина та її критерії 	лекція
<p>Тема 4. Логіка і методологія наукового пізнання</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Місце логіки в системі філософії 2. Закони та форми логічного мислення 3. Рівні та форми наукового пізнання 4. Методи наукового пізнання 	лекція
<p>Тема 5. Філософське осмислення культури</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність культури, її риси та функції 2. Людина як творець і творіння культури 3. Структура культури, її рівні, типи і форми 4. Культура і цивілізація 	лекція
<p>Тема 6. Філософське осмислення глобальних проблем сучасності</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Світ на початок ХХІ ст. 2. Багатоманітність глобальних проблем 3. Філософське осмислення майбутнього 	лекція

Тема, план	Форма заняття
<p>Тема 7.Філософські проблеми біології та ветеринарної медицини</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості біологічного і ветеринарно-медичного знання та їх місце в системі наукового знання 2. Продовольча проблема в системі глобальних проблем сучасності 3. Специфіка клінічного мислення 4. Етичні проблеми ветеринарної медицини 5. Роль і місце ветеринарно-медичної інтелігенції в сучасному світі 	лекція
<p>Тема 1.Філософія Стародавнього Сходу та античної Європи</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Періодизація історії філософії 2. Філософія Стародавньої Індії та Стародавнього Китаю 3. Рання антична філософія 4. Класична антична філософія 5. Філософія еллінізму. Римська філософія 	семінарське заняття
<p>Тема 2. Філософія європейського середньовіччя та епохи Відродження</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Філософія в системі культурно-релігійного комплексу середньовіччя 2. Апологетика, патристика і схоластика 3. Гуманістична спрямованість філософії епохи Відродження 4. Натурфілософія епохи Відродження 5. Політична філософія епохи Відродження 	семінарське заняття
<p>Тема 3. Філософія Нового часу</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Соціально-політичні та культурні передумови філософії Нового часу 2. Раціоналізм та емпіризм - основні напрями філософії XVII – XVIII ст. 3. Філософія Просвітництва 4. Класична німецька філософія 5. Некласична філософія XIX ст. 	семінарське заняття
Тема 4. Сучасна світова філософія	семінарське заняття

Тема, план	Форма заняття
<ol style="list-style-type: none"> 1. Криза «класичної філософії» та зародження сучасної некласичної філософії 2. Антропологічний напрям (екзистенціалізм, неофрейдизм) 3. Сцієнтистський напрям (неопозитивізм, аналітична філософія) 4. Релігійна філософія 5. Філософія історії 	
<p>Тема 5.Українська філософія й основні етапи її розвитку</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Філософська думка України доби Київської Русі 2. Філософська думка України епохи Відродження 3. Філософська думка України епохи Просвітництва 4. Українська філософія ХІХ ст. 5. Українська філософія ХХ та ХХІ ст. 	семінарське заняття
<p>Тема 6. Філософське вчення про розвиток та взаємозв'язок</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Діалектика як вчення про універсальні зв'язки та розвиток 2. Основні принципи діалектики 3. Основні категорії діалектики 	семінарське заняття
<p>Тема 7. Філософська антропологія і соціальна філософія</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність та походження людини 2. Філософське осмислення сенсу життя, свободи, смерті та безсмертя 3. Особливості філософського вивчення суспільства 4. Основні підсистеми суспільства 5. Суспільний прогрес та його критерії 	семінарське заняття
<p>Тема 8. Основи етики, естетики та релігієзнавства</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні проблеми етики, естетики та релігієзнавства 2. Етика – філософська наука про мораль 3. Естетичне осмислення сутності мистецтва 4. Філософське осмислення сутності релігії 	семінарське заняття

8. Підсумковий контроль – залік (за умови виконання вимог навчальної програми).

СИЛАБУС

**Подільський державний аграрно-технічний університет
інженерно-технічний факультет
кафедра професійної освіти**

Назва курсу	Академічне письмо
E-mail	olena.knysh.pdatu@gmail.com
Сторінка курсу в системі Moodle	http://pdatu.net.ua/course/view.php?id=642

1. Коротка анотація до курсу

Навчальна дисципліна «Академічне письмо» є обов'язковою для підготовки здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Ветеринарна медицина» спеціальності 211 «Ветеринарна медицина».

В умовах розбудови України, утвердження її на міжнародній арені, закріплення української мови як державної, розширення процесів демократизації нашого суспільства постала нагальна потреба впровадження української мови в усі сфери життєдіяльності держави, забезпечення використання її у професійній діяльності кожного громадянина. Отже, майбутнім фахівцям мова потрібна не як сукупність правил, а як система світобачення, засіб культурного спілкування в суспільстві, самоформування і самовираження особистості. Зміст дисципліни покликаний не лише узагальнити й систематизувати знання з української мови, набуті студентами у школі, а й сформувати мовну особистість, обізнану з культурою усного і писемного мовлення, яка вмє в повному обсязі використовувати набуті знання, уміння і навички для оптимальної мовної поведінки в професійній сфері.

2. Мета та цілі курсу

Метою навчальної дисципліни є формування мовної компетенції майбутніх фахівців, що містить: знання і практичне оволодіння нормами літературної професійної мови; навички самоконтролю за дотриманням мовних норм у спілкуванні; вміння і навички оптимальної мовної поведінки у професійній сфері; стійкі навички усного й писемного мовлення, зорієнтованого на професійну специфіку; навички оперування фаховою термінологією, редагування, корегування та перекладу навчальних та наукових текстів.

3. Формат курсу – Очний, змішаний (має супровід в системі Moodle).

4. Результати навчання

Зміст підготовки здобувачів освітнього ступеня «Магістр», які вивчають дисципліну «Українська мова», передбачає такі предметні **результати навчання**:

- демонструвати вільне володіння українською мовою під час практичних занять і достатньо високий рівень самостійної підготовки;
- демонструвати уміння аналізувати фахову термінологію та застосовувати її у різноманітних комунікативних процесах, редагувати словосполучення, речення та тексти професійного спрямування;
- виголошувати публічний виступ, дотримуючись етикету спілкування, використовувати прийоми новизни та проблемні ситуації;

- будувати стилістично витримане, збагачене різноманітними мовними засобами письмове висловлювання, дотримуватися орфографічних та пунктуаційних норм; демонструвати критичне мислення;

- створювати відповідні типи документів (з урахуванням виду), урахувати вимоги до виконання завдання, витримувати всі реквізити; створювати тексти, що відзначаються багатством слововживання, граматичною та стилістичною правильністю та відсутністю порушення будь-яких мовних норм;

- демонструвати високий рівень володіння знанням орфоепічних, орфографічних, лексичних, граматичних, стилістичних норм сучасної української мови; етикету ділового спілкування; основ культури усного та писемного мовлення; термінів, професіоналізмів та фразеології майбутнього фаху; стилів і типів професійного мовлення; класифікації документів; вимог до складання текстів документів.

5. Пререквізити - відсутні

6. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

Вивчення дисципліни також передбачає: роботу у навчальному середовищі Moodle Workspace; використання інструментів Microsoft Office, у тому числі PowerPoint; роботу з відео (Vizia, EdPuzzle) та інтерактивними презентаціями (Zeetings, Roojoom), сервісами для проведення онлайн зустрічі (Zoom, Skype).

7. Схема курсу

Тема, план	Форма заняття
<p>Тема 1.1. Державна мова – мова професійного спілкування РН: розширення знань про українську літературну мову і мову професійного спілкування, засвоєння понять мовної, мовленнєвої, комунікативної компетенції та мовнокомунікативної професійної компетенції; розвиток навичок стилістично правильного оформлення думки.</p> <p style="text-align: center;">План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Предмет і завдання курсу, його наукові основи. 2. Поняття національної та літературної мови. Найістотніші ознаки літературної мови. 3. Мова професійного спілкування як функціональний різновид української літературної мови. 4. Професійна мовнокомунікативна компетенція. 5. Мовне законодавство та мовна політика в Україні.	<p>Лекція з елементами бесіди, розв’язання проблемних завдань</p>
<p>Тема 1.2. Основи культури української мови РН: засвоїти основні поняття і критерії культури фахової мови, сформулювати комунікативну професіограму майбутнього фахівця, забезпечити оволодіння орфоепічними, орфографічними, лексичними, пунктуаційними та стилістичними нормами сучасного українського професійного мовлення.</p> <p style="text-align: center;">План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Комунікативні ознаки культури мови.	<p>Практичне заняття (виконання проблемних завдань, робота з таблицями, виконання вправ, використання онлайн-словників, складання комунікативної професіограми)</p>

<ol style="list-style-type: none"> Правильність як основна ознака культури мови. Поняття норми літературної мови: типи мовних норм; основні тенденції змін мовних норм. Комунікативна професіограма фахівця. 	
<p>Тема 1.2. Основи культури української мови. Мовленнєвий етикет фахівця</p> <p>РН: вироблення умінь і навичок послуговування впорядкованою парадигмою знаків у різних етикетних комунікативних ситуаціях, збагачення фахового словникового запасу, засвоєння правил поведінки, які регламентують взаємини між людьми у різних спілкувальних ситуаціях.</p> <p style="text-align: center;">План</p> <ol style="list-style-type: none"> Мовний, мовленнєвий, спілкувальний етикет. Стандартні етикетні ситуації. Парадигма мовних формул. Причини і наслідки вульгаризації сучасного мовлення. Суржик у масовій свідомості. 	<p>Практичне заняття (виконання проблемних завдань, робота з таблицями, виконання вправ, дослідницько-пошукова робота, відтворення різноманітних ситуацій спілкування)</p>
<p>Тема 1.3. Стилi сучасної української літературної мови у професійному спілкуванні</p> <p>РН: набути знання про функціональні стилі української літературної мови; основні параметри стилів, власне мовні особливості; визначати жанри наукового, офіційно-ділового і розмовного стилів, що репрезентують професійну сферу, правильно будувати різні типи текстів з урахуванням специфіки конкретної мовленнєвої ситуації.</p> <p style="text-align: center;">План</p> <ol style="list-style-type: none"> Функціональні стилі української мови. Основні ознаки функціональних стилів. Професійна сфера як інтеграція офіційно-ділового, наукового і розмовного стилів. 	<p>Практичне заняття (виконання проблемних завдань, робота з таблицями, виконання вправ, використання онлайн-словників, дослідницько-пошукова робота)</p>
<p>Тема 2.1. Спілкування як інструмент професійної діяльності</p> <p>РН: з'ясувати роль спілкування у професійній діяльності, етапи, види і форми спілкування, зв'язок спілкування з мовою та мовленням, роль мови у спілкуванні; уміти розрізняти види і форми спілкування; ознайомитись із невербальними засобами спілкування; розвивати уміння добирати мовні засоби в контексті висловлювання відповідно до професійної сфери діяльності.</p> <p style="text-align: center;">План</p> <ol style="list-style-type: none"> Спілкування і комунікація. Функції спілкування. Види, типи і форми професійного спілкування. Поняття ділового спілкування. Основні закони спілкування. Стратегії спілкування. Невербальні компоненти спілкування. 	<p>Практичне заняття (виконання проблемних завдань, робота з таблицями, виконання вправ, дослідницько-пошукова робота, відтворення різноманітних ситуацій спілкування)</p>
<p>Тема 2.2. Риторика і мистецтво презентації</p> <p>РН: з'ясувати особливості комунікативно-мовленнєвих ситуацій, характерних для фахової діяльності; знати закономірності логіки мовлення, основні види ораторських промов; оволодіти основними прийомами удосконалення майстерності мовлення; набути навичок побудови розгорнутого монологу з фахової проблематики; розвивати</p>	<p>Практичне заняття (виконання проблемних завдань, дослідницько-пошукова робота, підготовка до публічного виступу,</p>

<p>уміння виражати думку відповідно до змісту, умов комунікації й адресата.</p> <p style="text-align: center;">План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття про ораторську (риторичну) компетенцію. 2. Види публічного мовлення. 3. Публічний виступ як важливий засіб комунікації. 4. Мистецтво аргументації. Техніка і тактика аргументування. 5. Культура сприймання публічного виступу. Уміння ставити запитання, уміння слухати. 	<p>аналіз та самоаналіз публічного мовлення)</p>
<p>Тема 2.3. Форми колективного обговорення професійних проблем РН: з'ясування етапів проведення, форм організації дискусії; оволодіння прийомами удосконалення майстерності дискусійного мовлення; формування навичок побудови розгорнутого діалогу з фахової проблематики, логічно правильно, точно, етично й емоційно виражати думку відповідно до змісту, умов комунікації й адресата, прагнучи при цьому виробити індивідуальний стиль.</p> <p style="text-align: center;">План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Мистецтво перемовин. 2. Збори як форма прийняття колективного рішення. 3. Нарада. Дискусія. 4. Технології проведення «мозкового штурму». 	<p>Практичне заняття (виконання проблемних завдань, дослідницько-пошукова робота, «мозковий штурм», відтворення комунікативних ситуацій, організація дискусії)</p>
<p>Тема 2.4. Ділові папери як засіб писемної професійної комунікації РН: набути знань про документ як основний вид ділового мовлення, види документів за класифікаційними ознаками, Національний стандарт України (ДСТУ-4163-2003); засвоїти основні правила оформлювання реквізитів, вимоги до бланків та тексту документів, розташування реквізитів на сторінці.</p> <p style="text-align: center;">План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Класифікація документів. 2. Національний стандарт України. 3. Вимоги до змісту та розташування реквізитів. 4. Вимоги до тексту документа. 	<p>Практичне заняття (виконання проблемних завдань, дослідницько-пошукова робота, виконання вправ, аналіз нормативних актів)</p>
<p>Тема 2.5. Документація з кадрово-контрактних питань РН: сформулювати уміння і навички складання та оформлювання документів з кадрово-контрактних питань; з'ясувати призначення резюме, автобіографії, характеристики, рекомендаційного листа, мотиваційного листа тощо.</p> <p style="text-align: center;">План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття документів з кадрових питань. 2. Основні види документів з кадрових питань. Вимоги до їх складання і оформлення. <ol style="list-style-type: none"> 2.1.Резюме. Характеристика. Рекомендаційний лист. Мотиваційний лист. 2.2.Заява. Види заяв. 2.3.Автобіографія. Особовий листок з обліку кадрів. 	<p>Практичне заняття (виконання проблемних завдань, дослідницько-пошукова робота, виконання вправ, редагування документів, укладання документів різних видів)</p>
<p>Тема 2.6. Довідково-інформаційні документи. РН: засвоєння головних ознак довідково-інформаційних документів; оволодіння уміннями і навичками складання, написання та оформлювання документів, навичками комунікативно виправданого</p>	<p>Практичне заняття (виконання проблемних завдань, дослідницько-пошукова робота,</p>

<p>використання мовних засобів відповідно до мети і обставини спілкування.</p> <p style="text-align: center;">План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Прес-реліз. Повідомлення про захід. 2. Звіт. Рапорт. 3. Службова записка. Пояснювальна записка. 4. Протокол, витяг з протоколу. 	<p>виконання вправ, редагування документів, укладання документів різних видів)</p>
<p>Тема 3.1. Українська термінологія в професійному спілкуванні РН: засвоєння термінознавчого комплексу, необхідного у майбутній фаховій діяльності, з'ясування етапів формування української термінологічної лексики, історію становлення і розвитку української наукової термінології; набуття навичок послуговування термінологічним комплексом, що стосується обраного майбутнього фаху, аналізу специфіки термінів.</p> <p style="text-align: center;">План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Теоретичні засади термінознавства та лексикографії. 2. Поняття терміна та терміносистеми. 3. Професіоналізми та номенклатурні найменування. 	<p>Практичне заняття (виконання проблемних завдань, дослідницько-пошукова робота, виконання вправ, редагування наукових текстів, робота зі словниками)</p>
<p>Тема 3.2. Науковий стиль і його засоби у професійному спілкуванні РН: знати специфічні риси наукового стилю, жанри наукового мовлення та особливості їх написання; розвивати уміння аналізувати тексти наукового стилю, складати план, конспект, реферат; вдосконалювати уміння створювати академічні тексти в жанрах, які відповідають професійній підготовці.</p> <p style="text-align: center;">План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості академічного тексту і професійного наукового викладу думки. 2. Мовні засоби наукового стилю. 3. Науковий стиль та академічне письмо. 	<p>Практичне заняття (виконання проблемних завдань, дослідницько-пошукова робота, виконання вправ, редагування наукових текстів, робота зі словниками)</p>
<p>Тема 3. Проблеми перекладу і редагування академічних текстів. Практикум з перекладу і редагування РН: оволодіння навичками письмового перекладу текстів наукового стилю українською мовою; поглиблення знань про граматичну структуру української мови; формування умінь редагування, коригування та перекладу академічних текстів.</p> <p style="text-align: center;">План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Суть і види перекладу. Переклад термінів. 2. Особливості редагування наукового тексту. 3. Типові помилки під час перекладу і редагування академічних текстів українською мовою. 	<p>Практичне заняття (виконання проблемних завдань, дослідницько-пошукова робота, виконання вправ, редагування наукових текстів, робота зі словниками)</p>

8. Підсумковий контроль – залік (за умови виконання вимог навчальної програми).

СИЛАБУС

Подільський державний аграрно-технічний університет
навчально-науковий інститут заочної і дистанційної освіти (ННІЗДО)
кафедра іноземних мов

Назва курсу	Іноземна мова (English)
E-mail:	im@pdatu.edu.ua
Сторінка курсу в системі Moodle	http://pdatu.net.ua/course/index.php?categoryid=280

1. **Анотація до курсу** - Навчальна дисципліна «Іноземна мова (English)» є обов'язковою при підготовці фахівців спеціальності 211 «Ветеринарна медицина» освітнього ступеня «Магістр». Контент силабусу передбачає систематичне засвоєння студентами основних мовленнєвих навичок (читання, письма, активного спілкування та аудіювання) та опанування великої кількості міжкультурних тем, лексичних вправ, фразових дієслів, сталих виразів, ідіом, базових побутових розмовних тем, що дасть змогу вільно орієнтуватися в сучасному англомовному світі. Курс також спрямований на підготовку до складання іспиту First Certificate Examination та передбачає розвиток навичок читання, аудіювання, говоріння та письма до наміченого рівня (B1 за шкалою Ради Європи). Навчальна дисципліна має на меті розвивати мовну компетенцію студентів до рівня ретельного та усвідомленого використання англійської мови у широкому колі реальних ситуацій на міжособистісному, професійному та освітньому рівнях. Вивчення основ іноземної мови спрямоване на формування та розвиток логічного мислення студентів, їх іншомовних мовленнєвих здібностей, різних видів пам'яті, уяви, уміння самостійно працювати з матеріалом.

2. **Мета та цілі курсу** - Мета навчальної дисципліни— практичне володіння іноземною мовою для її використання в професійній діяльності фахівця в ситуаціях побутового спілкування, студенти повинні розпізнавати значення усного мовлення, здійснене носіями стандартної англійської мови та загального американського варіанту, а також іноземцями, чия вимова наближена до цих норм; в усному мовленні — студенти повинні демонструвати розмовну англійську мову, яка б була зрозумілою як носіям мови, так й іноземцям, які розмовляють мовою, наближеною до стандартних норм. Основними **завданнями** курсу є: опрацювання теоретичних основ граматики англійської мови; розвиток навичок виконання тестових завдань із запропонованої тематики; розвиток вмінь практичного застосування вивченого граматичного матеріалу в усному мовленні та на письмі; розвиток навичок професійного перекладу різних граматичних структур з англійської мови на українську та навпаки.

3. Формат курсу - Змішаний курс, що має супровід в системі Moodle, має структуру, контент, завдання і систему оцінювання.

4. Результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати мовний матеріал мови, що вивчається (лексика, граматика, структурні й мовні моделі) у професійному контексті на рівні, визначеному Радою Європи як B1, у тому числі:

- граматичні структури, типові для усної й письмової загальної та професійноорієнтованої комунікації;
- базову нормативну граматику й складні граматичні конструкції в активному володінні та для пасивного сприйняття;
- загальноповсякденну, загальноекономічну й професійну лексику;
- правила ділового етикету та міжкультурної комунікації;
- реєстри (стилі) спілкування, у тому числі типові для професійного спілкування;
- мовні особливості спілкування у мережі Інтернет;

вміти:

- користуватися іноземною мовою у професійній діяльності та у побутовому спілкуванні;
- розуміти зміст текстів професійно-орієнтованого характеру певного рівня складності;
- здійснювати пошук інформації за завданням, збирання, аналіз даних, необхідних для вирішення умовно-професійних завдань;
- працювати з іншомовними джерелами інформації;
- презентувати іншомовну інформацію професійного характеру у вигляді переказу або доповіді;
- сприймати на слух зміст навчальних аудіо матеріалів професійного спрямування;
- брати активну участь у дискусіях, обґрунтовувати власну точку зору;
- здійснювати ефективну професійну комунікацію з представниками інших культур.

Нормативний зміст підготовки здобувачів освітнього ступеня «Магістр», які вивчають дисципліну «Іноземна мова (англійська)» передбачає програмні результати навчання: здатність аналізувати процеси у сфері ветеринарної медицини і відповідних комплексах і системах, здійснювати пошук джерел ресурсної підтримки для додаткового навчання, наукової та інноваційної діяльності, презентувати матеріали досліджень на міжнародних наукових конференціях та семінарах, присвячених сучасним проблемам в області ветеринарної медицини, брати участь у сумісних дослідженнях і розробках з іноземними науковцями та фахівцями в галузі ветеринарної медицини, дотримуватися принципів та правил академічної доброчесності в освітній та науковій діяльності, вільно спілкуватися усно і письмово державною та іноземною мовами з сучасних наукових і технічних проблем.

5. Пререквізити – англійська мова, українська мова, біологія, зоологія, географія (шкільний курс).

6. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

1. Комп'ютер;
2. Презентаційний мультимедійний матеріал;
3. Ілюстративний матеріал;
4. Силабус навчальної дисципліни;
5. Основний навчальний матеріал (підручники та посібники);
6. Допоміжний навчальний матеріал (словники, довідники, засоби зорової наочності, роздатковий матеріал, автентичні тематичні публікації у спеціалізованих англомовних періодичних виданнях, роздруковані ресурси Інтернету, навчальні відеоматеріали);
7. Навчальні матеріали для самостійної роботи (методичні рекомендації і розробки);
8. Пакети тестових завдань для вхідного та рубіжного контролю та банк завдань для поточного, діагностичні тести.

7. Схема курсу

Тема	Форма заняття
Розділ 1. Знайомство	лекція
Тема 1. Вітання, прощання Дієслово «бути»	групові заняття
Тема 2. Я та моя сім'я Часові форми групи Indefinite	групові заняття
Тема 3. Мій робочий день Будова речення. Частини речення. Порядок слів у простому реченні.	групові заняття

Розділ 2. Лінгвокраїнознавство. Тема 1. Моє місто Іменник	групові заняття
Тема 2. Україна – європейська країна. Визначні місця. Множина іменників	групові заняття
Тема 3. Подорожі. Види подорожей. Транспорт. Артикли.	групові заняття
Розділ 3. Соціальне життя Тема 1. Здоровий спосіб життя Прикметник	групові заняття
Тема 2. Здорове харчування Прислівник	групові заняття
Тема 3. Спорт Ступені порівняння прикметників і прислівників.	групові заняття
Розділ 4. Аграрна освіта. Тема 1. Мій університет Числівник	групові заняття
Тема 2. Освіта в Україні та закордоном. Порядкові числівники	групові заняття

Тема 3. Відомі особистості в аграрній науці України. Кількісні числівники	групові заняття
Розділ 5. Професія. Тема 1. Вибір професії Зворот “to be going to”	групові заняття
Тема 2. Кар’єрні сходи. Часові форми групи Continuous	групові заняття
Тема 3. Моя майбутня професія ветеринара. Порівняння часових форм Continuous та Indefinite	групові заняття
Розділ 6. Сільське господарство. Тема 1. Історія виникнення сільського господарства Часові форми групи Perfect	групові заняття
Тема 2. Україна – географія та клімат Порівняння часових форм Perfect та Indefinite	групові заняття
Тема 3. Особливості сільського господарства в Україні Порівняння часових форм Continuous та Perfect	групові заняття
Тема 4. Особливості сільського господарства Великобританії Питання. Типи питань.	групові заняття
Розділ 7. Тваринництво. Тема 1. Класифікація сільськогосподарських тварин Порівняння часових форм англійського дієслова	
Тема 2. Класифікація сільськогосподарських тварин відповідно морфології тіла Узгодження часів	групові заняття

Тема 3. Класифікація сільськогосподарських тварин відповідно середовища проживання Пряма і непряма мова	групові заняття
Тема 4. Класифікація сільськогосподарських тварин відповідно будови шлунку Пасивний стан дієслова	групові заняття
Розділ 8. Свійські тварини. Тема 1. Домашні тварини. Займенник. Види займенників. Особові займенники. Зворотні займенники. Присвійні займенники.	групові заняття
Тема 2. Домашні тварини (птахи) Неозначені займенники. Вказівні займенники.	групові заняття
Тема 3. Домашні тварини (ВРХ) Питальні займенники. Відносні займенники.	групові заняття
Розділ 9. Гігієна та годівля Торіс 1. Гігієна та годівля домашніх тварин. Дієприкметник. Дієприкметникове речення.	групові заняття
Тема 2. Гігієна та годівля. Сировина. Дієприкметник. Дієприкметникове речення.	групові заняття
Тема 3. Гігієна та годівля. Харчові добавки Дієприкметник. Дієприкметникове речення.	групові заняття
Розділ 10. Розведення тварин, селекція Тема 1. Розведення свійських тварин (птаківництво) Герундій. Правила утворення.	групові заняття
Тема 2. Розведення свійських тварин (свинярство) Вживання Герундія.	групові заняття
Тема 3. Розведення свійських тварин (ВРХ) Речення з Герундієм.	групові заняття

Розділ 11. Лікування тварин. Тема 1. Фармакологія. Інфінітив. Правила утворення.	групові заняття
Тема 2. Лабораторна діагностика. Вживання Інфінітива.	групові заняття
Тема 3. Клінічні дослідження. Речення з інфінітивом.	групові заняття
Розділ 12. Новітні технології Тема1. Біотехнології Прийменник.	групові заняття
Тема 2. ГМО Типи прийменників.	групові заняття
Тема 3. Методи покращення. Особливості вживання прийменників.	групові заняття
Тема 4. Перспективи ветеринарної медицини. Прийменники у складі фразових дієслів.	групові заняття

8. Підсумковий контроль – залік, іспит (за умови виконання вимог навчальної програми).

СИЛАБУС

**Подільський державний аграрно-технічний університет
навчально-науковий інститут заочної і дистанційної освіти (ННІЗДО)
кафедра іноземних мов**

Назва курсу	Іноземна мова (Deutsch)
E-mail:	im@pdatu.edu.ua, ok.kuntso@gmail.com
Сторінка курсу в системі Moodle	http://pdatu.net.ua/course/view.php?id=1814

1. Анотація до курсу - Навчальна дисципліна «Іноземна мова (Deutsch)» є обов'язковою при підготовці фахівців спеціальності 211 «Ветеринарна медицина» освітнього ступеня «Магістр». Контент силабусу передбачає систематичне засвоєння студентами основних мовленнєвих навичок (читання, письма, активного спілкування та аудіювання) та опанування великої кількості міжкультурних тем, лексичних вправ, фразових дієслів, сталих виразів, ідіом, базових побутових розмовних тем, що дасть змогу вільно орієнтуватися в сучасному іншомовному світі. Курс передбачає розвиток навичок читання, аудіювання, говоріння та письма до наміченого рівня (B1 за шкалою Ради Європи). Навчальна дисципліна «Німецька мова» має на меті розвивати мовну компетенцію студентів до рівня ретельного та усвідомленого використання німецької мови у широкому колі реальних ситуацій на міжособистісному, професійному та освітньому рівнях. Вивчення основ іноземної мови спрямоване на формування та розвиток логічного мислення студентів, їх іншомовних мовленнєвих здібностей, різних видів пам'яті, уяви, уміння самостійно працювати з матеріалом.

2. Мета та цілі курсу - Мета навчальної дисципліни— практичне володіння іноземною мовою для її використання в професійній діяльності фахівця в ситуаціях побутового спілкування, студенти повинні розпізнавати значення усного мовлення, здійснене носіями стандартної німецької мови, а також іноземцями, чия вимова наближена до цих норм; в усному мовленні — студенти повинні демонструвати розмовну німецьку мову, яка б була зрозумілою як носіям мови, так й іноземцям, які розмовляють мовою, наближеною до стандартних норм. Основними **завданнями** курсу є: опрацювання теоретичних основ граматики німецької мови; розвиток навичок виконання тестових завдань із запропонованої тематики; розвиток вмінь практичного застосування вивченого граматичного матеріалу в усному мовленні та на письмі; розвиток навичок професійного перекладу різних граматичних структур з німецької мови на українську та навпаки.

3. Формат курсу - Змішаний курс, що має супровід в системі Moodle, має структуру, контент, завдання і систему оцінювання.

4. Результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати мовний матеріал мови, що вивчається (лексика, граматика, структурні й мовні моделі) у професійному контексті на рівні, визначеному Радою Європи як B1, у тому числі:

- граматичні структури, типові для усної й письмової загальної та професійно-орієнтованої комунікації;
- базову нормативну граматику й складні граматичні конструкції в активному володінні та для пасивного сприйняття;
- загальноповсякденну, загальноекономічну й професійну лексику;
- правила ділового етикету та міжкультурної комунікації;
- реєстри (стилі) спілкування, у тому числі типові для професійного спілкування;
- мовні особливості спілкування у мережі Інтернет;

вміти:

- користуватися іноземною мовою у професійній діяльності та у побутовому спілкуванні;
- розуміти зміст текстів професійно-орієнтованого характеру певного рівня складності;
- здійснювати пошук інформації за завданням, збирання, аналіз даних, необхідних для вирішення умовно-професійних завдань;
- працювати з іншомовними джерелами інформації;
- презентувати іншомовну інформацію професійного характеру у вигляді переказу або доповіді;
- сприймати на слух зміст навчальних аудіо матеріалів професійного спрямування;
- брати активну участь у дискусіях, обґрунтовувати власну точку зору;
- здійснювати ефективну професійну комунікацію з представниками інших культур.

Нормативний зміст підготовки здобувачів освітнього ступеня «Магістр», які вивчають дисципліну «Іноземна мова (німецька)» передбачає програмні результати навчання: здатність аналізувати процеси у сфері ветеринарної медицини і відповідних комплексах і системах, здійснювати пошук джерел ресурсної підтримки для додаткового навчання, наукової та інноваційної діяльності, презентувати матеріали досліджень на міжнародних наукових конференціях та семінарах, присвячених сучасним проблемам в області ветеринарної медицини, брати участь у сумісних дослідженнях і розробках з іноземними науковцями та фахівцями в галузі ветеринарної медицини, дотримуватися принципів та правил академічної доброчесності в освітній та науковій діяльності, вільно спілкуватися усно і письмово державною та іноземною мовами з сучасних наукових і технічних проблем.

5. Пререквізити – німецька мова, українська мова, біологія, зоологія, географія (шкільний курс).

6. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

9. Комп'ютер;
10. Презентаційний мультимедійний матеріал;
11. Ілюстративний матеріал;
12. Силабус навчальної дисципліни;
13. Основний навчальний матеріал (підручники та посібники);
14. Допоміжний навчальний матеріал (словники, довідники, засоби зорової наочності, роздатковий матеріал, автентичні тематичні публікації у спеціалізованих німецькомовних періодичних виданнях, роздруковані ресурси Інтернету, навчальні відеоматеріали);
15. Навчальні матеріали для самостійної роботи (методичні рекомендації і розробки);
16. Пакети тестових завдань для вхідного та рубіжного контролю та банк завдань для поточного, діагностичні тести.

7. Схема курсу

Тема	Форма заняття
Розділ 1. Знайомство	лекція
Тема 1. Вітання, прощання Дієслово «бути»	групові заняття
Тема 2. Я та моя сім'я Часові форми дієслова	групові заняття
Тема 3. Мій робочий день Будова речення. Частини речення. Порядок слів у простому реченні.	групові заняття
Розділ 2. Лінгвокраїнознавство. Тема 1. Моє місто Іменник	групові заняття

Тема 2. Україна – європейська країна. Визначні місця. Множина іменників	групові заняття
Тема 3. Подорожі. Види подорожей. Транспорт. Артиклі.	групові заняття
Розділ 3. Соціальне життя Тема 1. Здоровий спосіб життя Прикметник	групові заняття
Тема 2. Здорове харчування Прислівник	групові заняття
Тема 3. Спорт Ступені порівняння прикметників і прислівників.	групові заняття
Розділ 4. Аграрна освіта. Тема 1. Мій університет Числівник.	групові заняття
Тема 2. Освіта в Україні та закордоном. Порядкові числівники.	групові заняття
Тема 3. Відомі особистості в аграрній науці України. Кількісні числівники.	групові заняття
Розділ 5. Професія. Тема 1. Вибір професії Дієслово.	групові заняття

Тема 2. Кар'єрні сходинок. Часові форми. Теперішній час.	групові заняття
Тема 3. Моя майбутня професія ветеринара. Часові форми. Минулий час.	групові заняття
Розділ 6. Сільське господарство. Тема 1. Історія виникнення сільського господарства Часові форми. Майбутній час.	групові заняття
Тема 2. Україна – географія та клімат Порівняння часових форм німецького дієслова	групові заняття
Тема 3. Особливості сільського господарства в Україні Порівняння часових форм німецького дієслова	групові заняття
Тема 4. Особливості сільського господарства Великобританії Питання. Типи питань.	групові заняття
Розділ 7. Тваринництво. Тема 1. Класифікація сільськогосподарських тварин Заперечення. Типи заперечень.	групові заняття
Тема 2. Класифікація сільськогосподарських тварин відповідно морфології тіла. Узгодження часів.	групові заняття
Тема 3. Класифікація сільськогосподарських тварин відповідно середовища проживання. Пряма і непряма мова.	групові заняття
Тема 4. Класифікація сільськогосподарських тварин відповідно будови шлунку. Пасивний стан дієслова.	групові заняття

Розділ 8. Свійські тварини. Тема 1. Домашні тварини. Займенник. Види займенників. Особові займенники. Зворотні займенники. Присвійні займенники.	групові заняття
Тема 2. Домашні тварини (птахи). Неозначені займенники. Вказівні займенники.	групові заняття
Тема 3. Домашні тварини (ВРХ) Питальні займенники. Відносні займенники.	групові заняття
Розділ 9. Гігієна та годівля Торіс 1. Гігієна та годівля домашніх тварин. Дієприкметник. Дієприкметникове речення.	групові заняття
Тема 2. Гігієна та годівля. Сировина. Дієприкметник. Дієприкметникове речення.	групові заняття
Тема 3. Гігієна та годівля. Харчові добавки Дієприкметник. Дієприкметникове речення.	групові заняття
Розділ 10. Розведення тварин, селекція Тема 1. Розведення свійських тварин (птаківництво) Дієвідміни дієслів.	групові заняття
Тема 2. Розведення свійських тварин (свинярство) Дієвідміни дієслів.	групові заняття
Тема 3. Розведення свійських тварин (ВРХ) Складносурядні речення.	групові заняття
Розділ 11. Лікування тварин. Тема 1. Фармакологія. Складнопідрядні речення.	групові заняття
Тема 2. Лабораторна діагностика. Додаткові підрядні речення.	групові заняття

Тема 3. Клінічні дослідження. Речення з інфінітивом.	групові заняття
Розділ 12. Новітні технології Тема1. Біотехнології Прийменник.	групові заняття
Тема 2. ГМО Типи прийменників.	групові заняття
Тема 3. Методи покращення. Особливості вживання прийменників.	групові заняття
Тема 4. Перспективи ветеринарної медицини. Прийменники у складі фразових дієслів.	групові заняття

8. Підсумковий контроль – залік, іспит (за умови виконання вимог навчальної програми).

СИЛАБУС

**Подільський державний аграрно-технічний університет
навчально-науковий інститут заочної і дистанційної освіти (ННІЗДО)
кафедра іноземних мов**

Назва курсу	Іноземна мова (Francais)
E-mail:	im@pdatu.edu.ua, popelnadiya@gmail.com
Сторінка курсу в системі Moodle	http://pdatu.net.ua/course/view.php?id=1822

1. Анотація до курсу - Навчальна дисципліна «Іноземна мова (Français)» є обов'язковою при підготовці фахівців спеціальності 211 «Ветеринарна медицина» освітнього ступеня «Магістр». Контент силабусу передбачає систематичне засвоєння студентами основних мовленнєвих навичок (читання, письма, активного спілкування та аудіювання) та опанування великої кількості міжкультурних тем, лексичних вправ, фразових дієслів, сталих виразів, ідіом, базових побутових розмовних тем, що дасть змогу вільно орієнтуватися в сучасному іншомовному світі. Курс також спрямований на підготовку до складання іспиту First Certificate Examination та передбачає розвиток навичок читання, аудіювання, говоріння та письма до наміченого рівня (B1 за шкалою Ради Європи). Навчальна дисципліна має на меті розвивати мовну компетенцію студентів до рівня ретельного та усвідомленого використання французької мови у широкому колі реальних ситуацій на міжособистісному, професійному та освітньому рівнях. Вивчення основ іноземної мови спрямоване на формування та розвиток логічного мислення студентів, їх іншомовних мовленнєвих здібностей, різних видів пам'яті, уяви, уміння самостійно працювати з матеріалом.

2. Мета та цілі курсу - Мета навчальної дисципліни – практичне володіння іноземною мовою для її використання в професійній діяльності фахівця в ситуаціях побутового спілкування, студенти повинні розпізнавати значення усного мовлення, здійснене носіями стандартної французької мови, а також іноземцями, чия вимова наближена до цих норм; в усному мовленні — студенти повинні демонструвати розмовну французьку мову, яка б була зрозумілою як носіям мови, так й іноземцям, які розмовляють мовою, наближеною до стандартних норм. Основними **завданнями** курсу є: опрацювання теоретичних основ граматики французької мови; розвиток навичок виконання тестових завдань із запропонованої тематики; розвиток вмінь практичного застосування вивченого граматичного матеріалу в усному мовленні та на письмі; розвиток навичок професійного перекладу різних граматичних структур з французької мови на українську та навпаки.

3. Формат курсу - Змішаний курс, що має супровід в системі Moodle, має структуру, контент, завдання і систему оцінювання.

4. Результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати мовний матеріал мови, що вивчається (лексика, граматика, структурні й мовні моделі) у професійному контексті на рівні, визначеному Радою Європи як B1, у тому числі:

- граматичні структури, типові для усної й письмової загальної та професійноорієнтованої комунікації;
- базову нормативну граматику й складні граматичні конструкції в активному володінні та для пасивного сприйняття;
- загальноповсякденну, загальноекономічну й професійну лексику;
- правила ділового етикету та міжкультурної комунікації;
- реєстри (стилі) спілкування, у тому числі типові для професійного спілкування;
- мовні особливості спілкування у мережі Інтернет;

вміти:

- користуватися іноземною мовою у професійній діяльності та у побутовому спілкуванні;
- розуміти зміст текстів професійно-орієнтованого характеру певного рівня складності;
- здійснювати пошук інформації за завданням, збирання, аналіз даних, необхідних для вирішення умовно-професійних завдань;
- працювати з іншомовними джерелами інформації;
- презентувати іншомовну інформацію професійного характеру у вигляді переказу або доповіді;

- сприймати на слух зміст навчальних аудіо матеріалів професійного спрямування;
- брати активну участь у дискусіях, обґрунтовувати власну точку зору;
- здійснювати ефективну професійну комунікацію з представниками інших культур.

Нормативний зміст підготовки здобувачів освітнього ступеня «Магістр», які вивчають дисципліну «Іноземна мова (французька)» передбачає програмні результати навчання: здатність аналізувати процеси у сфері ветеринарної медицини і відповідних комплексах і системах, здійснювати пошук джерел ресурсної підтримки для додаткового навчання, наукової та інноваційної діяльності, презентувати матеріали досліджень на міжнародних наукових конференціях та семінарах, присвячених сучасним проблемам в області ветеринарної медицини, брати участь у сумісних дослідженнях і розробках з іноземними науковцями та фахівцями в галузі ветеринарної медицини, дотримуватися принципів та правил академічної доброчесності в освітній та науковій діяльності, вільно спілкуватися усно і письмово державною та іноземною мовами з сучасних наукових і технічних проблем.

5. Пререквізити – французька мова, українська мова, біологія, зоологія, географія (шкільний курс).

6. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

17. Комп'ютер;
18. Презентаційний мультимедійний матеріал;
19. Ілюстративний матеріал;
20. Силабус навчальної дисципліни;
21. Основний навчальний матеріал (підручники та посібники);
22. Допоміжний навчальний матеріал (словники, довідники, засоби зорової наочності, роздатковий матеріал, автентичні тематичні публікації у спеціалізованих франкомовних періодичних виданнях, роздруковані ресурси Інтернету, навчальні відеоматеріали);
23. Навчальні матеріали для самостійної роботи (методичні рекомендації і розробки);
24. Пакети тестових завдань для вхідного та рубіжного контролю та банк завдань для поточного, діагностичні тести.

7. Схема курсу

Тема	Форма заняття
Розділ1. Знайомство	лекція
Тема 1. Вітання, прощання Дієслово «бути»	групові заняття

Тема 2. Я та моя сім'я Часові форми дієслова. Теперішній час.	групові заняття
Тема 3. Мій робочий день Будова речення. Частини речення. Порядок слів у простому реченні.	групові заняття
Розділ 2. Лінгвокраїнознавство. Тема 1. Моє місто Іменник	групові заняття
Тема 2. Україна – європейська країна. Визначні місця. Множина іменників	групові заняття
Тема 3. Подорожі. Види подорожей. Транспорт. Артиклі.	групові заняття
Розділ 3. Соціальне життя Тема 1. Здоровий спосіб життя Прикметник	групові заняття
Тема 2. Здорове харчування Прислівник	групові заняття
Тема 3. Спорт Ступені порівняння прикметників і прислівників.	групові заняття
Розділ 4. Аграрна освіта. Тема 1. Мій університет Числівник	групові заняття

Тема 2. Освіта в Україні та закордоном. Порядкові числівники	групові заняття
Тема 3. Відомі особистості в аграрній науці України. Кількісні числівники	групові заняття
Розділ 5. Професія. Тема 1. Вибір професії Допоміжні дієслова	групові заняття
Тема 2. Кар'єрні сходинки. Часові форми дієслова. Минулий час.	групові заняття
Тема 3. Моя майбутня професія ветеринара. Порівняння часових форм дієслова	групові заняття
Розділ 6. Сільське господарство. Тема 1. Історія виникнення сільського господарства Часові форми дієслова. Майбутній час.	групові заняття
Тема 2. Україна – географія та клімат Порівняння часових форм	групові заняття
Тема 3. Особливості сільського господарства в Україні Порівняння часових форм	групові заняття
Тема 4. Особливості сільського господарства Великобританії Питання. Типи питань.	групові заняття
Розділ 7. Тваринництво. Тема 1. Класифікація сільськогосподарських тварин Порівняння часових форм дієслова	

Тема 2. Класифікація сільськогосподарських тварин відповідно морфології тіла Узгодження часів	групові заняття
Тема 3. Класифікація сільськогосподарських тварин відповідно середовища проживання Пряма і непряма мова	групові заняття
Тема 4. Класифікація сільськогосподарських тварин відповідно будови шлунку Пасивний стан дієслова	групові заняття
Розділ 8. Свійські тварини. Тема 1. Домашні тварини. Займенник. Види займенників. Особові займенники. Зворотні займенники. Присвійні займенники.	групові заняття
Тема 2. Домашні тварини (птахи) Неозначені займенники. Вказівні займенники.	групові заняття
Тема 3. Домашні тварини (ВРХ) Питальні займенники. Відносні займенники.	групові заняття
Розділ 9. Гігієна та годівля Торіс 1. Гігієна та годівля домашніх тварин. Дієприкметник. Дієприкметникове речення.	групові заняття
Тема 2. Гігієна та годівля. Сировина. Дієприкметник. Дієприкметникове речення.	групові заняття
Тема 3. Гігієна та годівля. Харчові добавки Дієприкметник. Дієприкметникове речення.	групові заняття
Розділ 10. Розведення тварин, селекція Тема 1. Розведення свійських тварин (птахівництво) Герундій. Правила утворення.	групові заняття

Тема 2. Розведення свійських тварин (свинярство) Вживання Герундія.	групові заняття
Тема 3. Розведення свійських тварин (ВРХ) Речення з Герундієм.	групові заняття
Розділ 11. Лікування тварин. Тема 1. Фармакологія. Просте речення.	групові заняття
Тема 2. Лабораторна діагностика. Складносурядне речення.	групові заняття
Тема 3. Клінічні дослідження. Складнопідрядне речення.	групові заняття
Розділ 12. Новітні технології Тема1. Біотехнології Прийменник.	групові заняття
Тема 2. ГМО Типи прийменників.	групові заняття
Тема 3. Методи покращення. Особливості вживання прийменників.	групові заняття
Тема 4. Перспективи ветеринарної медицини. Прийменники у складі фразових дієслів.	групові заняття

8. Підсумковий контроль – залік, іспит (за умови виконання вимог навчальної програми).

СИЛАБУС
Подільський державний аграрно-технічний університет
Навчально-науковий інститут заочної і дистанційної освіти
Кафедра теоретико-правових і соціально-гуманітарних дисциплін

Назва курсу	ІСТОРІЯ ТА КУЛЬТУРА УКРАЇНИ
E-mail:	irynazavadska80@gmail.com
Сторінка курсу в системі Moodle	http://pdatu.net.ua/course/view.php?id=1123

1. Коротка анотація до курсу - Навчальна дисципліна «Історія та культура України» є обов'язковою при підготовці фахівців спеціальності 211 «Ветеринарна медицина» ОС «Магістр» на базі загальної середньої школи. Вивчення дисципліни орієнтує студентів на поважне відношення до національно-культурних досягнень, сприйняття базових культурних цінностей (етичних, естетичних, пізнавальних).

Сучасна історична наука звільнилася від ідеологізації та політизації історичних явищ і подій, стала на шлях переосмислення та оновлення історичних знань. Дисципліна «Історія та культура України» є однією з головних складових гуманітарної загальноосвітньої підготовки фахівців із вищою освітою. Вона сприяє розвитку особистості, формуванню її політичної відповідальності та творчого підходу до вирішення суспільних проблем. Засвоєння історичного досвіду допоможе майбутнім спеціалістам зайняти чітку громадянську позицію, розібратися у складностях сучасного життя та надасть можливість утверджувати державність.

2. Мета та цілі курсу - мета курсу полягає в розкритті закономірностей та особливостей економічного, соціального, політичного та культурного розвитку України, її відносин з іншими народами та державами.

Завдання курсу:

- подати наукову періодизацію історії України, характерні риси основних періодів української історії, їхні особливості, визначальні події та явища в кожному з них;
- узагальнити досвід національного державотворення, традиції української державності, значення боротьби українського народу за її відродження та збереження;
- розкрити історію соціально-економічних та суспільно-політичних процесів в Україні, основні етапи українського національно-визвольного руху, його конкретний зміст і організаційні форми, визначити роль і місце в українській історії видатних історичних осіб;
- висвітлити зміст і особливості розвитку української матеріальної та духовної культури, її взаємозв'язок зі світовою культурою, розкрити основні етапи становлення та розвитку вітчизняного авіабудування, сучасний стан авіаційної галузі;
- показати найважливіші події та явища української історії в контексті світової історії, роль України в системі міжнародних відносин.

3. Формат курсу - Очний

Змішаний - курс, що має супровід в системі Moodle, має структуру, контент, завдання і систему оцінювання;

4. Результати навчання – У результаті засвоєння навчального матеріалу студент повинен:

знати:

- особливості становлення та розвитку українського народу;
- формування української державної ідеї;
- боротьбу за національно-державну незалежність, пов'язані з нею героїчні подвиги, тріумфи та трагедії;
- видатних діячів минулого та сучасної України, їх роль та значення в історії України;
- етапи становлення та розвитку вітчизняного авіабудування, провідних авіаконструкторів та пілотів-випробувачів;

вміти:

- самостійно вивчати і аналізувати різноманітні документи і матеріали щодо минулого і сучасного України;
- узагальнювати, аналізувати історичні факти, події, проводити історичні паралелі, застосовувати здобуті знання і навички під час аналізу сучасного історичного етапу і визначення перспектив розвитку історичного процесу;

Під час вивчення історії та культури України студенти мають можливість користуватися різними підручниками та посібниками. Але, роблячи узагальнюючі висновки з історії українського народу, не слід забувати, що багато фактів, подій, явищ, оцінок і коментарів, які давалися представниками різних історичних шкіл, наукових напрямків та окремими істориками, не завжди відповідали історичній правді.

5. Пререквізити—здобувач вищої освіти повинен володіти матеріалом наступних курсів - «Політологія», «Соціологія», «Філософія», «Основи права» та «Методика наукових досліджень»

6. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

1. Комп'ютер з відеопроєктором та переносним екраном.
2. Презентаційний мультимедійний матеріал.
4. Тексти лекцій.
5. Роздатковий ілюстративний матеріал.

7. Схема курсу

Тема	Форма заняття
Тема 1. Вступ до навчального курсу “Історія та культура України” 1. Етимологія поняття культура та становлення культурологічного знання. 2. Структура та функції культури. 3. Основні риси української ментальності.	лекція

<p>Тема 2. Україна у найдавніші часи. Київська Русь</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Найдавніші поселення на території України. Трипільська культура 2. Кочові народи та античні міста-держави північного Причорномор'я і Криму 3. Походження і розселення слов'ян. Східнослов'янські союзи племен 4. 4. Утворення та розвиток Київської Русі у IX- першій третині XII ст. 	лекція
<p>Тема 3. Україна-Русь у період політичної роздробленості. Галицько-Волинське князівство</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Причини та наслідки феодальної (політичної) роздробленості Русі 2. Галицько – Волинське князівство 3. Монгольська навала на Русь 	лекція
<p>Тема 4. Українські землі у складі Литви та Польщі (XIV - середина XVI ст.). Виникнення козацтва</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Приєднання українських земель до Великого князівства Литовського. Литовсько-Руська держава 2. Завоювання Галичини Польщею. Поширення польсько-католицької експансії 3. Формування українського козацтва. Козацтво як суспільно-політичний та військовий чинник українського національного поступу 	лекція
<p>Тема 5. Українські землі у складі Російської та Австро-Угорської імперій (кінець XVIII — початок XXст.)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Територіально-адміністративний устрій 2. Соціально-економічний розвиток 3. Суспільно-політичний і національний рух 4. Українські землі в роки Першої світової війни 	лекція
<p>Тема 6. Боротьба за українську державність у 1917-1920 рр.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Політичне становище в Україні після повалення царизму. Українська Центральна Рада та її відносини з Тимчасовим урядом Росії 2. Проголошення Української Народної Республіки. Війна більшовицької Росії проти УНР 3. IV Універсал Центральної Ради. Брестський мирний договір та його наслідки 4. Українська Держава П.Скоропадського 5. УНР у часи Директорії. Західноукраїнська Народна Республіка. Акт злуки УНР і ЗУНР 22.01.1919 р. 	лекція

<p>Тема 7. Україна незалежна держава</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. УРСР на завершальному етапі системної кризи СРСР. «Перебудова» та її наслідки 2. Україна – незалежна держава: проблеми становлення 	лекція
<p>Тема 8. Східні слов'яни у давнину. Київська Русь та її історичне значення. Галицько-Волинська держава</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Східні слов'яни та їх перші державні утворення. Антський союз племен. 2. Утворення та основні етапи розвитку Київської Русі. Давньоруська держава в період роздробленості. 3. Галицько-Волинська держава – спадкоємиця та правонаступниця Київської Русі. 	семінар, групова робота
<p>Тема 9. Передумови формування української культури у Скіфську добу</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Початок епохи заліза 2. Грецька колонізація Північного Причорномор'я 3. Скіфія та її населення. Культура кочівників українського Степу 7 – 4 ст. до н.е. 4. Культура землеробів-скотарів українського Лісостепу 8 – 4 ст. до н.е. 	семінар, групова робота
<p>Тема 10. Зародження українського козацтва. Запорізька Січ – зародок Української козацької державності</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Причини виникнення та джерела формування українського козацтва. 2. Утворення Запорозької Січі. Її адміністративно-територіальний, соціальний та політичний устрій. 5. Військове мистецтво запорожців. Боротьба козацтва проти турецько-татарської експансії. 6. Козацько-селянські повстання (кін. XVII – перша половина XVIII ст.) 	семінар, самостійна робота
<p>Тема 11. Українська національна революція XVIII ст. та перший досвід державотворення (1648 р. – кінець XVIII ст.)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історичні передумови Української національної революції (1648-1676 рр.). Характер, завдання, рушійні сили, періодизація. 2. Розгортання національно-визвольної війни (1648-1657 рр.). Переяславська Рада. “Березневі статті” Б.Хмельницького. Формування української козацької держави в роки війни. 3. Наступ на політичну автономію України. Поразка Української національної революції. 4. Гетьманство І.Мазепи. Остаточне скасування української державності. 	семінар, групова робота

<p>Тема 12. Українські землі у складі Російської та Австро-Угорської імперій (кінець XVIII –початок XX ст.)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Соціально-економічний розвиток, національне відродження та суспільно-політичні рухи в Наддніпрянській Україні XIX ст. 2. Західноукраїнські землі наприкінці XVIII – на початку XX ст. (до 1914 р.). 3. Соціально-економічне та політичне становище українських земель у складі Росії на початку XX ст. (до 1914 р.). Початок авіаєри в Україні (кінець XIX – поч. XX ст.). 4. Україна в роки Першої світової війни. 	<p>семінар, групова робота</p>
<p>Тема 13. Українська національно-демократична революція 1917-1920 рр.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Лютнева революція. 2. Доба Української Центральної ради. Відродження державності. 3. Проголошення Української народної республіки. 	<p>семінар, групова робота</p>
<p>Тема 14. Доба Української держави гетьмана Павла Скоропадського. Утворення Західноукраїнської Народної республіки.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні напрями політики П. Скоропадського. 2. Утворення Західноукраїнської Народної республіки. 3. Доба Директорії УНР (грудень 1918-1920 рр.). Злука УНР і ЗУНР. 	<p>семінар, групова робота</p>
<p>Тема 15. Україна в міжвоєнний період (1921-1939 рр.)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Україна в 20-30-і рр. Соціально-економічні перетворення в Україні на основі непу. 2. Оцінка утворення СРСР та входження до його складу України. 3. Політика українізації. 4. Колективізація українського села. Голодомор 1932-33 рр. 	<p>семінар, групова робота</p>
<p>Тема 16. Україна в роки Другої Світової війни та повоєнної відбудови</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Українське питання напередодні та на початку Другої світової війни. 2. Напад нацистської Німеччини на Радянський Союз. Установлення нацистського 	<p>семінар, групова робота</p>

<p>окупаційного режиму на території України.</p> <p>3. Рух опору на окупованій території.</p> <p>4. Визволення України. Роль радянських авіаторів у перемозі над окупантами. Внесок українського народу у розгром нацистської Німеччини та її сателітів.</p> <p>5. Особливості повоєнної відбудови, адміністративно-територіальні зміни та суспільно-політичне життя.</p>	
<p>Тема 17. Україна в 1945-1991 рр.</p> <p>1. Період посилення сталінського тоталітарного режиму (1945-1953 рр.)</p> <p>2. Період хрущовської «відлиги» (1953-1964)</p> <p>3. Період «застою» і кризи радянського суспільства (1964-1985 рр.)</p>	семінар, групова робота
<p>Тема 18. Україна в умовах розбудови незалежності</p> <p>1. Відновлення української державності: історичні уроки і сучасні проблеми.</p> <p>2. Економічні, соціальні, культурні трансформації українського суспільства.</p> <p>3. Україна і світ. Держава Україна в оцінці вітчизняної і світової громадської думки.</p>	
<p>Тема 19. Зовнішня політика України</p> <p>1. Міжнародне визначення незалежності України.</p> <p>2. Україна і СНД</p> <p>3. «Європейський вибір. Концептуальні засади стратегії економічного та соціального розвитку України на 2002-2011 роки»</p>	семінар, самостійна робота

8. Підсумковий контроль - залік (за умови виконання вимог навчальної програми).

СИЛАБУС

Подільський державний аграрно-технічний університет
навчально-науковий інститут дистанційної освіти (ННІДО)
кафедра іноземних мов

Назва курсу	Ділова іноземна мова (англійська)
E-mail:	im@pdatu.edu.ua
Сторінка курсу в системі Moodle	http://pdatu.net.ua/enrol/index.php?id=1332

1. **Анотація до курсу** - Навчальна дисципліна «Ділова іноземна мова (англійська)» є обов’язковою при підготовці фахівців спеціальності 211 «Ветеринарна медицина» освітнього ступеня „Магістр”. Контент Силабусу «Ділова іноземна мова» зорієнтовано на культуру ділового спілкування в усній та письмовій формі, функціонування сучасної ділової іноземної мови у фаховому спілкуванні, мовленнєвий діловий етикет спілкування, обмін інформацією в процесі повсякденних контактів з метою отримання інформації у професійно-орієнтованій галузі.

Зміст навчального модуля:

Офіційні повідомлення. Телеграми, факс, електронна пошта. Особливості електронного листування. Працевлаштування. Співбесіда при влаштуванні на роботу. Соціокультурні норми ділового спілкування. Види контактів: міжособистісні, корпоративні, міжкультурні, ділові. Участь у спільному проєкті. Етика ділового спілкування. Угоди, контракти, договори. Проведення конференції. Підготовка та проведення конференції.

2. **Мета та цілі курсу** - Мета навчальної дисципліни “Ділова іноземна мова (англійська)” – практичне володіння іноземною мовою для її використання в професійній діяльності фахівця в ситуаціях ділового спілкування.

Завданнями дисципліни “Ділова іноземна мова (англійська)”, виходячи з мети цієї дисципліни, є:

Вивчення видів і форм ділових контактів, етики ділового спілкування;

Розвиток спеціальних умінь офіційного спілкування, ведення переговорів, участі в дискусіях, виступах;

Формування мовних умінь і навичок, необхідних для ведення ділової кореспонденції й комунікації;

Подання особистої інформації при влаштуванні на роботу.

Предмет: спеціальна лексика та граматичні конструкції

3. **Формат курсу** - Змішаний - курс, що має очну складову і супровід в системі Moodle, включає структуру, контент, завдання і систему оцінювання.

4. **Результати навчання.** У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати мовний матеріал мови, що вивчається (лексика, граматики, структурні й мовні моделі) у професійному контексті на рівні, визначеному Радою Європи як B2, у тому числі:

- граматичні структури, типові для усної й письмової професійноорієнтованої комунікації;
- базову нормативну граматику й складні граматичні конструкції в активному володінні та для пасивного сприйняття;
- загальнонавчання, загальноекономічну й професійну лексику;
- правила ділового етикету та міжкультурної комунікації;
- реєстри (стилі) спілкування, у тому числі типові для професійного спілкування;
- мовні особливості ділового спілкування, а також спілкування у мережі Інтернет;

вміти:

- користуватися іноземною мовою у професійній діяльності та у побутовому спілкуванні;
- розуміти зміст текстів професійно-орієнтованого характеру певного рівня складності;
- здійснювати пошук інформації за завданням, збирання, аналіз даних, необхідних для вирішення умовно-професійних завдань;
- працювати з іншомовними джерелами інформації;
- презентувати іншомовну інформацію професійного характеру у вигляді переказу або доповіді;
- сприймати на слух зміст навчальних аудіо матеріалів професійного спрямування;
- брати активну участь у дискусіях, обґрунтовувати власну точку зору;
- здійснювати ефективну професійну комунікацію з представниками інших культур.

Нормативний зміст підготовки здобувачів освітнього ступеня „Магістр”, які вивчають дисципліну «Ділова іноземна мова (англійська)» передбачає програмні результати навчання: здатність аналізувати процеси у сфері ветеринарної медицини і відповідних комплексах і системах, здійснювати пошук джерел ресурсної підтримки для додаткового навчання, наукової та інноваційної діяльності, презентувати матеріали досліджень на міжнародних наукових конференціях та семінарах, присвячених сучасним проблемам в області ветеринарної медицини, брати участь у сумісних дослідженнях і розробках з іноземними науковцями та фахівцями в галузі ветеринарної медицини, дотримуватися принципів та правил академічної доброчесності в освітній та науковій діяльності, вільно спілкуватися усно і письмово державною та іноземною мовами з сучасних наукових і технічних проблем.

5. Пререквізити – англійська мова, академічне письмо, методика наукових досліджень, підготовка дипломної магістерської роботи, виробнича практика.

6. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

1. Комп'ютер;
2. Презентаційний мультимедійний матеріал;
3. Ілюстративний матеріал;
4. Силабус навчальної дисципліни;
5. Основний навчальний матеріал (підручники та посібники);
6. Допоміжний навчальний матеріал (словники, довідники, засоби зорової наочності, роздатковий матеріал, автентичні тематичні публікації у спеціалізованих англомовних періодичних виданнях, роздруковані ресурси Інтернету, навчальні відеоматеріали);
7. Навчальні матеріали для самостійної роботи (методичні рекомендації і розробки);
8. Пакети тестових завдань для вхідного та рубіжного контролю та банк завдань для поточного, діагностичні тести.

7. Схема курсу

Тема	Форма заняття
Розділ 1. Тема 1. Роль науки в розвитку суспільства Частини речення	практичні заняття
Тема 2. Система магістерської підготовки в Україні та за кордоном. Просте, складне речення.	практичні заняття
Тема 3. Міжнародний науковий семінар. Порядок слів у простому та складному реченнях.	практичні заняття
Тема 4. Діловодство у фаховій галузі. Іменник. Множина іменників. Артиклі.	практичні заняття
Розділ 2. Міжнародне співробітництво Тема 1. Міжнародне співробітництво в галузі науки та діловодства. Займенник. Види займенників	практичні заняття
Тема 2. Міжнародний бізнес. Міжнародні візити. Переговори. Прийменник. Особливості вживання прийменників	практичні заняття
Тема 3. Участь у спільному проєкті. Прикметник. Прислівник. Ступені порівняння прикметників та прислівників.	практичні заняття
Розділ 3. Соціокультурні норми ділового спілкування. Тема 1. Види контактів: міжособистісні, корпоративні, міжкультурні, ділові. Дієприкметник. Дієприкметникове речення.	практичні заняття
Тема 2. Соціокультурні норми ділового спілкування Прислівник. Прислівникове речення.	практичні заняття

Тема 3. Етика ділового спілкування. Числівник. Порядкові та кількісні числівники.	практичні заняття
Тема 4. Угоди, контракти, договори. Діслово. Часові форми групи Indefinite.	практичні заняття
Розділ 4. Пошук роботи. Документація. Тема 1. Співбесіда. Часові форми групи Continuous.	практичні заняття
Тема 2. Автобіографія. Часові форми групи Perfect.	практичні заняття
Тема 3. Електронна пошта. Узгодження часів. Пряма і непряма мова.	практичні заняття
Тема 4. Мотиваційний лист. Аплікаційна форма. Пасивний стан дієслова.	практичні заняття

8. Підсумковий контроль – іспит (за умови виконання вимог навчальної програми).

Силабус

**Подільський державний аграрно-технічний університет
навчально-науковий інститут заочної і дистанційної освіти (ННІЗДО)
кафедра іноземних мов**

Назва курсу	<i>Ділова іноземна мова (німецька)</i>
E-mail:	<i>im@pdatu.edu.ua</i>
Сторінка курсу в системі Moodle	http://pdatu.net.ua/course/view.php?id=1817

1. Анотація до курсу - Навчальна дисципліна «Ділова іноземна мова (німецька)» є обов'язковою при підготовці фахівців 211 «Ветеринарна медицина» освітнього ступеня „Магістр”. Контент Силабусу «Ділова іноземна мова (німецька)» зорієнтовано на культуру ділового спілкування в усній та письмовій формі, функціонування сучасної ділової іноземної мови у фаховому спілкуванні, мовленнєвий діловий етикет спілкування, обмін інформацією в процесі повсякденних контактів з метою отримання інформації у професійно-орієнтованій галузі.

Зміст навчального модуля:

Офіційні повідомлення. Телеграми, факс, електронна пошта. Особливості електронного листування. Працевлаштування. Співбесіда при влаштуванні на роботу. Соціокультурні норми ділового спілкування. Види контактів: міжособистісні, корпоративні, міжкультурні, ділові. Участь у спільному проекті. Етика ділового спілкування. Угоди, контракти, договори. Проведення конференції. Підготовка та проведення конференції.

2. Мета та цілі курсу - Мета навчальної дисципліни «Ділова іноземна мова (німецька)» – практичне володіння іноземною мовою для її використання в професійній діяльності фахівця в ситуаціях ділового спілкування. Завданнями дисципліни «Ділова іноземна мова (німецька)», виходячи з мети цієї дисципліни, є: вивчення видів і форм ділових контактів, етики ділового спілкування; Розвиток спеціальних умінь офіційного спілкування, ведення переговорів, участі в дискусіях, виступах; Формування мовних умінь і навичок, необхідних для ведення ділової кореспонденції й комунікації; Подання особистої інформації при влаштуванні на роботу.

Предмет: спеціальна лексика та граматичні конструкції

3. Формат курсу - Змішаний - курс, що має очну складову і супровід в системі Moodle, включає структуру, контент, завдання і систему оцінювання.

4. Результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен: знати мовний матеріал мови, що вивчається (лексика, граматики, структурні й мовні моделі) у професійному контексті на рівні, визначеному Радою Європи як B2, у тому числі:

граматичні структури, типові для усної й письмової професійно-орієнтованої комунікації;

базову нормативну граматику й складні граматичні конструкції в активному володінні та для пасивного сприйняття;

загальнонавчання, загальноекономічну й професійну лексику;

правила ділового етикету та міжкультурної комунікації;

реєстри (стилі) спілкування, у тому числі типові для професійного спілкування;

мовні особливості ділового спілкування, а також спілкування у мережі Інтернет;

вміти:

користуватися іноземною мовою у професійній діяльності та у побутовому спілкуванні;

розуміти зміст текстів професійно-орієнтованого характеру певного рівня складності;

здійснювати пошук інформації за завданням, збирання, аналіз даних, необхідних для вирішення умовно-професійних завдань;

працювати з іншомовними джерелами інформації;

презентувати іншомовну інформацію професійного характеру у вигляді переказу або доповіді;

сприймати на слух зміст навчальних аудіо матеріалів професійного спрямування;

брати активну участь у дискусіях, обґрунтовувати власну точку зору;

здійснювати ефективну професійну комунікацію з представниками інших культур.

Нормативний зміст підготовки здобувачів освітнього ступеня „Магістр”, які вивчають дисципліну «Ділова іноземна мова (німецька)» передбачає програмні результати навчання: здатність аналізувати процеси у сфері технології виробництва та переробки продукції тваринництва і відповідних комплексах і системах, здійснювати пошук джерел ресурсної підтримки для додаткового навчання, наукової та інноваційної діяльності, презентувати матеріали досліджень на міжнародних наукових конференціях та семінарах, присвячених сучасним проблемам в області технології виробництва та переробки продукції тваринництва брати участь у сумісних дослідженнях і розробках з іноземними науковцями та фахівцями в галузі технології виробництва та переробки продукції тваринництва, дотримуватися принципів та правил академічної доброчесності в освітній та науковій діяльності, вільно спілкуватися усно і письмово державною та іноземною мовами з сучасних наукових і технічних проблем.

5. Пререквізити — німецька мова, українська мова, методологія сучасних наукових досліджень з основами інтелектуальної власності, психологія, підготовка дипломної магістерської роботи.

6. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

9. Комп'ютер;

10. Презентаційний мультимедійний матеріал;

11. Ілюстративний матеріал;

12. Силабус навчальної дисципліни;

13. Основний навчальний матеріал (підручники та посібники);

14. Допоміжний навчальний матеріал (словники, довідники, засоби зорової наочності, роздатковий матеріал, автентичні тематичні публікації у спеціалізованих німецькомовних періодичних виданнях, роздруковані ресурси Інтернету, навчальні відеоматеріали);

15. Навчальні матеріали для самостійної роботи (методичні рекомендації і розробки);

16. Пакети тестових завдань для вхідного та рубіжного контролю та банк завдань для поточного, діагностичні тести.

7. Схема курсу

Тема, план	
17. Розділ 1. Тема 1. Роль науки в розвитку суспільства. Частини речення.	18. групові заняття
19. Тема 2. Система магістерської підготовки в Україні та за кордоном. Просте, складне речення.	20. групові заняття
21. Тема 3. Міжнародний науковий семінар. Порядок слів у простому та складному реченнях.	22. групові заняття
23. Тема 4. Діловодство у фаховій галузі. Іменник. Множина іменників. Артиклі.	24. групові заняття
25. Розділ 2. Міжнародне співробітництво.Тема 1. Міжнародне співробітництво в галузі науки та діловодства. Займенник. Види займенників	26. групові заняття 27.
28. Тема 2. Міжнародний бізнес. Міжнародні візити. Переговори. Прийменник. Особливості вживання прийменників	29. групові заняття 30.
31. Тема 3. Участь у спільному проєкті. Прикметник. Прислівник. Ступені порівняння прикметників та прислівників.	32. групові заняття 33.
34. Розділ 3. Соціокультурні норми ділового спілкування. Тема 1. Види контактів: міжособистісні, корпоративні, міжкультурні, ділові. Дієприкметник. Дієприкметникове речення.	35. групові заняття 36.

37. Тема 2. Соціокультурні норми ділового спілкування. Прислівник. Прислівникове речення.	38. групові заняття
39. Тема 3. Етика ділового спілкування. Числівник. Порядкові та кількісні числівники.	40. групові заняття
41. Тема 4. Угоди, контракти, договори. Дієслово. Часові форми. Теперішній час.	42. групові заняття
43. Розділ 4. Пошук роботи. Документація. Тема 1. Співбесіда. Часові форми. Минулий час.	44. групові заняття
45. Тема 2. Автобіографія. Часові форми. Майбутній час	46. групові заняття
47. Тема 3. Електронна пошта. Узгодження часів. Пряма і непряма мова.	48. групові заняття
49. Тема 4. Мотиваційний лист. Аплікаційна форма. Пасивний стан дієслова.	50. групові заняття

8. Підсумковий контроль — екзамен, за умов виконання вимог навчальної програми

Силабус

Подільський державний аграрно-технічний університет
навчально-науковий інститут заочної і дистанційної освіти (ННІЗДО)
кафедра іноземних мов

Назва курсу	<i>Ділова іноземна мова (французька)</i>
E-mail:	<u>im@pdatu.edu.ua</u>
Сторінка курсу в системі Moodle	<u>http://pdatu.net.ua/course/view.php?id=1832</u>

- 1. Анотація до курсу** - Навчальна дисципліна «Ділова іноземна мова (французька)» є обов'язковою при підготовці фахівців спеціальності 211 «Ветеринарна медицина» освітнього ступеня „Магістр”. Контент Силабусу «Ділова іноземна мова (французька)» зорієнтовано на культуру ділового спілкування в усній та письмовій формі, функціонування сучасної ділової іноземної мови у фаховому спілкуванні, мовленнєвий діловий етикет спілкування, обмін інформацією в процесі повсякденних контактів з метою отримання інформації у професійно-орієнтованій галузі. Короткий зміст дисципліни: Офіційні повідомлення. Телеграми, факс, електронна пошта. Особливості електронного листування. Працевлаштування. Співбесіда при влаштуванні на роботу. Соціокультурні норми ділового спілкування. Види контактів: міжособистісні, корпоративні, міжкультурні, ділові. Участь у спільному проєкті. Етика ділового спілкування. Угоди, контракти, договори. Проведення конференції. Підготовка та проведення конференції.
- 2. Мета та цілі курсу** - Мета навчальної дисципліни «Ділова іноземна мова (французька)» – практичне володіння іноземною мовою для її використання в професійній діяльності фахівця в ситуаціях ділового спілкування. Завданнями дисципліни “Ділова французька мова”, виходячи з мети цієї дисципліни, є: Вивчення видів і форм ділових контактів, етики ділового спілкування; Розвиток спеціальних умінь офіційного спілкування, ведення переговорів, участі в дискусіях, виступах; Формування мовних умінь і навичок, необхідних для ведення ділової кореспонденції й комунікації; Подання особистої інформації при влаштуванні на роботу. Предмет: спеціальна лексика та граматичні конструкції
- 3. Формат курсу** - Змішаний курс, що має очну складову і супровід в системі Moodle, включає структуру, контент, завдання і систему оцінювання.
- 4. Результати навчання.** У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати мовний матеріал мови, що вивчається (лексика, граматика, структурні й мовні моделі) у професійному контексті на рівні, визначеному Радою Європи як B2, у тому числі:

- граматичні структури, типові для усної й письмової професійноорієнтованої комунікації;
- базову нормативну граматику й складні граматичні конструкції в активному володінні та для пасивного сприйняття;
- загальноновживану, загальноекономічну й професійну лексику;
- правила ділового етикету та міжкультурної комунікації;
- реєстри (стилі) спілкування, у тому числі типові для професійного спілкування;
- мовні особливості ділового спілкування, а також спілкування у мережі Інтернет;

ВМІТИ:

користуватися іноземною мовою у професійній діяльності та у побутовому спілкуванні;

розуміти зміст текстів професійно-орієнтованого характеру певного рівня складності;

здійснювати пошук інформації за завданням, збирання, аналіз даних, необхідних для вирішення умовно-професійних завдань;

працювати з іншомовними джерелами інформації;

презентувати іншомовну інформацію професійного характеру у вигляді переказу або доповіді;

сприймати на слух зміст навчальних аудіо матеріалів професійного спрямування;

брати активну участь у дискусіях, обґрунтовувати власну точку зору;

здійснювати ефективну професійну комунікацію з представниками інших культур.

Нормативний зміст підготовки здобувачів освітнього ступеня „Магістр”, які вивчають дисципліну «Ділова іноземна мова (французька)» мова» передбачає програмні результати навчання: здатність аналізувати процеси у сфері технології виробництва та переробки продукції тваринництва і відповідних комплексах і системах, здійснювати пошук джерел ресурсної підтримки для додаткового навчання, наукової та інноваційної діяльності, презентувати матеріали досліджень на міжнародних наукових конференціях та семінарах, присвячених сучасним проблемам в області технології виробництва та переробки продукції тваринництва брати участь у сумісних дослідженнях і розробках з іноземними науковцями та фахівцями в галузі технології виробництва та переробки продукції тваринництва, дотримуватися принципів та правил академічної доброчесності в освітній та науковій діяльності, вільно спілкуватися усно і письмово державною та іноземною мовами з сучасних наукових і технічних проблем.

5. Пререквізити — французька мова, українська мова, методологія сучасних наукових досліджень з основами інтелектуальної власності, психологія, підготовка дипломної магістерської роботи.

6. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

51. Комп'ютер;
52. Презентаційний мультимедійний матеріал;
53. Ілюстративний матеріал;
54. Силабус навчальної дисципліни;
55. Основний навчальний матеріал (підручники та посібники);

56. Допоміжний навчальний матеріал (словники, довідники, засоби зорової наочності, роздатковий матеріал, автентичні тематичні публікації у спеціалізованих франкомовних періодичних виданнях, роздруковані ресурси Інтернету, навчальні відеоматеріали);
57. Навчальні матеріали для самостійної роботи (методичні рекомендації і розробки);
58. Пакети тестових завдань для вхідного та рубіжного контролю та банк завдань для поточного, діагностичні тести.

7. Схема курсу

Тема, план	
59. Розділ 1. Тема 1. Роль науки в розвитку суспільства. Частини речення	60. групові заняття
61. Тема 2. Система магістерської підготовки в Україні та за кордоном. Просте, складне речення.	62. групові заняття
63. Тема 3. Міжнародний науковий семінар. Порядок слів у простому та складному реченнях.	64. групові заняття
65. Тема 4. Діловодство у фаховій галузі. Іменник. Множина іменників. Артиклі.	66. групові заняття
67. Розділ 2. Міжнародне співробітництво. 68. Тема 1. Міжнародне співробітництво в галузі науки та діловодства. Займенник. Види займенників	69. групові заняття 70.
71. Тема 2. Міжнародний бізнес. Міжнародні візити. Переговори. Прийменник. Особливості вживання прийменників	72. групові заняття 73.
74. Тема 3. Участь у спільному проекті. Прикметник. Прислівник. Ступені порівняння прикметників та прислівників.	75. групові заняття 76.
77. Розділ 3. Соціокультурні норми ділового спілкування. 78. Тема 1. Види контактів: міжособистісні, корпоративні, міжкультурні, ділові. Дієприкметник. Дієприкметникове речення.	79. групові заняття 80.
81. Тема 2. Соціокультурні норми ділового спілкування. Прислівник. Прислівникове речення.	82. групові заняття
83. Тема 3. Етика ділового спілкування. Числівник. Порядкові та кількісні числівники.	84. групові заняття

85. Тема 4. Угоди, контракти, договори. Діслово. Часові форми. Теперішній час.	86. групові заняття
87. Розділ 4. Пошук роботи. Документація. 88. Тема 1. Співбесіда. Часові форми. Минулий час.	89. групові заняття 90.
91. Тема 2. Автобіографія. Часові форми. Майбутній час.	92. групові заняття
93. Тема 3. Електронна пошта. Узгодження часів. Пряма і непряма мова.	94. групові заняття
95. Тема 4. Мотиваційний лист. Аплікаційна форма. Пасивний стан дієслова.	96. групові заняття

8. Підсумковий контроль – екзамен за умов виконання вимог навчальної програми.

СИЛАБУС

Подільський державний аграрно-технічний університет
факультет ветеринарної медицини і технологій у тваринництві
кафедра ветеринарного акушерства, внутрішньої патології та хірургії

Назва курсу	МЕТОДИКА НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
E-mail:	vhgt@pdatu.edu.ua
Сторінка курсу в системі Moodle	http://pdatu.net.ua/course/view.php?id=1475

1. Коротка анотація до курсу. Навчальна дисципліна «Методика наукових досліджень» є обов'язковою компонентною при підготовці здобувачів вищої освіти спеціальності 211 Ветеринарна медицина освітнього ступеня „магістр” і належить до циклу професійних дисциплін. Вивчається курс у 1-му семестрі на 5-му курсі навчання та завершується складанням екзамену. Навчальну базу дисципліни становлять знання, отримані під час вивчення курсів, що вивчають історію науки та філософію. Міждисциплінарні зв'язки навчальної дисципліни: «Фізіологія тварин», «Зоологія», «Національне і міжнародне ветеринарне право», «Ветеринарна перинатологія», «Імунологія репродукції тварин», «Епізоотологія та інфекційні хвороби», «Паразитологія та інвазійні хвороби тварин», «Організація ветеринарної справи», «Професійна етика лікаря ветеринарної медицини».

2. Мета та цілі курсу «Методика наукових досліджень» – підготовка майбутнього магістра до виконання професійних управлінських завдань, самостійної викладацької діяльності та наукової роботи.

3. Формат курсу – Змішаний - курс, що має супровід в системі Moodle, має структуру, контент, завдання і систему оцінювання.

4. Результати навчання

В результаті вивчення дисципліни здобувач повинен:

- **знати:** методологію та методи наукової роботи та правила їх застосування.
- **вміти:** користуватися науковою літературою, виявляти в ній не вирішені чи недостатньо вивчені питання; аналізувати необхідні статистичні дані; складати тематичний план виконання наукової роботи, підбирати тварин для дослідів, формувати з них піддослідні групи, проводити всі передбачені тематичним планом дослідження.
- **компетентності:** вести необхідні записи, проводити біометричну обробку отриманих даних, систематизувати їх, аналізувати і оформляти у вигляді звіту, оглядів літератури, наукових публікацій, працювати з міжнародними наукометричними базами *Scopus*, *WoS* *CC*.

5. Пререквізити – здобувач вищої освіти повинен володіти матеріалом наступних курсів - «Фізіологія тварин», «Зоологія», «Національне і міжнародне ветеринарне право», «Ветеринарна перинатологія», «Імунологія репродукції тварин», «Епізоотологія та інфекційні хвороби», «Паразитологія та інвазійні хвороби тварин», «Організація ветеринарної справи», «Професійна етика лікаря ветеринарної медицини».

6. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

1. Комп'ютер з мультимедійним проектором.
2. Повні тексти лекцій.
3. Роздаткові ілюстративні матеріал лекцій.
4. Презентаційний матеріал для читання лекцій.
5. Методичні рекомендації для виконання практичних занять.
6. Методичні рекомендації для виконання самостійної роботи.
7. Повний перелік контрольних питань з навчальної дисципліни.
8. Тестові завдання для проведення поточного контролю.
9. Тестові завдання для проведення підсумкового контролю.

7. Схема курсу

Тема	Форма заняття
Тема 1. Історія вищої освіти. Вища освіта розвинених країн.	Лекція
Тема 2. Наукознавство в сучасних вузлових проблемах. Організація наукових досліджень.	Лекція
Тема 3. Методи наукових досліджень. Методи проведення дослідів у тваринництві та ветеринарній медицині.	Лекція
Тема 4. Біометрична обробка наслідків досліджень.	Лекція
Тема 5. Біоетика. Використання лабораторних тварин у наукових дослідженнях.	Лекція
Тема 6. Заключна обробка даних досліджень, публікація матеріалів досліджень.	Лекція
Тема 7. Служба науково-технічної інформації та її роль у науковій роботі. Винахідництво та патентознавство. Основи академічної доброчесності.	Лекція

Тема	Форма заняття
Тема 8. Історія вищої освіти. Вища освіта розвинених країн.	Практичне заняття
Тема 9. Наукознавство ого вузлові проблеми. Організація наукових досліджень.	Практичне заняття
Тема 10. Методи наукових досліджень. Методи проведення дослідів у тваринництві та ветеринарн медицині.	Практичне заняття
Тема 11. Біометрична обробка наслідків досліджень.	Практичне заняття
Тема 12. Біоетика. Використання лабораторних тварин у наукових дослідженнях.	Практичне заняття
Тема 13. Заключна обробка даних досліджень, публікація матеріалів досліджень.	Практичне заняття
Тема 14. Служба науково-технічної інформації та її роль у науко роботі. Винахідництво та патентознавство.	Практичне заняття

8. Підсумковий контроль – залік (за умови виконання вимог навчальної програми).

СИЛАБУС

Подільський державний аграрно-технічний університет
Інженерно-технічний університет
Кафедра професійної освіти

Назва курсу	Психологія і педагогіка вищої школи
E-mail кафедри:	po@pdatu.edu.ua
Сторінка курсу в системі Moodle	http://pdatu.net.ua/course/view.php?id=1256

1.Коротка анотація до курсу - Навчальна дисципліна «Психологія і педагогіка вищої школи» є обов'язковою при підготовці фахівців спеціальності 211«Ветеринарна медицина» другого (магістерського) освітнього ступеня. На її вивчення відводиться 3 кредити, підсумкова форма контролю - залік.

Навчальна дисципліна «Психологія і педагогіка вищої школи» є теоретичною і світоглядною основою фахової підготовки ма бутього фахівця. Дисципліна орієнтована на розвиток педагогічного мислення здобувачів вищої освіти другого (магістерського) освітнього ступеня і передбачає підготовку викладача, здатного виокремлювати педагогічні проблеми та шукати способи їх ефективного вирішення у процесі професі ної діяльності.

2. Мета та цілі курсу - розкрити структуру та напрями реформування вищої освіти; теоретичні, організаці но-процесуальні, методичні засади процесу навчання і виховання студентської молоді, її наукової та професі ної підготовки відповідно до державних та європе ських стандартів, потреб суспільства; розробити на ці основі підходи до удосконалення системи формування психолого-педагогічної готовності здобувачів до викладацької та науково-педагогічної діяльності.

Завдання: озброєння ма бутьних викладачів і науковців методологією педагогічної науки, знаннями основних педагогічних категорі і понять, закономірносте функціонування системи вищої освіти і її складових (навчально- виховни процес, управління, викладач, студент тощо), озна омлення з інноваці ними технологіями, формами організації, методами, засобами навчання, виховання, управління в системі вищої освіти; розвиток професі ного мислення, формування у них розуміння високої значущості педагогічної праці у суспільному прогресі людства, розвиток практичних умінь і навичок творчого дослідницького підходу до організації педагогічної діяльності в умовах вищої школи

3. Формат курсу – Очни

Змішани - курс, що має супровід в системі Moodle, має структуру, контент, завдання і систему оцінювання;

4. Результати навчання – знати: перспективи розвитку вищої освіти в Україні в контексті інтеграції у європейський освітній простір; компоненти та джерела змісту навчання; теоретичні і організаційно-процесуальні, методичні засади навчально-виховного процесу у навчальних закладах системи вищої освіти України; актуальні завдання дидактики вищої школи та підходи до їх реалізації; сутність технологічного підходу до здійснення педагогічної діяльності в умовах вищого закладу освіти; основні види лекцій, методику їх проведення; різновиди семінарських і практичних занять, вимоги до їх проведення; основні вимоги до проведення тренінгових занять; особливості проведення лабораторних занять, консультацій, індивідуальних занять; методи навчання: їх класифікацію, функції, специфіку вибору; особливості науково-дослідної та самостійної роботи студентів; види і форми контролю у ЗВО; психолого-педагогічні особливості студентів та студентських груп та керівництва ними; організаційне та змістово-методичне забезпечення позанавчальної виховної роботи у вищому навчальному закладі.

вміти: застосовувати набуті знання у безпосередній практичній діяльності; моделювати та здійснювати педагогічний експеримент, правильно і ефективно обирати та застосовувати методи науково-педагогічного дослідження; розробляти та проводити лекції та практичне заняття з дисципліни спеціалізації, визначати його методичне забезпечення; узагальнювати та використовувати передовий педагогічний досвід і сучасні досягнення вітчизняної і зарубіжної педагогічної науки; правильно обирати та застосовувати методи і форми організації навчально-виховного процесу у вищій школі.

фахові компетентності: здатність застосовувати сучасні методи освітніх технологій навчання у фаховій діяльності; здатність аналізувати особливості сприйняття та засвоєння навчальної інформації з метою прогнозу ефективності та корекції навчально-виховного процесу та професійної діяльності

5. Пререквізити – здобувач вищої освіти повинен володіти матеріалом наступних курсів – «Психологія», «Методологія і філософія викладання профільних дисциплін», «Методика наукових досліджень».

6. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

1. Комп'ютер з відеопроєктором та переносним екраном.
2. Презентаційний мультимедійний матеріал.
4. Тексти лекцій.
5. Роздаткові ілюстративні матеріали.
6. Тестові завдання для проведення поточного контролю.
7. Тестові завдання для проведення підсумкового контролю.

7. Схеми курсу

Тема, план
Тема 1.1. Соціально-історичні характеристики і тенденції розвитку вищої освіти в Україні. Становлення освіти вищої школи в Україні у світі .
Тема 1.2. Мета, завдання, методологія та методи педагогіки вищої школи
Тема 2.1. Організація навчального процесу у закладі вищої освіти. Проектування змісту навчання у ЗВО
Тема 2.2. Загальна характеристика форм і методів організації навчання у ЗВО. Активні інтерактивні методи навчання у ЗВО. Методи засоби візуалізації інформації.
Тема 2.3. Сутність, дидактична мета і загальна будова лекційного, практичного, семінарського, лабораторного занять у ЗВО. Організація науково-дослідної та практичної роботи здобувачів вищої освіти. Інклюзивна освіта у ЗВО.
Тема 2.4. Сучасні технології навчання у ЗВО. Інновації в активізації навчання у ЗВО.
Тема 2.5. Поняття контролю навчальної діяльності студентів: функції, принципи організації, види та форми ^{[1][2][3][4][5][6][7][8][9][10]}
Тема 3.1. Організація позанавчальної виховної роботи у закладі вищої освіти. Методи, форми і засоби впливу на особистість студента. Індивідуальна виховна робота зі студентом
Тема 3.2. Формування та розвиток особистості студента. Студентський колектив. Студентське самоврядування
Тема 3.3. Особливості педагогічної діяльності у ЗВО

8. Підсумковий контроль – залік (за умови виконання вимог навчальної програми).

СИЛАБУС

Подільський державний аграрно-технічний університет
Навчально-науковий інститут енергетики
кафедра фізики, охорони праці та інженерії середовища

Назва курсу	ОХОРОНА ПРАЦІ В ГАЛУЗІ ТА ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ
E-mail:	kokas2008@ukr.net fiztd@pdatu.edu.ua
Сторінка курсу в системі Moodle	Охорона праці в галузі та цивільний захист http://pdatu.net.ua/course/view.php?id=1528

1. Коротка анотація до курсу

«Охорона праці в галузі та цивільний захист» – це дисципліна, яка є синтезом двох наук про небезпеки: охорони праці та цивільного захисту. Вона є обов’язковою при підготовці фахівців освітнього ступеня «магістр», тому що є завершальною серед дисциплін, які вивчають небезпеки в умовах виробництва та надзвичайних ситуацій.

Предметом вивчення дисципліни являються небезпеки в системі «людина – навколишнє середовище» з метою їх попередження для забезпечення безпеки в умовах виробництва та надзвичайних ситуацій. Навчання за даною програмою проводиться після вивчення здобувачами основних професійно орієнтованих дисциплін, а також обов’язково курсу «Охорона праці та безпека життєдіяльності».

При вивченні дисципліни здобувач має отримати відповідні сучасним вимогам знання про загальні закономірності виникнення і розвитку виробничих небезпек напряму діяльності, який відповідає його майбутній спеціальності, а також отримати вичерпні знання щодо можливих надзвичайних ситуацій в умовах повсякденної та виробничої діяльності. Мета дисципліни полягає у формуванні необхідних в майбутній практичній діяльності здобувача умінь і навичок необхідних для запобігання і ліквідації наслідків небезпек, захисту людей в умовах повсякденного виробництва, як при стабільному його протіканні, так і при виникненні небезпечних ситуацій природного та техногенного походження.

2. Мета та цілі курсу

Мета вивчення дисципліни «Охорона праці в галузі та цивільний захист» полягає у формуванні у студентів умінь та навичок для забезпечення ефективного управління охороною праці та цивільним захистом на підприємствах галузі, поліпшення умов праці з урахуванням досягнень науково-технічного прогресу та міжнародного досвіду, а також в усвідомленні нерозривної єдності успішної професійної діяльності з обов’язковим дотриманням усіх вимог безпеки праці в системі агропромислового комплексу.

Професійна освіта покликана забезпечити майбутнього спеціаліста знаннями, умінями і навичками безпечної діяльності, зокрема під час виконання управлінських дій, при проектуванні чи розробці нових процесів, виконанні конкретних виробничих дій, технологічних операцій; новітніми теоріями, методами і технологіями з прогнозування надзвичайних ситуацій, побудови моделей їхнього розвитку,

визначення рівня ризику та обґрунтування комплексу заходів, спрямованих на відвернення НС, захисту персоналу, населення, матеріальних та культурних цінностей в умовах НС, локалізації та ліквідації їхніх наслідків.

Значення курсу полягає у формуванні у свідомості майбутнього фахівця культури безпеки на робочому місці при виконанні виробничих завдань, усвідомлення пріоритетності життя і здоров'я працівників по відношенню до результатів виробничої діяльності та необхідності для цього забезпечення здорових і безпечних умов праці, уміння передбачати можливі надзвичайні ситуації з метою їх попередження, а також вміння організувати ліквідацію наслідків можливого прояву небезпек в таких ситуаціях.

Задачі курсу. В результаті вивчення дисципліни майбутній фахівець повинний засвоїти:

- питання організації ОП, обов'язки посадових осіб і їхню відповідальність за створення здорових і безпечних умов праці по основних напрямках виробничої діяльності;
- методи аналізу травматизму і захворюваності;
- способи попередження появи небезпечних і шкідливих виробничих факторів в умовах виробництва;
- основні вимоги техніки безпеки;
- причини пожеж, профілактику і способи їхнього гасіння;
- запобігання виникненню НС техногенного та природного походження, запровадження заходів щодо зменшення збитків та втрат у разі аварій, катастроф, вибухів, пожеж та стихійного лиха;
- оперативне оповіщення працівників про виникнення або загрозу виникнення надзвичайної ситуації, своєчасне достовірне інформування про обстановку, яка складається, та заходи, що вживаються для запобігання надзвичайним ситуаціям та подолання їх наслідків;
- організацію захисту населення і територій від НС, надання невідкладної психологічної, медичної та іншої допомоги потерпілим;
- проведення невідкладних робіт із ліквідації наслідків НС та організацію життєзабезпечення постраждалих;
- навчання способам захисту в разі НС, несприятливих виробничих ситуацій та організацію тренувань;
- створення, збереження і раціональне використання матеріальних ресурсів, необхідних для запобігання надзвичайним ситуаціям;
- забезпечення відповідно до законодавства своїх працівників засобами колективного та індивідуального захисту;
- організацію та здійснення під час виникнення НС евакуаційних заходів щодо працівників та майна суб'єкта господарювання;
- створення об'єктових формувань цивільного захисту відповідно до Кодексу Цивільного Захисту, інших законодавчих актів, необхідної для їх функціонування матеріально-технічної бази і забезпечення готовності таких формувань до дій за призначенням;
- проведення оцінки ризиків виникнення надзвичайних ситуацій на об'єктах суб'єкта господарювання, здійснення заходів щодо не перевищення прийнятних їх рівнів.

3. Формат курсу - очний

Змішаний - курс, що має супровід в системі Moodle, має структуру, контент, завдання і систему оцінювання;

4. Результати навчання

Після вивчення дисципліни здобувач повинен знати:

- суть, поняття, мету, підсистеми, структурну схему побудови СУОПГ;
- показники ефективності та динаміки функціонування СУОПГ;

- обов'язки власника щодо створення і забезпечення функціонування СУОПГ;
- організацію служби охорони праці підприємства в СУОПГ;
- роль, права, функціональні обов'язки кожного працівника в СУОП підприємства, галузі;
- про участь трудового колективу в системі управління охороною праці;
- СУОП підприємства, місце в ній комісії з охорони праці підприємства;
- органи державного нагляду за охороною праці в СУОПГ;
- класи робіт за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу у галузі;
- за якими показниками виробничого середовища нормуються оптимальні умови праці;
- які класи робіт можливі за факторами умов праці, нормативні параметри яких не мають оптимальних значень (шум, іонізуючі випромінювання тощо);
- приклади гігієнічних класів робіт за характерними професіями та робочими місцями у галузі;
- фактори, які можуть спричинити професійні захворювання у галузі;
- заходи та засоби поліпшення стану виробничого середовища за фактором мікроклімат в умовах галузі;
- заходи та засоби поліпшення стану виробничого середовища за фактором склад повітря робочої зони;
- заходи і засоби захисту працюючих від шуму в умовах галузі;
- шляхи зниження напруженості та тяжкості трудового процесу для умов галузі;
- травмонебезпечні робочі місця і професії у галузі;
- розподіл причин виробничих травм у галузі за питомою вагою;
- тяжкість виробничого травматизму у галузі;
- розподіл виробничого травматизму у галузі за причинами (технічні, організаційні, незнання вимог безпеки, невиконання вимог безпеки тощо).
- напрями попередження виробничого травматизму в умовах галузі;
- визначити вимоги щодо навчання працівників з урахуванням їх функціональних обов'язків;
- характеристики осередків ураження, які виникають у надзвичайних умовах мирного і воєнного часу;
- способи і засоби захисту населення від вражаючих факторів, аварій, катастроф, наслідків стихійних лих і сучасної зброї масового ураження;
- порядок дій сил ЦЗ і населення в умовах надзвичайних обставин;
- призначення і порядок роботи з приладами радіаційної і хімічної розвідки, дозиметричного контролю;
- методику прогнозування можливої радіаційної, хімічної (бактеріологічної) біологічної обстановки;
- основи організації і здійснення заходів щодо надання допомоги потерпілим і життєзабезпечення населення при виникненні НС;
- фактори пожежної небезпеки галузевих об'єктів;
- причини пожеж на галузевих об'єктах - реальні і імовірні;
- категорії та класи вибухонебезпечності галузевих об'єктів;
- заходи і засоби системи попередження пожеж на галузевих об'єктах;
- заходи і засоби системи протипожежного захисту галузевих об'єктів;

- складові системи організаційних протипожежних заходів у галузі.

Після вивчення курсу здобувач має показати наступні уміння:

- оцінити динаміку ефективності функціонування СУОПГ;
- обґрунтувати пропозиції щодо удосконалення СУОПГ;
- обґрунтувати пропозиції щодо удосконалення структури і функціонування СУОП підприємства, його підрозділу;
- проконтролювати дотримання вимог щодо проведення навчання працівників підприємства з питань охорони праці;
- сформулювати вимоги до системи управління охороною праці щодо конкретного підприємства галузі чи його підрозділу.
- визначити клас умов праці за показниками шкідливості та небезпечності за окремими факторами виробничого середовища, важкості

та напруженості трудового процесу;

- визначити першочергові заходи і засоби поліпшення стану виробничого середовища для умов галузі;
- розробити пропозиції щодо зниження напруженості праці за окремими професіями та характером робіт у галузі;
- визначити коефіцієнт частоти травматизму у галузі (загальний та з окремих професій, видів робіт);
- визначити тяжкість виробничого травматизму у галузі (загальну, з окремих професій та видів робіт);
- визначити першочергові напрями робіт щодо профілактики виробничого травматизму у галузі;
- визначити першочергові заходи щодо попередження виробничого травматизму у галузі.
- практично здійснювати заходи захисту населення від наслідків аварій, катастроф, наслідків стихійних лих і сучасної зброї масового

ураження;

- оцінювати радіаційну, хімічну біологічну обстановку;
- керувати підготовкою формувань і проведенням рятувальних та інших невідкладних робіт на об'єкті господарчої діяльності

відповідно до майбутньої спеціальності;

- визначити категорію і клас вибухо-пожежної небезпеки щодо галузевих об'єктів;
- визначити фактори пожежної небезпеки галузевих об'єктів;
- визначити тип і кількість первинних засобів гасіння пожежі;
- визначити вимоги щодо стаціонарних засобів гасіння пожежі;
- визначити вимоги щодо обладнання приміщень галузевих об'єктів засобами автоматичної пожежної сигналізації.

5. Пререквізити: здобувач вищої освіти повинен володіти матеріалом курсу «Вища математика», «Фізика», «Хімія», «Екологія».

6. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

1. Комп'ютер з відеопроєктором та переносним екраном.
2. Презентаційний мультимедійний матеріал.
3. Лабораторні прилади та установки.
4. Тексти лекцій.
5. Роздатковий ілюстративний матеріал.
6. Moodle.

7. Схеми курсу

Тема, план
ТЕМА 1. Система управління охороною праці в галузі, її складові та функціонування
ТЕМА 2. Організація та нормативно-технічне забезпечення функціонування СУОП сільськогосподарського підприємства
ТЕМА 3. Стан умов праці в сільському господарстві
ТЕМА 4. Поліпшення стану виробничого середовища, зменшення важкості та напруженості трудового процесу
ТЕМА 5. Техніка безпеки в АПК. Засоби індивідуального та колективного захисту працівників АПК. Безпека при роботі на комп'ютері.
ТЕМА 6. Тема 1. Роль та місце цивільного захисту в державній системі захисту населення. Кодекс цивільного захисту України. Моніторинг та сценарний аналіз виникнення і розвитку надзвичайних ситуацій.
ТЕМА 7. Забезпечення заходів і дій в межах єдиної системи цивільного захисту. Планування з питань цивільного захисту. Організація захисту і проведення рятувальних та інших невідкладних робіт в умовах НС на сільськогосподарських об'єктах. Пожежна безпека в галузі АПК.
Розробка комплексного плану по покращенню умов праці
Розрахунок потреби в ЗІЗ
Аналіз травматизму і захворюваності на с/г підприємстві
Опрацювання розділу «Охорона праці» в колективному договорі
Розрахунки з гігієни праці: освітленість, вентиляція
Оцінка інженерної обстановки та соціально-економічних наслідків НС
Спеціальна функція у сфері цивільного захисту
Розрахунок кількості вогнегасників та їх розташування на об'єкті

8. Підсумковий контроль – залік (за умови виконання вимог навчальної програми).

СИЛАБУС

Подільський державний аграрно-технічний університет
Факультет ветеринарної медицини і технологій у тваринництві
Кафедра інфекційних та інвазійних хвороб

Назва курсу	МЕТОДОЛОГІЯ І ФІЛОСОФІЯ ВИКЛАДАННЯ ПРОФІЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН
E-mail:	Levytska28@gmail.com
Сторінка курсу в системі Moodle	

1. Коротка анотація до курсу: навчальна дисципліна «Методологія і філософія викладання профільних дисциплін» є обов'язковою дисципліною, що забезпечує отримання загальних компетентностей випускниками ОС «Магістр» спеціальності 211 «Ветеринарна медицина», яка вивчає основні питання організації та викладання дисциплін ветеринарної медицини з метою підготовки майбутніх фахівців для закладів освіти. *Короткий зміст дисципліни:* методологія та філософія викладання профільних дисциплін включає основні положення про систему фундаментальних, методологічних, спеціальних знань; висвітлює ключові питання дидактики, методології та методики викладання профільних дисциплін у закладах вищої освіти, відображає новітні технології освітнього процесу, орієнтує магістрантів на набуття практичних навичок у сфері викладацької роботи.

2. Мета та цілі курсу: отримання здобувачами вищої освіти знань, умінь та навичок щодо організації та проведення лекцій, практичних та семінарів з профільних дисциплін у ветеринарній медицині у закладах освіти. Основною метою вивчення предмету є здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність за спеціальністю 211 – ветеринарна медицина. Також ознайомити здобувачів із сутністю і змістом принципів навчання, методологічних підходів; методів і засобів навчання при вивченні профільних дисциплін, форм організації навчання у вищій школі, що визначають теоретико-методологічні основи дидактики вищої школи; сутнісними характеристиками сучасних технологій навчання з акцентом на здатності забезпечувати безпечність продуктів тваринного і рослинного походження, а також на збереження здоров'я і продуктивності тварин, запобігання їхнім хворобам та на захист людей від зоонозів. Також володіти фаховими компетенціями, як: здатність розв'язувати комплексні проблеми, проводити незалежне оригінальне наукове дослідження та здійснювати педагогічну, професійну, дослідницьку та інноваційну діяльність в галузі ветеринарної медицини.

3. Формат курсу: змішаний – курс, що має очну складову і супровід в системі Moodle, який включає структуру, контент, завдання і систему оцінювання.

4. Результати навчання: після вивчення дисципліни здобувачі вмітимуть оперувати науковою термінологією вищої школи; орієнтуватися в нормативних документах, що визначають зміст вищої освіти; класифікувати методологічні підходи, характеризувати їх сутність і базові поняття; демонструвати методично доцільне використання методів і засобів навчання при вивченні профільюючих предметів; застосовувати методику підготовки і проведення форм організації навчання у вищій школі; оцінювати наукову і практичну цінність педагогічного дослідження; моделювати самостійну навчально-пізнавальну діяльність здобувачів; моделювати навчально-дослідницьку науково-дослідницьку роботу здобувачів на різних етапах навчання в закладі вищої освіти; знаходити, аналізувати, систематизувати інформацію з різних джерел; представляти результати аналізу, дискутувати і відстоювати думку щодо переваг і недоліків методів, засобів технології навчання у закладі вищої освіти; організовувати та здійснювати викладацьку діяльність в галузі профілактики, діагностики та лікування хвороб тварин, проведення ветеринарно-санітарної експертизи та організації ветеринарної справи; діяти у професійних і навчальних ситуаціях із позиції академічної доброчесності та професійної етики.

5. Пререквізити: здобувач вищої освіти повинен володіти матеріалом наступних курсів: вступ до фаху, інформаційні технології, філософія, академічне письмо.

6. Технічне й програмне забезпечення /обладнання:

1. Комп'ютер з електронним проектором та переносним екраном.
2. Відеофільми.
3. Презентаційний мультимедійний матеріал для лекцій і лабораторних занять.
4. Повні тексти лекцій, інструктивний матеріал.
5. Методичні рекомендації до лабораторних занять та самостійної роботи.

7. Схема курсу

Тема	Форма заняття
Тема 1. Організація процесу навчання у закладах вищої освіти	лекція, практичне заняття, самостійна робота
Тема 2. Основні суб'єкти процесу навчання	лекція, практичне заняття, самостійна робота
Тема 3. Методи і засоби навчання в закладі вищої освіти	лекція, практичне заняття, самостійна робота
Тема 4. Форми організації навчання у вищій освіті	лекція, практичне заняття, самостійна робота
Тема 5. Сучасні технології навчання в закладі вищої освіти	лекція, практичне заняття, самостійна робота
Тема 6. Методичні основи викладання профільних дисциплін	лекція, практичне заняття, самостійна робота

Тема 7. Особливості організації практичної підготовки лікарів ветеринарної медицини	лекція, практичне заняття, самості на робота
---	---

8. Підсумковий контроль – залік (за умови виконання вимог навчальної програми).

СИЛАБУС

**Подільський державний аграрно-технічний університет
навчально-науковий інститут заочної і дистанційної освіти (ННІЗДО)
кафедра іноземних мов**

Назва курсу	Латинська мова (за професійним спрямуванням)
E-mail:	im@pdatu.edu.ua ok.kuntso@gmail.com
Сторінка курсу в системі Moodle	http://pdatu.net.ua/course/view.php?id=1527

1. **Анотація до курсу** - Навчальна дисципліна «Латинська мова (за професійним спрямуванням)» є обов’язковою при підготовці фахівців спеціальності 211«Ветеринарна медицина» освітнього ступеня „Магістр”. Контент Силабусу «Латинська мова (за професійним спрямуванням)» передбачає систематичне засвоєння здобувачами анатомічних, клінічних термінів та їх структури; терміноелементів греко-латинського походження, що увійшли у відповідні субмови медицини і біології; поступове набуття практичних умінь та навичок використання фахової латиномовної термінології у навчальній, науковій та виробничій діяльності, уміння виділяти складотворні елементи у назвах лікарських препаратів та розуміти їх значення, уміння виписувати рецепти; набуття здатності використовувати латинську термінологію для глибокого засвоєння спеціальних дисциплін.

2. **Мета та цілі курсу** - Мета навчальної дисципліни “Латинська мова (за професійним спрямуванням)” – засвоєння здобувачами основних елементів латинської мови, ветеринарно-медичної латинської термінології, оволодіння методикою їх використання в практичній і науковій роботі. Основне завдання курсу «Латинська мова (за професійним спрямуванням)» - навчити здобувачів термінологічної латини, що функціонує в медицині та суміжних з нею біологічних науках, допомогти набутти практичних умінь та навичок використання фахової латиномовної термінології у навчальній, науковій та виробничій діяльності. Навчання термінологічної латини означає також створення передумов для усвідомленого засвоєння терміноелементів греко-латинського походження, що увійшли у відповідні субмови медицини і біології. Основними **завданнями** курсу є: опрацювання теоретичних основ граматики латинської мови; засвоєння базової ветеринарно-медичної термінології; розвиток вмінь практичного застосування вивченого матеріалу; розвиток навичок прочитання та написання рецепту.

3. **Формат курсу** - Змішаний - *курс, що має супровід в системі Moodle, має структуру, контент, завдання і систему оцінювання*

4. **Результати навчання:** здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово; здатність спілкуватися іноземною мовою; здатність встановлювати особливості будови і функціонування клітин, тканин, органів, їх систем та апаратів організму тварин різних класів і видів - ссавців, птахів, комах (бджіл), риб та інших хребетних; знати і грамотно використовувати термінологію ветеринарної медицини.

5. Пререквізити– українська мова, іноземна мова, біологічні дисципліни (шкільний курс).

6. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

1. Комп'ютер;
2. Презентаційний мультимедійний матеріал;
3. Ілюстративний матеріал;
4. Силабус навчальної дисципліни;
5. Основний навчальний матеріал (підручники та посібники);
6. Допоміжний навчальний матеріал (словники, довідники, засоби зорової наочності, роздатковий матеріал, роздруковані ресурси Інтернету, навчальні відеоматеріали);
7. Навчальні матеріали для самостійної роботи (методичні рекомендації і розробки);
8. Пакети тестових завдань для підсумкового та банк завдань для поточного контролю знань.

7. Схема курсу

Тема	Форма заняття
Тема 1. Фонетична система латинської мови.	групові заняття
Фонетична система латинської мови.	Сам. робота
Фонетична система латинської мови.	групові заняття
Тема 2. Частини мови. Іменник.	групові заняття
Частини мови. Іменник. Лексичний мінімум	Сам. робота

Частини мови. Дієслово.	групові заняття
Частини мови. Дієслово. Лексичний мінімум	Сам. робота
Тема 3. I відміна іменників.	групові заняття
I відміна іменників. Лексичний мінімум	Сам. робота
Тема 4. II відміна іменників.	групові заняття
II відміна іменників. Лексичний мінімум	Сам. робота
Тема 5. Прикметник. Структура анатомічного терміна.	групові заняття
Прикметник. Лексичний мінімум	Сам. робота
Структура анатомічного терміна.	групові заняття
Тема 6. Теперішній час дійсного способу активного і пасивного станів.	Сам. робота
Теперішній час дійсного способу активного стану.	групові заняття

Теперішній час дійсного способу пасивного стану	групові заняття
Тема 7. III відміна іменників: приголосна і голосна групи іменників.	групові заняття
III відміна іменників: приголосна і голосна групи іменників. Лексичний мінімум	Сам. робота
Тема 8. Мішана група іменників III відміни. Латинська хімічна номенклатура.	групові заняття
Мішана група іменників III відміни. Лексичний мінімум	Сам. робота
Латинська хімічна номенклатура.	групові заняття
Тема 9. Прикметники III відміни.	групові заняття
Прикметники III відміни. Лексичний мінімум	Сам. робота
Ступені порівняння прикметників	групові заняття
Тема 10. IV і V відміна іменників.	Сам. робота
Гімн студентської молоді.	Сам. робота

Модульна к/р. Gaudeamus	групові заняття
Тема 11. Утворення клінічної термінології. Грецькі терміноелементи	групові заняття
Утворення клінічної термінології.	Сам. робота
Грецькі терміноелементи.	групові заняття
Тема 12. Дієприкметники. Займенники.	Сам. робота
Дієприкметники	групові заняття
Умовний спосіб	групові заняття
Тема 13. Числівники. Римські цифри в рецептах. Лексичний мінімум	Сам. робота
Числівники	групові заняття
Тема 14. Структура рецепта. Лікарські форми	групові заняття
Структура рецепта. Лікарські форми.	Сам. робота
Лікарські форми.	групові заняття

Тема 15. Крилаті вислови. Підготовка до к/р.	Сам. робота
Модульна к/р. Крилаті вислови.	групові заняття

8. Підсумковий контроль – залік (за умови виконання вимог навчальної програми).

СИЛАБУС

**Подільський державний аграрно-технічний університет
Факультет ветеринарної медицини і технологій у тваринництві
Кафедра нормальної та патологічної морфології і фізіології**

Назва курсу	АНАТОМІЯ СВІЙСЬКИХ ТВАРИН
E-mail:	lyuba.savchuk.2015@ukr.net
Сторінка курсу в системі Moodle	http://pdatu.net.ua/course/view.php?id=1373

1. Коротка анотація до курсу -

Навчальна дисципліна «Анатомія свійських тварин» є обов'язковою та фундаментальною при підготовці фахівців спеціальності 211 Ветеринарна медицина, освітнього ступеня «Магістр». На сучасному стані анатомія є наукою про форму, закономірності будови окремих органів, систем і організму. «Анатомія свійських тварин» займає провідне місце в системі підготовки фахівців, формуючи у здобувачів вищої освіти уяву про організм, як єдине ціле. Його будова визначається у взаємозв'язку органів, їх апаратів і систем, а також взаємообумовленість будови і функції на фоні розвитку в онто- та філогенезі у різних видів свійських тварин.

Системний підхід вивчення будови організму сільськогосподарських тварин від клітинного рівня до рівня цілісного організму у порівняльно-видовому аспекті спрямований на формування у студентів уявлення про універсальність загально біологічних структурно-функціональних механізмів забезпечення процесів життєдіяльності, а також усвідомлення ролі умов існування тварин у формуванні будови органів, апаратів і систем органів. Вивчення анатомії методом препарування свійських тварин виробляє у студентів вміння знаходити окремі органи та їх частини, як при патологічних розтинах тварин, що загинули, так і на живих.

2. Мета та цілі курсу –

Мета курсу навчальної дисципліни «Анатомія свійських тварин» вивчити будову і розвиток тіла свійських тварин, в світлі причинної обумовленості і видової специфічності.

Основні цілі дисципліни – полягають у системному підході до опису форми, будови і положення (топографії) частин та органів тіла в єдності з виконуваними функціями з урахуванням видових, вікових та статевих особливостей.

Для досягнення поставленої мети, перед студентами ставляться наступні загальні і спеціальні компетентності: здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; навички використання інформаційних і комунікаційних технологій; здатність проведення досліджень на відповідному рівні; здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань / видів економічної діяльності); здатність встановлювати особливості будови і функціонування клітин, тканин, органів, їх систем та апаратів організму тварин різних класів і видів - ссавців, птахів, комах (бджіл), риб та інших хребетних; здатність використовувати інструментарій, спеціальні пристрої, прилади, лабораторне обладнання та інші технічні засоби для проведення необхідних маніпуляцій під час виконання професійної діяльності; здатність застосовувати методи і методики патологоанатомічної діагностики хвороб тварин для встановлення остаточного діагнозу та причин їх загибелі; здатність здійснювати відбір, пакування, фіксування і пересилання проб біологічного матеріалу

для лабораторних досліджень; здатність проводити судово-ветеринарну експертизу; здатність оберігати довкілля від забруднення відходами тваринництва, а також матеріалами та засобами ветеринарного призначення.

3. Формат курсу - Вкажіть формат проведення курсу: Очний

Змішаний - курс, що має супровід в системі Moodle, має структуру, контент, завдання і систему оцінювання.

4. Результати навчання - У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати: особливості будови кісток осового скелету та кінцівок у різних видів тварин; види сполучень та основні компоненти сполучення кісток; назву та функції м'язів голови, тулуба та кінцівок; будову шкіри та її залозистих і рогових похідних; будову органа зору, органа слуху та рівноваги; загальні закономірності будови кровоносної та нервової систем.

вміти: відрізнити кістки різних відділів скелету ВРХ, коней, свиней та собак; визначити розташування та будову суглобів кінцівок і осового скелета; визначати на тушах забитих тварин та на живих тваринах місця розташування окремих м'язів та їх функціональних груп; давати загальну характеристику зовнішнього шкіряного покриву та його окремих похідних; визначати послідовність розміщення, уявляти загальні принципи будови органів чуттів та топографію окремих їх ділянок; уявляти загальну схему будови серцево-судинної та нервової системи, топографію і функцію органів ендокринної системи.

5. Пререквізити - основою для вивчення дисципліни «Анатомія свійських тварин» являється база біологічних дисциплін шкільної програми.

6. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

1. Комп'ютер з електронним проектором та переносним екраном.
2. Повні тексти лекцій.
3. Роздатковий ілюстративний матеріал лекцій.
4. Презентаційний матеріал для читання лекцій.
5. Методичні вказівки для виконання практичних занять.
6. Методичні вказівки для виконання самостійної роботи.
7. Повний перелік контрольних питань з навчальної дисципліни.
8. Тестові завдання для проведення поточного контролю.
9. Тестові завдання для проведення підсумкового контролю.

7. Схема курсу

Тема, план	Форма заняття
Тема 1. Вступ. Поняття про анатомію, її місце серед біологічних наук. Значення вивчення анатомії для підготовки ветеринарних лікарів. Об'єкти вивчення і методи анатомічного дослідження.	Лекція
Тема 2. Будова апарата руху.	Лекція

Тема 3. Анатомія скелета стовбурової частини тіла.	Лекція
Тема 4. Анатомія будови скелета голови.	Лекція
Тема 5. Будова скелету грудної кінцівки.	Лекція
Тема 6. Будова скелету тазової кінцівки.	Лекція
Тема 7. Типи з'єднання кісток скелета.	Лекція
Тема 8. З'єднання кісток грудної і тазової кінцівок.	Лекція
Тема 9. Загальна характеристика скелетної м'язової системи. Фасції. Шкірні м'язи.	Лекція
Тема 10. М'язи голови, шиї, тулуба й хвоста.	Лекція
Тема 11. М'язи грудної кінцівки.	Лекція
Тема 12. М'язи тазової кінцівки.	Лекція
Тема 13. Загальна морфологічна характеристика шкірного покриву її похідних.	Лекція
Тема 14. Морфологічна характеристика нервової системи.	Лекція
Тема 15. Розвиток і будова головного і спинного мозку.	Лекція
Тема 16. Периферична нервова система.	Лекція
Тема 17. Вегетативна нервова система.	Лекція
Тема 18. Будова органів чуття (аналізatori).	Лекція
Тема 19. Загальна характеристика і розвиток судинної системи.	Лекція
Тема 20. Функціональне значення і зв'язок з іншими системами. Закономірності ходу і галуження судин, їх морфологічна характеристика. Будова серця.	Лекція
Тема 21. Артерії великого кола кровообігу.	Лекція
Тема 22. Закономірності ходу і галуження судин, їх морфологічна характеристика.	Лекція
Тема 23. Вени великого і малого кіла кровообігу.	Лекція
Тема 24. Загальна характеристика лімфатичної системи.	Лекція
Тема 25. Органи кровотворення та імунного захисту.	Лекція
Поняття про анатомію, її місце серед біологічних наук. Значення вивчення анатомії для підготовки ветеринарних лікарів. Об'єкти вивчення і методи анатомічного дослідження. Будова апарату руху. Будова грудного сегменту.	Лабораторна робота
Будова типових і атипичних шийних хребців. Апарат руху. Функціональне значення апарату руху. Поділ скелета на основну і периферичну частини.	Лабораторна робота
Анатомія скелета стовбурової частини тіла. Будова поперекових і хвостових хребців. Будова крижової кістки.	Лабораторна робота
Анатомія будови скелета голови. Будова лицевого відділу скелета. Будова мозкового відділу скелета.	Лабораторна робота
Особливості будови скелета кінцівок. Будова плечового поясу та вільної грудної кінцівки.	Лабораторна робота
Будова тазового поясу та вільної тазової кінцівки.	Лабораторна робота
Типи з'єднання кісток скелета. Основні типи з'єднання кісток. Будова суглоба. З'єднання кісток	Лабораторна робота

черепа. З'єднання хребців. Суглоби і зв'язки хребта. З'єднання ребер та грудини.	
З'єднання кісток грудної кінцівки. З'єднання кісток тазової кінцівки.	Лабораторна робота
Загальна характеристика скелетної м'язової системи. Фасції. Шкірні м'язи. М'язи голови, шиї, тулуба й хвоста.	Лабораторна робота
М'язи грудної кінцівки.	Лабораторна робота
М'язи тазової кінцівки.	Лабораторна робота
Загальна морфо функціональна характеристика шкірного покриву її похідних.	Лабораторна робота
Морфо функціональна характеристика нервової системи. Будова нейрона. Будова головного мозку та їх оболонок. Черепно-мозкові нерви.	Лабораторна робота
Будова спинного мозку, його оболонок і просторів. Шийні спино-мозкові нерви. Плечове сплетіння.	Лабораторна робота
Периферична нервова система. Загальна характеристика периферичної нервової системи. Спино-мозкові нерви грудні, поперекові, крижові і хвостові.	Лабораторна робота
Вегетативна нервова система. Симпатична частина ВНС. Парасимпатична частина ВНС.	Лабораторна робота
Будова органів чуття (аналізatori). Будова аналізатора. Будова органа зору. Допоміжні та захисні органи ока. Присінково-завитковий орган.	Лабораторна робота
Загальна характеристика і розвиток судинної системи. Будова серця. Клапанний апарат серця. Судини та нерви серця. Закономірності ходу і галуження судин, їх морфофункціональна характеристика. Будова кровоносних судин.	Лабораторна робота
Дуга аорти. Артерії грудної кінцівки. Артерії голови. Грудна і черевна аорта.	Лабораторна робота
Артерії задньої кінцівки. Артерії стінок і органів тазової порожнини. Кровообіг у плода. Вени великого і малого кіл кровообігу.	Лабораторна робота
Загальна характеристика лімфатичної системи. Основні функції лімфатичної системи. Лімфа. Будова лімфатичного вузла. Лімфатичні вузли голови, шиї, грудних стінок і органів грудної порожнини. Лімфатичні вузли грудної і тазової кінцівок.	Лабораторна робота
Органи кровотворення та імунного захисту. Основні функції. Будова тимуса та селезінки.	Лабораторна робота

8. Підсумковий контроль – залік, іспит (за умови виконання вимог навчальної програми).

СИЛАБУС

Подільський державний аграрно-технічний університет
Факультет агротехнологій і природокористування
Кафедра агрохімії, хімічних та загальнобіологічних дисциплін

Назва курсу	БІОХІМІЯ ТВАРИН З ОСНОВАМИ ФІЗИЧНОЇ ТА КОЛОЇДНОЇ ХІМІЇ
E-mail:	kovaltetiana777@gmail.com
Сторінка курсу в системі Moodle	http://pdatu.net.ua/course/view.php?id=1140

1. Коротка анотація до курсу. Навчальна дисципліна «Біохімія тварин з основами фізичної та колоїдної хімії» є обов'язковою при підготовці фахівців спеціальності 211 «Ветеринарна медицина» освітнього ступеня «Магістр» на базі повної загальної середньої освіти. Основи фізичної та колоїдної хімії. Матеріали і методи біохімічних досліджень в тваринництві. Загальна біохімія. Біохімія спеціалізованих тканин та органів.

2. Мета та цілі курсу. Метою навчальної дисципліни є ознайомити здобувачів вищої освіти з будовою, хімічними і біологічними властивостями речовин, з яких побудовані тваринні організми, біохімічними процесами, що перебігають в них, та біохімічними основами їх життєдіяльності, а також з можливостями впливати та управляти процесами, які перебігають в тваринних організмах. Завдання – сформулювати у майбутніх фахівців розуміння суті хімічних та біохімічних процесів, що відбуваються в організмі тварин.

3. Формат курсу – Очний.

Змішаний – *курс, що має супровід в системі Moodle, має структуру, контент, завдання і систему оцінювання.*

4. Результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен знати: основні закони фізичної та колоїдної хімії; будову, властивості, біологічну роль основних класів органічних сполук, а також окремих представників і їх практичне використання; взаємозв'язок між основними класами органічних сполук, шляхи їх взаємоперетворення; механізми протікання реакцій обміну білків, ліпідів, вуглеводів, води, мінеральних речовин в тваринному організмі; будову і біохімічні перетворення в окремих тканинах і органах. Здобувачі вищої освіти повинні вміти: визначати рН та буферні властивості розчинів; готувати штучні розчини вуглеводів, мікроелементів, вітамінів, білків, амінокислот; визначати сорбційні властивості поверхнево-активних речовин; відбирати проби тканин та субстратів організму тварин та отримувати клітини та клітинні фракції з тканин та органів; визначати кінетичні параметри ферментативних реакцій, що характеризують функціональний стан організму тварин; визначати вміст вітамінів у кормах, біологічних рідинах, вітамінних препаратах, і розраховувати їх потребу для профілактики гіповітамінозів; визначати концентрацію глікогену, глюкози, фруктози, лактату і пірувату в

тканинах як показників фізіологічного стану тварин; аналізувати основні системи метабіологічних перетворень ліпідів для контролю фізіологічного стану годівлі тварин; визначати концентрацію загальних ліпідів, тригліцеринів, холестерину та кетонів у біологічних зразках; визначати якісний і кількісний склад амінокислот, концентрацію білка і продуктів білкового обміну для контролю фізіологічного стану тварин; визначати загальний вміст гемоглобіну, білків крові, показники вуглеводного, мінерального, ліпідного обміну, активність ферментів; застосовувати одержані знання на практиці.

5. Пререквізити. Здобувач вищої освіти повинен володіти матеріалом наступних курсів: «Біонеорганічна хімія», «Органічна хімія», «Біофізика», «Анатомія свійських тварин», «Цитологія, гістологія, ембріологія», «Зоологія», «Фізіологія тварин».

6. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

1. Комп'ютер.
2. Презентаційний мультимедійний матеріал.
3. Тексти лекцій.
4. Тестові завдання за темами розділів.
5. Завдання для поточного контролю знань студентів.
6. Таблиці за темами.
7. Комплекти хімічного посуду та реактивів відповідно до теми кожного заняття.
8. Прилади: центрифуга лабораторна, фотоелектроколориметр (ФЕК), водяна баня, рН-метр, прилад для електрофорезу, рефрактометр, термостат.

7. Схема курсу

Тема	Форма заняття
Тема 1. Основи фізичної хімії	лекція
Тема 2. Основи колоїдної хімії	лекція
Тема 3. Предмет біохімії. Напрями і методи дослідження в біохімії. Хімічний склад тваринного організму	лекція
Тема 4. Біохімія вуглеводів	лекція
Тема 5. Біохімія ліпідів	лекція
Тема 6. Біохімія білків. Біохімія нуклеїнових кислот	лекція
Тема 7. Вода і водний обмін. Мінеральні речовини та їх обмін	лекція
Тема 8. Вітаміни. Ферменти	лекція
Тема 9. Гормони	лекція

Тема 10. Біологічне окиснення. Основні макроергічні сполуки організму	лекція
Тема 11. Біохімія крові. Біохімія печінки.	лекція
Тема 12. Біохімія нирок і сечі	лекція
Тема 13. Біохімія м'язової, кісткової, сполучної тканини	лекція
Тема 14. Біохімія нервової тканини	лекція
Вплив температури на швидкість дифузії. Визначення загальної кислотності розчинів	лабораторна робота
Визначення активної кислотності розчинів колориметричним методом. Визначення активної кислотності розчинів за допомогою рН-метра	лабораторна робота
Спостереження явища буферності. Вплив розведення на рН буферного розчину	лабораторна робота
Адсорбція фуксину на склі. Хроматографічний розподіл рослинних пігментів на папері	лабораторна робота
Незворотна коагуляція органічного колоїду. Визначення ізoeлектричної точки білку.	лабораторна робота
Якісні реакції на вуглеводи	лабораторна робота
Визначення цукру крові фотометричним методом	лабораторна робота
Реакції на прості ліпіди. Реакції на складні ліпіди.	лабораторна робота
Визначення хімічних констант жирів	лабораторна робота
Гідроліз нуклеопротейдів та виявлення їх складових частин	лабораторна робота
Кольорові реакції на білки та амінокислоти	лабораторна робота
Реакції осадження білків	лабораторна робота
Хроматографія амінокислот на папері	лабораторна робота
Якісні реакції на вітаміни	лабораторна робота
Методи дослідження загальних властивостей ферментів	лабораторна робота
Якісні реакції на гормони	лабораторна робота
Дослідження хімічного складу м'язової тканини. Виділення білків м'язової тканини	лабораторна робота
Дослідження хімічного складу крові	лабораторна робота
Визначення концентрації білірубину в сироватці крові	лабораторна робота
Фізико-хімічні властивості сечі. Хімічний склад сечі. Патологічні складові частини сечі	лабораторна робота
Визначення рН поту овець	лабораторна робота

8. Підсумковий контроль – іспит (за умови виконання вимог навчальної програми).

СИЛАБУС

Подільський державний аграрно-технічний університет
Факультет ветеринарної медицини і технологій у тваринництві
Кафедра нормальної та патологічної морфології і фізіології

Назва курсу	ЦИТОЛОГІЯ, ГІСТОЛОГІЯ, ЕМБРІОЛОГІЯ
Викладач (-і)	Добровольський Володимир Антонович
Сторінка курсу в системі Moodle	http://pdatu.net.ua/course/view.php?id=331

1. Коротка анотація до курсу -

Навчальна дисципліна «Цитологія, гістологія, ембріологія» є обов'язковою та фундаментальною при підготовці фахівців спеціальності 211 Ветеринарна медицина, освітнього ступеня «Магістр».

Дисципліна "Цитологія, гістологія, ембріологія" згідно компоненту освітньої програми відноситься до обов'язкових дисциплін.

Для досягнення фахової компетентності: здатність розуміти та встановлювати особливості будови функціонування клітин, тканин, органів, їх систем та апаратів організму тварин ; здатність використовувати різні типи мікроскопів , спеціальні пристрої, прилади, лабораторне обладнання та інші технічні засоби для проведення необхідних маніпуляцій під час виконання професійної діяльності; здатність володіти методиками гістологічних досліджень, вміння відбирати тканини для гістологічних досліджень , фіксувати відібраний матеріал тканин для подальшого виготовлення гістопрепаратів в гістологічних лабораторіях. Застосовувати знання у практичних ситуаціях; здатність проведення гістологічних досліджень на відповідному рівні, приймати обґрунтовані рішення, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт; здатність спілкуватися з фахівцями своєї галузі (з експертами з інших галузей); прагнення до збереження довкілля; здатність володіти методиками гістологічної діагностики; здатність проводити відбір, пакування, фіксування і пересилання проб біологічного матеріалу для лабораторних досліджень; здатність оберігати довкілля від забруднення відходами.

Крім того, визначенні наступні програмні результати навчання: відтворювати гістологічну термінологію з компонентів освітньої

програми; визначати особливості гістоструктур тканин та систем організму, функціонування систем організму за різного фізіологічного стану тварини.

2. Мета та цілі курсу – Мета курсу навчальної дисципліни «Цитологія, гістологія, ембріологія»: формування теоретичних знань та практичних навичок роботи з мікроскопом для з'ясування нормальної будови клітин, тканин та органів тварин для наступного успішного засвоєння інших курсів клінічних дисциплін: фізіології тварин, клінічної діагностики, патологічної анатомії та ін. Пізнання студентами закономірностей будови тваринного організму на клітинному, тканинному і органному рівнях структурної організації та його індивідуального розвитку.

Основні цілі дисципліни – полягають у правильній уяві про структурно-функціональну організацію клітин і тканин організму тварини, участь їх у життєво важливих механізмах біологічних процесів, забезпечує умови для правильного розуміння патогенезу захворювання, його сутності та особливостей перебігу.

3. Формат курсу - Змішаний - *курс, що має супровід в системі Moodle, має структуру, контент, завдання і систему оцінювання.*

4. Результати навчання - У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати: будову клітин та їх органел, розвиток зародку на ранніх стадіях ембріогенезу, будову різних типів тканин, гістоструктуру органів центральної нервової системи, гістоструктуру серцево судинної системи, гістоструктуру органів дихання, гістоструктуру органів травлення, гістоструктуру сечостатевої системи

вміти: читати будову клітин та їх органел, визначати розвиток зародку на різних стадіях розвитку, читати гістоструктуру усіх видів тканин, читати гістоструктуру різних систем організму тварин. засвоїти основні навички виготовлення гістологічних препаратів, аналізувати їх в плані специфіки будови клітин, тканин та органів. Читати електронні фотографії внутріклітинних та тканинних структур тваринного організму.

5. Пререквізити – основою для вивчення дисципліни «Цитологія, гістологія ембріологія» являється база біологічних дисциплін шкільної програми.

6. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

1. Комп'ютер з електронним проектором та переносним екраном.
2. Повні тексти лекцій.
3. Роздатковий ілюстративний матеріал лекцій.
4. Презентаційний матеріал для читання лекцій.
5. Методичні вказівки для виконання практичних занять.

6. Методичні вказівки для виконання самостійної роботи.
7. Повний перелік контрольних питань з навчальної дисципліни.
8. Тестові завдання для проведення поточного контролю.
9. Тестові завдання для проведення підсумкового контролю.

7. Схема курсу

Тема	Форма заняття
Тема 1. Вступ. Значення цитології як науки про закономірності будови та функції клітини. Загальна характеристика еукаріотичних клітин. Органели та включення.	Лекція
Тема 2. Фізіологія клітини	Лекція
Тема 3. Загальна ембріологія. Статеві клітини їх будова та розвиток. Запліднення, типи дроблення зиготи. Будова бластули.	Лекція
Тема 4. Диференціація зародкових листків і осьових органів Особливості ембріогенезу ланцетника, риб та амфібій.	Лекція
Тема 5. Ембріогенез птахів. Ембріогенез плацентарних ссавців.	Лекція
Тема 6. Загальна характеристика та класифікація тканин. Епітеліальна тканина.	Лекція
Тема 7. Сполучні тканини, загальна характеристика. Сполучна тканина захистно - трофічної функції, кров та лімфа.	Лекція
Тема 8. Власне сполучні тканини. Скелетні тканини.	Лекція
Тема 9. М'язова тканина.	Лекція

Тема 10. Нервова тканина.	Лекція
Тема 11. Нервова система.	Лекція
Тема 12. Органи чуття.	Лекція
Тема 13. Серцево-судинна система.	Лекція
Тема 14. Органи гемопоезу та імунологічного захисту.	Лекція
Тема 15. Ендокринна система.	Лекція
Тема 16. Шкіра та її похідні.	Лекція
Тема 17. Органи травлення.	Лекція
Тема 18. Органи дихання.	Лекція
Тема 19. Органи сечовиділення.	Лекція
Тема 20. Статеві органи самців та самок.	Лекція
Загальна морфологія клітини Фізіологія клітини	Лабораторна робота
Загальна ембріологія. Диференціація зародкових листків і осьових органів Розвиток ланцетника, амфібій риб.	Лабораторна робота
Розвиток птахів . Ембріогенез ссавців.	Лабораторна робота
Загальна характеристика та класифікація тканин. Епітеліальна тканина.	Лабораторна робота
Сполучна тканина захистно - трофічної функції, кров та лімфа. Власне сполучні тканини.	Лабораторна робота
Скелетні тканини. Хрящева та кісткова тканини.	Лабораторна робота
М'язова тканина.	Лабораторна робота
Нервова тканина	Лабораторна робота

Нервова система. Органи чуття.	Лабораторна робота
Серцево-судинна система.	Лабораторна робота
Органи гемопоезу та імунологічного захисту.	Лабораторна робота
Ендокринна система. Шкіра та її похідні.	Лабораторна робота
Органи травлення.	Лабораторна робота
Залози апарату травлення.	Лабораторна робота
Органи дихання.	Лабораторна робота
Органи сечовиділення.	Лабораторна робота
Статеві органи самців та самок.	Лабораторна робота

8. Підсумковий контроль – іспит (за умови виконання вимог навчальної програми).

СИЛАБУС

Подільський державний аграрно-технічний університет
Факультет агротехнологій і природокористування
Кафедра агрохімії, хімічних та загальнобіологічних дисциплін

Назва курсу	ОРГАНІЧНА ХІМІЯ
E-mail:	lrogovik@gmail.com
Сторінка курсу в системі Moodle	http://pdatu.net.ua/course/view.php?id=776

1. Коротка анотація до курсу. Навчальна дисципліна «Органічна хімія» є обов'язковою при підготовці фахівців спеціальності 211 «Ветеринарна медицина» освітнього ступеня «Магістр» на базі повної загальної середньої освіти. Вуглеводні. Сполуки з функціональними групами. Основи біоорганічної хімії.

2. Мета та цілі курсу. Метою навчальної дисципліни є оволодіння теоретичними основами органічної хімії як науки, що є базовою для вивчення спеціальних дисциплін (біохімії, фізіології тварин, мікробіології, годівлі тварин тощо), розкриття суті механізмів хімічних процесів, які протікають у природі, зокрема, в організмі тварини, ознайомлення здобувачів вищої освіти з фізико-хімічними методами дослідження органічних сполук з метою їх застосування в розв'язанні основних питань ветеринарії. Завдання – формування у майбутніх фахівців сучасних знань з органічної хімії, що дає можливість впливати та управляти процесами, які перебігають в тваринних організмах.

3. Формат курсу – Очний.

Змішаний – курс, що має супровід в системі Moodle, має структуру, контент, завдання і систему оцінювання.

4. Результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен знати: основні теоретичні положення органічної хімії; правила та методи роботи в лабораторії органічної хімії; будову, фізичні та хімічні властивості основних класів органічних речовин, їх поширення у природі та використання людиною; способи одержання органічних сполук; взаємозв'язок між основними класами органічних сполук, шляхи їх взаємоперетворення; роль хімії органічних сполук для тваринництва, створення нових типів біологічно активних речовин і полімерних матеріалів для розв'язання енергетичних проблем, раціонального використання природних багатств і охорони природи.

Здобувачі вищої освіти повинні вміти: записувати формули представників основних класів органічних сполук, формули основних природних речовин (жири, білки, вуглеводи, алкалоїди, вітаміни, терпени, каротини, стерини тощо); користуватися термінологією і номенклатурою

речовин; проводити елементний аналіз органічних сполук; експериментально отримувати окремі представники органічних сполук, досліджувати та пояснювати їх хімічні властивості; пояснювати і узагальнювати хімічні явища, що спостерігаються за участю органічних речовин в лабораторії, на виробництві, в природі; користуватись навчальною і довідниковою літературою; розв'язувати хімічні задачі; поводитися з найважливішими органічними речовинами і обладнанням, виконувати хімічні досліди з дотриманням правил техніки безпеки; користуватись прийомами логічного мислення (аналізу, синтезу, порівняння, абстрагування, узагальнення тощо); регулювати хімічні процеси в організмі, впливати на продуктивність тварин та якість продукції, контролювати клінічний стан тварин.

5. Пререквізити. Викладання курсу «Органічна хімія» забезпечують дисципліни, які засвоювалися здобувачами вищої освіти під час навчання у середній загальноосвітній школі, зокрема «Хімія», «Біологія»; дисципліни, які вивчаються на першому курсі, зокрема «Біонеорганічна хімія», «Фізика», «Математика».

6. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

1. Комп'ютер.
2. Презентаційний мультимедійний матеріал.
3. Тексти лекцій.
4. Тестові завдання за темами розділів.
5. Завдання для поточного контролю знань студентів.
6. Таблиці за темами.
7. Комплекти хімічного посуду та реактивів відповідно до теми кожного заняття.
8. Прилади: центрифуга лабораторна, фотоелектроколориметр (ФЕК), водяна баня, рН-метр, термостат.

7. Схема курсу

Тема	Форма заняття
Тема 1. Вступ. Методи вивчення органічних сполук. Теоретичні основи органічної хімії	лекція
Тема 2. Насичені вуглеводні (алкани, парафіни). Ненасичені вуглеводні ряду етилену (алкени). Алкадієни. Полієни.	лекція
Тема 3. Вуглеводні ряду ацетилену (алкіни). Аліциклічні вуглеводні (циклоалкани)	лекція
Тема 4. Ароматичні вуглеводні (арени). Терпени та терпеноїди	лекція
Тема 5. Галогенопохідні вуглеводнів. Спирти і етери	лекція
Тема 6. Феноли і нафтоли. Альдегіди і кетони	лекція
Тема 7. Карбонові кислоти. Похідні карбонових кислот. Естери. Жири і мила	лекція

Тема 8. Вуглеводи	лекція
Тема 9. Ліпіди	лекція
Тема 10. Нітрсполуки. Аміни. Амінокислоти. Пептиди і білки	лекція
Тема 11. Гетероциклічні сполуки. Алкалоїди	лекція
Тема 12. Нуклеїнові кислоти. Нуклеопротейди	лекція
Правила роботи в лабораторії органічної хімії. Очистка та якісний аналіз органічних сполук	лабораторна робота
Одержання метану і вивчення його властивостей	лабораторна робота
Добування етилену і вивчення його властивостей	лабораторна робота
Добування ацетилену і вивчення його властивостей	лабораторна робота
Хімічні властивості одноядерних аренів	лабораторна робота
Дослідження властивостей одноатомних та багатоатомних спиртів	лабораторна робота
Одержання альдегідів та вивчення їх хімічних властивостей	лабораторна робота
Одержання карбонових кислот та вивчення їх хімічних властивостей	лабораторна робота
Вивчення властивостей карбонових кислот	лабораторна робота
Якісні реакції на вуглеводи	лабораторна робота
Вивчення властивостей мила	лабораторна робота
Вивчення властивостей амінів.	лабораторна робота
Якісні реакції на амінокислоти. Осадження білків	лабораторна робота
Вивчення властивостей гетероциклічних сполук	лабораторна робота

8. Підсумковий контроль – залік (за умови виконання вимог навчальної програми).

СИЛАБУС

Подільський державний аграрно-технічний університет
Факультет агротехнологій і природокористування
Кафедра агрохімії, хімічних та загальнобіологічних дисциплін

Назва курсу	БІОНЕОРГАНІЧНА ХІМІЯ
E-mail:	lrogovik@gmail.com
Сторінка курсу в системі Moodle	http://pdatu.net.ua/course/view.php?id=807

1. Коротка анотація до курсу. Навчальна дисципліна «Біонеорганічна хімія» є обов'язковою при підготовці фахівців спеціальності 211 «Ветеринарна медицина» освітнього ступеня «Магістр» на базі повної загальної середньої освіти. Основні розділи курсу: Загальна хімія. Хімія елементів.

2. Мета та цілі курсу. Метою навчальної дисципліни є засвоєння фундаментальних законів, принципів, основних ідей загальної та неорганічної хімії в обсязі, необхідному для подальшого вивчення професійно-орієнтованих спеціальних навчальних дисциплін та вирішення практичних завдань природокористування. Завдання – засвоєння сучасних теоретичних положень загальної та неорганічної хімії; формування знань про основні закономірності перебігу хімічних процесів та шляхи керування ними, про хімічні властивості елементів та їх сполук; оволодіння прийомами виконання базового хімічного експерименту, способами оброблення, узагальнення та систематизації одержаних результатів; набуття вмінь використовувати одержані знання і вміння на практиці.

3. Формат курсу – Очний.

Змішаний – курс, що має супровід в системі Moodle, має структуру, контент, завдання і систему оцінювання.

4. Результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен знати: основні теоретичні поняття та закони хімії; визначати електронну структуру атому та вміти «читати» її; знати і розуміти періодичний закон, його фізичний зміст; особливості хімічного зв'язку у молекулах різного типу; основні поняття та закони хімічної термодинаміки, методи рішення кінетичних рівнянь та методи аналізу параметрів, що впливають на стан рівноваги; методи приблизної та точної оцінки концентрації розчинів, властивості розчинів електролітів та неелектролітів; види корозії та методи боротьби з нею; механічні, фізичні та хімічні властивості металів; класифікацію, номенклатуру та властивості основних класів неорганічних сполук; поширеність хімічних елементів в природі; хімічні властивості елементів та їх сполук, роль для живої природи, техніки, суспільства.

Здобувачі вищої освіти повинні вміти: виконувати підготовчі та основні операції під час проведення хімічного експерименту; самостійно проводити хімічний експеримент, оформляти його результати у вигляді звіту; виконувати розрахунки за рівняннями хімічних реакцій; характеризувати речовини за положенням елементу в періодичній таблиці; аналізувати хімічні та фізичні властивості речовин залежно від типу зв'язку та кристалічної ґратки; використовувати хімічні методи дослідження для вирішення прикладних завдань природокористування; користуватися навчальною, методичною та довідковою літературою з хімії; вирішувати проблемні (ситуаційні задачі); використовувати набуті знання, уміння і навички для вирішення практичних і професійних завдань.

5. Пререквізити. Викладання курсу «Біонеорганічна хімія» забезпечують дисципліни, які засвоювалися здобувачами вищої освіти під час навчання у середній загальноосвітній школі, зокрема «Хімія», «Біологія».

6. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

1. Комп'ютер.
2. Презентаційний мультимедійний матеріал.
3. Тексти лекцій.
4. Тестові завдання за темами розділів.
5. Завдання для поточного контролю знань студентів.
6. Таблиці за темами.
7. Комплекти хімічного посуду та реактивів відповідно до теми кожного заняття.
8. Прилади: центрифуга лабораторна, водяна баня, рН-метр, термостат.

7. Схема курсу

Тема	Форма заняття
Тема 1. Основні поняття і закони хімії	лекція
Тема 2. Будова атома та періодична система хімічних елементів Д.І.Менделєєва	лекція
Тема 3. Хімічний зв'язок і будова молекул	лекція
Тема 4. Основні закономірності перебігу хімічних реакцій	лекція
Тема 5. Розчини	лекція
Тема 6. Окисно-відновні реакції	лекція

Тема 7. Координаційні (комплексні) сполуки	лекція
Тема 8. Водень. Вода. Елементи I-A, II-A груп та їх сполуки	лекція
Тема 9. Елементи III-A групи та їх сполуки. Елементи IV-A групи та їх сполуки	лекція
Тема 10. Елементи V-A групи та їх сполуки	лекція
Тема 11. Елементи VI-A групи та їх сполуки. Елементи VII-A групи та їх сполуки	лекція
Тема 12. d-елементи	лекція
Правила техніки безпеки в хімічній лабораторії. Генетичний зв'язок між класами неорганічних сполук	лабораторна робота
Вплив концентрації та температури на швидкість хімічної реакції	лабораторна робота
Вплив поверхні реагуючих речовин на швидкість хімічної реакції. Зміщення хімічної рівноваги при зміні концентрації реагуючих речовин	лабораторна робота
Реакції у розчинах електролітів	лабораторна робота
Вплив концентрації розчину та температури на перебіг процесів гідролізу солей	лабораторна робота
Дослідження впливу середовища на окисно-відновні властивості сполук	лабораторна робота
Одержання координаційних сполук і дослідження їх хімічних властивостей	лабораторна робота
Вивчення властивостей s-елементів	лабораторна робота
Вивчення властивостей p-елементів III A групи	лабораторна робота
Вивчення властивостей p-елементів IV A групи	лабораторна робота
Вивчення властивостей p-елементів V A групи	лабораторна робота
Вивчення властивостей p-елементів VI A групи	лабораторна робота
Вивчення властивостей p-елементів VII A групи	лабораторна робота
Вивчення властивостей d –елементів	лабораторна робота

8. Підсумковий контроль – залік (за умови виконання вимог навчальної програми).

СИЛАБУС

Подільський державний аграрно-технічний університет
Навчально-науковий інститут енергетики
Кафедра фізики, охорони праці та інженерії середовища

Назва курсу	БІОФІЗИКА
E-mail:	michael.tmv@gmail.com olzbaravska@gmail.com
Сторінка курсу в системі Moodle	http://pdatu.net.ua/course/view.php?id=32

1. Коротка анотація до курсу - Навчальна дисципліна «Біофізика» є обов'язковою при підготовці фахівців спеціальності 211 – «Ветеринарна медицина». Забезпечує знання явищ і законів біофізики, які необхідні під час вивчення багатьох суміжних і клінічних дисциплін, у науково-дослідній роботі та практичній діяльності лікаря ветеринарної медицини. Потреба вивчення біофізики студентами ветеринарної спеціальності обумовлена все більшим застосуванням фізичних методів у дослідженнях, а також використанням дослідницької та діагностичної апаратури, яка цілком базується на взаємодії фізики із біологією. Забезпечує базові знання фізико-хімічних і біологічних процесів, що перебігають у живих організмах, та ті питання біофізичного характеру, в яких найбільш чітко прослідковується зв'язок між фізичними та біологічними явищами, що є доступними для розуміння студентами перших курсів, отримання досвіду виконання експериментальних досліджень і обробки результатів вимірювань, розвиток умінь і навичок аналізувати біофізичні явища і описувати їх за допомогою аналітичних співвідношень, формування наукового світогляду.

2. Мета та цілі курсу - Засвоєння основ біофізики, фізичної та фізико-хімічної інтерпретації біологічних процесів, а також оволодіння фізичними методами і приладами, які широко використовуються у практиці і наукових дослідженнях. Сюди відносяться також навчання студентів методам та навичкам розв'язання конкретних задач та ознайомлення їх із сучасною науковою апаратурою, формування у студентів наукового світогляду та сучасного фізичного мислення.

3. Формат курсу - Очний

Змішаний - курс, що має супровід в системі Moodle, має структуру, контент, завдання і систему оцінювання;

4. Результати навчання – знати: основні явища і закони біофізики, принципи та механізми, що лежать в основі життєдіяльності живих організмів; сучасні біофізичні і фізичні методи, прилади і апаратуру, які використовує ветеринарна медицина; **уміти** : користуватися фізичними положеннями, законами і теоріями під час вивчення спеціальних дисциплін; застосовувати нові методи і прилади, розуміючи принципи їх дії та наслідки.

5. Пререквізити – здобувач вищої освіти повинен володіти матеріалом наступних курсів шкільним курсом фізики.

6. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

1. Комп'ютер з відеопроєктором та переносним екраном.
2. Презентаційний мультимедійний матеріал.
3. Лабораторні прилади та установки.
4. Тексти лекцій.
5. Роздатковий ілюстративний матеріал.

7. Схема курсу

Тема, план
Тема 1. Біомеханіка, механобіологія
Тема 2. Основи гідродинаміки, гемодинаміки
Тема 3. Коливання і хвилі, акустика
Тема 4. Молекулярна фізика
Тема 5. Термодинаміка і біологічні системи
Тема 6. Терморегуляція у тварин
Тема 7. Електрика
Тема 8. Електромагнетизм
Тема 9. Оптика
Тема 10. Ядро атома. Радіоактивність
Визначення прискорення вільного падіння за допомогою математичного маятника
Визначення густини твердих тіл правильної геометричної

Тема, план
Визначення модуля пружності кістки.
Визначення відношення питомих теплоємностей C_p/C_v методом Клемана- Дезорма.
Визначення коефіцієнта внутрішнього тертя за Стоксом.
Вивчення електронного осцилографа.
Визначення коефіцієнта трансформації та коефіцієнта корисної дії трансформатора.
Визначення горизонтальної складової напруженості магнітного поля Землі за допомогою тангенс-гальванометра.
Визначення довжини хвилі світла за допомогою дифр. ґратки.
Вивчення спектрів газів, парів і спектральний аналіз
Визначення концентрації цукру в розчині поляриметром.
Визначення сили світла джерела та перевірки законів освітленості.
Дослідження роботи фотоелектронних приладів і визначення схеми фотореле

8. Підсумковий контроль – залік (за умови виконання вимог навчальної програми).

СИЛАБУС

**Подільський державний аграрно-технічний університет
Факультет ветеринарної медицини і технологій у тваринництві
Кафедра нормальної та патологічної морфології і фізіології**

Назва курсу	Зоологія
E-mail:	romank1111@ukr.net
Сторінка курсу в системі Moodle	http://pdatu.net.ua/course/view.php?id=1506 http://pdatu.net.ua/course/view.php?id=1510

1. Коротка анотація до курсу - Зоологія — це класична сучасна наука, її предмет — тварини усіх таксонів та життєвих форм, їх біологія, значення. Завдання курсу «Зоологія» полягає в тому, щоб ознайомити студентів з різноманітністю тваринного світу, розкрити взаємозв'язки між тваринами і навколишнім середовищем, показати господарське значення та необхідність раціонального використання і охорони тваринних ресурсів.

Вивчення дисципліни «Зоологія» передбачає розв'язання основного завдання фундаментальної професійної підготовки фахівців вищої кваліфікації, зокрема, опанування системою знань про царство Тварини.

2. Мета та цілі курсу: основна мета зоології як науки — одержання й узагальнення нових знань про рівні організації та різноманітність тварин, стан їх ресурсів, опрацювання методів раціонального використання та охорони тварин і їх угруповань.

Вивчення зоології формує у студентів загальну компетентність, а саме: здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу, здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях, знання та розуміння предметної області та розуміння професії, навички використання інформаційних і комунікаційних технологій, здатність проведення досліджень на відповідному рівні, приймати обґрунтовані рішення, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт, здатність спілкуватися з нефахівцями своєї галузі (з експертами з інших галузей), здатність працювати в міжнародному контекстію.

Для досягнення поставленої мети, перед студентами ставляться наступні загальні і фахові компетентності: здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу; здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; знання та розуміння предметної галузі та професії; здатність спілкуватися іноземною мовою; навички використання інформаційних і комунікаційних технологій; здатність проведення досліджень на відповідному рівні; здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями; здатність встановлювати особливості будови і функціонування клітин, тканин, органів, їх систем та апаратів організму тварин різних класів і видів - ссавців, птахів, комах (бджіл), риб та інших хребетних; здатність планувати, організовувати та реалізовувати заходи з лікування тварин, хворих на незаразні, інфекційні та інвазійні хвороби; здатність розробляти стратегії безпечного, санітарнообумовленого утримання тварин; здатність застосовувати знання з біобезпеки, біоетики та добробуту тварин у професійній діяльності; здатність оберігати довкілля від забруднення відходами тваринництва, а також матеріалами та засобами ветеринарного призначення; здатність здійснювати просвітницьку діяльність серед фахівців, працівників галузі та населення.

3. Формат курсу – очний;

змішаний - курс, що має супровід в системі Moodle, має структуру, контент, завдання і систему оцінювання.

4. Результати навчання: В результаті вивчення дисципліни студент має відтворювати термінологію з компонентів освітньої програми, пояснювати сутність та динаміку розвитку фізіологічних процесів, які виникають в організмі тварин під впливом факторів зовнішнього середовища, проводити моніторинг щодо поширення хвороб різної етіології та біологічного забруднення довкілля.

На рівні формулювання результатів навчання надається можливість для вирішення певного класу завдань професійної діяльності та подальшого навчання за освітньою програмою.

5. Пререквізити - основою для вивчення дисципліни «Зоологія» являється база біологічних дисциплін шкільної програми.

6. Технічне й програмне забезпечення /обладнання – обладнання та препарати для світлової мікроскопії, фіксовані біопрепарати, роздатковий ілюстративний матеріал, презентаційний мультимедійний матеріал.

7. Схема курсу

Тема, план	Форма заняття
Тема 1. Підцарство одноклітинних організмів	лекція
Тема 2. Будова багатоклітинних організмів	лекція
Тема 3. Тип Черви	лекція
Тема 4. Тип Членистоногі	лекція
Тема 5. Тип Молюски	лекція
Тема 6. Тип Хордові. Клас Риби	лекція
Тема 7. Клас Земноводні. Клас Рептилії.	лекція
Тема 8. Клас Птахи. Клас Ссавці	лекція
Будова і систематика одноклітинних організмів. Тип Саркоджгутикові: Будова амеби голої. Споровики: будова і життєвий цикл кокцидій. Тип Інфузорії: особливості будови інфузорій.	Лабораторна робота
Підцарство багатоклітинні. Особливості будови, живлення та розмноження губок. Тип Кишковопорожнинні: Будова і цикл розвитку гідри і сцифоїдної медузи. Будова гребневика. Плоскі черви. Будова і цикл розвитку сисуна печінкового. Будова цестод, розвиток і розмноження озброєного і неозброєного ціп'яків, ехінокока собачого і лентеця широкого	Лабораторна робота
Членистоногі. Клас Ракоподібні. Будова рака річкового. Клас Хеліцерові: будова павука хрестоносця і скорпіона. Цикл розвитку кліщів. Клас Комахи. Ознаки зовнішньої та внутрішньої будови комах. Систематика комах.	Лабораторна робота
Характерні особливості будови і життєдіяльності ланцетника. Характеристика будови представників костистих риб. Загальна характеристика класу Земноводні. Систематика земноводних. Будова жаби. Характерні ознаки класу Рептилії.	Лабораторна робота
Птахи. Характерні ознаки класу. Будова птахів. Систематика птахів. Морфофункціональна характеристика ссавців.	Лабораторна робота

8. Підсумковий контроль – іспит (за умови виконання вимог навчальної програми).

СИЛАБУС
Подільський державний аграрно-технічний університет
Інженерно-технічний факультет
Кафедра фізичного виховання

Назва курсу	Фізичне виховання
E-mail:	tsymbalistyy.vyacheslav@gmail.com

1. Коротка анотація до курсу - Навчальна дисципліна «Фізичне виховання» є обов'язковою при підготовці фахівців спеціальності 211 «Ветеринарної медицини» освітнього ступеня «Магістр».

2. Мета та цілі курсу - є формування фізичної культури студента і здатності реалізувати її в соціально-професійній, фізкультурно-спортивній діяльності та в сім'ї.

Заняття з фізичного виховання передбачають вирішення таких виховних, освітніх та оздоровчих завдань:

- виховання потреби у фізичному самовдосконаленні і здоровому способі життя;
- формування системи теоретичних знань і практичних умінь у сфері фізичної культури;
- забезпечення необхідного рівня професійної готовності майбутніх фахівців, який включає фізичну підготовленість, тренуваність, працездатність, розвиток професійно значущих фізичних якостей та психомоторних здібностей;
- повноцінне використання засобів фізичної культури для профілактики захворювань, збереження та зміцнення здоров'я, оволодіння уміннями з самоконтролю у процесі фізкультурно-спортивних занять;
- залучення студентів до активної фізкультурно-спортивної діяльності щодо засвоєння цінностей фізичної культури та набуття досвіду використання отриманих знань для всебічного розвитку особистості.

3. Формат курсу - Очний

Курс має структуру, завдання, систему оцінювання.

4. Результати навчання – знати :

- систему фізичного виховання у ВНЗ;
- основи здорового способу життя студента;
- оздоровче і прикладне значення занять фізичною культурою і спортом;
- основи раціонального харчування;
- основи методики загартування;

- правила гри з видів спорту;
уміти:
- самостійно виконувати фізичні вправи, комплекси вправ ранкової гімнастики і виконувати їх;
- володіти технічною підготовкою гри та суддівською практикою у футбол, волейбол, баскетбол, настільний теніс, гандбол, у легкій атлетиці;
- займатися одним із обраних видів спорту;
- щоденно виконувати загартувальні процедури.

5. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

1. Тренажери.
2. Спортивний інвентар.
2. Мультимедійний матеріал по видах спорту.
4. Тексти методичних рекомендацій

6. Схема курсу

Тема	Форма заняття
Тема 1. <u>Легка атлетика.</u> Тема 1. 1. Вправи загального розвитку та спеціально-підготовчі вправи. Техніка бігу на короткі дистанції.	практичне заняття
Тема 1. 2. Оволодіння та удосконалення техніки естафетного бігу.	практичне заняття
Тема 1.3. Розвиток швидкісно-силових якостей засобом стрибкових вправ.	практичне заняття
Тема 1.4. Контроль виконання технічних елементів. Виконання контрольних нормативів Т1 і Т2.	практичне заняття
Тема 2. <u>Футбол, гандбол, теніс настільний.</u> Тема 2.1. Вправи загального розвитку, спеціально - підготовчі вправи футболістів (тенісистів, гандболістів). Оволодіння та удосконалення техніки гри у футбол.	практичне заняття
Тема 2.2. Контроль розвитку швидкісно-силових якостей. Контроль виконання технічних елементів і нормативів Т3 і Т4.	практичне заняття
Тема 3. <u>Атлетизм.</u> Тема 3.1. Сприяння розвитку сили та статичної витривалості на організм	практичне заняття

Тема	Форма заняття
студента засобами силової підготовки.	
Тема 3.2. Розвиток загальної координації та рівноваги	практичне заняття
Тема 3.3. Контроль виконання технічних елементів. Виконання контрольних нормативів Т5 і Т6.	практичне заняття
Тема 4. <u>Волейбол.</u> Тема 4.1. Вправи загального розвитку, спеціально-підготовчі вправи волейболістів. Оволодіння та удосконалення техніки гри у волейбол.	практичне заняття
Тема 4.2. Контроль виконання технічних елементів. Виконання контрольних нормативів Т1 і Т2.	практичне заняття
Тема 5. <u>Баскетбол.</u> Тема 5.1. Оволодіння та удосконалення техніки та тактики гри у баскетболі .	практичне заняття
Тема 5.2. Контроль виконання технічних елементів. Виконання контрольних нормативів Т3 і Т4.	практичне заняття
Тема 6. <u>Легка атлетика.</u> Тема 6.1. Удосконалення координаційних здібностей та техніки штовхання ядра.	практичне заняття
Тема 6.2. Удосконалення техніки бігу на короткі дистанції (низький старт,стартовийрозгін,біг по дистанції,фінішування)	практичне заняття
Тема 6.3.Розвиток швидкісно-силових якостей засобом стрибкових вправ.	практичне заняття
Тема 6.4. Контроль виконання технічних елементів. Виконання контрольних нормативів Т5 і Т6..	практичне заняття

7. Підсумковий контроль – залік (за умови виконання вимог навчальної програми).

СИЛАБУС

Подільський державний аграрно-технічний університет
Факультет ветеринарної медицини і технологій у тваринництві
Кафедра нормальної та патологічної морфології і фізіології

Назва курсу	Фізіологія тварин
E-mail:	romank1111@ukr.net
Сторінка курсу в системі Moodle	http://pdatu.net.ua/course/view.php?id=244

1. Коротка анотація до курсу – дисципліна «Фізіологія тварин» є обов’язковою та фундаментальною при підготовці фахівців спеціальності 211 Ветеринарна медицина, освітнього ступеня «Магістр», вивчає загальні закономірності органів і систем органів організму; механізми процесів життєдіяльності клітини; взаємозв’язок будови органів з виконуваними функціями. При вивченні цієї дисципліни студенти отримують теоретичні знання про фізіологічні механізми і закономірності функціонування живих організмів, які є підґрунтям для оволодіння методологією та методами лабораторної діагностики біологічних систем.

2. Мета та цілі курсу – Сформувані загальні знання про механізми функціонування систем організму людини із забезпечення гомеостазу при взаємодії із зовнішнім середовищем.

Оволодіння знаннями тваринного організму полягає в розумінні суті основних процесів, що мають місце в організмі тварин, використовувати загальні компетентності у практичних ситуаціях, оволодіти знаннями та розуміння предметної області, розуміння професії.

Для досягнення поставленої мети, перед студентами ставляться наступні загальні і фахові компетентності: здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; здатність проведення досліджень на відповідному рівні, приймати обґрунтовані рішення, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт; здатність спілкуватися з нефахівцями своєї галузі (з експертами з інших галузей); прагнення до збереження довкілля; здатність встановлювати особливості будови і функціонування клітин, тканин, органів, їх систем та апаратів організму тварин різних класів і видів - ссавців, птахів, комах (бджіл), риб та інших хребетних; здатність використовувати інструментарій, спеціальні пристрої, прилади, лабораторне обладнання та інші технічні засоби для проведення необхідних маніпуляцій під час виконання професійної діяльності; здатність дотримуватися правил охорони праці, асептики та антисептики під час здійснення фахової діяльності; здатність застосовувати методи і методики патологоанатомічної діагностики хвороб тварин для встановлення остаточного діагнозу та причин їх загибелі; здатність організовувати, проводити лабораторні та спеціальні діагностичні дослідження й аналізувати їх результати; здатність оберігати довкілля від забруднення відходами тваринництва, а також матеріалами та засобами ветеринарного призначення; здатність використовувати спеціалізовані програмні засоби для виконання професійних завдань.

3. Формат курсу - Очний

Змішаний - курс, що має супровід в системі Moodle, має структуру, контент, завдання і систему оцінювання;

4. Результати навчання: - У результаті вивчення дисципліни здобувач вищої освіти повинен знати: фізіологію органів і систем органів

організму; механізми процесів життєдіяльності клітини; взаємозв'язок будови органів з виконуваними функціями; механізми нейрогуморальної регуляції процесів життєдіяльності організму; фактори, які сприяють збереженню здоров'я та порушують його; саморегуляцію функцій організму. Вміти: пояснювати зв'язок між будовою і функціями органів організму; досліджувати стан фізіологічних систем тваринного організму; робити висновок про стан фізіологічних функцій організму, його систем та органів; пояснювати фізіологічні основи методів дослідження функцій організму; пояснювати механізми інтегративної діяльності організму.

5. Пререквізити - дисципліна «Фізіологія тварин» в структурно-логічній схемі дисциплін базується на набутих відповідних знаннях з таких дисциплін: зоологія, генетика у ветеринарній медицині, анатомія свійських тварин, цитологія, гістологія, ембріологія, біонеорганічна хімія, біофізика, латинська мова, інтегрується з вивченням ветеринарної мікробіології та імунології.

Для дисципліни визначенні наступні програмні результати навчання: відтворювати термінологію з компонентів освітньої програми; визначати особливості функціонування, патоморфологічні зміни в органах і системах організму за різного фізіологічного стану тварини.

6. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

1. Ілюстративні матеріали (стенди, таблиці, малюнки, схеми, муляжі, музейні препарати).
2. Піддослідні тварини: велика і мала рогата худоба, коні, свині, кролі, жаби.
3. Презентаційний мультимедійний матеріал для читання лекцій.
4. Повні тексти лекцій (наочний і електронний варіант).
5. Методичні рекомендації для лабораторно-практичних занять і самостійної роботи студентів.
6. Тестові завдання для проведення поточних та рубіжних контрольних робіт.

7. Схема курсу

Тема, план	Форма заняття
Тема 1. Предмет фізіології тварин. Організм тварин та його властивості.	Лекція
Тема 2. Загальні властивості збудливих тканин.	Лекція
Тема 3. Фізіологія м'язів і нервів.	Лекція
Тема 4. Фізіологічні механізми дихання.	Лекція
Тема 5. Механізми газообміну в легенях. Транспорт газів кров'ю.	Лекція
Тема 6. Загальна характеристика системи травлення. Травлення в порожнині рота. Роль смакової та нюхової сенсорних систем. Регуляція слиновиділення. Травлення в шлунку. Регуляція секреторної і моторної функцій шлунку.	Лекція
Тема 7. Травлення в 12-палій кишці. Роль підшлункової залози та печінки в травленні, регуляція їх секреторної функції. Травлення в кишечнику.	Лекція
Тема 8. Всмоктування. Моторика ШКТ. Регуляція секреторної та Моторної функції кишок	Лекція
Тема 9. Внутрішнє середовище організму як засіб забезпечення єдності організму і навколишнього середовища. Загальна характеристика системи крові.	Лекція
Тема 10. Формені елементи крові. Властивості і функції крові.	Лекція
Тема 11. Система кровообігу. Фізіологія серцево-судинної системи.	Лекція
Тема 12. Функціональна характеристика кровоносних судин.	Лекція

Тема 13. Фізіологія виділення.	Лекція
Тема 14. Гуморальна регуляція функцій організму.	Лекція
Тема 15. Залози внутрішньої секреції.	Лекція
Тема 16. Обмін речовин.	Лекція
Тема 17. Фізіологія енергетичного обміну. Терморегуляція.	Лекція
Тема 18. Статева і фізіологічна зрілість самок і самців. Фізіологія розмноження.	Лекція
Тема 19. Функціональні зміни в організмі самок, пов'язані з вагітністю.	Лекція
Тема 20. Фізіологія лактації.	Лекція
Тема 21. Загальні закономірності нервової регуляції функцій.	Лекція
Тема 22. Центральна нервова система.	Лекція
Тема 23. Характеристика сенсорних систем.	Лекція
Тема 24. Фізіологія аналізаторів.	Лекція
Тема 25. Вища нервова діяльність і етологія.	Лекція
Фізіологія м'язів і нервів.	Лабораторна робота
Фізіологія дихання.	Лабораторна робота
Фізіологія травлення. Травлення в порожнині рота. Травлення в шлунку.	Лабораторна робота
Травлення в кишечнику.	Лабораторна робота
Властивості і функції крові.	Лабораторна робота
Формені елементи крові.	Лабораторна робота
Системи крові.	Лабораторна робота
Фізіологічні властивості серцевого м'яза.	Лабораторна робота
Регуляція серцевої діяльності й системного кровообігу.	Лабораторна робота
Фізіологія виділення.	Лабораторна робота
Гуморальна регуляція функцій організму.	Лабораторна робота
Обмін речовин і енергії.	Лабораторна робота
Фізіологія розмноження.	Лабораторна робота

Фізіологія лактації.	Лабораторна робота
Центральна нервова система.	Лабораторна робота
Периферійна і автономна нервова система.	Лабораторна робота
Фізіологія аналізаторів.	Лабораторна робота
Вища нервова діяльність і етологія.	Лабораторна робота

8. Підсумковий контроль – залік, іспит (за умови виконання вимог навчальної програми).

СИЛАБУС

Подільський державний аграрно-технічний університет
Факультет ветеринарної медицини і технологій у тваринництві
Кафедра гігієни тварин та ветеринарного забезпечення кінологічної служби
Національної поліції України

Назва курсу	ОСНОВИ БІОБЕЗПЕКИ, БІОЕТИКИ ТА ЕКОЛОГІЇ У ВЕТЕРИНАРНІЙ МЕДИЦИНІ
E-mail:	layter.moskalyuk1977@gmail.com
Сторінка курсу в системі Moodle	http://pdatu.net.ua/course/view.php?id=863

1. Коротка анотація до курсу: Навчальна дисципліна «Основи біобезпеки, біоетики та екології у ветеринарній медицині» є однією із обов'язкових дисциплін у підготовці здобувачів вищої освіти ОС «Магістр» спеціальності 211 «Ветеринарна медицина» на базі повної загальної середньої освіти, яка вивчає структуру, властивості, закономірності розвитку біосфери, її взаємодії з суспільством через еколого-економічні проблеми сучасності, існуючі та можливі екологічні небезпеки, охорону здоров'я тварин, а, відповідно, безпечне життя кожної людини сучасності і наступних поколінь. *Короткий зміст дисципліни:* Основи біобезпеки. Міжнародно-правове регулювання поводження з ГМО. Негативний вплив біологічних факторів на населення, можливість виникнення загроз біологічного походження, пов'язаних із розвитком сучасних біотехнологій та появою синтетичної біології. Основи біоетики. Біоетика як міждисциплінарна галузь дослідження. Основні напрямки біоетики. Актуальні моральні проблеми сучасної медичної етики, етичні аспекти впровадження біотехнології. Етичні аспекти соціально-екологічного знання. Ветеринарна екологія. Біогеоценотичний рівень організації життя та місце людини в ньому. Дисципліна також виховує у здобувачів здатність спілкуватися з нефaxівцями своєї галузі (з експертами з інших галузей) та працювати в міжнародному контексті.

2. Мета та цілі курсу: Метою курсу «Основи біобезпеки, біоетики та екології у ветеринарній медицині» для майбутніх магістрів ветеринарної медицини є набуття необхідних знань і практичних навиків із зменшення потенційних ризиків пов'язаних з використанням біотехнологій та її продуктів; знань моральної проблематики пов'язаної з розвитком біомедичних наук, генетики, турботи про здоров'я і життя людини і тварин; взаємовідносин між тваринними організмами та середовищем їх існування. Студент повинен володіти такими загальними компетенціями як здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях, володіти знаннями та розумінням професії лікаря ветеринарної медицини, здатністю проведення досліджень на відповідному рівні, прийняттям обґрунтованих рішень, забезпечувати якість виконуваних робіт, спілкуватися з нефaxівцями своєї галузі, працювати в міжнародному контексті. Також володіти фаховими компетенціями як: здатність використовувати інструментарій, спеціальні пристрої, прилади, лабораторне обладнання та інші технічні засоби для проведення необхідних маніпуляцій під час виконання професійної діяльності. Завдання дисципліни - сформулювати сучасні уявлення, забезпечити майбутньому фахівцю

знання про структуру, властивості, закономірності розвитку біосфери, її взаємодії з суспільством через еколого-економічні проблеми сучасності, про існуючі та можливі екологічні небезпеки, забезпечити охорону здоров'я тварин, а, відповідно, безпечного життя кожної людини сучасності і наступних поколінь.

3. Формат курсу:

Змішаний - курс, що має очну складову і супровід в системі Moodle, включає структуру, контент, завдання і систему оцінювання.

4. Результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати: ризики що піддають загрозі стійкість і саме існування екосистем та їх компонентів: порушення рівноваги екосистеми які викликані безпосереднім, або опосередкованим антропогенним впливом на біологічні об'єкти, компоненти екосистеми; основні етапи розвитку біоетики, їх причинно- наслідковий контекст, етичні проблеми медичних професій, орієнтуватися в перебігу явищ і процесів біоетики на світовому рівні та на вітчизняних теренах; екологічні проблеми в Україні, світі, регіоні, екологічні фактори та їх впливи, прояви, зміни, наслідки, формування структури природоохоронного комплексу в сільському господарстві, екологічно- залежні хвороби; вміти застосовувати набуті знання при аналізі світоглядно- методологічних проблем сучасного природознавства, формувати та обґрунтовувати власну позицію щодо актуальних проблем сьогодення; оцінити і проаналізувати наслідки впливу негативної дії екологічних факторів, розробляти структуру природоохоронного комплексу у тваринництві і ветеринарній медицині, розробляти стратегії безпечного, санітарно-обумовленого утримання тварин, володіти знаннями з біобезпеки, біоетики та добробуту тварин, розробляти та реалізовувати заходи, спрямовані на захист населення від хвороб, спільних для тварин і людей, розробляти стратегії профілактики хвороб різної етіології, оберігати довкілля від забруднення відходами тваринництва, а також матеріалами та засобами ветеринарного призначення, здійснювати просвітницьку діяльність серед фахівців, працівників галузі та населення.

5. Перереквізити: здобувач вищої освіти повинен володіти матеріалом наступних курсів: «Хімія», «Біологія», «Основи екології», «Вступ до фаху».

6. Технічне й програмне забезпечення /обладнання:

1. Комп'ютер з електронним проектором та переносним екраном.
2. Відеофільми.
3. Презентаційний мультимедійний матеріал для лекцій і лабораторних занять.
4. Повні тексти лекцій, інструктивний матеріал.
5. Методичні рекомендації до лабораторних занять та самостійної роботи.
6. Тестові завдання для проведення поточних та рубіжних контрольних робіт.

7. Схема курсу

Тема	Форма заняття
Тема 1. Вступ. Регулювання поведження з ГМО на законодавчому рівні	Лекція
Тема 2. Негативний вплив біологічних факторів на населення, можливість виникнення загроз біологічного походження, пов'язаних із розвитком сучасних біотехнологій та появою синтетичної біології, проявами біотероризму.	Лекція
Тема 3. Поведження з генетично модифікованими організмами, механізми безпечного практичного застосування генетично модифікованих організмів	лекція, самостійна робота
Тема 4 Біоетика як транскультурний феномен	Лекція
Тема 5. Основні напрямки біоетики. Актуальні моральні проблеми сучасної медичної етики, етичні аспекти впровадження біотехнології.	Лекція
Тема 6. Етичні аспекти соціально-екологічного знання.	лекція, самостійна робота
Тема 7. Предмет і методи сучасної екології.	Лекція
Тема 8. Екосистеми. Організм тварини як біоценоз. Епідемії та епізоотії. Природно-вогнищеві хвороби.	Лекція
Тема 9. Діяльність лікаря ветеринарної медицини, як своєрідна форма антропогенного впливу на природу (тваринний світ).	лекція, самостійна робота
Тема 10. Біобезпека та біозахист. Законодавчі акти біобезпеки. Конвенція ООН з охорони біологічного різноманіття. Картагенський протокол з біобезпеки. Закони України по регулюванню поведження з ГМО. Національна екологічна політика України. Сучасні технологічні аспекти біобезпеки тваринницьких підприємств.	лабораторне заняття самостійна робота
Тема 11. Проблеми біобезпеки та біозахисту щодо розробки та виробництва імунобіологічних препаратів для ветеринарної медицини Сучасні проблеми основи біологічної безпеки при роботі зі збудниками інфекційних	лабораторне заняття

хвороб тварин та правилами функціонування лабораторних і виробничих приміщень з різними рівнями біозахисту.	
Тема 12 Джерела, принципи та правила біоетики. Моральні виклики глобалізації, глобальні проблеми сучасності. Антропогенетика і євгеніка	лабораторне заняття
Тема 13 Етичні проблеми сучасної медичної етики. Основні напрями біоетики: етичні аспекти медицини, впровадження біотехнологій та соціально-екологічного знання. Етика клінічних випробовувань і медико-біологічних експериментів на людині. Теорія ноосфери.	лабораторне заняття
Тема 14. Оцінка якості природного середовища. Біогеоценози і природно-вогнищеві хвороби (епізootії, епідемії) що розповсюджуються трансмісивним, аерогенним та аліментарним шляхом). Стреси і адаптація тварин. Еколого-ветеринарні заходи при виробництві екологічно чистої продукції у тваринництві	лабораторне заняття, самостійна робота
Тема 15. Діяльність лікаря ветеринарної медицини, як своєрідна форма антропогенного впливу на природу (тваринний світ). Тваринний організм, як біоценоз. Значення поширених у світі емергентних захворювань (високопатогенний грип птиці, ньюкаслська хвороба, геморагічні лихоманки, блютанг, класична чума свиней, африканська чума свиней та інші.	лабораторне заняття, самостійна робота

8. Підсумковий контроль – залік (за умови виконання вимог навчальної програми).

СИЛАБУС

Подільський державний аграрно-технічний університет
Факультет ветеринарної медицини і технологій у тваринництві
Кафедра гігієни тварин та ветеринарного забезпечення кінологічної служби
Національної поліції України

Назва курсу	ГІГІЕНА ТВАРИН І ВЕТЕРИНАРНА САНІТАРІЯ
E-mail:	layter.moskalyuk1977@gmail.com
Сторінка курсу в системі Moodle	http://pdatu.net.ua/course/view.php?id=251

1.Коротка анотація до курсу: Навчальна дисципліна «Гігієна тварин і ветеринарна санітарія» є однією із прикладних дисциплін у підготовці здобувачів ОС «Магістр» спеціальності 211 «Ветеринарна медицина» на базі повної загальної середньої освіти, яка вивчає охорону і зміцнення здоров'я тварин раціональними заходами утримання, годівлі, вирощування і догляду за ними, які забезпечують високу продуктивність, зумовлену спадковістю. *Короткий зміст дисципліни:* Гігієна тварин і ветеринарна санітарія включає основні положення про охорону здоров'я та попередження захворювань тварин, підвищення їх продуктивності та одержання високоякісної тваринницької продукції. Вона складається з двох частин: загальної та спеціальної. В загальній частині викладаються характеристики повітряного середовища, ґрунту, води, кормів, гігієнічні вимоги до джерел питної води, водопостачання та напування тварин; викладаються загальні вимоги до тваринницьких приміщень та їх внутрішнього обладнання, догляду за тваринами. В спеціальній частині Гігієни тварин і ветеринарної санітарії розглядаються прикладні питання гігієнічних вимог до систем та способів утримання, гігієни годівлі та догляду за різними видами та статеві-віковими групами тварин, включаючи велику рогату худобу, коней, свиней, овець, птахів, кролів та хутрових звірів, бджіл, риб тощо. Особлива увага приділяється ролі гігієнічних вимог до загальних технологічних процесів при вирощуванні молодняку, племінних та високопродуктивних тварин. Дисципліна також виховує у здобувачів здатність спілкуватися з нефахівцями своєї галузі (з експертами з інших галузей) та працювати в міжнародному контексті.

2. Мета та цілі курсу: Метою курсу «Гігієна тварин і ветеринарна санітарія» для майбутніх магістрів ветеринарної медицини є набуття необхідних знань і практичних навиків з організації та проведення санітарно-гігієнічних та профілактичних заходів у тваринницьких господарствах, на транспорті та підприємствах, що займаються переробкою продукції та сировини тваринного походження для забезпечення охорони здоров'я тварин раціональними методами утримання, годівлі та напування, догляду за ними для отримання високої продуктивності, що зумовлена спадковістю. Студент повинен володіти такими загальними компетенціями як здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях, здатністю проведення досліджень на відповідному рівні, прийняттям обґрунтованих рішень, забезпечувати якість виконуваних робіт, спілкуватися з нефахівцями своєї галузі, працювати в міжнародному контексті. Також володіти фаховими компетенціями як: здатність використовувати інструментарій, спеціальні пристрої, прилади, лабораторне обладнання та інші технічні засоби для проведення необхідних маніпуляцій під час виконання професійної діяльності, розробляти стратегії безпечного, санітарно-обумовленого утримання тварин, володіти

знаннями з біобезпеки, біоетики та добробуту тварин, розробляти та реалізовувати заходи, спрямовані на захист населення від хвороб, спільних для тварин і людей. розробляти стратегії профілактики хвороб різної етіології, оберігати довкілля від забруднення відходами тваринництва, а також матеріалами та засобами ветеринарного призначення, здійснювати просвітницьку діяльність серед фахівців, працівників галузі та населення.

3. Формат курсу:

Змішаний - курс, що має очну складову і супровід в системі Moodle, включає структуру, контент, завдання і систему оцінювання.

4. Результати навчання: У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати: вплив факторів зовнішнього середовища на організм тварин, оптимальні параметри мікроклімату та вимоги до утримання різних видів та статеві-вікових груп тварин, методи контролю за мікрокліматом повітряного середовища, води, кормів, проводити ветеринарно-санітарну оцінку тваринницьких приміщень, їх внутрішнього обладнання; методи і засоби проведення дезінфекції, дезінсекції, дератизації та дезодорації тваринницьких об'єктів: вміти проводити санітарно-топографічне обстеження території тваринницьких ферм; давати комплексну ветеринарно-санітарну оцінку тваринницьких приміщень, аналізувати ефективність роботи систем життєзабезпечення у них (вентиляції, каналізації, роздачі кормів та напування); проводити санітарно-топографічне обстеження вододжерел та оцінку якості води, кормів для тварин; розробляти заходи по недопущенню забруднення довкілля відходами виробництва тваринницької продукції, організовувати проведення ветеринарно-санітарних заходів у скотарстві, конярстві, свинарстві, вівчарстві, птахівництві тощо. Лікар ветеринарної медицини повинен володіти здатністю застосовувати знання у практичних ситуаціях, приймати обґрунтовані рішення, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт; використовувати інструментарій, спеціальні пристрої, прилади, лабораторне обладнання та інші технічні засоби для проведення необхідних маніпуляцій під час виконання професійної діяльності; розробляти стратегії безпечного, санітарно-обумовленого утримання тварин; володіти знаннями з біобезпеки, біоетики та добробуту тварин; розробляти та реалізовувати заходи, спрямовані на захист населення від хвороб, спільних для тварин і людей та оберігати довкілля від забруднення відходами тваринництва, а також матеріалами та засобами ветеринарного призначення. Дисципліна формує у студентів основи профілактичного мислення.

5. Пререквізити: здобувач вищої освіти повинен володіти дисциплінами: фізіологія, біохімія, мікробіологія, годівля.

6. Технічне й програмне забезпечення /обладнання:

1. Комп'ютер з електронним проектором та переносним екраном.
2. Відеофільми.
3. Презентаційний мультимедійний матеріал для лекцій і лабораторних занять.
4. Прилади (термометри, психрометри, анеометри, кататермометри, газоаналізатори, люксметри).
5. Повні тексти лекцій, інструктивний матеріал.
6. Методичні рекомендації до лабораторних занять та самостійної роботи.
7. Тестові завдання для проведення поточних та рубіжних контрольних робіт.

7. Схема курсу

Тема	Форма заняття
Тема 1. Вступ. Повітряне середовище та його гігієнічне значення.	лекція
Тема 2. Фізичні властивості повітря, його гігієнічне оцінювання.	лекція
Тема 3. Погода, клімат та мікроклімат тваринницьких приміщень.	лекція
Тема 4. Газовий склад атмосферного повітря та повітря тваринницьких приміщень.	лекція, самостійна робота
Тема 5. Ветеринарно-санітарні вимоги до приміщень. Санітарно-гігієнічний контроль і будівництва тваринницьких об'єктів	лекція, самостійна робота
Тема 6. Гігієнічне оцінювання систем вентиляції, каналізації, освітлення та обігріву приміщень. Переробка відходів тварин.	лекція, самостійна робота
Тема 7. Гігієнічне значення ґрунту та його санітарна охорона від забруднення. Самоочищення ґрунту Утилізація гною та трупів тварин	лекція, самостійна робота
Тема 8. Санітарно-гігієнічні вимоги до води, водозабезпечення та напування тварин.	лекція, самостійна робота
Тема 9. Методи покращення якості питної води: очистки і знезараження.	лекція
Тема 10. Ветеринарно-санітарні вимоги до кормів та годівлі тварин.	лекція, самостійна робота
Тема 11. Кормові мікози та мікотоксикози, їх профілактика. Дієтична та дієтотерапевтична годівля тварин.	лекція, самостійна робота
Тема 12. Ветеринарно-санітарні заходи у тваринництві: дезінфекція.	лекція
Тема 13. Ветеринарно-санітарні заходи у тваринництві: дезодорація, дезінсекція та дератизація	лекція, самостійна робота
Тема 14. Етологія і добробут у тваринництві..	лекція, самостійна робота
Тема 15. Ветеринарно-санітарні вимоги у скотарстві.	лекція, самостійна робота
Тема 16. Ветеринарно-санітарні вимоги у свинарстві.	лекція

Тема 17. Ветеринарно-санітарні вимоги у вівчарстві. Ветеринарно-санітарні вимоги у конярстві.	лекція
Тема 18. Ветеринарно-санітарні вимоги при утриманні хутрових звірів та кролів. Ветеринарно-санітарні вимоги у птахівництві	лекція
Тема 19. Зоогігієнічний контроль температурного режиму. Контроль гігromетричних показників повітря. Визначення атмосферного тиску. Зоогігієнічний контроль швидкості руху і охолоджуючої здатності повітря.	лабораторне заняття
Тема 20. Нормування освітленості тваринницьких приміщень та опромінення тварин штучними джерелами опромінення. Визначення інтенсивності шуму та іонізації повітря у тваринницьких приміщеннях. Гігієнічна оцінка напруженості електромагнітного поля в тваринницьких приміщеннях.	лабораторне заняття
Тема 21. Зоогігієнічний контроль вмісту шкідливих газів. Зоогігієнічний контроль запиленості і бактеріальної забрудненості повітря. Сумарна технологічна оцінка результатів дослідження параметрів мікроклімату в тваринницьких приміщеннях за Марковим-Демчуком.	лабораторне заняття
Тема 22. Санітарно-гігієнічні вимоги до приміщень. Теоретичні основи розрахунків вентиляції тваринницьких приміщень. Санітарно-гігієнічні вимоги до приміщень. Тепловий баланс приміщень. Нульовий тепловий баланс	лабораторне заняття
Тема 23. Практичне заняття на фермі, у тваринницькому приміщенні. Дати зоогігієнічну оцінку генплану тваринницької ферми та сан. благоустрою її території. Провести оцінку території тв. ферми щодо місця розташування відносно населеного пункту, проїжджих доріг, наявності зелених насаджень, огорожі, санпропускника, дезбар'єру; охарактеризувати територію ферми: зонування, тип забудови, наявність вигульних майданчиків, стан під'їзних доріг. Провести комплексну оцінку твар. приміщення (бальну оцінку мікроклімату, ефективність роботи систем вентиляції та каналізації)	практичне заняття, самостійна робота
Тема 24. Фізико-хімічні властивості ґрунту. Санітарна охорона ґрунту від забруднення, самоочищення ґрунту методи утилізації гною та трупів тварин.	лабораторне заняття
Тема 25. Санітарно-гігієнічні вимоги до питної води. Паспортизація джерел водопостачання. Правила відбору та пересилки проб води для лабораторного дослідження. Санітарно-гігієнічний контроль фізичних властивостей води. Лабораторна оцінка хімічного складу питної води.	лабораторне заняття
Тема 26. Методи очистки та знезараження питної води. Хлорування води. Визначення вмісту активного хлору у хлорному вапні, хлорпотреби, залишкового хлору у хлорованій воді. Дехлорування води.	лабораторне заняття

Тема 27. Санітарно-гігієнічна оцінка якості кормів. Правила відбору проб різних видів кормів для лабораторного дослідження. Органолептична та лабораторна оцінка якості кормів.	лабораторне заняття
Тема 28. Дезінфекція, її види. Засоби дезінфекції, їх класифікація. Розрахунок потреби дезінфікуючих засобів для проведення дезінфекції у виробничих умовах. Дезінсекція, дератизація. Засоби та організація проведення цих заходів у тваринництві, правила їх використання.	лабораторне заняття, самостійна робота

8. Підсумковий контроль – іспит (за умови виконання вимог навчальної програми).

СИЛАБУС

Подільський державний аграрно-технічний університет
Факультет ветеринарної медицини і технологій у тваринництві
кафедра гігієни тварин та ветзабезпечення кінологічної служби НПУ

Назва курсу	ВЕТЕРИНАРНА МІКРОБІОЛОГІЯ
E-mail:	suprovycht@gmail.com
Сторінка курсу в системі Moodle	http://pdatu.net.ua/course/view.php?id=351

1. Коротка анотація до курсу

Навчальна дисципліна «Ветеринарна мікробіологія» є обов'язковою при підготовці фахівців освітнього ступеня «Магістр» за спеціальністю 211- «Ветеринарна медицина» на базі ПЗСО. Предметом дисципліни є вивчення основних етапів розвитку мікробіології, основні морфологічні групи бактерій: кулясті, паличкоподібні, звивисті, розміри бактерій, постійні та непостійні органоїди бактерійної клітини, відмінність між еукаріотами і прокаріотами, сучасна міжнародна класифікація бактерій та її значення для практичних медичних і ветеринарних лікарів, головні таксономічні категорії бактерій, особливості морфології спірохет, лептоспір, актиноміцетів, мікоплазм, рикетсій, хламідій. морфологія та будова мікроскопічних грибів, вплив фізичних, хімічних і біологічних факторів на мікроорганізми, антибіотики, їх продуценти, методи визначення активності антибіотиків, генетику і селекцію мікроорганізмів, фізіологію мікроорганізмів, принципи культивування мікробів, роль мікроорганізмів у перетворенні речовин у природі, екологію мікроорганізмів, біологічні властивості збудників інфекційних захворювань тварин.

2. Мета та цілі курсу

Основною метою вивчення предмету є формування у студентів загальних і фахових компетенцій, власне таких, як: здатність абстрактно мислити, аналізувати епізоотичну ситуацію та застосовувати отриманні знання у виробничих умовах, використовувати в роботі інформаційні і комунікаційні технології, проводити дослідження на відповідному рівні, вчасно приймати обґрунтовані рішення і якісно виконувати відповідну роботу. Також у студентів повинні сформуватися глибокі теоретичні знання і практичні навички з питань систематики, морфології, будови, фізіології, генетики та екології мікроорганізмів, а також впливу зовнішнього середовища на мікроорганізми; знання умов виникнення і перебігу інфекційних захворювань і методів лабораторної діагностики; специфічної профілактики інфекційних хвороб.

3. Формат курсу - Змішаний - курс, що має очну складову і супровід в системі Moodle, включає структуру, контент, завдання і систему оцінювання.

4. Результати навчання

Вивчення дисципліни виробляє у студентів набуття теоретичних знань, формування професійних навичок та розвиток клінічного мислення при лабораторній діагностиці інфекційних хвороб. В результаті вивчення дисципліни студенти мають бути здатні стерилізувати лабораторний посуд, інструменти, необхідні для проведення ветеринарних лабораторних досліджень; виготовляти та фарбувати мазки, відбитки з органів і тканин тварин та досліджувати їх під мікроскопом з метою виявлення патологічних змін або присутності сторонніх мікроорганізмів; виготовляти штучні поживні середовища та проводити на них посіви збудників інфекційних хвороб бактеріального походження, оволодіти методиками отримання чистої культури мікроорганізмів, на основі морфологічних, тінкторіальних, культуральних, біохімічних та серологічних досліджень визначати родову та видову належність отриманої чистої культури мікроорганізму, виявляти чутливість мікроорганізмів до антибактеріальних препаратів, досліджувати мікрофлору повітря, води, ґрунту, знати схеми бактеріальної діагностики збудників інфекцій тварин і птахів.

5. Пререквізити: здобувач вищої освіти повинен володіти матеріалом наступних курсів: «Цитологія», «Органічна хімія», «Фізіологія тварин», «Анатомія тварин»».

6. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

1. Комп'ютер з відеопроєктором та переносним екраном.
2. Презентаційний мультимедійний матеріал.
3. Лабораторні прилади.
4. Тексти лекцій.
5. Методичні вказівки для виконання лабораторно- практичних занять.
6. Методичні вказівки для виконання самостійної роботи.
7. Повний перелік контрольних питань з навчальної дисципліни.
8. Тестові завдання для проведення поточного контролю.
9. Тестові завдання для проведення підсумкового контролю.
10. Електронний комплекс дисципліни на базі платформи Moodle.

7. Схема курсу

Тема, план	Форма заняття
ТЕМА 1 Вступ. Морфологія та будова бактерій. Мета, предмет і науковий зміст мікробіології. Диференціювання мікробіології на окремі самостійні дисципліни. Основні етапи розвитку мікробіології та зв'язок її з іншими науками. Морфологія та ультраструктура бактеріальної клітини.	лекція
ТЕМА 2. Систематика та номенклатура бактерій. Сучасна міжнародна класифікація бактерій та її значення для практичних медичних і ветеринарних лікарів. Систематика. Головні таксономічні категорії бактерій: поняття: вид, біовар, серовар, штам, клон. Методи отримання чистої культури	лекція, самостійна робота

Тема, план	Форма заняття
бактерій.	
ТЕМА 3. Фізіологія мікроорганізмів. Хімічний склад бактерій. Надходження поживних речовин у мікробну клітину. Типи живлення мікробів. Дихання мікроорганізмів. Ріст і розмноження мікроорганізмів. Вимоги та класифікація живильних середовищ. Культивування мікроорганізмів.	лекція, самостійна робота
ТЕМА 4. Вплив факторів зовнішнього середовища на мікроби. Вплив фізичних, хімічних і біологічних факторів на мікроорганізми. Антагонізм мікроорганізмів. Антибіотики, їх продуценти.	лекція, самостійна робота
ТЕМА 5. Екологія мікроорганізмів. Мікрофлора повітря та методи її дослідження. Мікрофлора води, очистка питних і стічних вод. Мікрофлора ґрунту та її роль в утворенні гумусу. Санітарні показники забруднення повітря, води та ґрунту.	лекція, самостійна робота
ТЕМА 6. Збудники кокових інфекцій. Загальна характеристика коків, їх розповсюдження в природі, класифікація. Патогенні стафілококи. Збудники маститу. Лабораторна діагностика маститу. Патогенні стрептококи, їх класифікація. Методи ідентифікації маститного стрептокока. Збудник миту.	лекція, самостійна робота
ТЕМА 7. Патогенні ешерихії і сальмонели. Родина ентеробактерій. Загальна характеристика, класифікація, розповсюдження в природі. Властивості збудників ешерихіозу і сальмонельозу. Лабораторна діагностика.	лекція, самостійна робота
ТЕМА 8. Збудники бешихи свиней і лістеріозу; бруцельозу і пастерельозу. Морфологічні, культуральні і біохімічні властивості. Лабораторна діагностика.	лекція, самостійна робота
ТЕМА 9. Збудник сибірки. Біологічні властивості збудника. Лабораторна діагностика сибірки. Диференціація збудника від сапрофітних бацил.	лекція, самостійна робота
ТЕМА 10. Патогенні спорогенні мікроорганізми. Клостридії: загальна характеристика, класифікація, роль в патології тварин і людини. Емфізематозний карбункул. Збудники злоякісного набряку (газової гангрені). Збудник правцю. Морфологічні, культуральні і біохімічні ознаки	лекція, самостійна робота
ТЕМА 11. Патогенні клостридії і фузобактерії. Збудник ботулізму. Історія відкриття. Розповсюдження в природі. Лабораторна діагностика клостридіозів. Збудник некробактеріозу.	лекція, самостійна робота
ТЕМА 12. Патогенні мікобактерії та актиноміцети. Біологічні властивості патогенних мікобактерій. Атипові мікобактерії. Властивості збудника паратуберкульозу. Збудники актиномікозу. Основні біологічні властивості.	лекція, самостійна робота
ТЕМА 13. Патогенні вібріони і спірохети. Класифікація та біологічні властивості збудника кампілобактеріозу. Класифікація і біологічні властивості збудників лептоспірозу. Лабораторна діагностика.	лекція, самостійна робота
ТЕМА 14. Збудники мікозів і мікотоксикозів. Особливості морфології і культивування. Лабораторні діагностика.	лекція, самостійна робота

Тема, план	Форма заняття
Знайомство з структурою лабораторій ветеринарної медицини, їх обладнанням та специфікою роботи. Вивчення морфології бактерій.	лабораторна
Виготовлення і фіксація мазків. Фарбування бактеріальних препаратів.	лабораторна
Приготування живильних середовищ, знайомство з методами культивування різних груп мікроорганізмів. Техніка посіву мікроорганізмів на живильні середовища, виділення чистих культур.	лабораторна
Культуральні і ферментативні властивості мікроорганізмів. Визначення чутливості мікроорганізмів до антибіотиків.	лабораторна
Схема лабораторної діагностики патогенних коків.	лабораторна
Схема лабораторної діагностики ешерихіозів, сальмонельозів, бешіхи свиней.	лабораторна
Збудник сибірки і емфізематозного карбункула	лабораторна
Збудники туберкульозу і лептоспірозу.	лабораторна

8. Підсумковий контроль – іспит (за умови виконання вимог навчальної програми).

СИЛАБУС

Подільський державний аграрно-технічний університет
факультет ветеринарної медицини і технологій у тваринництві
кафедра ветеринарного акушерства, внутрішньої патології та хірургії

Назва курсу	ВЕТЕРИНАРНА ІМУНОЛОГІЯ
E-mail:	vhgt@pdatu.edu.ua
Сторінка курсу в системі Moodle	http://pdatu.net.ua/course/view.php?id=1534

1. Коротка анотація до курсу – Навчальна дисципліна «Ветеринарна імунологія» входить до переліку обов'язкових компонент при підготовці здобувачів вищої освіти спеціальності 211 Ветеринарна медицина освітнього ступеня „магістр” і належить до циклу професійних дисциплін. Вивчається курс у 1-му семестрі 2-го курсу магістратури та завершується складанням екзамену. Навчальну базу дисципліни становлять знання, отримані під час вивчення курсів, що вивчають імунні механізми. Міждисциплінарні зв'язки навчальної дисципліни: ветеринарна мікробіологія, цитологія, гістологія, ембріологія, фізіологія тварин, патологічна фізіологія, патологічна морфологія, ветеринарна біотехнологія, клінічна діагностика хвороб тварин, імунологія репродукції тварин та перинатологія, епізоотологія та інфекційні хвороби, внутрішні хвороби тварин, лабораторні методи діагностики хвороб тварин.

2. Мета та цілі курсу. Метою навчальної дисципліни «Ветеринарна імунологія» є формування у здобувачів вищої освіти теоретичних знань та практичних компетенцій у галузі ветеринарної імунології.

3. Формат курсу – Очний - курс, що має супровід в системі Moodle, має структуру, контент, завдання і систему оцінювання.

4. Результати навчання

В результаті вивчення дисципліни здобувач повинен:

знати:

- морфологію і функції органів імунної системи, структуру і властивості імунокомпетентних клітин, механізм нейро-гуморальної регуляції системи імунітету;
- фактори вродженого і адаптивного імунітету (механізми їх утворення та суть протективних властивостей);

- закономірності імуногенезу (динаміку антитілоутворення, появи цитотоксичних лімфоцитів і ін.);
- молекулярні механізми взаємодії гуморальних і клітинних факторів (специфічних і неспецифічних) в процесі формування імунітету;
- властивості антигенів, гаптенів;
- різновиди цитокінів, механізми реалізації їх функцій;
- особливості формування імунітету у відповідь на проникнення в організм різних патогенів (бактерій, вірусів, грибів тощо);
- особливості формування колострального імунітету;
- імунні реакції в різні періоди репродуктивної функції (запліднення, внутрішньоутробного розвитку плода);
- імунологічні проблеми під час трансплантації та клонування;
- класичні та новітні імунологічні методи діагностики захворювань різної етіології у тварин;
- імунологічні засоби профілактики і терапії захворювань тварин.

вміти:

- визначати імунологічний статус організму тварин;
- здійснювати постановку імунологічних реакцій (в процесі визначення імунного статусу, діагностики .);
- за наявності показників налагоджувати профілактику захворювань різної природи у тварин, використовуючи відповідні імунобіологічні засоби та оцінювати їх ефективність;
- адекватно призначати імунотропні препарати в процесі лікування хворих тварин;
- визначати перспективні напрями ветеринарної імунології, коректно здійснювати постановку біологічних експериментів, грамотно аналізувати їх результати та робити об'єктивні (достовірні) висновки.

компетентності: знання і володіння інструментами, обладнанням, устаткуваннями та інші сучасними пристроями і приладами, необхідних для клінічного і лабораторного дослідження тварин.

5. Пререквізити – здобувач вищої освіти повинен володіти матеріалом (теоретичні знання та практичні навички) з наступних курсів - «Анатомія свійських тварин», «Цитологія, гістологія, ембріологія», «Фізіологія тварин», «Ветеринарна мікробіологія», «Біохімія тварин з основами фізичної та колоїдної хімії».

6. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

1. Комп'ютер з мультимедійним проектором.
2. Повні тексти лекцій.
3. Роздатковий ілюстративний матеріал лекцій.
4. Презентаційний матеріал для читання лекцій.
5. Методичні рекомендації для виконання лабораторно-практичних занять.

6. Методичні рекомендації для виконання самостійної роботи.
7. Повний перелік контрольних питань з навчальної дисципліни.
8. Тестові завдання для проведення поточного контролю.
9. Тестові завдання для проведення підсумкового контролю.

7. Схема курсу

Тема	Форма заняття
Тема 1. Вступ. Історія розвитку імунології.	Лекція, лабораторне заняття
Тема 2. Вроджений імунітет (природна резистентність) та фактори, що його обумовлюють.	Лекція, лабораторне заняття
Тема 3. Адаптивний (набутий) імунітет.	Лекція, лабораторне заняття
Тема 4. Механізми антибактеріального, антивірусного, протимікозного та антипаразитарного адаптивного імунітету.	Лекція, лабораторне заняття
Тема 5. Колостральний імунітет. Імунний статус тварин.	Лекція, лабораторне заняття
Тема 6. Імунопатологія: імунодефіцити, алергії, аутоімунні хвороби.	Лекція, лабораторне заняття
Тема 7. Імунодіагностика захворювань тварин. Біотехнологія ветеринарних біопрепаратів.	Лекція, лабораторне заняття

8. Підсумковий контроль – іспит (за умови виконання вимог навчальної програми).

СИЛАБУС

Подільський державний аграрно-технічний університет
Факультет ветеринарної медицини і технологій у тваринництві
кафедра гігієни тварин та ветзабезпечення кінологічної служби НПУ

Назва курсу	ВЕТЕРИНАРНА ВІРУСОЛОГІЯ
E-mail:	suprovycht@gmail.com
Сторінка курсу в системі Moodle	http://pdatu.net.ua/course/view.php?id=1377

1. Коротка анотація до курсу

Навчальна дисципліна «Ветеринарна вірусологія» є обов'язковою при підготовці фахівців освітнього ступеня «Магістр» спеціальності 211- «Ветеринарна медицина» на базі ПЗСО. Предметом дисципліни є хімічний склад та ультраструктура вірусів; принципи систематики вірусів та критерії сучасної класифікації вірусів; репродукція вірусів; структура вірусного геному та взаємодія вірусів на генетичному і негенетичному рівнях; патогенез вірусних інфекцій; особливості противірусного імунітету; культивування вірусів в лабораторних умовах; віруси, що містять ДНК і РНК; методи ідентифікації вірусів. Значення її у формуванні фахівців ветеринарної медицини особливе. Ветеринарна вірусологія забезпечує фундамент лікаря ветеринарної медицини як інфекціоніста.

2. Мета та цілі курсу

Основною метою вивчення предмету є формування у студентів загальних і фахових компетенцій, власне таких, як: здатність абстрактно мислити, аналізувати епізоотичну ситуацію та застосовувати отриманні знання у виробничих умовах, використовувати в роботі інформаційні і комунікаційні технології, проводити дослідження на відповідному рівні, вчасно приймати обґрунтовані рішення і якісно виконувати відповідну роботу. Також у студентів повинні сформуватися глибокі теоретичні знання і практичні навички з питань загальної будови, властивостей, біологічної ролі вірусів, а також окремих представників основних родин вірусів; особливостей патогенезу вірусних інфекцій; особливостей імунітету та профілактики при вірусних інфекціях та правил діагностики вірусних інфекцій. Вивчення дисципліни виробляє у студентів набуття теоретичних знань, формування професійних навичок та розвиток клінічного мислення при лабораторній діагностиці інфекційних хвороб.

3. Формат курсу - Змішаний - курс, що має очну складову і супровід в системі Moodle, включає структуру, контент, завдання і систему оцінювання.

4. Результати навчання

Після вивчення дисципліни студент повинен мати уявлення про віруси, пріони та їх вплив на живі організми; лабораторні та інші методи дослідження; розуміння основних вірусологічних принципів (фізичні та хімічні характеристики вірусів, пріонів: процеси реплікації та трансмісії, схеми класифікації, виділення та ідентифікація), мати знання про розвиток імунітету чи резистентності до інфекції у тварин; прогностичне та діагностичне значення лабораторних чи клінічних тестів; мають бути здатні проводити відбір, консервування та підготовку матеріалу для лабораторної діагностики; проводити виділення вірусів на чутливих тест-об'єктах; визначати титр вірусів; застосовувати основні серологічні реакції, що використовуються у вірусології; вміло користуватись основними діагностичними прийомами для ідентифікації окремих вірусів – збудників інфекційних хвороб тварин та застосовувати одержані знання на практиці.

5. Пререквізити: здобувач вищої освіти повинен володіти матеріалом наступних курсів: «Цитологія», «Органічна хімія», «Фізіологія тварин», «Анатомія тварин», «Ветеринарна мікробіологія».

6. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

1. Комп'ютер з електронним проектором та переносним екраном.
2. Відеофільми.
3. Презентаційний мультимедійний матеріал для лекцій і лабораторних занять.
4. Повні тексти лекцій, інструктивний матеріал.
5. Методичні рекомендації до лабораторних занять та самостійної роботи.
6. Тестові завдання для проведення поточних та рубіжних контрольних робіт.
7. Тестові завдання для проведення підсумкового контролю.
8. Електронний комплекс дисципліни на базі платформи Moodle.

7. Схема курсу

Тема, план	Форма заняття
ТЕМА 1. Вступ у вірусологію. Структура, класифікація та номенклатура вірусів. Місце вірусології у системі біологічних дисциплін. Коротка історія вірусології як науки. Загальна характеристика та основні біологічні особливості вірусів. Форми вірусів. Структура вірусів. Типи симетрії вірусів. Хімічний склад вірусів. Поняття про пріони.	лекція
ТЕМА 2. Сучасна класифікація та номенклатура вірусів хребетних. Загальні принципи класифікації вірусів. ДНК-геномні віруси: таксономічна характеристика родини Poxviridae, Herpesviridae, Adenoviridae, Parvoviridae, Asfarviridae. РНК-геномні віруси: таксономічна характеристика родини Flaviviridae, Arteriviridae, Rhabdoviridae, Picornaviridae, Coronaviridae, Orthomyxoviridae, Paramyxoviridae, Retroviridae.	лекція

Тема, план	Форма заняття
ТЕМА 3. Репродукція вірусів. Основні етапи репродукції вірусів в клітині. Адсорбція, проникнення та роздгання вірусів. Транскрипція і трансляція в процесі репродукції вірусів. Реплікація вірусних нуклеїнових кислот. Збирання компонентів вірусів в клітині. Вихід вірусів за межі клітини	лекція, самостійна робота
ТЕМА 4. Патогенез вірусних інфекцій. Шляхи попадання вірусів в організм. Первинна репродукція та шляхи дисемінації вірусів в організмі. Тропізм вірусів. Класифікація вірусів за тропізмом. Патогенез вірусних інфекцій на клітинному рівні. Фактори які впливають на патогенез вірусних інфекцій. Патогенез вірусних інфекцій на рівні організму. Поняття про форми вірусних інфекцій.	лекція, самостійна робота
ТЕМА 5. Особливості протівірусного імунітету. Основні відмінні ознаки протівірусного імунітету. Антигенна структура вірусів. Гуморальні неспецифічні фактори протівірусного імунітету. Клітинні неспецифічні фактори протівірусного імунітету. Гуморальні специфічні фактори протівірусного імунітету. Клітинні специфічні фактори протівірусного імунітету.	лекція, самостійна робота
ТЕМА 6. Профілактика вірусних інфекцій. Специфічна профілактика при вірусних інфекціях. Протівірусні вакцини та сироватки. Поняття про живі вакцини. Способи одержання живих вакцин. Переваги та недоліки живих вакцин. Поняття про інактивовані вакцини та методи їх одержання. Переваги та недоліки інактивованих вакцин. Субодичинні, синтетичні, рекомбінантні вакцини.	лекція
ТЕМА 7. Характеристика родин Poxviridae, Herpesviridae. Вірус віспи овець. Вірус хвороби Ауескі.	лекція
ТЕМА 8. Характеристика родин Adenoviridae, Parvoviridae. Збудник аденовірусної інфекції великої рогатої худоби. Збудник Алеутської хвороби норок.	лекція
ТЕМА 9. Характеристика родин Asfarviridae i Flaviviridae. Збудник класичної чуми свиней. Збудник африканської чуми свиней.	лекція, самостійна робота
ТЕМА 10. Характеристика родин Retroviridae, Birnaviridae. Збудник лейкозу великої рогатої худоби. Вірус інфекційного бурситу птиці (хвороби Гамборо).	лекція, самостійна робота
ТЕМА 11. Характеристика родин Coronaviridae, Orthomyxoviridae. Збудник інфекційного гастроентериту свиней. Збудник грипу птахів.	лекція
ТЕМА 12. Характеристика родини Rhabdoviridae, Picornaviridae. Збудник сказу. Збудник ящуру.	лекція
Техніка безпеки і правила роботи з вірусомісним матеріалом. Загальні принципи діагностики вірусних інфекцій тварин. Виявлення вірусів за допомогою світлового мікроскопа. Виявлення елементарних тілець, вірусних тілець-включень.	лабораторна
Використання лабораторних тварин у вірусології.	лабораторна
Культивування вірусів в курячих ембріонах, що розвиваються. Засвоєння методів зараження КЕ. Ознаки розмноження вірусів в КЕ. Розтин КЕ, відбір вірусомісного матеріалу. Знешкодження КЕ.	лабораторна

Тема, план	Форма заняття
Культивування вірусів у клітинних культурах. Вивчення методів зараження культур клітин, виявлення цитопатогенної дії вірусів на клітини.	лабораторна
Титрування вірусів. Гемаглютинуючі віруси. Вивчення методів постановки РГА. Освоєння серологічних методів діагностики вірусних захворювань.	лабораторна
Реакція дифузійної преципітації в агаровому гелі (РДП). Реакція нейтралізації. Методи постановки. Лабораторна діагностика сказу тварин.	лабораторна
Принцип і схема реакції імунофлуоресценції (РІФ) та її використання у вірусології	лабораторна

8. Підсумковий контроль – іспит (за умови виконання вимог навчальної програми).

СИЛАБУС

Подільський державний аграрно-технічний університет
Факультет ветеринарної медицини і технологій у тваринництві
Кафедра ветеринарного акушерства, внутрішньої патології та хірургії

Назва курсу	БІОТЕХНОЛОГІЯ У ВЕТЕРИНАРНІЙ МЕДИЦИНІ
E-mail:	0982519138@ukr.net
Сторінка курсу в системі Moodle	http://pdatu.net.ua/enrol/index.php?id=1101

1. Коротка анотація до курсу

Навчальна дисципліна «Біотехнологія у ветеринарній медицині» є обов'язковою при підготовці фахівців спеціальності 211 «Ветеринарна медицина» **освітнього ступеня „Магістр” на основі ПЗСО**. В результаті стрімкого прогресу різних складових частин фізико-хімічної біології виникло нове спрямування у науці та виробництві, яке отримало назву - біотехнологія. Це міждисциплінарна галузь науково-технічного прогресу, яка є більш зрілим станом у розвитку біології, яка нині і в майбутньому займатиметься створенням цілого з елементів вивчених раніше.

Біотехнологія є однією з найбільш перспективних і прогресуючих галузей науково-технічної і промислової діяльності. З її розвитком пов'язано вирішення ряду важливих соціальних, сировинних, продовольчих і екологічних проблем. Світовий бізнес в біотехнологічній галузі переживає період підвищення інвестиційної активності в науковій, освітянській та промисловій сферах, стрімко зростає ринок біотехнологічної продукції медичного, сільськогосподарського та харчового призначення.

Сучасна біотехнологія (біоінженерія) - це наука про генно-інженерні і клітинні методи та технології створення і використання генетично трансформованих (модифікованих) рослин, тварин та мікроорганізмів з метою інтенсифікації виробництва та одержання нових видів продуктів різного призначення.

2. Мета та цілі курсу - Мета викладання дисципліни: здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу; застосовувати знання у практичних ситуаціях; знання та розуміння предметної області та розуміння професії; здатність проведення досліджень на відповідному рівні, приймати обґрунтовані рішення, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт; працювати в міжнародному контексті; визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків; прагнення до збереження довкілля. Здатність розуміти та встановлювати особливості будови і функціонування клітин, тканин, органів, їх систем та апаратів організму тварин; використовувати інструментарій, спеціальні пристрої, прилади, лабораторне обладнання та інші технічні засоби для проведення необхідних маніпуляцій під час виконання професійної діяльності; здатність дотримуватися правил охорони праці, асептики та антисептики під час здійснення фахової діяльності; організовувати, проводити і аналізувати лабораторні та спеціальні діагностичні дослідження; розробляти та реалізовувати заходи, спрямовані на захист населення від хвороб, спільних для тварин і людей; розробляти стратегії профілактики хвороб різної етіології; характеризувати біологічні та технологічні процеси з використанням спеціалізованих програмних засобів; здійснювати просвітницьку діяльність серед фахівців, працівників галузі та населення.

3. Формат курсу - Очний, змішаний.

4. Результати навчання - В результаті вивчення дисципліни студент повинен: відтворювати термінологію з компонентів освітньої програми; розуміти сутність процесів виготовлення, зберігання та переробки біологічної сировини.

5. Пререквізити

Навчальна дисципліна «Біотехнологія у ветеринарній медицині»:

- а) базується на вивченні студентами біофізики, фізичних та фізико-хімічних методів аналізу; неорганічної, аналітичної, біологічної, фізичної та колоїдної хімії; нормальної фізіології; анатомії тварин; патологічної фізіології з основами патологічної анатомії;
- б) узагальнює знання, які були одержані студентами при вивченні дисциплін: технологія лікарських засобів, біохімія, фармакологія, фармакотерапія та ін.;
- в) дисципліна закладає основи професійної підготовки майбутнього спеціаліста, сприяє формуванню фармацевтичного і технічного мислення;
- г) разом з іншими фармацевтичними дисциплінами та суспільними науками дисципліна відіграє важливу роль у забезпеченні спеціальної підготовки для здійснення професійної діяльності.

6. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

- 1. Інструктивні матеріали, ілюстративні матеріали, звітна та планова ветеринарна документація.
- 2. Посібники, підручники.
- 3. Навчаючі і контролюючі комп'ютерні програми.
- 4. Презентаційний мультимедійний матеріал для читання лекцій.
- 5. Повні тексти лекцій (наочний і електронний варіант).
- 6. Повний перелік контрольних питань з дисципліни.
- 7. Методичні вказівки для лабораторно-практичних занять і самостійної роботи студентів.
- 8. Завдання для проведення рубіжного контролю.

7. Схема курсу

Тема	Форма заняття
Тема 1. Біотехнологія - перспективна і прогресуюча галузь науково-технічної і промислової діяльності. Клітинна інженерія.	лекція
Тема 2. Основи генетичної інженерії.	лекція
Тема 3. Біотехнологія виробництва і застосування іммобілізованих препаратів.	лекція
Тема 4. Біотехнологія виробництва білка. Виробництво незамінних амінокислот.	лекція
Тема 5. Біотехнологія виробництва вітамінних препаратів. Біотехнологія виробництва антибіотиків та гормонів.	лекція
Тема 6. Біотехнологія виробництва моноклональних антитіл (антитіл одного епітопу) та вакцин майбутнього. Біотехнології утилізації біоконверсії відходів агропромислового комплексу.	лекція
Тема 7. Біотехнологія отримання біомаси одноклітинної водорості спіруліни.	лекція

Біотехнологія вермікультивування.	
Біологічні об'єкти і методи біотехнології.	лабораторна робота
Основи молекулярної біології. Культури клітин.	лабораторна робота
Клітинна інженерія. Основи генетичної інженерії.	лабораторна робота
Носії для іммобілізації ферментів.	лабораторна робота
Вивчення активності і використання іммобілізованого та вільного ферментів глюкоамілази і протосубтиліну.	лабораторна робота
Біотехнологія виробництва білкових речовин та ферментних препаратів. Біотехнологія виробництва та використання автолізу кормових дріжджів.	лабораторна робота
Біотехнологія одержання ферментів. Біотехнологія одержання L-амінокислот.	лабораторна робота
Технологія виробництва інтерферонів з тканин сільськогосподарських тварин.	лабораторна робота
Біотехнологія виробництва антибіотиків та гормонів. Одержання вакцин методом генної інженерії.	лабораторна робота
Одержання гонадотропіну із сироватки крові жеребних кобил. Трансплантація ембріонів. Гормональна обробка корів-донорів та реципієнтів.	лабораторна робота
Біотехнологія одержання біогазу. Розрахунок впливу якісних параметрів гнойової біомаси на вихід біогазу. Визначення основних параметрів анаеробного зброджування гнойової біомаси (метантенка) БГУ.	лабораторна робота
Визначення виходу товарного біогазу з залишкової продукції. Рентабельність біогазового виробництва. Біотехнологія вермікультивування. Визначення кількості субстрату для вермікультивування та його підготовка.	лабораторна робота

8. Підсумковий контроль – іспит (за умови виконання вимог навчальної програми).

СИЛАБУС

Подільський державний аграрно-технічний університет
Факультет ветеринарної медицини і технологій у тваринництві
Кафедра нормальної та патологічної морфології і фізіології

Назва курсу	ПАТОЛОГІЧНА ФІЗІОЛОГІЯ
E-mail:	tsvigunoleg@ukr.net
Сторінка курсу в системі Moodle	-

1. Коротка анотація до курсу - Навчальна дисципліна «Патологічна фізіологія» є обов'язковою та фундаментальною при підготовці фахівців спеціальності 211 – Ветеринарна медицина, освітнього ступеня «магістр» на базі ПЗСО.

Патологічна фізіологія розглядає життєдіяльність хворого організму, закономірності виникнення, розвитку і закінчення хвороби, тобто фізіологію хворого організму. Хвороба і хворий організм є предметом вивчення багатьох клінічних дисциплін. Особливість патологічної фізіології полягає в тому, що вона вивчає загальне у хворобі, тобто найбільш загальні закономірності виникнення і розвитку хвороби, в той час як інші науки вивчають особливе, спеціальне.

2. Мета та цілі курсу – Метою вивчення курсу «Патологічна фізіологія» для майбутніх магістрів ветеринарної медицини є набуття знань вивчення предмету патологічна фізіологія, навчитися робити алгоритми діагностики хвороб, на основі чого пропонувати принцип лікування, що є необхідним клінічній ветеринарній практиці. Важливим є ствердження практичності патологічної фізіології, прийняття за необхідність її положень в діяльності практикуючого ветеринарного лікаря, вивчення патофізіологічних основ більшості процесів, що супроводжують хвороби.

На основі глибокого і всебічного вивчення загальних механізмів розвитку патологічних процесів розкрити механізми порушення окремих органів і систем організму, і зокрема, механізми захворювань системи крові, серцево-судинної, системи дихання, травлення, нирок, ендокринної та нервової, розмноження та лактації.

Завдання патологічної фізіології - навчити магістра ветеринарної медицини виявляти загальні причини і закономірності розвитку захворювань тварин та їх взаємозв'язок з реактивністю організму, аналізувати причинно-наслідкові відносини в генезі будь-якого захворювання, а також, знаючи загально-патологічні закономірності, визначати патогенетичні принципи терапії та науково - обґрунтовані методи профілактики хвороб.

3. Формат курсу - Очний

4. Результати навчання - У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати: ветеринарну термінологію, визначати особливості функціонування, патоморфологічні зміни в органах і системах організму за різного фізіологічного стану тварини, установлювати зв'язок між клінічними проявами захворювання та результатами лабораторних досліджень, пояснювати сутність та динаміку розвитку фізіологічних процесів, які виникають в організмі тварин під впливом факторів зовнішнього середовища та пояснювати сутність та динаміку розвитку патологічних процесів, які виникають в організмі тварин під впливом етіологічних факторів.

вміти: застосовувати отримані знання при вивченні клінічних дисциплін; вирішувати професійні завдання, використовуючи знання загальних закономірностей і конкретних механізмів виникнення, розвитку і завершення патологічних процесів і окремих хвороб; формулювати висновок про етіологію, патогенез, принципи і методи виявлення (діагностики), лікування і профілактики типових патологічних процесів, типових форм патології тканин, органів і їх систем, хвороб і синдромів.

5. Пререквізити – Патологічна фізіологія пов'язана з науками, які вивчають властивість факторів навколишнього середовища, які здатні викликати хвороби (фізика, хімія, біологія, мікробіологія). Також з науками, які вивчають властивість організму і його життєдіяльність (цитологія, ембріологія, гістологія, нормальна фізіологія, біохімія, імунологія, генетика). Загальнотеоретичні науки, які вивчають хворобу (патологічна анатомія, фармакологія).

Патологічна фізіологія є науковою основою ветеринарної медицини (філософією ветеринарної медицини), встановлює етіологію і патогенез хвороб і на цій основі визначає головні напрямки їх попередження і лікування.

6. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

1. Комп'ютер з електронним проектором та переносним екраном.
2. Повні тексти лекцій.
3. Роздатковий ілюстративний матеріал лекцій.
4. Презентаційний матеріал для читання лекцій.
5. Методичні вказівки для виконання практичних занять.
6. Методичні вказівки для виконання самостійної роботи.
7. Повний перелік контрольних питань з навчальної дисципліни.
8. Тестові завдання для проведення поточного контролю.
9. Тестові завдання для проведення підсумкового контролю.
10. Колекція патологічних препаратів.

7. Схема курсу

Тема	Форма заняття
Тема 1. Нозологія, етіологія і патогенез.	Лекція
Тема 2. Захисно-компенсаторні реакції	Лекція
Тема 3. Реактивність організму і її значення в патології	Лекція
Тема 4. Роль спадковості, конституції і віку в патології.	Лекція
Тема 5. Вплив хвороботворних факторів.	Лекція
Тема 6. Патофізіологія клітини.	Лекція
Тема 7. Запалення.	Лекція
Тема 8. Лихоманка	Лекція
Тема 9. Голодування. Канцерогенез	Лекція
Тема 10. Патофізіологія периферійного кровотоку.	Лекція
Тема 11. Патологія крові	Лекція
Тема 12. Патологія кровообігу	Лекція

Тема 13. Патофізіологія дихання	Лекція
Тема 14. Патофізіологія травлення	Лекція
Тема 15. Особливості патології травлення у жуйних тварин	Лекція
Тема 16. Патофізіологія печінки	Лекція
Тема 17. Патофізіологія нирок	Лекція
Тема 18. Патофізіологія ендокринної системи	Лекція
Тема 19. Патофізіологія системи розмноження і лактації	Лекція
Тема 20. Патофізіологія обміну речовин. Патофізіологія нервової системи	Лекція
Нозологія, етіологія і патогенез. Захисно-компенсаторні реакції	Лабораторна робота
Реактивність організму і її значення в патології Роль спадковості, конституції і віку в патології.	Лабораторна робота
Вплив хвороботворних факторів. Патофізіологія клітини.	Лабораторна робота
Запалення. Лихоманка	Лабораторна робота
Голодування. Канцерогенез	Лабораторна робота
Патофізіологія периферійного кровотоку. Патологія крові	Лабораторна робота
Патологія кровообігу	Лабораторна робота
Патофізіологія дихання	Лабораторна робота
Патофізіологія травлення Особливості патології травлення у жуйних тварин	Лабораторна робота
Патофізіологія печінки Патофізіологія нирок	Лабораторна робота
Патофізіологія ендокринної системи Патофізіологія системи розмноження і лактації	Лабораторна робота
Патофізіологія обміну речовин	Лабораторна робота
Патофізіологія нервової системи	Лабораторна робота

8. Підсумковий контроль – залік, іспит (за умови виконання вимог навчальної програми).

СИЛАБУС

Подільський державний аграрно-технічний університет
Факультет ветеринарної медицини і технологій у тваринництві
Кафедра ветеринарного акушерства, внутрішньої патології та хірургії

Назва курсу	Акушерство, гінекологія та біотехнологія відтворення тварин
Е-mail кафедри	v.p.mizyk@gmail.com
Сторінка курсу в системі Moodle	http://pdatu.net.ua/course/index.php?categoryid=159

1. Коротка анотація до курсу - Навчальна дисципліна «Акушерство, гінекологія та біотехнологія відтворення тварин» є обов'язковою при підготовці фахівців спеціальності 211 «Ветеринарна медицина» освітнього ступеня „Магістр” на базі ПЗСО. Висвітлює основні напрями біотехнології розмноження тварин з урахуванням екологічних та технологічних процесів у відтворенні; вивчає фізіологічні та патологічні процеси в організмі, і безпосередньо у статевих органах і молочній залозі самок свійських тварин протягом репродуктивного життя, вагітності, родів та післяродового періоду. Вивчає основні заходи профілактики та лікування хвороб новонароджених.

2. Мета та цілі курсу - підготувати фахівця здатного розв'язувати завдання та проблемні питання у галузі ветеринарного акушерства, гінекології та біотехнології відтворення тварин, який на достатньо високому рівні може проводити клінічні дослідження з метою формулювання висновків щодо стану тварин чи встановлення діагнозу; організовувати, проводити і аналізувати лабораторні та спеціальні діагностичні дослідження; планувати, проводити відбір, пакування, фіксування і пересилання проб біологічного матеріалу для лабораторних досліджень; організовувати та реалізовувати заходи з лікування тварин хворих на акушерсько-гінекологічні хвороби; організовувати, здійснювати і контролювати документообіг під час професійної діяльності, а також впроваджувати інноваційні технології у практику.

3. Формат курсу – Змішаний курс, що має супровід в системі Moodle, має структуру, контент, завдання і систему оцінювання.

4. Результати навчання – знати: морфологічні та фізіологічні основи відтворення тварин, техніку і технологію оцінки сперми, зберігання та транспортування її, особливості перебігу статевих циклів у сільськогосподарських і домашніх тварин, технологію штучного осіменіння самок; особливості фізіологічного перебігу та патології вагітності, родів і післяродового періоду; методи акушерського дослідження тварин і критерії правильності постановки діагнозу щодо їх захворювання, основні правила допомоги тварині при фізіологічних і патологічних родах; особливості фізіології і патології молочної залози, проблеми маститу, захворювань новонароджених; особливості гінекологічного дослідження тварин і критерії правильності постановки діагнозу на неплідність тварин;

- **уміти:** збирати анамнестичні дані під час реєстрації та обстеження тварин, установлювати зв'язок між клінічними проявами захворювання та результатами лабораторних досліджень; знаходити рішення щодо вибору ефективних методів діагностики, лікування та

профілактики акушерсько-гінекологічних хвороб тварин; пояснювати сутність та динаміку розвитку фізіологічних процесів, які виникають в організмі тварин під впливом факторів зовнішнього середовища; пояснювати сутність та динаміку розвитку фізіологічних процесів, які виникають в організмі тварин під впливом дії акушерсько-гінекологічних втручань; пропонувати інноваційні підходи для вирішення проблемних ситуацій професійного або соціального походження; формулювати висновки щодо ефективності обраних методів і засобів утримання, годівлі профілактики та лікування; рекомендувати до застосування карантинні та оздоровчі заходи.

5. Пререквізити – здобувач вищої освіти повинен володіти матеріалом наступних курсів: «Анатомія свійських тварин», «Гістологія, цитологія, ембріологія», «Фізіологія тварин», «Клінічна діагностика хвороб тварин».

6. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

1. Комп'ютер з відеопроєктором та переносним екраном.
2. Презентаційний мультимедійний матеріал.
3. Лабораторні прилади та установки.
4. Тексти лекцій.
5. Роздатковий ілюстративний матеріал.

7. Схема курсу:

Тема	Форма заняття
ТЕМА 1. Морфологічна структура та функція статеві системи самок і самців с.-г. тварин.	Лекція
ТЕМА 2. Фізіологічні основи і техніка одержання сперми від плідників. Сперма, її склад і фізико-хімічні властивості.	Лекція
ТЕМА 3. Методи оцінювання якості сперми.	Лекція
ТЕМА 4. Розрідження, зберігання та транспортування сперми.	Лекція
ТЕМА 5. Фізіологія та технологія штучного осіменіння самок с.-г. тварин.	Лекція
ТЕМА 6. Запліднення. Фізіологія вагітності.	Лекція
ТЕМА 7. Діагностика вагітності	Лекція
ТЕМА 8. Фізіологія родів та післяродового періоду.	Лекція
ТЕМА 9. Патологія вагітності. Аборти та післяабортів ускладнення	Лекція

ТЕМА 10. Патологія родів	Лекція
ТЕМА 11. Оперативне акушерство	Лекція
ТЕМА 12. Післяродові ускладнення. Післяродова інфекція та інтоксикація.	Лекція
ТЕМА 13. Морфологічні особливості новонароджених тварин. Фактори, що сприяють народженню слабого приплоду.	Лекція
ТЕМА 14. Хвороби новонароджених, природні аномалії та виродження. Комплексна профілактика неонатальної патології.	Лекція
ТЕМА 15. Морфологічні та фізіологічні особливості молочної залози тварин. Методика дослідження молочної залози.	Лекція
ТЕМА 16. Мастит у корів.	Лекція
ТЕМА 17. Особливості перебігу і терапії маститу у других видів с.-г. тварин.	Лекція
ТЕМА 18. Інші хвороби молочної залози	Лекція
ТЕМА 19. Суть та завдання ветеринарної гінекології у профілактиці та ліквідації не-плідності с.-г. тварин. Поняття про неплідність та яловість.	Лекція
ТЕМА 20. Стареча, кліматична, експлуатаційна та аліментарна неплідність. Їх причини, суть та профілактика.	Лекція
ТЕМА 21. Симптоматична неплідність на ґрунті незаразних захворювань.	Лекція
ТЕМА 22. Симптоматична неплідність на ґрунті заразних захворювань статевих органів.	Лекція
ТЕМА 23. Акушерська і гінекологічна диспансеризація. Призначення і принципи гінекологічної диспансеризації.	Лекція
Морфологічні особливості будови статевих органів самок та самців сільськогосподар-ських тварин.	Лабораторне заняття
Вивчення будови штучних вагін. та підготовка їх до застосування. Отримання сперми від самця (бугая, барана, кнура, жеребця). Макро- та мікроскопічне оцінювання сперми. Вивчення впливу на сперму хімічних та фізичних факторів. Оцінка якості сперми за концентрацією сперміїв у свіжо отриманій спермі.	Лабораторне заняття
Вивчення та виготовлення середовищ для розрідження і зберігання сперми плідників різних видів тварин. Методика розрідження. Ступінь розрідження та оцінювання роз-рідженої сперми.	Лабораторне заняття
Зберігання та визначення живучості сперміїв. Методика заморожування сперми в рідкому азоті, розморожування сперми і оцінювання її якості.	
Морфологічні особливості будови статевих органів самок. Статевий цикл, діагностика тічки статевого збудження, охоти та овуляції. Вибір оптимального часу осіменіння самок. Підготовка тварин та техніка штучного осіменіння корів, свиноматок, овець, кіз та кобил	Лабораторне заняття

Запліднення та вагітність. Анатомопографічні зміни в статевих органах вагітних тварин. Вивчення плідних оболонок, крово-обігу плодів. Ознайомлення із клінічними та лабораторними методами діагностики вагітності і неплідності. Набуття навичок діагностики і визначення термінів вагітності у тварин клінічними методами.	Лабораторне заняття
Вивчення нейрогуморальних механізмів ініціації і регуляції родів. Видові особливості перебігу родів. Основні правила ведення нормальних родів, догляд за ново-народженим. Вивчення перебігу післяродового періоду.	Лабораторне заняття
Оволодіння методами діагностики, лікування та профілактики маткових кровотеч, передчасних перейм та потуг, набряків вагітних, вивороту та випадіння піхви. Розгляд правил і методів дослідження викиднів для виявлення причин абортів.	Лабораторне заняття
Акушерська допомога при патології родів (слабкі перейми та потуги, бурхливі перейми та потуги, вузькість, звуження та спазми вульви і піхви). Основні принципи оперативної рододопомоги. Методи фетотомії.	Лабораторне заняття
Надання акушерської допомоги тваринам при ускладненнях післяродового періоду незапального характеру. Діагностування та надання допомоги при післяродових запаленнях статевих органів. Оволодіння методами діагностики та надання допомоги при запальних септичних процесах.	Лабораторне заняття
Визначення основних критеріїв життєздатності новонароджених. Оволодіння методикою діагностики, лікування та профілактики хвороб новонароджених	Лабораторне заняття
Вивчення будови, кровопостачання та інервації молочної залози. Методи обстеження молочної залози, катетеризація дійок. Бактеріологічне дослідження молока.	Лабораторне заняття
Встановлення причин маститу. Застосування лабораторних методів діагностування суб-клінічного маститу. Диференціальна діагностика клінічно виражених маститів. Освоєння методів лікування тварин хворих на мастит, введення лікарських речовин у вим'я. Методи знеболювання молочної залози. Розробка комплексу заходів з профілактики маститу.	Лабораторне заняття
Аномалії розвитку, функціональні розлади, травматичні пошкодження та дерматити молочної залози.	Лабораторне заняття
Оволодіння методами аналізу стану відтворення стада, встановлення причин та форм неплідності. Методика дослідження статевої системи самок. Вивчення причин та методів профілактики старечої, кліматичної та експлуатаційної неплідності тварин. Аналіз режиму годівлі та умов утримання з метою попередження аліментарної неплідності самок.	Лабораторне заняття

Оволодіння технікою лікувальних процедур при симптоматичній неплідності запального генезу. Діагностика, лікування та профілактика симптоматичної неплідності зумовленої функціональними розладами.	Лабораторне заняття
--	---------------------

8. Підсумковий контроль – залік, іспит (за умови виконання вимог навчальної програми), курсова робота.

СИЛАБУС

**Подільський державний аграрно-технічний університет
факультет ветеринарної медицини і технологій у тваринництві
кафедра інфекційних та інвазійних хвороб**

Назва курсу	Ветеринарно-санітарна експертиза
E-mail:	goruky@ukr.net
Сторінка курсу в системі Moodle	http://pdatu.net.ua/course/view.php?id=977

1. Коротка анотація до курсу – навчальна дисципліна «Ветеринарно-санітарна експертиза» є обов’язковою при підготовці здобувачів ОС «Магістр» спеціальності 211 «Ветеринарна медицина». При вивченні даного курсу у них формуються знання та навички із проведення ветеринарно-санітарних заходів та чіткого вирішення питань санітарно-гігієнічних досліджень і ветеринарно-санітарного благополуччя харчових продуктів та технічної сировини тваринного походження під час їх виробництва (підприємства всіх форм власності), на всіх етапах технології переробки (м'ясо-, молокопереробні підприємства, птахокомбінати, рибокомбінати тощо), а також під час транспортування, зберігання та в місцях реалізації, дотримуючись виконання діючих ветеринарно-санітарних норм та правил.

2. Мета та цілі курсу – метою вивчення дисципліни «Ветеринарно-санітарна експертиза» є формування знань та навичок при проведенні ветеринарно-санітарних заходів та вирішення завдань санітарно-гігієнічних досліджень і ветеринарно-санітарного контролю продуктів тваринного походження та сировини на всіх етапах виробництва та реалізації.

Основні цілі при вивченні курсу: формування здатності до абстрактного мислення, аналізу і синтезу; вміння застосовувати знання у практичних ситуаціях; знання та розуміння предметної області та розуміння професії; набуття навичок використання інформаційних і комунікаційних технологій; проведення досліджень на відповідному рівні, приймати обґрунтовані рішення, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт; здатності спілкуватися з нефахівцями своєї галузі (з експертами з інших галузей); працювати в міжнародному контексті; навчити студентів розуміти та встановлювати особливості будови і функціонування клітин, тканин, органів, їх систем та апаратів організму тварин; використовувати інструментарій, спеціальні пристрої, прилади, лабораторне обладнання та інші технічні засоби для проведення необхідних маніпуляцій під час виконання професійної діяльності; дотримуватися правил охорони праці, асептики та антисептики під час здійснення фахової діяльності; володіти методиками патолого-анатомічної діагностики; проводити відбір, пакування, фіксування і пересилання проб біологічного матеріалу для лабораторних досліджень; організовувати, проводити і аналізувати лабораторні та спеціальні діагностичні дослідження; розробляти та реалізовувати заходи, спрямовані на захист населення від хвороб, спільних для тварин і людей; організовувати нагляд і контроль за виробництвом, зберіганням, транспортуванням та реалізацією продукції тваринного і рослинного походження; оберігати довкілля від забруднення відходами тваринництва, а також матеріалами та засобами ветеринарного призначення; здійснювати просвітницьку діяльність серед фахівців, працівників галузі та населення; організовувати, здійснювати і контролювати документообіг та документообіг під час здійснення професійної діяльності.

3. Формат курсу – очний, змішаний.

4. Результати навчання - в результаті вивчення дисципліни студент повинен: відтворювати термінологію з компонентів освітньої програми; установлювати зв'язок між клінічними проявами захворювання та результатами лабораторних досліджень; розуміти сутність

процесів виготовлення, зберігання та переробки біологічної сировини; проводити моніторинг щодо поширення хвороб різної етіології та біологічного забруднення довкілля; формулювати висновки щодо ефективності обраних методів і засобів утримання, годівлі, профілактики заразних і незаразних хвороб та лікування тварин, виробничих і технологічних процесах, запроваджених у підприємствах; оцінювати можливі наслідки порушень законодавства в сфері ветеринарної медицини.

5. Пререквізити - здобувач вищої освіти повинен володіти матеріалом наступних курсів - «Ветеринарна мікробіологія та імунологія», «Епізоотологія та інфекційні хвороби тварин», «Паразитологія та інвазійні хвороби тварин», «Організація ветеринарної справи», «Біобезпека у ветеринарній медицині», «Методика наукових досліджень».

6. Технічне й програмне забезпечення /обладнання – персональний комп'ютер, навчальні матеріали (підручники, посібники, словники, довідники тощо), ілюстративний матеріал, мультимедійний матеріал, методичні рекомендації, лабораторне обладнання.

7. Схема курсу

Тема	Форма заняття
Вступ у ветсанекспертизу. Біологічні основи предмету «Ветеринарно-санітарна експертиза	Лекція, самостійне заняття
Порядок приймання та здавання тварин для забою. Передзабійне утримання тварин	Лекція, самостійне заняття
Основи технології та гігієна переробки забійних тварин	Лекція, самостійне заняття
Морфологія, хімічний склад і товарознавство м'яса	Лекція, самостійне заняття
Організація та методика післязабійної ветеринарно-санітарної експертизи туш і органів	Лекція, самостійне заняття
Ветеринарно-санітарна експертиза продуктів забою тварин при виявленні інфекційних та інвазійних хвороб	Лекція, самостійне заняття
Технологія і гігієна консервування м'яса низькими температурами	Лекція, самостійне заняття
Технологія і ветсанекспертиза при виробництві м'ясокопченостей і ковбасних виробів	Лекція, самостійне заняття
Технологія, товарознавство і ветсанекспертиза харчових жирів та кишкової сировини	Лекція, самостійне заняття
Технологія, товарознавство і ветсанекспертиза крові та шкіряно-хутрової сировини	Лекція, самостійне заняття
Ознайомлення з правилами техніки безпеки при роботі у лабораторії. Методи визначення вгодованості забійних тварин. Категорії вгодованості. Порядок приймання та огляду забійних тварин.	Лабораторна робота
Класифікація м'яса за видом тварин, статтю, вгодованістю, термічним станом та харчовим призначенням. Сортова класифікація туш забійних тварин. Мікробіологічні	Лабораторна робота

дослідження м'яса, методи визначення свіжості м'яса. Визначення видової приналежності м'яса.	
Вивчення топографії лімфатичних вузлів туш і органів. Методика і техніка ветеринарно-санітарної експертизи туш і органів на лініях переробки тварин різних видів.	Лабораторна робота
Ветеринарно-санітарна експертиза продуктів забою тварин при виявленні інфекційних та інвазійних хвороб. Дослідження органів і туш забійних тварин на цистицеркоз, ехінококоз і трихінельоз.	Лабораторна робота
Ветеринарно-санітарне дослідження м'ясних банкових консервів.	Лабораторна робота
Ветеринарно-санітарна оцінка та дослідження ковбасних виробів.	Лабораторна робота
Ветеринарно-санітарна експертиза субпродуктів, харчових тваринних жирів, кишкової, шкіряно-хутрової і технічної сировини.	Лабораторна робота
Ветеринарно-санітарні умови одержання якісного та безпечного молока. Зміни молока під час зберігання	Лекція, самостійне заняття
Правила одержання молока на молочно-товарних фермах. Первинна обробка молока. Вимоги держстандарту до молока	Лекція, самостійне заняття
Молоко, як можливе джерело інфекційних хвороб	Лекція, самостійне заняття
Переробка молока на підприємствах молочної промисловості	Лекція, самостійне заняття
Молочні продукти. Вимоги до молока під час переробки на молочні продукти	Лекція, самостійне заняття
Вимоги держстандарту до молочних продуктів	Лекція, самостійне заняття
Ветеринарно-санітарна експертиза яєць	Лекція, самостійне заняття
Ветеринарно-санітарна експертиза риби та рибних продуктів	Лекція, самостійне заняття
Ветеринарно-санітарна експертиза меду та продуктів бджільництва	Лекція, самостійне заняття
Особливості ветеринарно-санітарної експертизи м'яса, молока та молочних продуктів на продовольчих ринках	Лекція, самостійне заняття
Вимоги стандарту до молока. Правила відбору, пересилки і підготовки середніх проб молока для санітарно-гігієнічних досліджень. Дослідження органолептичних, фізико-хімічних показників коров'ячого молока.	Лабораторна робота
Методи дослідження санітарно-гігієнічних показників молока. Визначення в молоці окремих компонентів. Виявлення фальсифікацій молока. Методи ветеринарно-санітарної експертизи молочних продуктів.	Лабораторна робота
Ветеринарно-санітарна експертиза яєць та яєчних продуктів. Ветеринарно-санітарна експертиза риби та рибних продуктів.	Лабораторна робота

Ветеринарно-санітарна експертиза меду та продуктів бджільництва. Виявлення фальсифікацій меду.	Лабораторна робота
Правила доставки, відбір проб та порядок проведення ветеринарно-санітарної експертизи харчових продуктів на продовольчих ринках. Ведення документації.	Лабораторна робота

8. Підсумковий контроль –залік, іспит (за умови виконання вимог навчальної програми).

СИЛАБУС
Подільський державний аграрно-технічний університет
Факультет ветеринарної медицини і технологій у тваринництві
Кафедра інфекційних та інвазійних хвороб

Назва курсу	ЕПІЗООТОЛОГІЯ ТА ІНФЕКЦІЙНІ ХВОРОБИ
E-mail:	ktmkp2015@gmail.com
Сторінка курсу в системі Moodle	http://pdatu.net.ua/course/view.php?id=721 http://pdatu.net.ua/course/view.php?id=667

1.Коротка анотація до курсу: Навчальна дисципліна «Епізоотологія та інфекційні хвороби» є однією із профільюючих клінічних дисциплін у підготовці здобувачів ОС «Магістр» спеціальності 211 «Ветеринарна медицина» на базі повної загальної середньої освіти, яка вивчає основні методи діагностики, лікування та профілактики інфекційних хвороб тварин на основі об'єктивних комплексних знань про закономірності епізоотичного процесу (виникнення, прояву, поширення і згасання епізоотій). *Короткий зміст дисципліни:* Закони і категорії епізоотології. Інфекція та інфекційна хвороба. Еволюція інфекційних хвороб. Види інфекції. Імунітет. Біологія імунної відповіді. Епізоотичний процес і його рушійні сили. Епізоотичний та природний осередок інфекційних захворювань. Профілактика та ліквідація інфекційних хвороб. Інфекційні хвороби спільні для декількох видів тварин. Факторні хвороби. Інфекційні хвороби жуйних. Інфекційні хвороби свинней. Інфекційні хвороби коней. Інфекційні хвороби птиці. Хвороби хутрових звірів та дрібних тварин, бджіл і риб.

2. Мета та цілі курсу: Основною метою вивчення предмету є формування у здобувачів загальних і фахових компетенцій, власне таких, як: здатність абстрактно мислити, аналізувати епізоотичну ситуацію та застосовувати отриманні знання у виробничих умовах, використовувати в роботі інформаційні і комунікаційні технології, проводити дослідження на відповідному рівні, вчасно приймати обґрунтовані рішення і якісно виконувати відповідну роботу. Також здобувачі повинні навчитись грамотно використовувати інструментарій, спеціальні пристрої, прилади, лабораторне обладнання та інші технічні засоби для проведення необхідних маніпуляцій під час роботи з інфекційно хворими тваринами, оволодіти методиками проведення клінічних досліджень з метою формулювання висновків щодо стану тварин чи встановлення діагнозу на інфекційну хворобу, знати основні принципи загальних та специфічних профілактичних заходів у благополучних та неблагополучних щодо інфекційних хвороб господарствах, особливості терапії за інфекційних захворювань, сучасні засоби дезінфекції, дезінсекції та дератизації, принципи складання календарного плану профілактичних та оздоровчих заходів в благополучних і неблагополучних господарствах, методи організації та контролю якості запроваджених запобіжних і карантинно-оздоровчих заходів. В результаті вивчення дисципліни здобувачі мають бути здатні розробляти та реалізовувати заходи, спрямовані на захист населення від хвороб, спільних для тварин і людей а також здійснювати просвітницьку діяльність серед фахівців, працівників галузі та населення щодо профілактики небезпечних хвороб інфекційної патології.

3. Формат курсу: Змішаний - курс, що має очну складову і супровід в системі Moodle, який включає структуру, контент, завдання і систему оцінювання.

4. Результати навчання: Після вивчення дисципліни здобувачі будуть вміти відтворювати термінологію з компонентів освітньої програми, тобто вільно володіти епізоотологічними термінами, розуміючи їх зміст і застосовуючи під час професійної діяльності. Також вони будуть визначати особливості функціонування, патоморфологічні зміни в органах і системах організму за різного фізіологічного стану тварини з метою правильної постановки попереднього діагнозу на інфекційну патологію. Здобувачі будуть вміти установлювати зв'язок між клінічними проявами захворювання та результатами лабораторних досліджень, що дасть можливість поставити остаточний діагноз на інфекційну хворобу, демонструвати розуміння особливостей діяльності лікаря ветеринарної медицини та функціонування галузевих виробничих структур у сучасних умовах господарювання, що буде свідченням їх високого професійного рівня. Після вивчення дисципліни здобувачі будуть вміти збирати анамнестичні дані під час реєстрації та обстеження інфекційно хворих тварин, знаходити рішення щодо вибору ефективних методів діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин інфекційної патології, при цьому вміючи пояснити сутність та динаміку розвитку фізіологічних процесів, які виникають в організмі тварин під впливом дії інфекційних агентів. Майбутні фахівці будуть володіти навиками проведення грамотного моніторингу щодо поширення хвороб інфекційної патології та біологічного забруднення довкілля з метою попередження їх негативних і небезпечних для здоров'я тварин і людей наслідків а також пропонувати інноваційні підходи для вирішення проблемних ситуацій професійного або соціального походження в цьому аспекті. Здобувачі також будуть вміти формулювати висновки щодо ефективності обраних методів і засобів утримання, годівлі, профілактики інфекційних хвороб та лікування тварин, виробничих і технологічних процесів, запроваджених у підприємствах, рекомендувати до застосування карантинні та оздоровчі заходи, методи терапії, профілактики, діагностики та лікування хвороб інфекційної етіології, фармацевтичні препарати різного спектра та механізму дії для успішної їх ліквідації. Одним із результатів вивчення даної дисципліни буде вміння оцінювати можливі наслідки порушень законодавства в сфері ветеринарної медицини в аспекті інфекційної патології.

5. Пререквізити: здобувач вищої освіти повинен володіти матеріалом наступних курсів: «Ветеринарна вірусологія», «Ветеринарна мікробіологія та імунологія», «Клінічна діагностика хвороб тварин», «Фізіологія тварин», «Патофізіологія», «Ветеринарна фармакологія».

6. Технічне й програмне забезпечення /обладнання:

1. Комп'ютер з електронним проектором та переносним екраном.
2. Відеофільми.
3. Презентаційний мультимедійний матеріал для лекцій і лабораторних занять.
4. Повні тексти лекцій, інструктивний матеріал.
5. Методичні рекомендації до лабораторних занять та самостійної роботи.

7. Схема курсу

Тема	Форма заняття
Тема 1. Загальна епізоотологія. Вступ в епізоотологію. Закони і категорії епізоотології.	лекція
Тема 2. Інфекція та інфекційна хвороба. Еволюція інфекційних хвороб. Види інфекції.	лекція
Тема 3. Імунітет. Біологія імунної відповіді.	лекція
Тема 4. Епізоотичний процес і його рушійні сили. Епізоотичний та природний осередок інфекційних захворювань.	лекція
Тема 5. Профілактика та ліквідація інфекційних хвороб.	лекція
Тема 6. Інфекційні хвороби спільні для декількох видів тварин. Сибірка.	лекція, самостійна робота
Тема 7. Туберкульоз. Бруцельоз.	лекція, самостійна робота
Тема 8. Лептоспіроз, лістеріоз, туляремія.	лекція, самостійна робота
Тема 9. Правець, злоякісний набряк. Ящур.	лекція, самостійна робота
Тема 10. Сказ.Хвороба Ауескі.	лекція, самостійна робота
Тема 11. Дерматомікози.	лекція, самостійна робота
Тема 12. Номенклатура та класифікація інфекційних хвороб. МEB. Основи епізоотологічного аналізу. Методика вивчення епізоотичної ситуації в районі, області, державі.	лабораторне заняття
Тема 13 . Особиста профілактика і техніка безпеки при обстеженні інфекційно хворих тварин. Організація ізоляторів та лікування хворих. Методи діагностики інфекційних хвороб. Порядок оформлення супровідних документів.	лабораторне заняття
Тема 14. Біопрепарати і методи їх застосування. Епізоотичне обстеження господарства. Облік і звітність. Розробка планів протиєпізоотичних заходів.	лабораторне заняття
Тема 15. Ветеринарна санітарія. Дезінфекція, дезінсекція і дератизація як елементи профілактики та боротьби з інфекційними хворобами.	лабораторне заняття
Діагностика, профілактика та заходи боротьби при сибірці.	лабораторне заняття, самостійна робота
Діагностика, профілактика та заходи боротьби при туберкульозі, бруцельозі, лептоспірозі та лістеріозі. Туляремія.	лабораторне заняття, самостійна робота

Діагностика, профілактика та заходи боротьби при правцеві, злоякісному набряку, ящури, сказі, хворобі Ауескі.	лабораторне заняття, самостійна робота
Віспа. Рикетсіози. Хламідіози.	лабораторне заняття, самостійна робота
Тема 16. Заразні хвороби диких тварин. Емерджентні інфекції. Екзотичні інфекції. Особливості профілактики.	лабораторне заняття, самостійна робота
Тема 17. Факторні хвороби бактеріальної етіології. Колібактеріоз. Сальмонельоз	лекція, самостійна робота
Тема 18. Стрептококоз(диплококоз). Набрякова хвороба свиней.	лекція, самостійна робота
Тема 19. Анаеробна ентеротоксемія молодняка. Кампілобактеріоз.	лекція, самостійна робота
Тема 20. Факторні хвороби вірусної етіології. Парагрип-3. Інфекційний ринотрахеїт. Вірусна діарея.	лекція, самостійна робота
Тема 21. Інфекційні хвороби жуйних. Лейкоз великої рогатої худоби.	лекція, самостійна робота
Тема 22. Чума великої рогатої худоби. Чума дрібних жуйних.	лекція, самостійна робота
Тема 23. Емфізематозний карбункул. Паратуберкульоз.	лекція, самостійна робота
Тема 24. Злоякісна катаральна гарячка великої рогатої худоби. Браздот та інфекційна ентеротоксемія овець.	лекція, самостійна робота
Тема 25. Контагіозна плевропневмонія великої рогатої худоби. Інфекційна агалактія та контагіозна ектима овець та кіз. Хламідіоз овець.	самостійна робота
Тема 26. Вісна-маєді. Інфекційна плевропневмонія кіз. Лихоманка долини Рифт. Блутанг. Інфекційний епідидиміт баранів.	самостійна робота
Тема 27. Хвороби свиней. Класична чума свиней. Африканська чума свиней.	лекція, самостійна робота
Тема 28. Бешиха. Ензоотичний енцефаломієліт (Хвороба Тешена).	лекція, самостійна робота

Тема 29. Інфекційний атрофічний риніт. Грип свиней. Ензоотична бронхопневмонія.	лекція, самостійна робота
Тема 30. Хламідіоз свиней. Везикулярна хвороба. Везикулярна екзантема. Гемофільозний полісерозит. Гемофільозна плевропневмонія.	самостійна робота
Факторні хвороби бактеріальної етіології. Діагностика, профілактика і заходи боротьби при колібактеріозі та сальмонельозі молодняка. Діагностика, профілактика і заходи боротьби при диплококозі, набряковій хворобі свиней, анаеробній ентеротоксемії молодняка та кампілобактеріозі.	лабораторне заняття, самостійна робота
Факторні хвороби вірусної етіології. Діагностика, профілактика та заходи боротьби при парагрипі-3, інфекційному ринотрахеїті, вірусній діареї. Адено-, корона-, ротавірусні інфекції. Респіраторно-синцитіальна інфекція молодняка.	лабораторне заняття, самостійна робота
Хвороби жуйних. Діагностика, профілактика та заходи боротьби при лейкозі великої рогатої худоби.	лабораторне заняття, самостійна робота
Діагностика, профілактика та заходи боротьби при злоякісній катаральна гарячці великої рогатої худоби і паратуберкульозі. Діагностика, профілактика та заходи боротьби при емфізематозному карбункулі, брадзоті та інфекційній ентеротоксемії овець.	лабораторне заняття, самостійна робота
Губкоподібна енцефалопатія великої рогатої худоби. Скрепі овець.	лабораторне заняття, самостійна робота
Хвороби свиней. Діагностика, профілактика та заходи боротьби при класичній та африканській чумі свиней.	лабораторне заняття, самостійна робота
Діагностика, профілактика та заходи боротьби при бешисі та ензоотичному енцефаломієліті (хвороба Тешена). Діагностика, профілактика та заходи боротьби при інфекційному атрофічному риніті, грипі свиней та ензоотичній бронхопневмонії.	лабораторне заняття, самостійна робота
Тема 31. Діагностика, профілактика та заходи боротьби при репродуктивно-респіраторному синдромі, парвовірусній інфекції свиней. Дизентерія. Вірусний трансмісивний гастроентерит.	лабораторне заняття, самостійна робота
Тема 32. Хвороби коней. Сап. Мит. Вірусний артеріїт коней.	лекція, самостійна робота
Тема 33. Інфекційна анемія. Інф. енцефаломієліти коней.	лекція, самостійна робота
Тема 34. Ринопневмонія коней. Епізоотичний лімфангіт. Грип.	лекція, самостійна робота
Тема 35. Африканська чума. Хвороба Борна. Гарячка західного Нілу. Контагіозний метрит кобил.	самостійна робота
Тема 36. Хвороби птиці. Ньюкаслська хвороба.	лекція, самостійна робота

Тема 37. Пулороз. Сальмонельоз птиці. Аризоноз.	лекція, самостійна робота
Тема 38. Респіраторний мікоплазмоз. Інфекційний бронхіт птиці. Орнітоз.	лекція, самостійна робота
Тема 39. Грип птиці. Інфекційний ларинготрахеїт. Інфекційний бурсит курей (хвороба Гамборо).	лекція, самостійна робота
Тема 40. Хвороба Марека. Лейкоз.	лекція, самостійна робота
Тема 41. Синдром зниження несучості. Гепатит каченят. Парвовіроз гусей. Віспа. Чума качок, енцефаломієліт птиці, вірусний синусит каченят.	самостійна робота
Тема 42. Інфекційні хвороби хутрових звірів та дрібних тварин.	лекція, самостійна робота
Тема 43. Міксоматоз. Вірусна геморагічна хвороба кролів.	лекція, самостійна робота
Тема 44. Інфекційні хвороби бджіл. Американський гнилець. Європейський гнилець. Парагнилець. Аскосфероз.	лекція, самостійна робота
Тема 45. Інфекційні хвороби риб. Геморагічна септицемія (краснуха) коропів. Запалення плавального міхура. Бранхіомікоз коропів.	лекція, самостійна робота
Хвороби коней. Діагностика, профілактика та заходи боротьби при сапі, миті, вірусному артеріїті коней.	лабораторне заняття, самостійна робота
Діагностика, профілактика та заходи боротьби при інфекційній анемії, інфекційному енцефаломієліті коней, ринопневмонії, епізоотичному лімфангіті та грипі коней.	лабораторне заняття, самостійна робота
Хвороби птиці. Діагностика, профілактика та заходи боротьби при Ньюкаслській хворобі птиці.	лабораторне заняття, самостійна робота
Діагностика, профілактика та заходи боротьби при пулорозі, сальмонельозі, аризонозі птиці.	лабораторне заняття, самостійна робота
Діагностика, профілактика та заходи боротьби при респіраторному мікоплазмозі, інфекційному бронхіті, інфекційному ларинготрахеїті, орнітозі, грипі птиці, хворобі Гамборо.	лабораторне заняття, самостійна робота
Діагностика, профілактика та заходи боротьби при Алеутській хворобі, вірусному ентериті норок, чумі м'ясоїдних, псевдомонозі норок, інфекційному гепатиті м'ясоїдних, сальмонельозі, диплококозі, колибактеріозі хутрових звірів, міксоматозі та вірусній геморагічній хворобі, інфекційному стоматиті, пастерельозі та інфекційному риніті кролів.	лабораторне заняття, самостійна робота

Діагностика, профілактика та заходи боротьби при чумі, аденовірози, лептоспірози, бордетельозі собак, хворобі Лайма, парво- та корона вірусних ентеритах собак, панлейкопенії та каліцівірози котів.	лабораторне заняття, самостійна робота
Хвороби бджіл та риб. Діагностика, профілактика та заходи боротьби при бактеріозах, вірозах та мікозах бджіл. Діагностика, профілактика та заходи боротьби при бактеріозах, вірозах та мікозах риб.	лабораторне заняття, самостійна робота

8. Підсумковий контроль – залік, іспит (за умови виконання вимог навчальної програми).

СИЛАБУС

Подільський державний аграрно-технічний університет
Факультет ветеринарної медицини і технологій у тваринництві
Кафедра ветеринарного акушерства, внутрішньої патології та хірургії

Назва курсу	ЗАГАЛЬНА І СПЕЦІАЛЬНА ХІРУРГІЯ
E-mail:	bodnar.vetdoc@gmail.com
Сторінка курсу в системі Moodle	http://pdatu.net.ua/course/index.php?categoryid=159

1. Коротка анотація до курсу - Навчальна дисципліна «Загальна ветеринарна хірургія» є обов'язковою при підготовці фахівців спеціальності 211 «Ветеринарна медицина» освітнього ступеня „Магістр” на основі ПЗСО, вивчає видову реактивність тварин, запалення, хірургічну інфекцію, принципи патогенетичного лікування тощо. Вивчення загальної ветеринарної хірургії дає змогу засвоїти основи хірургічної патології, скласти чітке уявлення про перебіг, принципи лікування та профілактику хірургічних хвороб тварин. Поряд з оперативною хірургією вона є базою для вивчення спеціальної ветеринарної хірургії.

2. Мета та цілі курсу: набуття майбутніми фахівцями необхідних знань про патогенез захворювань та вміння управляти захисно-пристосувальними реакціями організму; засвоєння практичних навиків ефективного лікування хворих тварин з різною хірургічною патологією; знати етіопатогенез конкретних хірургічних хвороб, оволодіти загальними і спеціальними методами клінічного та інструментального дослідження хворих тварин, навчитися диференціювати від схожих захворювань; проводити лікувально-профілактичні заходи з урахуванням видових та індивідуальних особливостей пацієнта.

3. Формат курсу – Очний, змішаний - курс, що має супровід в системі Moodle, має структуру, контент, завдання і систему оцінювання.

4. Результати навчання – у результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:** клінічний прояв хірургічних захворювань, які зустрічаються у тварин, виявляти причини їх розвитку, на основі чого встановлювати точний діагноз; володіти в достатній мірі оперативними й консервативними методами лікування; **вміти:** правильно встановлювати діагноз та чітко диференціювати хірургічну патологію, надавати необхідну лікувальну допомогу хворій тварині, проводити профілактичні заходи, спрямовані на запобігання виникнення масових хірургічних захворювань, давати їм наукове та економічне обґрунтування. Значення даної дисципліни для формування магістра ветеринарної медицини зростає з постійним збільшенням кількості свійських та дрібних тварин.

5. Пререквізити – здобувач вищої освіти повинен володіти матеріалом наступних курсів - «Фізіологія тварин», «Анатомія свійських тварин», «Клінічна діагностика хвороб тварин», «Оперативна хірургія, топографічна анатомія та анестезіологія», «Патологічна анатомія та розтин» .

6. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

1. Презентаційний мультимедійний матеріал та засоби для його перегляду.

2. Хірургічний інструментарій, лабораторні прилади та матеріали.
3. Тексти лекцій.
4. Роздатковий ілюстративний матеріал.

7. Схема курсу

Тема	Форма заняття
Тема 1. Вступ. Поняття про травму і травматизм.	лекція
Тема 2. Колапс. Шок. Запалення.	лекція
Тема 3. Закриті механічні ушкодження.	лекція
Тема 4. Змертвіння. Виразки. Нориці.	лекція
Тема 5. Відкриті механічні ушкодження.	лекція
Тема 6. Термічні та хімічні опіки. Відмороження. Радіаційні ураження.	лекція
Тема 7. Хірургічна інфекція.	лекція
Тема 8. Хвороби шкіри.	лекція
Тема 9. Хвороби м'язів. Хвороби бурс, сухожилкових піхов, сухожилків.	лекція
Тема 10. Хвороби суглобів.	лекція
Тема 11. Хвороби нервової системи.	лекція
Тема 12. Хвороби окістя і кісток.	лекція
Тема 13. Ветеринарна онкологія.	лекція
Тема 14. Травма і травматизм. Реакція організму на травму. Шок. Колапс. Запалення. Закриті механічні ушкодження. Ушиб. гематома. Лімфоекстравазат.	Лабораторно-практичне заняття
Тема 15. Відкриті механічні ушкодження (рани). Загальні принципи та видові особливості лікування ран у тварин.	Лабораторно-практичне заняття

Тема 16. Термічні та хімічні опіки. Відмороження. Змертвіння. Виразки. Нориці.	Лабораторно-практичне заняття
Тема 17. Хвороби шкіри у тварин. Дерматити. Екзема. Гнійничкові ураження шкіри.	Лабораторно-практичне заняття
Тема 18. Хвороби м'язів. Міозити. Міопатози. Атрофія м'язів. Хвороби суглобів. Хвороби бурс, сухожилкових піхов, сухожилків.	Лабораторно-практичне заняття самостійна робота
Тема 19. Хвороби нервової системи. Хвороби окістя і кісток. Переломи кісток.	Лабораторно-практичне заняття самостійна робота
Тема 20. Пухлини у тварин. Загальні принципи та особливості профілактики та лікування неоплазій у тварин.	Лабораторно-практичне заняття самостійна робота
Тема 21. Хвороби в ділянці голови, потилиці та шиї.	лекція
Тема 22. Хвороби в ділянці, холки, грудної клітки, спини і попереку.	лекція
Тема 23. Хвороби в ділянці черевної стінки, тазу, хвоста, прямої кишки.	лекція
Тема 24. Хвороби статевих органів самців. Ускладнення після кастрації.	лекція
Тема 25. Хвороби кінцівок.	лекція
Тема 26. Хвороби копит та копитаць.	лекція
Тема 27. Будова та фізіологія органу зору. Загальні принципи та особливості лікування хвороб очей у тварин.	лекція
Тема 28. Хвороби в ділянці голови, потилиці та шиї.	Лабораторно-практичне
Тема 29. Хвороби в ділянці грудної клітини, спини і попереку. Хвороби в ділянці тазу, хвоста, прямої кишки. Післякастраційні ускладнення.	Лабораторно-практичне
Тема 30. Хвороби кінцівок. Ветеринарна ортопедія. Ортопедична диспансеризація	Лабораторно-практичне самостійна робота
Тема 31. Дослідження ока та його захисних пристосувань. Ураження рогівки та кон'юнктиви. Інфекційні та інвазійні кератокон'юнктивіти. Катаракта. Глаукома.	Лабораторно-практичне самостійна робота

8. Підсумковий контроль – залік, іспит (за умови виконання вимог навчальної програми), курсова робота.

СИЛАБУС

Подільський державний аграрно-технічний університет
Факультет ветеринарної медицини і технологій у тваринництві
Кафедра ветеринарного акушерства, внутрішньої патології та
хірургії

Назва курсу	Оперативна хірургія з основами топографічної анатомії та анестезіологією
E-mail:	Astepanov69@ukr.net
Сторінка курсу в системі Moodle	http://pdatu.net.ua/course/view.php?id=1493

1.Коротка анотація до курсу: Оперативна хірургія – наука про хірургічні операції, застосовувані для лікування хворих тварин від різних захворювань і підвищення продуктивності тваринництва. Оперативна хірургія особливу увагу приділяє розробленню принципів порівняльної оцінки різних способів оперативних втручань, що, з урахуванням загального стану тварини і характеру її захворювання, полегшує лікареві вибір у кожному конкретному випадку найбільш раціонального способу операції. Оперативна хірургія, використовуючи способи і методи оперативних втручань, удосконалюючи їх, формує світогляд лікаря-практика, що допомагає вирішувати різні проблеми, які постають при наданні ветеринарної допомоги.

2. Мета та цілі курсу: Мета: навчити: хірургічному оперуванню; розв'язувати завдання та проблемні питання у галузі ветеринарної медицини стосовно безпечного, науково-обумовленого оперування для лікування хворих тварин від різних захворювань і підвищення продуктивності тваринництва; абстрактному мисленню, аналізу і синтезу; розумінню предметної області та розумінню професії; впроваджувати інноваційні технології у професійну діяльність, які характеризуються невизначеними умовами; застосовувати знання у практичних ситуаціях; використовувати інформаційні і комунікаційні технології; проводити дослідження на відповідному рівні, приймати обґрунтовані рішення, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

3. Формат курсу:

Змішаний - курс, що має очну складову і супровід в системі Moodle, включає структуру, контент, завдання і систему оцінювання.

4. Результати навчання: Здобувач вищої освіти після завершення курсу «Оперативна хірургія з основами топографічної анатомії та анестезіологією» повинен вміти: відтворювати термінологію з даної дисципліни; визначати та встановлювати особливості будови і функціонування клітин, тканин, органів, їх систем та апаратів організму тварин; використовувати інструментарій, спеціальні пристрої, прилади, лабораторне обладнання та інші технічні засоби для проведення необхідних маніпуляцій під час виконання професійної діяльності; дотримуватися правил охорони праці, асептики та антисептики під час здійснення фахової діяльності; проводити клінічні дослідження з метою

формулювання висновків щодо стану тварин чи встановлення діагнозу; організовувати, проводити і аналізувати лабораторні та спеціальні діагностичні дослідження; проводити хірургічні заходи і операції; розробляти стратегії профілактики хвороб різної етіології; характеризувати біологічні та технологічні процеси з використанням спеціалізованих програмних засобів; здійснювати просвітницьку діяльність серед фахівців, працівників галузі та населення; організовувати, здійснювати і контролювати документообіг під час здійснення професійної діяльності.

Здобувач вищої освіти повинен вміти: виконувати фіксацію тварин у стоячому та лежачому положенні; проводити місцеве та загальне знеболювання; виконувати розрізи, екстирпації та ампутації; накладати хірургічні шви; виконувати новокаїнові блокади; зупиняти кровотечу; накладати пов'язки; виконувати оперативні втручання на різних ділянках тіла тварини.

5.Пререквізити: здобувач вищої освіти повинен володіти матеріалом наступних курсів: «Анатомія свійських тварин», «Цитологія, гістологія, ембріологія», «Фізіологія тварин», «Ветеринарна фармакологія».

6. Технічне й програмне забезпечення /обладнання:

1. Комп'ютер з електронним проектором та переносним екраном.
2. Відеофільми.
3. Презентаційний мультимедійний матеріал для лекцій і лабораторних занять.
4. Музейні препарати.
5. Повні тексти лекцій, інструктивний матеріал.
6. Методичні рекомендації до лабораторних занять та самостійної роботи.

7. Схема курсу

Тема	Форма заняття
Тема 1. Загальні відомості про оперативну хірургію та топографічну анатомію. Вчення про хірургічну операцію.	лекція
Тема 2. Профілактика хірургічної інфекції.	лекція
Тема 3. Анестезіологія.	лекція
Тема 4. Види кровотеч та способи їх зупинки.	лекція
Тема 5. Операції на голові.	лекція
Тема 6. Операції на вентральній ділянці шиї.	лекція
Тема 7. Операції в ділянці бокової грудної стінки.	лекція

Фіксація тварин.	лабораторне заняття, самостійна робота
Профілактика хірургічної інфекції.	лабораторне заняття, самостійна робота
Ін'єкції, вливання і кровопускання	лабораторне заняття, самостійна робота
Анестезіологія.	лабораторне заняття, самостійна робота
Роз'єднання та з'єднання тканин	лабораторне заняття, самостійна робота
Елементи пластичних операцій	лабораторне заняття, самостійна робота
Десмургія.	лабораторне заняття, самостійна робота
Термокаутеризація.	лабораторне заняття, самостійна робота
Операції на голові.	лабораторне заняття, самостійна робота
Операції на вентральній ділянці шиї.	лабораторне заняття, самостійна робота
Операції в ділянці бокової грудної стінки.	лабораторне заняття, самостійна робота
Тема 8. Лапаротомія.	лекція
Тема 9. Операції на шлунку жуйних і собак.	лекція
Тема 10. Операції на кишках.	лекція
Тема 11. Кастрація самців.	лекція
Тема 12. Кастрація самок	лекція
Тема 13. Кесарів розтин.	лекція

Тема 14. Операції на препуціальному мішку і статевому члені.	лекція
Тема 15. Операції в ділянці таза.	лекція
Тема 16. Операції в ділянці промежини.	лекція
Тема 17. Операції на кінцівках та хвості.	лекція
Будова м'якої черевної стінки. Знеболювання черевної стінки.	лабораторне заняття, самостійна робота
Операції на кишках.	лабораторне заняття, самостійна робота
Кастрація самців.	лабораторне заняття, самостійна робота
Кастрація самок.	лабораторне заняття, самостійна робота
Операції на препуціальному мішку і статевому члені.	лабораторне заняття, самостійна робота
Операції на молочній залозі.	лабораторне заняття, самостійна робота
Операції в ділянці промежини.	лабораторне заняття, самостійна робота
Операції на кінцівках та хвості.	лабораторне заняття, самостійна робота

8. Підсумковий контроль – залік, іспит (за умови виконання вимог навчальної програми).

СИЛАБУС

Подільський державний аграрно-технічний університет
Факультет ветеринарної медицини і технологій у тваринництві
Кафедра інфекційних та інвазійних хвороб

Назва курсу	Паразитологія та інвазійні хвороби тварин
E-mail:	mab.kp.ua@gmail.com levytska28@gmail.com
Сторінка курсу в системі Moodle	http://pdatu.net.ua/course/view.php?id=207

- 1. Коротка анотація до курсу** - Навчальна дисципліна «Паразитологія та інвазійні хвороби» є обов'язковою при підготовці фахівців спеціальності 211 «Ветеринарна медицина» освітнього ступеня «Магістр». Дисципліна «Паразитологія та інвазійні хвороби» формує у здобувача ОС «Магістр» систему теоретичних знань з діагностики, лікування та профілактики інвазійних хвороб тварин, сприяє набуття ним практичних навичок з лабораторної справи, а також постановці діагнозу та підготовці його до самостійної наукової та практичної роботи.
- 2. Мета та цілі курсу** - Метою вивчення предмету є набуття теоретичних і практичних знань з діагностики, лікування та профілактики інвазійних хвороб тварин, отримання практичних навичок в проведенні протипаразитарних заходів в тваринницьких господарствах та підготовка здобувача до наукової та практичної роботи. Набуття здобувачем практичних навичок з сучасних методів діагностики паразитарних хвороб, а також підготовка його до самостійної наукової та практичної роботи. Освоєння принципів загальної паразитології для прогнозування, діагностики, лікування і профілактики, організації превентивних заходів за інвазійних хвороб.
- 3. Формат курсу** - Очний.
Змішаний - курс, що має очну складову і супровід в системі Moodle, який включає структуру, контент, завдання і систему оцінювання.
- 4. Результати навчання – Знати:** Сучасне вчення про паразитів паразитів. Основовні морфологічні та біологічні особливості різних видів паразитів. Біологічні особливості системи паразит–хазяїн. **Вміти:** поставити точний діагноз на інвазійне захворювання, провести лабораторне дослідження різних матеріалів від хворих тварин на наявність збудників інвазії, провести диференційну діагностику, володіти сучасними методами лікування та профілактики.
- 5. Пререквізити** - здобувач вищої освіти повинен володіти матеріалом наступних курсів – «Клінічна діагностика», «Внутрішні незаразні хвороби»; «Патологічна фізіологія та імунологія», «Фармакологія», «Зоологія», «Патологічна анатомія», «Ветеринарно-санітарна експертиза з основами технології і стандартизації продуктів тваринництва»,
- 6. Технічне й програмне забезпечення /обладнання**
  1. Комп'ютер з відеопроєктором та переносним екраном.
  2. Презентаційний мультимедійний матеріал.
  3. Лабораторні прилади, мікропрепарати, макропрепарати, вологі препарати.
  4. Тексти лекцій.
  5. Роздатковий ілюстративний матеріал.

7. Схеми курсу

Тема	Форма заняття
ТЕМА 1. Значення паразитології (зоопаразитології) як науки, її обсяг, мета і завдання та структурно-логічна схема.	Лекція, самостійна робота
ТЕМА 2. Біологічні основи паразитології.	Лекція, самостійна робота
ТЕМА 3. Вчення про паразитарні (інвазійні) хвороби.	Лабораторна, самостійна робота
ТЕМА 4. Загальні відомості про ветеринарну гельмінтологію.	Лабораторна, самостійна робота
ТЕМА 5. Методи діагностики гельмінтозів.	Лабораторна, самостійна робота
ТЕМА 1. Загальна характеристика трематод. Фасціольоз тварин.	Лекція, лабораторна, самостійна
ТЕМА 2. Трематодози жуйних.	Лекція, лабораторна, самостійна робота
ТЕМА 3. Трематодози птахів.	Лекція, лабораторна, самостійна робота
ТЕМА 4. Трематодози м'ясоїдних	Лекція, лабораторна, самостійна робота
ТЕМА 5. Трематодози риб.	Лабораторна, самостійна
ТЕМА 6. Загальна характеристика класу цестода. Цистицеркози тварин.	Лекція, лабораторна, самостійна робота
ТЕМА 7. Ларвальні цестодози тварин.	Лекція, лабораторна, самостійна
ТЕМА 8. Імагінальні цестодози тварин.	Лекція, лабораторна, самостійна робота
ТЕМА 9. Цестодози птахів, кролів та риб.	Лабораторна, самостійна
ТЕМА 10. Загальна характеристика нематод. Оксіуратози тварин.	Лекція, лабораторна, самостійна робота
ТЕМА 11. Аскаридатоzi тварин.	Лекція, лабораторна, самостійна робота
ТЕМА 12. Стронгілятози травного тракту тварин.	Лабораторна, самостійна
ТЕМА 13. Стронгілятози дихальних шляхів тварин.	Лекція, лабораторна, самостійна
ТЕМА 14. Трихуратози тварин (тризуроз, трихінельоз). Методи їх діагностики.	Лекція, лабораторна, самостійна робота
ТЕМА 15. Філяріатози тварин (сетаріоз, стефанофіляріоз, диروفіляріоз). Методи їх діагностики.	Лекція, лабораторна, самостійна робота

ТЕМА 16. Спіруратози тварин (Телязіози). Методи їх діагностики. Акантоцефальози тварин (Макраканторинхоз, Поліморфоз). Методи їх діагностики.	Лекція, лабораторна, самостійна робота
ТЕМА 17. Вступ в ентомологію. Оводові хвороби тварин: гіподермоз, естроз, дерматобіоз, кривеліоз, едемагеноз, цефеноміоз, цефалопіноз, фарингоміоз жуйних тварин та гастрофільоз і ринестроз коней.	Лекція, лабораторна, самостійна робота
ТЕМА 18. Хвороби, спричинювані постійними ектопаразитами тварин: малофагози (бовікольоз, триходектоз); мелофагози (гіпобоскоз, ліоптеноз); сифункулятози (гематопіноз, ліногнатоз) та сифонаптерози (ктеноцефалідоз) тварин, браульоз бджіл.	Лекція, самостійна робота
ТЕМА 19. Комахи - збудники ентомозів та переносники збудників трансмісивних хвороб і шкідники продуктів тваринництва: вольфартіоз тварин, сенотаїніоз і конопідоз бджіл; зоофільні мухи; мухи цеце.	Лекція, лабораторна, самостійна робота
ТЕМА 20. Тимчасові кровосисні комахи (гедзі, мошки, комарі, мокреці, москіти). Клопи, таргани.	Лекція, лабораторна, самостійна робота
ТЕМА 21. Вступ в арахнологію. Паразитиформні кліщі: іксодові, аргасові та гамазодні, акарапоз і варооз бджіл.	Лекція, лабораторна, самостійна робота
ТЕМА 22. Акариформні кліщі і акарози тварин. Саркоптоїдні кліщі: саркоптози (саркоптоз свиней, жуйних, кролів, м'ясоїдних та хутрових тварин, нотоєдроз кролів, собак, котів та хутрових тварин, кнемідокоптоз птиці); псороптози (псороптоз і хоріоптоз жуйних, коней і кролів, отодектоз хутрових і м'ясоїдних тварин).	Лекція, лабораторна, самостійна робота
ТЕМА 23. Тромбідіформні кліщі: демодекоз великої рогатої худоби, свиней та м'ясоїдних тварин, епідермоптоз, сирингофільоз птиці.	Лекція, лабораторна, самостійна робота
ТЕМА 24. Вступ в протозоологію. Піроплазмідози тварин. Бабезіози великої рогатої худоби, овець, кіз, коней, собак та свиней. Тейлеріози великої і дрібної рогатої худоби. Малярія та лейкоцитозооз птахів.	Лекція, лабораторна, самостійна робота
ТЕМА 25. Кокцидіози тварин. Еймеріози великої рогатої худоби, овець, кіз, свиней, кролів, птахів і риб. Безноїтіоз жуйних. Ізоспороз свиней, цистоізоспороз м'ясоїдних тварин, криптоспоридіоз, токсоплазмоз, саркоцистоз тварин.	Лекція, лабораторна, самостійна робота
ТЕМА 26. Саркомастігофорози тварин. Трихомоноз великої рогатої худоби, свиней і птиці, трипаносомози коней, свиней і м'ясоїдних тварин, гістомоноз птахів, амебіоз (амебна дизентерія) свиней та бджіл, лейшманіоз тварин.	Лекція, лабораторна, самостійна робота
ТЕМА 27. Ціліофорози тварин. Балантидіоз свиней. Хілоденельоз, триходеноз та іхтіофтиріоз риб.	Лекція, лабораторна, самостійна робота
ТЕМА 28. Хвороби, спричинені прокаріотами. Анаплазмоз, еперитрозооноз тварин, бореліоз птахів і свиней.	Лабораторна, самостійна робота

8. Підсумковий контроль – залік, іспит (за умови виконання вимог навчальної програми).

СИЛАБУС

**Подільський державний аграрно-технічний університет
Факультет ветеринарної медицини та технологій у тваринництві
Кафедра нормальної та патологічної морфології і фізіології**

Назва курсу	Патологічна морфологія
E-mail:	valentinachepurna70@gmail.com
Сторінка курсу в системі Moodle	http://pdatu.net.ua/course/view.php?id=197

- 1. Коротка анотація до курсу** – Патологічна морфологія є обов’язковою дисципліною при підготовці фахівців спеціальності 211 Ветеринарна медицина, освітнього ступеня «Магістр».
«Патологічна морфологія » - це наука про морфологічні зміни в організмі тварин при різноманітних хворобах і патологічних процесах. Вона є частиною науки патології (гр. pathos – страждання, хворобливий стан, logos – вчення), яка розглядає весь комплекс проблем, що стосується хворого організму, та є фундаментом всіх знань лікаря ветеринарної медицини. Вона вивчає не тільки патологічні процеси, що виникають у результаті впливу хвороботворних чинників, а й процеси видужування, адаптації, компенсації втрачених структур і функцій, імунологічні процеси, тобто ті складні реакції організму, які скеровані на його захист від хвороби, а також різні відхилення від звичайного перебігу того чи іншого захворювання (патоморфоз), відхилення, які часто бувають пов’язані із зміненою реактивністю організму (алергією), проведенням масових лікувально-профілактичних заходів, зміною умов утримання тощо.
- 2. Мета та цілі курсу** – Мета навчальної дисципліни - формування у майбутніх фахівців професійного мислення, вміння самостійно визначати патологічний процес за структурними змінами як на макроскопічному так і мікроскопічному рівні, аналізувати результати і ставити діагноз. Адже, важлива інтегруюча роль належить патологічній морфології у комплексі спеціальних ветеринарних наук, у науковій і практичній діяльності лікаря ветеринарної медицини.
Основна ціль курсу полягає у вивченні загальнопатологічних процесів та органопатології для розуміння морфологічних проявів захворювання.
- 3. Формат курсу** – Очний
Змішаний - курс, що має супровід в системі Moodle, має структуру, контент, завдання і систему оцінювання.
- 4. Результати навчання** - В результаті виконання програми студент повинен *знати*: матеріальні основи загальнопатологічних процесів; нозологію, патоморфологічні зміни та диференційні ознаки основних інфекційних та інвазійних хвороб; посмертні зміни та їх диференціацію від патологічних процесів;
студенти набувають навичок: працювати з мікроскопом, музейними та гістологічними препаратами; відбирати та консервувати

патологічний матеріал для гістологічних та інших видів лабораторних досліджень; правильно методично і технічно проводити розтин трупа тварин; визначати і описувати характер патологічних процесів в органах і тканинах на основі макро – і мікроскопічних змін; складати патологоанатомічний діагноз; обґрунтовувати основне захворювання, його ускладнення і супровідні хвороби; правильно і грамотно оформити документи розтину.

Студенти набувають загальної компетентності: здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу; здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; здатність проведення досліджень на відповідному рівні, приймати обґрунтовані рішення, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт; здатність спілкуватися з нефахівцями своєї галузі (з експертами з інших галузей); здатність працювати в міжнародному контексті; прагнення до збереження довкілля.

Спеціальної компетентності: здатність розуміти та встановлювати особливості будови і функціонування клітин, тканин, органів, їх систем та апаратів організму тварин; здатність використовувати інструментарій, спеціальні пристрої, прилади, лабораторне обладнання та інші технічні засоби для проведення необхідних маніпуляцій під час виконання професійної діяльності; здатність дотримуватися правил охорони праці, асептики та антисептики під час здійснення фахової діяльності; здатність володіти методиками патологоанатомічної діагностики; здатність проводити відбір, пакування, фасування і пересилання проб біологічного матеріалу для лабораторних досліджень; здатність організовувати, проводити і аналізувати лабораторні та спеціальні діагностичні дослідження; здатність розробляти стратегії профілактики хвороб різної етіології; здатність оберігати довкілля від забруднення відходами тваринництва, а також матеріалами та засобами ветеринарного призначення; здатність здійснювати просвітницьку діяльність серед фахівців, працівників галузі та населення; здатність організовувати, здійснювати і контролювати документообіг та документообіг під час здійснення професійної діяльності.

5. Пререквізити - Для успішного навчання та опанування компетентностями з дисципліни «Патологічна анатомія та розтин» студент повинен володіти знаннями з наступних дисциплін: «Анатомія свійських тварин», « Цитологія, гістологія, ембріологія»; «Паразитологія та інвазійні хвороби тварин»; «Ветеринарна мікробіологія»; «Ветеринарна вірусологія»; «Фізіологія тварин»; «Патологічна фізіологія»; «Ветеринарна радіобіологія»; «Латинська мова».

6. Технічне й програмне забезпечення /обладнання - мікроскопи, колекції макро- та мікропрепаратів (навчальна колекція та колекція Музею патанатомії); таблиці; фото; мультимедійні презентації; методичні вказівки до практичних занять для студентів; методичні матеріали, що забезпечують самостійну роботу студентів; повний перелік контрольних питань з навчальної дисципліни; тестові завдання для проведення поточного контролю; тестові завдання для проведення підсумкового контролю; програмне забезпечення навчальної платформи Moodle.

7. Схема курсу

Тема	Форма заняття
Тема 1. Вступ. Смерть і посмертні зміни. Некроз.	Лекція
Тема 2. Дистрофії. Патоморфологія диспротейнозів.	Лекція
Тема 3. Жирові, вуглеводневі та мінеральні дистрофії.	Лекція
Тема 4. Розлади кровообігу і лімфовідтоку та вмісту тканинної рідини.	Лекція
Тема 5. Патоморфологія запалення.	Лекція
Тема 6. Пухлини. Лейкози.	Лекція
Тема 7. Патоморфологія нервової та серцевосудинної системи.	Лекція
Тема 8. Патоморфологія органів дихання та травлення.	Лекція

Тема 9. Патоморфологія органів сечостатевої системи.	Лекція
Тема 10. Патоморфологія гострих бактеріальних хвороб.	Лекція
Тема 11. Патоморфологія хронічних бактеріальних хвороб.	Лекція
Тема 12. Патоморфологія інвазійних хвороб.	Лекція
Тема 13. Патоморфологія вірусних хвороб. Чума тварин та птиці.	Лекція
Тема 14. Патоморфологія сказу, хвороби Ауескі, інфекційний енцефаломієліт коней.	Лекція
Тема 15. Патоморфологія злоякісної катаральної гарячки, ящура, контагіозного пустульозного дерматиту овець і кіз.	Лекція
Тема 16. Патоморфологія віспи тварин і птиці, інфекційної анемії коней.	Лекція
Тема 17. Патоморфологія парагрипу, губчастої енцефалопатії, інфекційного ринотрахеїту.	Лекція
Тема 18. Патоморфологія хвороб свиней.	Лекція
Тема 19. Патоморфологія хвороб кролів.	Лекція
Тема 20. Патоморфологія хвороб птиці.	Лекція
Танатологія. Некроз.	Лабораторна робота
Патоморфологія дистрофій.	Лабораторна робота
Патоморфологія розладів крово- та лімфообігу.	Лабораторна робота
Патоморфологія запалення.	Лабораторна робота
Пухлини. Лейкози.	Лабораторна робота
Патоморфологія нервової, серцевосудинної системи та органів системи дихання.	Лабораторна робота
Патоморфологія органів травлення та органів сечостатевої системи.	Лабораторна робота
Патоморфологія гострих бактеріальних хвороб.	Лабораторна робота
Патоморфологія хронічних бактеріальних хвороб.	Лабораторна робота
Патоморфологія вірусних хвороб.	Лабораторна робота
Патоморфологія хвороб свиней.	Лабораторна робота
Патоморфологія хвороб кролів та птиці.	Лабораторна робота

8. Підсумковий контроль – залік, іспит (за умови виконання вимог навчальної програми).

СИЛАБУС

Подільський державний аграрно-технічний університет
факультет ветеринарної медицини і технологій у тваринництві
кафедра ветеринарного акушерства, внутрішньої патології та хірургії

Назва курсу	ВНУТРІШНІ ХВОРОБИ ТВАРИН
E-mail:	vhgt@pdatu.edu.ua
Сторінка курсу в системі Moodle	http://pdatu.net.ua/course/view.php?id=194

1. Коротка анотація до курсу – Навчальна дисципліна «Внутрішні хвороби тварин» є обов’язковою дисципліною при підготовці здобувачів вищої освіти спеціальності 211 Ветеринарна медицина освітнього ступеня „Магістр” **на основі ПЗСО** і належить до циклу професійної підготовки. Вивчається впродовж 4 курсу і на 1-му семестрі 5-го року навчання та завершується складанням заліку (4 курс) та екзамену. На четвертому курсі здобувачі проходять навчальну практику і на п’ятому готують курсову роботу. Навчальну базу дисципліни становлять знання, отримані під час вивчення курсів: фізіологія тварин, патологічна фізіологія, клінічна діагностика хвороб тварин.

2. Мета та цілі курсу полягає в оволодінні студентами теоретичними завданнями із загальної профілактики і терапії внутрішніх хвороб тварин, їх етіології, патогенезу, симптомів, перебігу, діагностики, лікування та профілактики, а також терапевтичною технікою, основними лабораторними методами дослідження та інтерпретацією одержаних результатів.

3. Формат курсу – Очний - курс, що має супровід в системі Moodle, має структуру, контент, завдання і систему оцінювання.

4. Результати навчання

За результатами вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен

знати як досліджувати хворих тварин, ставити діагноз, призначати і проводити лікування, приготувати різні форми лікарських речовин, робити записи у журналах первинного обліку та в історії хвороби, виписувати рецепти, оволодіти навичками проведення лікувальних і профілактичних заходів у господарствах різного типу.

вміти пов’язувати вивчення дисципліни зі знаннями, одержаними при освоєнні курсів мікробіології, епізоотології та паразитології, клінічної діагностики хвороб тварин, патологічної фізіології та анатомії свійських тварин, клінічної ветеринарної фармакології.

компетентності: знання і володіння інструментами, обладнанням, устаткуваннями та інші сучасними пристроями і приладами, необхідних для клінічного і лабораторного дослідження здоров’я тварин.

5. Пререквізити – здобувач вищої освіти повинен володіти матеріалом наступних курсів: «Фізіологія тварин», «Патологічна фізіологія», «Ветеринарна імунологія», «Ветеринарна фармакологія», «Клінічна діагностика хвороб тварин».

6. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

1. Комп'ютер з мультимедійним проектором.
2. Повні тексти лекцій.
3. Роздатковий ілюстративний матеріал лекцій.
4. Презентаційний матеріал для читання лекцій.
5. Методичні рекомендації для виконання лаборатоно-практичних занять.
6. Методичні рекомендації для виконання самостійної роботи.
7. Повний перелік контрольних питань з навчальної дисципліни.
8. Тестові завдання для проведення поточного контролю.
9. Тестові завдання для проведення підсумкового контролю.

7. Схема курсу

Тема	Форма заняття
Тема 1. Вступ.	Лекція
Тема 2. Основи загальної терапії.	Лекція
Тема 3. Загальна профілактика внутрішніх хвороб.	Лекція
Тема 4. Диспансеризація сільськогосподарських тварин, основні етапи та завдання.	Лекція
Тема 5. Хвороби серцево-судинної системи. Класифікація, поширення, загальні симптоми і синдроми. Хвороби перикарда.	Лекція
Тема 6. Хвороби міокарда.	Лекція
Тема 7. Хвороби ендокарда.	Лекція

Тема	Форма заняття
Тема 8. Хвороби дихальної системи.	Лекція
Тема 9. Хвороби системи травлення. Поширення та синдроми. Хвороби ротової порожнини.	Лекція
Тема 10. Хвороби передшлунків і сичуга.	Лекція
Тема 11. Хвороби шлунка і кишок кишок: гастрит, виразка шлунка, гастроентерит.	Лекція
Тема 12. Хвороби шлунка і кишок з синдромом колік. Класифікація, основні синдроми, методи діагностики, принципи лікування. Розширення шлунка, метеоризм кишечника, катаральна ентералгія, хімо- і копростазі. Обтурація кишечника. Механічна непрохідність кишечника. Тромбоемболічний ілеус	Лекція
Тема 13. Хвороби печінки і жовчних шляхів. Класифікація, поширення, синдроми. Гепатити, абсцес печінки. Гепатодистрофія, цироз печінки, жовчнокам'яна хвороба, холецистит і холангіт.	Лекція
Тема 14. Хвороби нирок і сечових шляхів. Гломерулонефрит (нефрит). Пієлонефрит. Нефроз. Нефросклероз. гідронефроз.	Лекція
Тема 15. Хвороби нирок і сечових шляхів: уроцистит, нейрогенна дисфункція сечового міхура (спазм сфінктера, парез і параліч сечового міхура). Сечокам'яна хвороба. Хронічна гематурія великої рогатої худоби. Непрохідність уретри. Уретрит.	Лекція
Тема 16. Хвороби нервової системи. Класифікація, симптоми і синдроми хвороб нервової системи. Хвороби головного мозку: гіпертермія, сонячний удар, ішемія і гіперемія головного мозку та його оболонок. Менінгоенцефаліт, гідроцефаліт.	Лекція
Тема 17. Хвороби нервової системи. Запалення спинного мозку та його оболонок (менінгомієліт). Функціональні нервові хвороби: неврози, епілепсія, еклампсія. Синдром стресу та його профілактика.	Лекція
Тема 18. Хвороби системи крові. Класифікація хвороб системи крові. Анемії: постгеморагічна, гіпопластична, гемолітична. Післяродова гемоглобінурія корів. Пароксизманна гемоглобінурія.	Лекція

Тема	Форма заняття
Геморагічні діатези. Гемобластози.	
Тема 19. Хвороби імунної системи. Імунні дефіцити. Алергічні хвороби.	Лекція
Тема 20. Хвороби, спричинені порушенням обміну речовин. Класифікація, порушення, особливості перебігу і діагностика хвороб, спричинених порушенням обміну речовин. Хвороби, зумовлені порушенням білкового, вуглеводного та ліпідного обміну: кетоз корів і овець, міоглобінурія, ожиріння, аліментарна дистрофія.	Лекція
Тема 21. Хвороби, зумовлені порушенням обміну макроелементів: остеодистрофія. Гіпомагніємія.	Лекція
Тема 22. Хвороби зумовлені порушенням мікроелементів: мікроелементози тварин.	Лекція
Тема 23. Хвороби спричинені порушенням обміну речовин: гіповітамінози.	Лекція
Тема 24. Хвороби ендокринних органів. Хвороби шкіри.	Лекція
Тема 25. Хвороби молодняку. Фізіологічні особливості молодняка. Імунодефіцитний стан молодняка. Класифікація хвороб молодняка. Антенатальна гіпотрофія.	Лекція
Тема 26. Неонатальні хвороби із синдромом діареї: казеїнобезоарна хвороба, молозивний токсикоз. Диспепсія.	Лекція
Тема 27. Хвороби молодняку. Метаболічні хвороби молодняка: гіпоглікемія. Гіпопластична анемія поросят, телят, ягнят. D-гіповітаміноз (рахіт). Безоарна і білом'язова хвороба молодняка. Ензоотична атаксія ягнят. Періодична тимпанія телят і ягнят.	Лекція
Тема 28. Хвороби птиці.	Лекція
Тема 29. Хвороби хутрових звірів.	Лекція
Основи загальної терапії.	Лабораторно-практичне заняття
Загальна профілактика внутрішніх хвороб.	Лабораторно-практичне

Тема	Форма заняття
	заняття
Диспансеризація сільськогосподарських тварин, основні етапи та завдання.	Лабораторно-практичне заняття
Хвороби серцево-судинної системи. Класифікація, поширення, загальні симптоми і синдроми. Хвороби перикарда.	Лабораторно-практичне заняття
Хвороби міокарда.	Лабораторно-практичне заняття
Хвороби ендокарда.	Лабораторно-практичне заняття
Хвороби дихальної системи.	Лабораторно-практичне заняття
Хвороби системи травлення. Поширення та синдроми. Хвороби ротової порожнини.	Лабораторно-практичне заняття
Хвороби передшлунків і сичуга.	Лабораторно-практичне заняття
Хвороби шлунка і кишок кишок: гастрит, виразка шлунка, гастроентерит.	Лабораторно-практичне заняття
Хвороби шлунка і кишок з синдромом колік. Класифікація, основні синдроми, методи діагностики, принципи лікування. Розширення шлунка, метеоризм кишечника, катаральна ентералгія, хімо- і копростазі. Обтурація кишечника. Механічна непрохідність кишечника. Тромбоемболічний ілеус	Лабораторно-практичне заняття
Хвороби печінки і жовчних шляхів. Класифікація, поширення, синдроми. Гепатити, абсцес печінки. Гепатодистрофія, цироз печінки, жовчнокам'яна хвороба, холецистит і холангіт.	Лабораторно-практичне заняття

Тема	Форма заняття
Хвороби нирок і сечових шляхів. Гломерулонефрит (нефрит). Пієлонефрит. Нефроз. Нефросклероз. гідронефроз.	Лабораторно-практичне заняття
Хвороби нирок і сечових шляхів: уроцистит, нейрогенна дисфункція сечового міхура (спазм сфінктера, парез і параліч сечового міхура). Сечокам'яна хвороба. Хронічна гематурія великої рогатої худоби. Непрохідність уретри. Уретрит.	Лабораторно-практичне заняття
Хвороби нервової системи. Класифікація, симптоми і синдроми хвороб нервової системи. Хвороби головного мозку: гіпертермія, сонячний удар, ішемія і гіперемія головного мозку та його оболонок. Менінгоенцефаліт, гідроцефаліт.	Лабораторно-практичне заняття
Хвороби нервової системи. Запалення спинного мозку та його оболонок (менінгомієліт). Функціональні нервові хвороби: неврози, епілепсія, еклампсія. Синдром стресу та його профілактика.	Лабораторно-практичне заняття
Хвороби системи крові. Класифікація хвороб системи крові. Анемії: постгеморагічна, гіпопластична, гемолітична. Післяродова гемоглобінурія корів. Пароксизманна гемоглобінурія. Геморагічні діатези. Гемобластози.	Лабораторно-практичне заняття
Хвороби імунної системи. Імунні дефіцити. Алергічні хвороби.	Лабораторно-практичне заняття
Хвороби, спричинені порушенням обміну речовин. Класифікація, порушення, особливості перебігу і діагностика хвороб, спричинених порушенням обміну речовин. Хвороби, зумовлені порушенням білкового, вуглеводного та ліпідного обміну: кетоз корів і овець, міоглобінурія, ожиріння, аліментарна дистрофія.	Лабораторно-практичне заняття
Хвороби, зумовлені порушенням обміну макроелементів: остеодистрофія. Гіпомагніємія.	Лабораторно-практичне заняття
Хвороби зумовлені порушенням мікроелементів: мікроелементози тварин.	Лабораторно-практичне заняття

Тема	Форма заняття
Хвороби спричинені порушенням обміну речовин: гіповітамінози.	Лабораторно-практичне заняття
Хвороби ендокринних органів. Хвороби шкіри.	Лабораторно-практичне заняття
Хвороби молодняку. Фізіологічні особливості молодняка. Імунодефіцитний стан молодняка. Класифікація хвороб молодняка. Антенатальна гіпотрофія.	Лабораторно-практичне заняття
Неонатальні хвороби із синдромом діареї: казеїнобезоарна хвороба, молозивний токсикоз. Диспепсія.	Лабораторно-практичне заняття
Хвороби молодняку. Метаболічні хвороби молодняка: гіпоглікемія. Гіпопластична анемія поросят, телят, ягнят. D-гіповітаміноз (рахіт). Безоарна і білом'язова хвороба молодняка. Ензоотична атаксія ягнят. Періодична тимпанія телят і ягнят.	Лабораторно-практичне заняття
Хвороби птиці.	Лабораторно-практичне заняття
Хвороби хутрових звірів.	Лабораторно-практичне заняття

8. Підсумковий контроль – залік, іспит (за умови виконання вимог навчальної програми), курсова робота.

СИЛАБУС

Подільський державний аграрно-технічний університет
Факультет ветеринарної медицини і технологій у тваринництві
кафедра гігієни тварин та ветзабезпечення кінологічної служби НПУ

Назва курсу	ВЕТЕРИНАРНА ФАРМАКОЛОГІЯ
E-mail:	trach-vv@ukr.net
Сторінка курсу в системі Moodle	http://pdatu.net.ua/course/view.php?id=1377

1. Коротка анотація до курсу

Навчальна дисципліна «Ветеринарна фармакологія» є обов'язковою при підготовці фахівців освітнього ступеня «Магістр» за спеціальністю 211 « Ветеринарна медицина» на базі ПЗСО. Дисципліна вивчає не лише характер впливу лікарських засобів на живий організм, а й склад та властивості самих ліків, оскільки дія їх залежить від хімічної будови, фізичних та хімічних властивостей, лікарської форми, способів застосування, тощо. Тож необхідною умовою при цьому, є вивчення рецептури із правилами виписування рецептів, принципами дозування ліків та виготовлення лікарських форм і зберігання лікарських засобів різних фармакологічних груп. Набуті знання з курсу «Ветеринарна фармакологія», перш за все, необхідні для застосування під час освоєння клінічних дисциплін та практичної діяльності лікаря ветеринарної медицини.

2. Мета та цілі курсу

Основною метою вивчення предмету є формування у студентів загальних і фахових компетенцій, власне таких, як: здатність абстрактно мислити, аналізувати епізоотичну ситуацію та застосовувати отриманні знання у виробничих умовах, використовувати в роботі інформаційні і комунікаційні технології, проводити дослідження на відповідному рівні, вчасно приймати обґрунтовані рішення і якісно виконувати відповідну роботу. Також у студентів повинні сформуватися глибокі теоретичні знання і практичні навички з питань фармакодинаміки основних лікарських засобів, тобто реакцію живого організму на їх вплив при відсутності захворювань; набуті знань з фармакокінетики – розділу фармакології про основні закономірності всмоктування, розподілу, біотрансформації та екскреції лікарських речовин з організму, а також з ряду фармацевтичних дисциплін – фармакогнозії, фармацевтичної хімії, технології виготовлення лікарських форм і рецептури.

3. Формат курсу - Змішаний - курс, що має очну складову і супровід в системі Moodle, включає структуру, контент, завдання і систему оцінювання.

4. Результати навчання - Вивчення дисципліни виробляє у студентів набуття теоретичних знань, формування професійних навичок та розвиток клінічного мислення при лабораторній діагностиці інфекційних хвороб. В результаті вивчення дисципліни студенти мають знати назву українською та латинською мовою, найбільш вживані синоніми, походження, хімічну структуру та склад лікарських форм, фізичні та хімічні властивості, які мають відношення до зберігання та застосування; шляхи введення в організм та особливості всмоктування, біотрансформації, виділення з організму; механізм місцевої, рефлексорної та резорбтивної дії на організм тварин, збудників паразитарних та інфекційних захворювань; показання та протипоказання до застосування; орієнтовані терапевтичні дози для тварин різних видів; найбільш раціональні лікарські форми; способи виписування рецептів, токсичність і побічну негативну дію; способи лікування при отруєнні в разі передозування. Вміти виписувати рецепти на офіційні та магістральні лікарські форми, правильно підібрати дозу та визначити періодичність введення ліків, застосовувати лікарські засоби різним видам тварин, визначати терапевтичну ефективність застосування лікарських засобів, призначати антидотну терапію при отруєннях лікарськими засобами, виготовляти прості та складні лікарські форми.

5. Пререквізити: здобувач вищої освіти повинен володіти матеріалом курсу: «Цитологія», «Органічна хімія», «Біохімія тварин», «Фізіологія тварин», «Анатомія», «Латинська мова».

6. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

1. Стенди з фармакології, таблиці з фармакології.
2. Практикуми, посібники, підручники.
3. Навчаючі і контролюючі комп'ютерні програми.
4. Презентаційний мультимедійний матеріал для читання лекцій.
5. Повні тексти лекцій (наочний і електронний варіант).
6. Повний перелік контрольних питань з дисципліни.
7. Методичні вказівки для лабораторно-практичних занять і самостійної роботи студентів.
8. Тестові завдання для проведення поточного модульного контролю.
9. Тестові завдання для проведення підсумкового контролю.
10. Електронний комплекс дисципліни на базі платформи Moodle.

7. Схема курсу

Тема, план	Форма заняття
ТЕМА 1. Загальна фармакологія. Зміст і завдання фармакології. Фармакокінетика та фармакодинаміка ліків. Види дії лікарських речовин. Особливості дії ліків при повторному застосуванні.	лекція
ТЕМА 2. Особливості ліків залежно від дози, виду, віку та стану тварин. Отруєння лікарськими речовинами.	лекція, самостійна робота

Тема, план	Форма заняття
ТЕМА 3. Лікарські засоби, які пригнічують центральну нервову систему. Наркотики. Теорія і стадії наркозу. Засоби для інгаляційного та неінгаляційного наркозу.	лекція
ТЕМА 4. Психотропні засоби. Снотворні засоби. Транквілізатори і седативні засоби. Нейролептики.	лекція, самостійна робота
ТЕМА 5. Наркотичні і ненаркотичні анальгетики. Механізм анальгезуючої та протизапальної дії препаратів різних груп.	лекція, самостійна робота
ТЕМА 6. Засоби, які збуджують центральну нервову систему.	лекція
ТЕМА 7. Засоби, які діють на аферентні нерви. Місцеві анестетики. В'язучі, слизові, пом'якшувальні, адсорбенти.	лекція, самостійна робота
ТЕМА 8. Засоби, які збуджують аферентні нерви.	лекція, самостійна робота
ТЕМА 9. Засоби, які діють на еферентні нерви. Засоби, що збуджують М- і Нхолінорецептори.	лекція, самостійна робота
ТЕМА 10. Патогенні мікобактерії, актиноміцети, вібріони і спірохети.	лекція, самостійна робота
ТЕМА 11. Засоби, що діють на адренергічні нерви. Антигістамінні препарати.	лекція
ТЕМА 12. Препарати, що впливають на серцевосудинну систему. Спазмолітичні препарати.	лекція
ТЕМА 13. Сечогінні препарати. Жовчогінні та маткові засоби.	лекція, самостійна робота
ТЕМА 14. Вітамінні препарати. Загальна характеристика, класифікація, препарати.	лекція
ТЕМА 15. Загальна характеристика гормонів і гормональних препаратів. Простагландини.	лекція, самостійна робота
ТЕМА 16. Лікарські барвники. Препарати важких металів, миш'яку.	лекція
ТЕМА 17. Сульфаніламідні препарати. Нітрофуранові препарати.	лекція
ТЕМА 18. Антибіотики. Механізм протимікробної дії. Фітонциди. Характеристика та значення у ветеринарній медицині.	лекція
ТЕМА 19. Антисептичні препарати. Препарати йоду. Речовини, що віддають кисень. Препарати групи хлору, їх характеристика, особливості механізму дії та застосування.	лекція

Тема, план	Форма заняття
ТЕМА 20. Дезінфікуючі препарати. Характеристика та застосування кислот, лугів та мил. Феноли і крезоли. Група сірки.	лекція, самостійна робота
ТЕМА 21. Протипаразитарні засоби. Антигельмінтні препарати. Інсектицидні та акарицидні засоби. Дератизаційні препарати.	лекція
ТЕМА 22. Препарати мікроелементів. Комплексні препарати мінеральних речовин.	лекція
Ветеринарна рецептура. Визначення, структура та види рецептів. Фармакопея.	лабораторна робота
Сухі лікарські форми: порошки, таблетки, драже, присипки, дусти, збори, капсули, брикети. Вимоги до них ДФУ 1, випускування і приготування.	лабораторна робота
Речовини, що пригнічують функції ЦНС (теорії наркозу, Інгаляційні та неінгаляційні наркотики. Барбітурати. Спирт етиловий).	лабораторна робота
Стимулятори ЦНС. Психадаптагени ,седативні, нейролептики, транквілізатори.	лабораторна робота
Наркотичні та ненаркотичні анальгетики.	лабораторна робота
Речовини, що знижують ф.с.ч.н.з. (в'язучі, обволікаючі, пом'якшуючі, адсорбуючі, місцевоанестезуючі)	лабораторна робота
Речовини, що підвищують ф.с.ч.н.з. (подразнюючі, гіркоти, відхаркуючі, блювотні, жовчогінні, солодкі).	лабораторна робота
Речовини, що впливають на серцево-судинну систему (Спазмолітики, антиаритмічні. Серцеві глікозиди), Речовини, що діють на систему крові. Коагулянти і антикоагулянти. Замінники крові.	лабораторна робота
Вітаміни та вітамінні препарати. Препарати водорозчинних та жиророзчинних вітамінів. Полівітамінні препарати.	лабораторна робота
Гормональні препарати. Препарати гіпофізу, щитовидної, паращитовидної, підшлункової залоз. Стероїдні гормони та їх препарати: препарати кори наднирників, препарати статевих гормонів – естрогенів та андрогенів. Простагландини.	лабораторна робота
Лікарські барвники. Препарати важких металів, миш'яку. Сульфаніламідні препарати. Нітрофуранові препарати.	лабораторна робота
Солі важких металів. Особливості місцевої та резорбтивної дії різних препаратів. Препарати миш'яку і лікарські барвники. Характеристика препаратів і їх дія. Ознайомлення з їх властивостями.	лабораторна робота
Антибіотики. Ознайомлення з препаратами і аналіз їх дії.	лабораторна робота
Дезінфікуючі препарати. Луги, кислоти, мила. Вплив кислот на слизову оболонку шлунку і кишечника. Вплив кислот і їдких лугів на білок (досліди з білком яйця). Рефлекторний вплив кислот і лугів на секрецію. Феноли, крезоли. Група сірки. Місцева і резорбтивна дія фенолу. Місцева дія формаліну.	лабораторна робота
Антигельмінтики, інсектициди.	лабораторна робота

Тема, план	Форма заняття
Солі лужних і лужноземельних металів та препарати фосфору. Препарати мікроелементів. Комплексні препарати мінеральних речовин.	лабораторна робота

8. Підсумковий контроль – залік, іспит (за умови виконання вимог навчальної програми).

СИЛАБУС

Подільський державний аграрно-технічний університет
Факультет ветеринарної медицини і технологій у тваринництві
кафедра гігієни тварин та ветзабезпечення кінологічної служби НПУ

Назва курсу	ВЕТЕРИНАРНА КЛІНІЧНА БІОХІМІЯ
E-mail:	trach-vv@ukr.net
Сторінка курсу в системі Moodle	http://pdatu.net.ua/course/view.php?id=1459

1. Коротка анотація до курсу

Навчальна дисципліна «Ветеринарна клінічна біохімія» є обов'язковою при підготовці фахівців освітнього ступеня «Магістр» спеціальності 211- «Ветеринарна медицина» на базі ПЗСО. Дисципліна «Ветеринарна клінічна біохімія» сприяє розвитку мислення, творчих здібностей студента, прищеплення йому первинних навиків самостійної роботи, яка пов'язана з пошуком, систематизуванням та узагальненням наукової і навчальної літератури, формуванню вмінь аналізувати та критично оцінювати інформативність, вірогідність та прогностичну цінність результатів біохімічних досліджень у клінічній практиці. Вивчення біохімічних процесів у нормальних та патологічних умовах дають змогу ветеринарному лікарю краще розуміти молекулярну основу патогенезу багатьох захворювань, діагностувати ранні стадії розвитку патологічного процесу, оцінювати ефективність лікування хворих та робити прогностичний висновок.

2. Мета та цілі курсу

Метою навчальної дисципліни є формування у студентів загальних і фахових компетенцій, власне таких, як: здатність абстрактно мислити, застосовувати отримані знання у виробничих умовах, використовувати в роботі інформаційні і комунікаційні технології, проводити дослідження на відповідному рівні, вчасно приймати обґрунтовані рішення і якісно виконувати відповідну роботу; глибокого розуміння патологічних процесів, що перебігають в організмі під час не інфекційних, інфекційних та інвазійних хвороб, методів лабораторної діагностики та сприяння формування лікарського мислення. Надання студентам необхідних теоретичних знань та практичних умінь й навичок з питань техніки отримання і підготовки до досліджень біологічного матеріалу, отриманого від тварин, для проведення біохімічних досліджень, виділення біохімічних показників та подальшої їх інтерпретації.

3. Формат курсу - Змішаний - курс, що має очну складову і супровід в системі Moodle, включає структуру, контент, завдання і систему оцінювання.

4. Результати навчання

Вивчення дисципліни виробляє у студентів набуття знань з клінічної біохімії необхідних для вивчення біохімічних процесів під час різних хвороб тварин, пізнання сутності і патогенезу хвороби, діагностики ранньої (субклінічної) стадії розвитку патології, науково обґрунтовувати методи лікування хворих тварин і контролювати його ефективність, прогнозувати перебіг, ускладнення і закінчення хвороби.

В результаті вивчення дисципліни студенти мають знати особливості перебігу біохімічних процесів в організмі під час різних хвороб тварин, розуміти молекулярні механізми патогенезу багатьох захворювань різної етіології. Вміти одержувати різні біологічні субстрати, проводити необхідні лабораторні дослідження та серед значної кількості лабораторних методів відбирати найбільш інформативні, визначати ефективність дії лікарських препаратів та ступінь процесів відновлення в уражених органах і тканинах та правильно трактувати одержані результати, порівнюючи їх із симптомами хвороб.

5. Пререквізити: здобувач вищої освіти повинен володіти матеріалом курсу «Органічна хімія», «Біохімія», «Анатомія», «Фізіологія»

6. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

1. Ілюстровані матеріали (стенди, таблиці, малюнки, схеми).
2. Піддослідні тварини: велика і мала рогата худоба, коні, свині, кролі.
3. Презентаційний мультимедійний матеріал для читання лекцій.
4. Повні тексти лекцій (наочний і електронний варіант).
5. Повний перелік контрольних питань з дисципліни.
6. Методичні вказівки для лабораторно-практичних занять і самостійної роботи студентів.
7. Тестові завдання для проведення поточного контролю.
8. Електронний комплекс дисципліни на базі платформи Moodle.

7. Схема курсу

Тема	Форма заняття
ТЕМА 1. Дисципліна «Клінічна біохімія» та її завдання. Об'єкти дослідження в клінічній біохімії.	лекція
ТЕМА 2. Патологія білкового обміну.	лекція, самостійна робота
ТЕМА 3. Патологія вуглеводнево-ліпідного обміну.	лекція, самостійна робота
ТЕМА 4. Порушення водно-іоного та кислотно-основного балансу.	лекція, самостійна робота
ТЕМА 5. Патологія обміну макро-і мікроелементів, вітамінів.	лекція, самостійна робота

Тема	Форма заняття
ТЕМА 6. Біохімія і патобіохімія системи крові	лекція, самостійна робота
ТЕМА 7. Клінічна біохімія ендокринопатій.	лекція
ТЕМА 8. Клінічна біохімія хвороб нервової та сечової системи.	лекція, самостійна робота
ТЕМА 9. Клінічна біохімія хвороб органів травлення та печінки.	лекція
Клінічна діагностика порушень вуглеводного обміну.	лабораторна самостійна робота
Клінічна діагностика порушень обміну білка.	лабораторна
Діагностика патологій вуглеводного обміну.	лабораторна самостійна робота
Визначення патологічних компонентів сечі для оцінки стану нирок.	лабораторна
Патобіохімія системи крові. Гемоглобінопатії. Клініко- діагностичне значення дослідження вмісту гемоглобіну у крові.	лабораторна самостійна робота
Патобіохімія печінки	лабораторна

8. Підсумковий контроль – залік (за умови виконання вимог навчальної програми).

СИЛАБУС

Подільський державний аграрно-технічний університет
Факультет ветеринарної медицини і технологій у тваринництві
Кафедра ветеринарного акушерства, внутрішньої патології та
хірургії

Назва курсу	Клінічна діагностика хвороб тварин
E-mail:	serhii.kernychnyi@gmail.com
Сторінка курсу в системі Moodle	http://pdatu.net.ua/course/index.php?categoryid=159

1.Коротка анотація до курсу: Навчальна дисципліна «Клінічна діагностика хвороб тварин» є однією із профільюючих клінічних дисциплін у підготовці здобувачів ОС «Магістр» спеціальності 211 «Ветеринарна медицина» на базі ПЗСО. Клінічна діагностика - це наука, яка вивчає клінічні, інструментальні та лабораторні методи дослідження хворих тварин, техніку й послідовність їх застосування при дослідженні окремих органів і систем, виявлені при цьому симптоми та ознаки й основні шляхи розпізнавання хвороб. Назва предмета походить від грецьких слів "klinikalis" - мистецтво лікування або "klinice" - лікувальний заклад, що має стаціонар, "diagnosis" - розпізнавання, "diagnosision" - здатний розпізнавати. Отже, цей предмет вивчає методи дослідження тварин з метою розпізнавання хвороб внутрішніх органів.

2. Мета та цілі курсу: «Клінічна діагностика хвороб тварин» ставить своєю метою вивчення методів клінічного дослідження, які застосовують при діагностуванні різних за своєю природою захворювань – незаразних, інфекційних, паразитарних тощо. Предметом вивчення клінічної діагностики хвороб тварин являються лі-карська техніка, симптоматологія та клінічна логіка. Основними завданнями клінічної діагностики хвороб тварин є:

- знати техніку безпеки, охорону праці, план і методи клінічного, лабораторного та інструментального (ендоскопія, зондування, рентгенодіагностика, УЗД, ЕКГ, магнітно-резонансна томографія, комп'ютерна томографія) досліджень тварин, послідовність їх застосування і методику дослідження окремих органів та систем, методи їх функціональної діагностики, основні етапи ставлення діагнозу;
- вміти зафіксувати і приборкати тварину, провести клінічне, інструментальне і лабораторне дослідження, визначити клінічний статус взяти і дослідити біологічні інгредієнти (кров, сеча, кал, вміст передшлунків, шлунка та інші біологічні рідини), поставити правильний діагноз, вести клінічну документацію.

3. Формат курсу: Змішаний - курс, що має очну складову і супровід в системі Moodle, включає структуру, контент, завдання і систему оцінювання.

4. Результати навчання: Здобувач вищої освіти після завершення курсу «Клінічна діагностика хвороб тварин» повинен вміти: відтворювати термінологію з даної дисципліни, встановлювати особливості будови і функціонування клітин, тканин, органів, їх систем та апаратів організму тварин різних класів і видів – ссавців, птахів, комах (бджіл), риб та інших хребетних, використовувати інструментарій,

спеціальні пристрої, прилади, лабораторне обладнання та інші технічні засоби для проведення необхідних маніпуляцій під час виконання професійної діяльності, дотримуватися правил охорони праці, асептики та антисептики під час здійснення фахової діяльності, проводити клінічні дослідження з метою формулювання висновків щодо стану тварин чи встановлення діагнозу, здійснювати відбір, пакування, фасування і пересилання проб біологічного матеріалу для лабораторних досліджень, організовувати, проводити лабораторні та спеціальні діагностичні дослідження й аналізувати їх результати.

5. Пререквізити: Клінічна діагностика хвороб тварин, будучи основою інших клінічних предметів, ґрунтується на фундаменті загальнотеоретичних дисциплін: анатомії, фізіології, патологічній фізіології, фізиці, хімії, біохімії, зоогігієні, годівлі тощо.

6. Технічне й програмне забезпечення /обладнання:

1. Комп'ютер з електронним проектором та переносним екраном.
2. Відеофільми.
3. Презентаційний мультимедійний матеріал для лекцій і лабораторних занять.
4. Музейні препарати.
5. Повні тексти лекцій, інструктивний матеріал.
6. Методичні рекомендації до лабораторних занять та самостійної роботи.

7. Схема курсу

Тема, план	Форма заняття
Вступ. Методи клінічного дослідження тварин. Дослідження загального стану тварин. Симптоми і синдроми хвороб. Діагноз. Прогноз.	лекція
Дослідження серцево-судинної системи.	лекція
Дослідження системи дихання.	лекція
Дослідження системи травлення та печінки.	лекція
Техніка безпеки і правила роботи в клініці. Знайомство з клінічною роботою. Правила охорони праці. Підхід до тварин, методи фіксації та відволікання при клінічному обстеженні.	лабораторне заняття
Методи клінічного дослідження тварин. Основні (загальноклінічні) методи дослідження: розпитування і опитування, огляд і спостереження, пальпація, перкусія, аускультация і термометрія. Інструмент та правила його застосування.	лабораторне заняття

Схема клінічного дослідження тварин. Реєстрація. Анамнез. Історія хвороби. Дослідження загального стану. Дослідження габітусу (тілосклад, вгодованість, темперамент, конституція, положення тіла в просторі), дослідження волосяного покриву, шкіри і підшкірної клітковини, слизових оболонок. Дослідження лімфатичних вузлів. Термометрія. Лихоманки.	лабораторне заняття
Симптоми і синдроми хвороб. Діагноз. Прогноз. Визначення симптомів та синдромів хвороб під час оцінювання стану хворої тварини. Визначення діагнозу. Види діагнозу. Методика побудови діагнозу. Визначення прогнозу хвороби. Діагностичні помилки лікаря ветеринарної медицини.	лабораторне заняття
Схема дослідження серцево-судинної системи у тварин. Основні методи дослідження серця: огляд, пальпація, перкусія, аускультация грудної клітки у ділянці серця. Характеристика тонів серця та їх зміни.	лабораторне заняття
Шуми серця та їх класифікація. Дослідження артерій і вен. Артеріальний пульс, його клінічне оцінювання. Різновиди венного пульсу. Вимірювання АКТ. Функціональні проби.	лабораторне заняття
Спеціальні методи дослідження серця та судин: електрокардіографія, фонокардіографія, рентгенодіагностика захворювань серця.	лабораторне заняття,
Ультразвукове дослідження серця. Аритмії серця внаслідок порушення функції автоматизму, збудливості, провідності, скорочення серця.	лабораторне заняття
Значення, схема і методи дослідження дихальної системи. Дослідження дихальних рухів, їх порушення. Дослідження переднього відділу системи дихання: носа і носових пазух, носових витікань, видихуваного повітря, додаткових лицевих пазух, гортані і трахеї.	лабораторне заняття
Дослідження грудної клітки: огляд, пальпація, перкусія (визначення меж легень та їх зміни, перкусійний звук при захворюваннях легень і плеври). Аускультация легень (фізіологічні та патологічні дихальні шуми, їх походження та зміни).	лабораторне заняття
Додаткові методи дослідження дихальної системи: інструментальні, рентгенодіагностика, методи функціональної діагностики.	лабораторне заняття
План, методи, анамнез. Дослідження приймання корму і води. Апетит і його зміни. Дослідження ротової порожнини, глотки і стравоходу.	лабораторне заняття
Дослідження передшлунків (рубця, сітки, книжки) і сичуга жуйних. Зондування жуйних. Дослідження вмісту рубця: визначення фізичних показників (колір, запах, консистенція, рН); визначення загальної кислотності, загальної кількості коротколанцюгових жирних кислот, активності мікрофлори у вмісті рубця великої рогатої худоби.	лабораторне заняття
Дослідження шлунка та кишечника загальноклінічними методами. Зондування коня, свині, собаки. Дослідження вмісту шлунка. Додаткові методи дослідження шлунка: гастроскопія.	лабораторне заняття

Дослідження печінки у тварин різних видів. Постановка колоїдно-осадових проб для діагностики хвороб печінки (формолова, цинк-сульфатна, сулемова).	лабораторне заняття
Дослідження сечової системи.	лекція
Дослідження нервової системи.	лекція
Рентгенодіагностика.	лекція
Дослідження системи крові.	лекція
Діагностика порушень обміну речовин.	лекція
Дослідження акту сечовиділення. Загально-клінічні та додаткові методи дослідження органів сечової системи (нирок, сечоводів, сечового міхура, уретри).	лекція
Клінічне значення дослідження сечі. Правила відбору сечі у тварин для фізико-хімічного дослідження. Фізичні властивості сечі: визначення кольору, прозорості, консистенції, відносної густини, водневого показника рН сечі тварин різних видів.	лабораторне заняття, самостійна робота
Хімічне дослідження сечі: визначення білка, глюкози, кетонових тіл, жовчних пігментів, крові і кров'яних пігментів, індиану. Дослідження осаду сечі; вивчення організованих та неорганізованих компонентів осаду сечі хворих тварин. Інтерпретація отриманих результатів.	лабораторне заняття, самостійна робота
Дослідження нервової системи (значення, схема, методи). Дослідження поведінки тварин, черепа і хребта. Дослідження органів чуття (зору, слуху, нюху, смаку). Дослідження поверхневої та глибокої чутливості.	лабораторне заняття, самостійна робота
Дослідження рухової сфери: тону м'язів, їх скоротливої здатності (парез, параліч, судоми). Дослідження поверхневих та глибоких рефлексів. Дослідження вегетативного відділу нервової системи.	лабораторне заняття, самостійна робота
Основи ветеринарної рентгенодіагностики. Методи рентгенологічного дослідження. Рентгенологія та її значення в діагностиці захворювань тварин.	лабораторне заняття, самостійна робота
Схема дослідження, способи і техніка взяття крові. Дослідження фізичних властивостей крові: визначення відносної густини та швидкості згортання крові, ретракції кров'яного згустку, швидкості осідання еритроцитів та гематокритної величини. Клінічне оцінювання одержаних результатів.	лабораторне заняття, самостійна робота

Біохімічне дослідження крові: визначення вмісту гемоглобіну та розрахунки індексів червоної крові, кислотної ємності. Визначення у сироватці крові вмісту загального білка та білкових фракцій, каротину та ретинолу, глюкози, кетонів, білірубину, загального кальцію та неорганічного фосфору. Інтерпретація отриманих результатів.	лабораторне заняття,
Дослідження морфологічних властивостей крові. Підрахунок загальної кількості еритроцитів та лейкоцитів, інтерпретація отриманих результатів. Приготування мазків крові і виведення лейкограми. Побудова гематологічних профілів. Висновки та інтерпретація змінених гематологічних показників крові хворих тварин.	лабораторне заняття,
Диспансеризація тварин, її планування та методика проведення. Особливості діагностики метаболічних хвороб.	лабораторне заняття,
Діагностика порушень білкового, вуглеводного і ліпідного обміну. Особливості перебігу та діагностики хвороб, спричинених порушенням обміну білків, вуглеводів та ліпідів.	лабораторне заняття,
Діагностика порушень обміну макроелементів. Діагностика порушень обміну кальцію, фосфору і магнію.	лабораторне заняття,
Діагностика порушень обміну мікроелементів. Біогеохімічні зони, клініко-лабораторна діагностика йодної, кобальтової, цинкової недостатності та гіпокупрозу.	лабораторне заняття,
Діагностика порушень обміну вітамінів. Обмін жиророзчинних вітамінів (А, D, Е, К) та його порушення. Діагностика порушень обміну водорозчинних вітамінів (вітаміни групи В).	лабораторне заняття,

8. Підсумковий контроль – залік, іспит (за умови виконання вимог навчальної програми).

СИЛАБУС

Подільський державний аграрно-технічний університет
Факультет ветеринарної медицини і технологій у тваринництві
Кафедра ветеринарного акушерства, внутрішньої патології та хірургії

Назва курсу	ОРГАНІЗАЦІЯ ВЕТЕРИНАРНОЇ СПРАВИ
E-mail:	0982519138@ukr.net
Сторінка курсу в системі Moodle	http://pdatu.net.ua/course/view.php?id=1113

1.Коротка анотація до курсу

Навчальна дисципліна «Організація ветеринарної справи» є обов'язковою при підготовці фахівців спеціальності 211 «Ветеринарна медицина» освітнього ступеня „Магістр” на базі ПЗСО. Дана навчальна дисципліна вивчає завдання та організаційні форми служби ветеринарної медицини, порядок планування і організації ветеринарних заходів, узагальнює передові методи роботи ветеринарних органів, розробляє принципи і форми організації та керівництва ветеринарною справою в сучасних умовах та системи управління ним, а також економіку ветеринарної справи.

До курсу «Організація ветеринарної справи» включено: основні положення Закону України «Про ветеринарну медицину» та інші нормативно-правові акти з питань ветеринарної медицини; визначено організаційну структуру служби та її особливості; питання планування й організації виконання протиепізоотичних заходів; ветеринарно-санітарного контролю та нагляду на кордоні та транспорті, на ринках та спеціалізованих тваринницьких підприємствах; особливості управління епізоотичними процесами; фінансування і матеріального забезпечення служби; основи обліку, звітності та ветеринарного діловодства; економіки ветеринарних заходів.

2. Мета та цілі курсу

Мета викладання дисципліни: дати глибокі знання з дисципліни «Організація ветеринарної справи» та ознайомити студентів факультету ветеринарної медицини з організацією ветеринарної справи, роботою установ спеціалістів ветеринарної медицини у відповідності з завданнями розвитку тваринництва у державі, з ветеринарним законодавством та принципами планування ветеринарної справи; підготовка лікарів ветеринарної медицини, які повинні мати знання щодо: організації ветеринарних заходів в господарствах, в промисловості, на транспорті, державному кордоні та складанню і веденню основної ветеринарної документації; здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу; застосовувати знання у практичних ситуаціях; знання та розуміння предметної області та розуміння професії; спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, здатність спілкуватися іншою мовою; навички використання інформаційних і комунікаційних технологій; спілкуватися з нефахівцями своєї галузі (з експертами з інших галузей); працювати в міжнародному контексті; визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

В результаті вивчення дисципліни студенти мають бути здатні планувати, організовувати та реалізовувати заходи з лікування тварин, хворих на незаразні, інфекційні та інвазійні хвороби; розробляти стратегії безпечного, санітарно-обумовленого утримання тварин; володіти знаннями з біобезпеки, біоетики та добробуту тварин; розробляти та реалізовувати заходи, спрямовані на захист населення від хвороб, спільних для тварин і людей, розробляти стратегії профілактики хвороб різної етіології; оберігати довкілля від забруднення відходами тваринництва, а також матеріалами та засобами ветеринарного призначення; розробляти стратегію виробничо-фінансової діяльності,

маркетингу та менеджменту у ветеринарній медицині; характеризувати біологічні та технологічні процеси з використанням спеціалізованих програмних засобів; здійснювати просвітницьку діяльність серед фахівців, працівників галузі та населення; організовувати, здійснювати і контролювати документообіг та документообіг під час здійснення професійної діяльності.

3. Формат курсу

Змішаний - курс, що має супровід в системі Moodle, має структуру, контент, завдання і систему оцінювання

4. Результати навчання

Відтворювати термінологію з компонентів освітньої програми; демонструвати розуміння особливостей діяльності лікаря ветеринарної медицини та функціонування галузевих виробничих структур у сучасних умовах господарювання; упорядковувати інформацію із вітчизняних та іноземних джерел для розроблення діагностичних, лікувальних та підприємницьких стратегій; збирати анамnestичні дані під час реєстрації та обстеження тварин, знаходити рішення щодо вибору ефективних методів діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин; пропонувати інноваційні підходи для вирішення проблемних ситуацій професійного або соціального походження; формувати висновки щодо ефективності обраних методів і засобів утримання, годівлі, профілактики заразних і незаразних хвороб та лікування тварин, виробничих і технологічних процесах, запроваджених у підприємствах; рекомендувати до застосування карантинні та оздоровчі заходи, методи терапії, профілактики, діагностики та лікування хвороб різної етіології, фармацевтичні препарати різного спектра та механізму дії; оцінювати можливі наслідки порушень законодавства в сфері ветеринарної медицини.

5. Пререквізити

Дисципліна розрахована на студентів, які вивчили основні клінічні дисципліни, передбачені навчальним планом підготовки здобувачів зі спеціальності 211 «Ветеринарна медицина».

6. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

1. Інструктивні матеріали, ілюстративні матеріали, звітна та планова ветеринарна документація.
2. Підручники.
3. Зразки ветеринарної документації, в кількостях, необхідних для проведення лабораторних робіт.
4. Повні тексти лекцій.
5. Повний перелік контрольних питань з дисципліни.
6. Презентаційний мультимедійний матеріал для читання лекцій.
7. Методичні вказівки для виконання лабораторних робіт.
8. Методичні вказівки для виконання студентами самостійних робіт.
9. Тестові завдання для проведення рубіжного контролю.

7. Схема курсу

Тема	Форма діяльності заняття
Тема 1. Вступ.	лекція
Тема 2. Система ветеринарної медицини та керівництво ветеринарною справою в Україні.	лекція

Тема 3. Організація ветеринарної справи в районах, містах та господарствах.	лекція
Тема 4. Організація ветеринарної справи в сільськогосподарських підприємствах.	лекція
Тема 5. Організація ветеринарного сервісу.	лекція
Тема 6. Планування ветеринарних заходів. Організація ветеринарних заходів	лекція
Тема 7. Організація ветеринарних заходів з ліквідації незаразних хвороб тварин.	лекція
Тема 8. Порядок встановлення та зняття карантину, загрозової зони.	лекція
Тема 9. Ветеринарний облік і звітність.	лекція
Тема 10. Тема 1. Міжнародні ветеринарні організації та ветеринарна служба в окремих зарубіжних країнах.	лекція
Тема 11. Положення про управління Держпродспоживслужби в місті, районі	лекція
Законодавство по питаннях ветеринарії.	лабораторна робота
Відповідальність за порушення вимог ветеринарного законодавства	лабораторна робота
Організація відомчої служби ветеринарної медицини	лабораторна робота
Організація ветеринарної справи в районі	лабораторна робота
Організація ветеринарної справи в місті. Організація ветеринарної справи в сільськогосподарських підприємствах, промислових тваринницьких комплексах. Технологічна карта в промислових тваринницьких комплексах	лабораторна робота
План профілактичних протиепізоотичних заходів. Планування протиепізоотичних заходів. План ветеринарно-санітарних заходів	лабораторна робота
План профілактики незаразних хвороб тварин. План заходів по профілактиці і ліквідації яловості та неплідності	лабораторна робота
Організація ветеринарних заходів з ліквідації незаразних хвороб тварин. Вивчення ветеринарно-санітарного та епізоотичного стану тваринництва	лабораторна робота
Порядок встановлення і зняття карантину, загрозової зони	лабораторна робота
Ветеринарний облік і звітність	лабораторна робота
Організація заходів по ліквідації хронічних інфекційних хвороб тварин.	лабораторна робота
Збитки, що спричиняються хворобами тварин. Ефективність ветеринарних заходів.	лабораторна робота

8. Підсумковий контроль – іспит (за умови виконання вимог навчальної програми).

СИЛАБУС

Подільський державний аграрно-технічний університет
факультет ветеринарної медицини і технологій у тваринництві
кафедра ветеринарного акушерства, внутрішньої патології та хірургії

Назва курсу	НАЦІОНАЛЬНЕ І МІЖНАРОДНЕ ВЕТЕРИНАРНЕ ПРАВО
E-mail:	vhgt@pdatu.edu.ua
Сторінка курсу в системі Moodle	http://pdatu.net.ua/course/view.php?id=1473

1. Коротка анотація до курсу – Навчальна дисципліна «Національне і міжнародне ветеринарне право» входить до обов’язкових компонент освітньо-професійної програми при підготовці здобувачів вищої освіти спеціальності 211 Ветеринарна медицина освітнього ступеня „Магістр” на основі ПЗСО і належить до циклу професійної підготовки. Вивчається у 2-му семестрі 4-го року навчання та завершується складанням екзамену. Навчальну базу дисципліни становлять знання, отримані під час вивчення курсів, що вивчають організацію та економіку ветеринарної справи, ветеринарного менеджменту, правознавства.

2. Мета та цілі курсу навчальної дисципліни «Національне і міжнародне ветеринарне право» є формування у здобувачів вищої освіти теоретичних знань з правових питань ветеринарного законодавства, професійні компетенції з організації та управління ветеринарними установами, підприємствами, ресурсами та виробничими процесами, інтеграційні процеси входження ветеринарного законодавства в правову площину ЄС.

3. Формат курсу – Очний - курс, що має супровід в системі Moodle, має структуру, контент, завдання і систему оцінювання.

4. Результати навчання

У результаті вивчення дисципліни студент магістратури повинен
знати:

1. Закон України «Про ветеринарну медицину».
2. Закон України «Про Держпродспоживслужбу України».
3. Закон України «Про підприємництво».
4. Законодавчі акти, які регламентують діяльність державних служб ветеринарно-санітарного контролю та нагляду на кордоні та транспорті.
5. Закон України «Про захист прав споживачів».

6. Повноваження районних рад щодо прийняття рішень, за порушення яких передбачається адміністративна відповідальність; правові засади накладання та зняття карантину. Відповідальність посадових осіб.

По завершенні вивчення дисципліни студент магістратури повинен

вміти:

- практичне застосування основ ветеринарної справи в Україні;
- використовувати законодавство з питань ветеринарної медицини;
- володіти правовими основами та законодавчими актами щодо діяльності служб ветеринарної медицини;
- керувати ветеринарною службою в державних установах ветеринарної медицини.

Компетенції:

- знання правових та законодавчих основ в галузі ветеринарної медицини;
  - комплексність у використанні законів, які регулюють правові відносини в галузі ветеринарної медицини;
  - здатність аналізувати законодавчі процеси імплементації ветеринарного законодавства ЄС;
  - здатність до підприємництва та формування керівних та організаційних компетентностей.
- тварин.

5. Пререквізити – здобувач вищої освіти повинен володіти матеріалом наступних курсів: «Ветеринарно-санітарна експертиза», «Основи біобезпеки, біоетики та екології у ветеринарній медицині», «Гігієна тварин і ветеринарна санітарія», «Ветеринарна мікробіологія», «Біотехнологія у ветеринарній медицині», «Епізоотологія та інфекційні хвороби», «Паразитологія та інвазійні хвороби тварин», «Організація ветеринарної справи».

6. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

1. Комп'ютер з мультимедійним проектором.
2. Повні тексти практичних занять.
3. Роздатковий ілюстративний.
4. Презентаційний матеріал.
5. Методичні рекомендації для виконання практичних занять.
6. Методичні рекомендації для виконання самостійної роботи.
7. Повний перелік контрольних питань з навчальної дисципліни.
8. Тестові завдання для проведення поточного контролю.
9. Тестові завдання для проведення підсумкового контролю.

7. Схеми курсу

Тема	Форма заняття
Тема 1. Поняття та загальна характеристика ветеринарного права.	Лекція
Тема 2. Держпродспоживслужба України. Державне управління та організація діяльності в галузі ветеринарної медицини.	Лекція
Тема 3. Правове регулювання обігу об'єктів ветеринарної медицини не харчового призначення.	Лекція
Тема 4. Правове регулювання обігу об'єктів ветеринарної медицини харчового призначення.	Лекція
Тема 5. Адміністративні правопорушення у ветеринарній медицині.	Лекція
Тема 6. Кримінальні правопорушення у ветеринарній медицині.	Лекція
Тема 7. Трудові правовідносини у галузі ветеринарної медицини.	Лекція
Тема 8. Власне фахові правопорушення у ветеринарній медицині.	Лекція
Тема 9. Ветеринарне законодавство Європейського союзу та інших країн світу. Сучасні законодавчі засади євроінтеграції.	Лекція
Поняття та загальна характеристика ветеринарного права.	Практичне заняття
Держпродспоживслужба України. Державне управління та організація діяльності в галузі ветеринарної медицини.	Практичне заняття
Правове регулювання обігу об'єктів ветеринарної медицини не харчового призначення.	Практичне заняття
Правове регулювання обігу об'єктів ветеринарної медицини харчового призначення.	Практичне заняття
Адміністративні правопорушення у ветеринарній медицині.	Практичне заняття
Кримінальні правопорушення у ветеринарній медицині.	Практичне заняття

Тема	Форма заняття
Трудові правовідносини у галузі ветеринарної медицини.	Практичне заняття
Власне фахові правопорушення у ветеринарній медицині.	Практичне заняття
Ветеринарне законодавство Європейського союзу та інших країн світу. Сучасні законодавчі засади євроінтеграції.	Практичне заняття

8. Підсумковий контроль – іспит (за умови виконання вимог навчальної програми).

СИЛАБУС

Подільський державний аграрно-технічний університет
Факультет ветеринарної медицини і технологій у тваринництві
Кафедра гігієни тварин та ветеринарного забезпечення кінологічної служби
Національної поліції України

Назва курсу	ВЕТЕРИНАРНА ТОКСИКОЛОГІЯ
E-mail:	layter.moskalyuk1977@gmail.com
Сторінка курсу в системі Moodle	http://pdatu.net.ua/course/view.php?id=606

1.Коротка анотація до курсу: Навчальна дисципліна «Ветеринарна токсикологія» є однією із профільюючих клінічних дисциплін у підготовці здобувачів ОС «Магістр» спеціальності 211 «Ветеринарна медицина» на базі повної загальної середньої освіти, яка вивчає основні методи діагностики, лікування та профілактики отруєння тварин на основі об'єктивних комплексних знань про токсикодинаміку та токсикокінетику. *Короткий зміст дисципліни:* Хіміко-токсикологічний аналіз у ветеринарній медицині. Параметри токсикометрії отруйних речовин. Класифікація отруйних речовин. Токсикодинаміка та токсикокінетика. Загальні принципи діагностики, лікування та профілактики отруєнь тварин. Токсикологічна характеристика пестицидів. Токсикологічна характеристика кормових добавок, зооцидів, важких металів та сполук арсену. Фітотоксикози та мікотоксикози. Продукти техногенного походження та бойові отруйні речовини. Водна токсикологія. Дисципліна також виховує у здобувачів здатність спілкуватися з нефахівцями своєї галузі (з експертами з інших галузей) та працювати в міжнародному контексті.

2. Мета та цілі курсу: Метою курсу «Ветеринарна токсикологія» для майбутніх магістрів ветеринарної медицини є набуття необхідних знань і практичних навиків з безпечного та ефективного застосування засобів захисту тварин; методів профілактики негативного впливу токсичних речовин на організм продуктивних тварин, у т.ч. птахів, риби та бджіл; діагностики отруєння тварин пестицидами, кормовими добавками, отруйними рослинами, мікотоксинами тощо; сучасних методів лікування тварин за їх отруєння; ветеринарно-санітарної експертизи в разі отруєння тварин. Студент повинен володіти такими загальними компетенціями як: здатністю до абстрактного мислення, аналізу і синтезу; здатністю застосовувати знання у практичних ситуаціях; знання та розуміння предметної області та професії в цілому; здатністю проведення досліджень на відповідному рівні, прийняттям обґрунтованих рішень, забезпечувати якість виконуваних робіт, спілкуватися з нефахівцями своєї галузі, працювати в міжнародному контексті та використовувати інформаційні і комунікаційні технології. Також володіти фаховими компетенціями як: здатність розуміти та встановлювати особливості будови і функціонування клітин, тканин, органів, їх систем та апаратів організму тварин; здатність використовувати інструментарій, спеціальні пристрої, прилади, лабораторне обладнання та інші технічні засоби для проведення необхідних маніпуляцій під час виконання професійної діяльності; здатність дотримуватися правил охорони праці, асептики та антисептики під час здійснення фахової діяльності; здатність проводити клінічні дослідження з метою

формулювання висновків щодо стану тварин чи встановлення діагнозу; здатність володіти методиками патолого-анатомічної діагностики; здатність проводити відбір, пакування, фіксування і пересилання проб біологічного матеріалу для лабораторних досліджень; здатність організовувати, проводити і аналізувати лабораторні та спеціальні діагностичні дослідження; здатність планувати, організовувати та реалізовувати заходи з лікування тварин при підозрі на отруєння; володіти знаннями з біобезпеки, біоетики та добробуту тварин, розробляти та реалізовувати заходи, спрямовані на захист населення від хвороб, спільних для тварин і людей; розробляти стратегії профілактики хвороб різної етіології, оберігати довкілля від забруднення відходами тваринництва, а також матеріалами та засобами ветеринарного призначення, здійснювати просвітницьку діяльність серед фахівців, працівників галузі та населення.

3. Формат курсу:

Змішаний - курс, що має очну складову і супровід в системі Moodle, включає структуру, контент, завдання і систему оцінювання.

4. Результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен *знати*: основні параметри токсикометрії отруйних речовин; виробничу та гігієнічну класифікації пестицидів; фізико-хімічні властивості отруйних речовин; можливі шляхи їх міграції і надходження в організм; токсикодинаміку та токсикокінетику; симптоми та перебіг; правила відбору проб кормів та патматеріалу для хіміко-токсикологічних досліджень; основні принципи діагностики отруєння тварин; правила ветеринарно-санітарної експертизи в разі отруєння тварин; *вміти*: в конкретних умовах розробляти і організовувати здійснення заходів профілактики отруєнь тварин, а при появі отруєнь – кваліфіковано ставити діагноз з використанням сучасних хіміко-токсикологічних методів дослідження; лікувати тварин та проводити ветеринарно-санітарну оцінку продуктів тваринництва.

Магістр ветеринарної медицини *повинен* володіти термінологією з компонентів освітньої програми, визначати особливості функціонування, патоморфологічні зміни в органах і системах організму за різного фізіологічного стану тварини, установлювати зв'язок між клінічними проявами захворювання та результатами лабораторних досліджень, збирати анамнестичні дані під час реєстрації та обстеження тварин, знаходити рішення щодо вибору ефективних методів діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин, пояснювати сутність та динаміку розвитку фізіологічних процесів, які виникають в організмі тварин під впливом факторів зовнішнього середовища, рекомендувати до застосування карантинні та оздоровчі заходи, методи терапії, профілактики, діагностики та лікування хвороб різної етіології, фармацевтичні препарати різного спектра та механізму дії.

5. Переквзити: здобувач вищої освіти повинен володіти матеріалом наступних курсів: «Хімія», «Ботаніка», «Фізіологія тварин», «Основи біобезпеки, біоетики та ветеринарної екології», «Ветеринарна фармакологія», «Клінічна діагностика хвороб тварин», «Гігієна тварин та ветеринарна санітарія», «Патофізіологія».

6. Технічне й програмне забезпечення /обладнання:

1. Комп'ютер з електронним проектором та переносним екраном.
2. Відеофільми.
3. Презентаційний мультимедійний матеріал для лекцій і лабораторних занять.
4. Повні тексти лекцій, інструктивний матеріал.
5. Методичні рекомендації до лабораторних занять та самостійної роботи.
6. Тестові завдання для проведення поточних та рубіжних контрольних робіт.

7. Схема курсу

Тема	Форма заняття
Тема 1. Вступ. Параметри токсикометрії отруйних речовин. Класифікація отруйних речовин	лекція
Тема 2. Суть дії отрут: токсикодинаміка та токсикокінетика.	лекція
Тема 3. Токсикологія хлорорганічних сполук (ХОС) та фосфорорганічних сполук (ФОС).	лекція, самостійна робота
Тема 4 Токсикологія похідних карбамінової кислоти (карбаматів), феноксикислот та фенолу	лекція, самостійна робота
Тема 5. Токсикологія похідних триазину, синтетичних піретроїдів, похідних дипіриділію та фторованих пестицидів.	лекція, самостійна робота
Тема 6. Токсикологія хлору та його сполук, карбаміду (сечовини) і солей амонію..	лекція, самостійна робота
Тема 7. Токсикологічна характеристика зооцидів різних груп.	лекція, самостійна робота
Тема 8. Токсикологія сполук, що містять важкі метали та арсен.	лекція, самостійна робота
Тема 9. Фітотоксикози. Токсикологія рослин, що містять алкалоїди..	лекція, самостійна робота
Тема 10. Токсикологія рослин, що містять глікозиди різних груп, рослин, що накопичують ефірні олії, смолисті, фотосенсибілізуючі, антикоагулюючі речовини, фермент тіаміназу та розчинні цукри.	лекція
Тема 11. Токсикологія нітратів та нітритів. Токсикози тваринного походження.	лекція, самостійна робота
Тема 12 Мікотоксикози тварин	лекція, самостійна робота
Тема 13. Техніка безпеки й охорона праці під час роботи в хіміко-токсикологічній лабораторії. Правила відбору, пакування та пересилання проб патматеріалу, кормів, води, ґрунту при отруєннях у лабораторію.	лабораторне заняття

Оформлення супровідних документів та ведення документації у лабораторії	
Тема 14. Проведення ізоляції отруйних рослин з патматеріалу і кормів. Особливості хіміко-токсикологічного аналізу у ветеринарній медицині. Методи лабораторної діагностики отруєнь та антидотна терапія.	лабораторне заняття
Тема 15 Проведення діагностики отруєння тварин хлорорганічними та фосфорорганічними сполуками. Засоби специфічної, патогенетичної та симптоматичної терапії в разі отруєння тварин ХОС, ФОС Проведення діагностики отруєння тварин похідними карбамінової кислоти, феноксикислот, фенолу. Антидотна терапія в разі отруєння тварин ними.	лабораторне заняття
Тема 16 Проведення діагностики отруєння тварин похідними триазину, сечовини. Діагностика отруєння синтетичними піретроїдами, похідними дипіридилію та фторованими пестицидами. Антидотна терапія в разі отруєння тварин ними.	лабораторне заняття
Тема 17. Виявлення та кількісне визначення кухонної солі в комбікормі, вмісту шлунку та внутрішніх органах тварин. Діагностування отруєння тварин зооцидами, що проявляють антикоагулюючу дію. Діагностування отруєння тварин фосфідом цинку та барію карбонатом. Визначення вмісту аміаку у крові та вмістимого рубця. Опрацювання методик визначення сечовини у плазмі крові та комбікормах. Засоби специфічної, патогенетичної та симптоматичної терапії в разі отруєння тварин карбамідом та солями амонію. Виявлення та кількісне визначення важких металів та арсену в біологічному матеріалі.	лабораторне заняття, самостійна робота
Тема 18. Методи виділення, виявлення та ідентифікації алкалоїдів. Діагностування отруєння тварин рослинами, що містять алкалоїди та їх лікування тварин Виявлення синильної кислоти в патологічному матеріалі. Діагностування отруєння тварин рослинами, що містять глікозиди та антидототерапія при них. .	лабораторне заняття, самостійна робота
Тема 19. Діагностування та антидотна терапія за отруєння тварин, що обумовлюють фотосенсибілізуючий та антикоагулюючий ефект. Визначення нітратів та нітритів у кормах, воді, молоці та патологічному матеріалі. Визначення метгемоглобіну у крові тварин. Проведення діагностики отруєння тварин нітратами та нітритами. Лікування тварин за їх отруєння нітратами та нітритами.	лабораторне заняття
Тема 20.. Відбір проб кормів для мікотоксикологічних досліджень. Органолептичні методи оцінювання якості кормів. Опрацювання біологічних та фізико-хімічних методів виявлення та визначення мікотоксинів. Вивчення класифікації та токсикологічної характеристики бойових отруйних речовин. Діоксини. Визначення токсикантів водного середовища. Симптоматика отруєння риби.	лабораторне заняття, самостійна робота

8. Підсумковий контроль – залік (за умови виконання вимог навчальної програми).

СИЛАБУС

Подільський державний аграрно-технічний університет
Факультет ветеринарної медицини і технологій у тваринництві
Кафедра технології виробництва продукції тваринництва та кінології

Назва курсу	Годівля тварин
E-mail:	pp.nika22@ukr.net
Сторінка курсу в системі Moodle	http://pdatu.net.ua/course/view.php?id=1531

1. Коротка анотація до курсу: Навчальна дисципліна «Годівля тварин» є обов'язкова при підготовці здобувачів вищої освіти ОС «Магістр» спеціальності 211 «Ветеринарна медицина» на базі повної загальної середньої освіти. *Короткий зміст дисципліни:* визначати поживність основних груп кормів, організовувати та контролювати годівлю різних статеві-вікових груп сільськогосподарських тварин. У результаті освоєння курсу здобувачі вищої освіти повинні вдосконалити свої вміння у пошуку, доборі й опрацюванні наукової інформації, у точному формуванні проблеми, мети, завдань, об'єкта, предмета, методів досліджень. Передбачається ознайомлення здобувачів з виробництвом, зберіганням та раціональним використанням кормів, а також науково обґрунтованою годівлею тварин.

2. Мета та цілі курсу: Сформувати у здобувача вищої освіти систему знань і навичок з організації виробництва, зберігання та раціонального використання кормів, а також науково обґрунтованої годівлі сільськогосподарських тварин. Навчити здобувачів вищої освіти визначати поживність основних груп кормів, організовувати та контролювати годівлю різних статеві-вікових груп сільськогосподарських тварин.

3. Формат курсу: Змішаний – курс, що має супровід в системі Moodle, має структуру, контент, завдання і систему оцінювання.

4. Результати навчання: У результаті вивчення дисципліни здобувачі будуть знати хімічний склад кормів, набудуть навичок користування таблицями хімічного складу кормів; можуть порівнювати основні властивості кормів за вмістом у них поживних речовин і оцінювати кормові культури за виходом поживних речовин з 1 га посіву; методи і техніку визначення перетравності поживних речовин кормів і раціонів; методику обчислення балансу азоту, вуглецю та енергії, синтезу в тілі тварин білка і жиру; опанують методи визначення поживності кормів у обмінній енергії та чистій енергії лактації; значення протеїну та методами оцінки протеїнової поживності кормів; оцінку вуглеводної і жирової поживності кормів на практиці; вміти оцінювати мінеральну та вітамінну поживності кормів; знати зарубіжну та вітчизняну класифікацію кормів; види кормів різних груп; технологію заготівлі сіна, силосу та сінажу; проводити оцінку якості зелених, грубих кормів, силосу, сінажу, коренебульбоплодів; знати види концентрованих кормів; види комбікормів; способи підготовки зернових кормів до згодовування; особливості живлення жуйних тварин; визначати норму годівлі та складати раціони для сухостійних та дійних корів, бугаїв-плідників, телят та ремонтного та відгодівельного молодняку різних вікових груп; особливості живлення моногастричних тварин; визначати норму годівлі та складати добові раціони для робочих та племінних коней; складати рецепти комбікормів для свиней різних статевих і вікових груп; особливості живлення птиці; визначати норму годівлі та складати рецепти комбікормів для курей-несучок яєчного та м'ясного напрямів продуктивності, курчат-бройлерів, молодняку качок на відгодівлі; особливості живлення кролів, нутрій та

норок; визначати норму годівлі та складати добові раціони для хутрових звірів.

5. Пререквізити: здобувач вищої освіти повинен володіти матеріалом наступних курсів: «Зоологія», «Біонеорганічна хімія», «Органічна хімія», «Ветмікробіологія», «Фізіологія тварин».

6. Технічне й програмне забезпечення /обладнання:

1. Комп'ютер з електронним проектором та переносним екраном.
2. Повні тексти лекцій.
3. Роздатковий ілюстративний матеріал лекцій.
4. Презентаційний матеріал для читання лекцій.
5. Програма Rasion
6. Робочий зошит для виконання лабораторних занять.
7. Методичні рекомендації до виконання самостійної роботи.
8. Повний перелік контрольних питань з навчальної дисципліни.
9. Тестові завдання для проведення поточного контролю
10. Тестові завдання для проведення підсумкового контролю.
11. Довідник на допомогу здобувачам вищої освіти у вивченні навчальної дисципліни.

7. Схема курсу

Тема	Форма заняття
Тема 1. Поняття про хімічний кормів	Лекція
Тема 2. Оцінка поживності кормів за вмістом перетравних поживних речовин	Лекція
Тема 3. Протеїнова поживність кормів	Лекція
Тема 4. Вуглеводна та жирова поживність кормів	Лекція
Тема 5. Мінеральна поживність кормів	Лекція
Тема 6. Вітамінна поживність кормів	Лекція
Тема 7. Поняття про корми, класифікація, основні види. Зелені корми	Лекція
Тема 8. Силосовані корми і сінаж	Лекція
Тема 9. Коренебульбоплоди і баштанні корми	Лекція
Тема 10. Грубі корми	Лекція
Тема 11. Концентровані корми	Лекція
Тема 12. Високобілкові кормові засоби та відходи виробництв. Харчові відходи	Лекція
Тема 13. Кормова база та її раціональне використання	Лекція
Тема 14. Основні елементи нормованої годівлі	Лекція
Тема 15. Особливості годівлі великої рогатої худоби	Лекція
Тема 16. Годівля лактуючих корів	Лекція
Тема 17. Годівля бугаїв-плідників	Лекція
Тема 18. Особливості годівлі телят в молочний період	Лекція

Тема 19. Годівля ремонтного молодняку великої рогатої худоби	Лекція
Тема 20. Системи нормованої годівлі великої рогатої худоби при виробництві яловичини	Лекція
Тема 21. Годівля вівцематок та баранів-плідників	Лекція
Тема 22. Годівля молодняку овець	Лекція
Тема 23. Годівля свиней. Годівля кнурів-плідників	Лекція
Тема 24. Годівля поросних і підсисних свиноматок	Лекція
Тема 25. Годівля поросят і ремонтного молодняку свиней	Лекція
Тема 26. Вирощування на м'ясо і відгодівля свиней	Лекція
Тема 27. Годівля племінних коней	Лекція
Тема 28. Годівля робочих і продуктивних коней	Лекція
Тема 29. Системи годівлі сільськогосподарської птиці. Годівля маточного поголів'я курей	Лекція
Тема 30. Годівля молодняку курей	Лекція
Хімічний склад та перетравність поживних речовин кормів	Лабораторна робота
Комплексна поживність кормів та раціонів	Лабораторна робота
Поняття про кормові засоби і їх класифікація. Зелені, грубі та соковиті корми	Лабораторна робота
Концентровані корми та відходи технічних виробництв	Лабораторна робота
Основи нормованої годівлі. Годівля тільних сухостійних корів та бугаїв-плідників	Лабораторна робота
Годівля лактуючих корів та бугайців м'ясних порід	Лабораторна робота
Годівля овець	Лабораторна робота
Годівля коней	Лабораторна робота
Годівля свиней	Лабораторна робота
Системи годівлі сільськогосподарської птиці	Лабораторна робота
Годівля трав'яних та м'ясоїдних хутрових звірів	Лабораторна робота

8. Підсумковий контроль – залік (за умови виконання вимог навчальної програми).

СИЛАБУС

**Подільський державний аграрно-технічний університет
факультет ветеринарної медицини і технологій в тваринництві
Кафедра технології виробництва продукції тваринництва та кінології**

Назва курсу	Основи генетики і розведення тварин
E-mail:	shuplyk1@gmail.com
Сторінка курсу в системі Moodle	

1. Коротка анотація до курсу – курс «Основи генетики і розведення тварин» передбачений для другого магістерського рівня вищої освіти спеціальності 211 «Ветеринарна медицина» на основі ПЗСО. При вивченні курсу розглядаються наступні теми: генетика як біологічна наука; закономірності успадкування ознак; хромосомна теорія спадковості; генетика статі; генетика сільськогосподарських тварин; одомашнення, походження с.-г. тварин; вчення про породу; індивідуальний розвиток с.-г. тварин; конституція, екстер'єр, продуктивність с.-г. тварин; теоретичні основи відбору, форми відбору; теоретичні основи племінного підбору; методи, форми підбору; методи розведення тварин. Вид контролю залік.

2. Мета та цілі курсу – ознайомити студентів з основами генетики методами розведення тварин, збереження генетичного різноманіття порід сільськогосподарських тварин і птиці. Генетика і розведення тварин є базовою дисципліною для вивчення технологічних дисциплін: патологічна анатомія, внутрішні хвороби, клінічна діагностика та ін..

3. Формат курсу: очний.

4. Результати навчання - Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. Знання та розуміння предметної області та розуміння професії. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні, приймати обґрунтовані рішення, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт. Здатність спілкуватися з фахівцями своєї галузі (з експертами з інших галузей). Здатність розуміти та встановлювати особливості будови і функціонування клітин, тканин, органів, їх систем та апаратів організму тварин. Здатність дотримуватися правил охорони праці, асептики та антисептики під час здійснення фахової діяльності. Здатність організовувати, проводити і аналізувати лабораторні та спеціальні діагностичні дослідження. Здатність володіти знаннями з біобезпеки, біоетики та добробуту тварин. Здатність характеризувати біологічні та технологічні процеси з використанням спеціалізованих програмних засобів. Здатність здійснювати просвітницьку діяльність серед фахівців, працівників галузі та населення..

5. Пререквізити – вивчити наступні курси: анатомія, фізіологія.

6. Технічне й програмне забезпечення /обладнання – презентації до лекцій, альбоми порід сільськогосподарських тварин, робочі зошити для виконання лабораторних робіт, тестові завдання для контролю знань в розрізі тем, контрольні питання для проведення екзамену, стенди та плакати по темах, колекція відеофільмів, каталоги бугаїв плідників різних років використання, колекція муляжів сільськогосподарських тварин, програма «Біометрія» для проведення розрахунків селекційних ознак, методичні розробки для проведення комплексних контрольних робіт.

7. Схема курсу

Тема	Форма діяльності заняття
Генетика як біологічна наука Закономірності успадкування ознак.	Лекція Лекція
Хромосомна теорія спадковості. Генетика статі.	Лекція Лекція
Генетика сільськогосподарських тварин. Цитогенетика.	Лекція Лабораторна робота
Одомашнення, походження с.-г. тварин. Вчення про породу. Індивідуальний розвиток с.-г. тварин. Закономірності успадкування ознак.	Лекція. Лабораторна робота
Індивідуальний розвиток с.-г. тварин. Конституція с.-г. тварин. Хромосомна теорія спадковості.	Лекція Лабораторна робота
Конституція с.-г. тварин. Екстер'єр с.-г. тварин Генетика статі.	Лекція Лабораторна робота
Екстер'єр с.-г. тварин. Продуктивність с.-г. тварин. Індивідуальний розвиток с.г. тварин	Лекція Лабораторна робота
Продуктивність с.-г. тварин. Теоретичні основи відбору. форми відбору. Конституція с.-г. тварин	Лекція Лабораторна робота
Теоретичні основи племінного підбору. Методи, форми підбору. Методи розведення тварин. Екстер'єр с.-г. тварин.	Лекція Лабораторна робота
Продуктивність с.-г. тварин.	Лабораторна робота
Теоретичні основи відбору. Форми відбору.	Лабораторна робота
Теоретичні основи племінного підбору. Методи і форми підбору.	Лабораторна робота
Методи розведення тварин.	Лабораторна робота

8. Підсумковий контроль – залік (за умови виконання вимог навчальної програми).

СИЛАБУС

Подільський державний аграрно-технічний університет
Факультет ветеринарної медицини і технологій у тваринництві
Кафедра нормальної та патологічної морфології і фізіології

Назва курсу	АНАТОМІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СВІЙСЬКИХ ТВАРИН
E-mail:	lyuba.savchuk.2015@ukr.net
Сторінка курсу в системі Moodle	http://pdatu.net.ua/course/view.php?id=1281

1. Коротка анотація до курсу -

Навчальна дисципліна «Анатомічні особливості свійських тварин» є обов'язковою при підготовці фахівців спеціальності 211 Ветеринарна медицина, освітнього ступеня «Магістр». Дисципліна «Анатомічні особливості свійських тварин» займає провідне місце в системі підготовки фахівців ветеринарної медицини, формуючи у здобувачів вищої освіти уяву про організм, як єдине ціле. Його будова визначається у взаємозв'язку органів, їх апаратів і систем, а також взаємообумовленість будови і функції на фоні розвитку в онто- та філогенезі у різних видів свійських тварин. Вивчення анатомічних особливостей методом препарування анатомічних препаратів свійських тварин виробляє у студентів вміння знаходити окремі органи та їх частини, як при патологічних розтинах тварин, що загинули, так і на живих. Системний підхід вивчення будови організму сільськогосподарських тварин від клітинного рівня до рівня цілісного організму у порівняльно-видовому аспекті спрямований на формування у студентів уявлення про універсальність загально біологічних структурно-функціональних механізмів забезпечення процесів життєдіяльності, а також усвідомлення ролі умов існування тварин у формуванні видових, індивідуальних і вікових особливостей будови органів, апаратів і систем органів.

2. Мета та цілі курсу – Мета курсу навчальної дисципліни «Анатомічні особливості свійських тварин» вивчити топографію, будову і розвиток нутрощів свійських тварин, в світлі причинної обумовленості і видової специфічності.

Основні завдання дисципліни - є вивчення анатомічних особливостей топографії внутрішніх органів, їх систем та апаратів у різних видів свійських тварин.

Для досягнення поставленої мети, перед студентами ставляться наступні загальні і спеціальні компетентності: здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; навички використання інформаційних і комунікаційних технологій; здатність проведення досліджень на відповідному рівні; здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань / видів економічної діяльності); здатність встановлювати особливості будови і функціонування клітин, тканин, органів, їх систем та апаратів організму тварин різних класів і видів - ссавців, птахів, комах (бджіл), риб та інших хребетних; здатність використовувати інструментарій, спеціальні пристрої, прилади, лабораторне обладнання та інші технічні засоби для проведення необхідних маніпуляцій під час виконання професійної діяльності; здатність застосовувати методи і методики патологоанатомічної діагностики хвороб тварин для встановлення остаточного діагнозу та причин їх загибелі; здатність здійснювати відбір, пакування, фіксування і пересилання проб біологічного матеріалу для лабораторних досліджень; здатність проводити судово-ветеринарну експертизу; здатність оберігати довкілля від забруднення відходами тваринництва, а також матеріалами та засобами ветеринарного призначення.

3. Формат курсу - Змішаний - курс, що має супровід в системі Moodle, має структуру, контент, завдання і систему оцінювання.

4. Результати навчання - У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати: будову та топографію органів травного, дихального та сечостатевого апаратів у різних видів свійських тварин і птахів у порівняльноморфологічному аспекті.

вміти: визначати на тушах забитих тварин та на живих тваринах місця розташування нутрощів; особливості будови та функції окремих органів травного, дихального та сечостатевого апаратів; визначати послідовність розміщення, особливості будови та функції окремих органів травного, дихального та сечостатевого апаратів; розпізнавати внутрішні органи свійських тварин і птиці; визначати проекцію внутрішніх органів, спів ставляти особливості будови та відмінності окремих органів і їх апаратів у свійських ссавців та птиці.

5. Пререквізити - здобувач вищої освіти повинен володіти матеріалом з дисципліни «Анатомія свійських тварин».

6. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

1. Комп'ютер з електронним проектором та переносним екраном.
2. Повні тексти лекцій.
3. Роздатковий ілюстративний матеріал лекцій.
4. Презентаційний матеріал для читання лекцій.
5. Методичні вказівки для виконання практичних занять.
6. Методичні вказівки для виконання самостійної роботи.
7. Повний перелік контрольних питань з навчальної дисципліни.
8. Тестові завдання для проведення поточного контролю.
9. Тестові завдання для проведення підсумкового контролю.

7. Схема курсу

Тема, план	Форма заняття
Тема 1. Поняття про нутрощі і їх розподіл на апарати, які виконують різні функції. Загальні закономірності будови внутрішніх органів. Порожнини тіла.	Лекція
Тема 2. Відділи і органи апарату травлення. Анатомічні особливості будови головної та передньої кишки.	Лекція
Тема 3. Анатомічні особливості, будова та топографія однокамерного і багатокамерного шлунку у різних видів свійських тварин. Особливості морфо функціональної характеристики тонкого і товстого відділів кишок.	Лекція
Тема 4. Анатомічні особливості та будова застінних травних залоз. Особливості будови печінки, жовчного міхура, їх роль та функції у різних видів свійських тварин. Підшлункова залоза будова та топографія у різних видів свійських тварин.	Лекція
Тема 5. Анатомічні особливості органів дихання у різних видів свійських тварин. Основні дані онто- і філогенезу.	Лекція
Тема 6. Анатомічні особливості органів сечовиділення. Значення органів сечовиділення, їх морфо функціональна характеристика. Філо- і онтогенез органів сечовиділення у різних видів свійських	Лекція

тварин.	
Тема 7. Анатомічні особливості органів розмноження самців. Філогенез органів розмноження різних видів свійських тварин.	Лекція
Тема 8. Анатомічні особливості органів розмноження самок. Філогенез органів розмноження різних видів свійських тварин.	Лекція
Тема 9. Анатомічні особливості будови організму свійських птахів.	Лекція
Поняття про нутрощі і їх розподіл на апарати, які виконують різні функції. Загальні закономірності будови внутрішніх органів. Порожнини тіла. Відділи і органи апарату травлення. Анатомічні особливості будови головної та передньої кишки.	Лабораторна робота
Анатомічні особливості, будова та топографія однокамерного і багатокамерного шлунку у різних видів свійських тварин. Особливості морфо функціональної характеристики тонкого і товстого відділів кишок. Анатомічні особливості та будова застінних травних залоз. Особливості будови печінки, жовчного міхура, їх роль та функції у різних видів свійських тварин. Підшлункова залоза будова та топографія у різних видів свійських тварин.	Лабораторна робота
Анатомічні особливості органів дихання у різних видів свійських тварин. Основні дані онто- і філогенезу.	Лабораторна робота
Анатомічні особливості органів сечовиділення. Значення органів сечовиділення, їх морфо функціональна характеристика. Філо- і онтогенез органів сечовиділення у різних видів свійських тварин.	Лабораторна робота
Анатомічні особливості органів розмноження самців. Філогенез органів розмноження у різних видів свійських тварин. Анатомічні особливості органів розмноження самок. Філогенез органів розмноження у різних видів свійських тварин.	Лабораторна робота
Анатомічні особливості будови організму свійських птахів.	Лабораторна робота

8. Підсумковий контроль – залік (за умови виконання вимог навчальної програми).

СИЛАБУС

Подільський державний аграрно-технічний університет
Факультет ветеринарної медицини і технологій у тваринництві
Кафедра інфекційних та інвазійних хвороб

Назва курсу	Ветеринарна епідеміологія
E-mail:	prosianyi2016@gmail.com
Сторінка курсу в системі Moodle	http://pdatu.net.ua/course/view.php?id=2184&notifyeditingon=1

1.Коротка анотація до курсу: Навчальна дисципліна «Ветеринарна епідеміологія» є обов'язковою компонентою освітньо-наукової програми «Ветеринарна медицина» для підготовки здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 211 «Ветеринарна медицина», яка вивчає морфо-фізіологічні особливості збудників заразної етіології з метою створення нових або поліпшення існуючих методів, способів і засобів діагностики, лікування та профілактики, контролю та ліквідації заразних патологій тварин на основі особливостей епізоотичного процесу та розробки системи моделювання і прогнозування спалахів хвороб. Дисципліна також виховує у здобувачів здатність спілкуватися з фахівцями своєї галузі (з експертами з інших галузей) та працювати в міжнародному контексті.

2. Мета та цілі курсу: Дисципліна вивчає: закономірності виникнення і вектори поширення хвороб заразної етіології, які складають небезпеку для людей, в популяціях тварин; заходи спрямовані на захист населення від зоонозних хвороб; пізнання загальних об'єктивних закономірностей виникнення, розвитку та згасання небезпечних для людей патологій тварин за сучасних умов ведення тваринництва; організацію та здійснення діагностичних, профілактичних та ліквідаційних заходів в разі виникнення згаданих патологій; особливості роботи в міжнародному контексті відповідно до вимог МЕБ та інших організацій, які займаються моніторингом поширення небезпечних для людей патологій тварин, а також проблеми суспільної охорони здоров'я.

3. Формат курсу: змішаний – курс, що має очну складову і супровід в системі Moodle, який включає структуру, контент, завдання і систему оцінювання.

4. Результати навчання: Після засвоєння дисципліни здобувачі одержать необхідні майбутньому фахівцю ветеринарної медицини

навички, які дозволять їм: відтворювати відповідну термінологію з компонентів освітньої програми, розуміючи її зміст і застосовуючи під час професійної діяльності; визначати особливості функціонування, патоморфологічні зміни в органах і системах організму за різного фізіологічного стану тварин хворих на патології, які складають небезпеку для людей; установлювати зв'язок між клінічними проявами патологій цієї групи та результатами лабораторних досліджень; демонструвати розуміння особливостей діяльності лікаря ветеринарної медицини та функціонування галузевих виробничих структур у сучасних умовах господарювання при виникненні та ліквідації патологій тварин небезпечних для людей; упорядковувати інформацію щодо таких патологій із вітчизняних та іноземних джерел для розроблення діагностичних, лікувальних та підприємницьких стратегій; збирати анамнестичні дані під час реєстрації та обстеження тварин хворих на небезпечні для людей патології, знаходити рішення щодо вибору ефективних методів їх діагностики, лікування та профілактики; пояснювати сутність та динаміку розвитку фізіологічних процесів, які виникають в організмі під впливом дії інфекційних (заразних) агентів небезпечних для здоров'я людей; проводити моніторинг щодо поширення патологій тварин небезпечних для людей та біологічного забруднення довкілля; пропонувати інноваційні підходи для вирішення проблемних ситуацій професійного або соціального походження; формулювати висновки щодо ефективності обраних методів і засобів утримання, годівлі, профілактики та лікування небезпечних для населення патологій тварин, виробничих і технологічних процесах, запроваджених у підприємствах; рекомендувати до застосування карантинні та оздоровчі заходи, методи терапії, профілактики, діагностики та лікування патологій даної групи, фармацевтичні препарати різного спектра та механізму дії; оцінювати можливі наслідки порушень законодавства в сфері ветеринарної медицини за виникнення і поширення патологій тварин, які складають небезпеку для людей.

5. Пререквізити: здобувач повинен володіти матеріалом наступних курсів: «Анатомія свійських тварин», «Фізіологія тварин», «Ветеринарна мікробіологія», «Ветеринарна вірусологія», «Клінічна діагностика хвороб тварин», «Ветеринарна санітарія і гігієна», «Ветеринарна імунологія»

6. Технічне й програмне забезпечення /обладнання:

1. Комп'ютер з електронним проектором та переносним екраном.
2. Презентаційний мультимедійний матеріал для лекцій і лабораторних занять.
3. Державні стандарти, навчальні посібники, інструктивно-методичні матеріали до лабораторних занять, методичні матеріали для організації самостійної роботи здобувачів.

7. Схема курсу

Тема	Форма заняття
Тема 1. Сучасна ситуація щодо епізоотичного благополуччя тварин.	лекція, лабораторне заняття, самостійна робота

Тема 2. Міжнародна класифікація заразних патологій тварин.	лекція, самостійна робота
Тема 3. Факторні та класичні хвороби.	лекція, самостійна робота
Тема 4. Транскордонні та емерджентні хвороби тварин.	лекція, самостійна робота
Тема 5. Системи нагляду та контролю щодо хвороб заразної етіології.	лекція, лабораторне заняття, самостійна робота
Тема 6. Моделювання та оцінка ризиків поширення заразних патологій тварин.	лекція, лабораторне заняття, самостійна робота
Тема 7. Стемпінг-аут. Стратегія і тактика контролю та боротьби із особливо небезпечними заразними патологіями тварин.	лекція, лабораторне заняття, самостійна робота
Тема 8. Біотероризм та заходи щодо його попередження. Поняття про біоризики.	лабораторне заняття, самостійна робота

8. Підсумковий контроль – залік (за умови виконання вимог навчальної програми).

СИЛАБУС

Подільський державний аграрно-технічний університет
Факультет ветеринарної медицини і технологій у тваринництві
кафедра гігієни тварин та ветзабезпечення кінологічної служби НПУ

Назва курсу	МОЛЕКУЛЯРНІ МЕТОДИ БІОЛОГІЇ У ДІАГНОСТИЦІ ХВОРОБ ТВАРИН
E-mail:	suprovycht@gmail.com
Сторінка курсу в системі Moodle	http://pdatu.net.ua/course/view.php?id=1369

1. Коротка анотація до курсу. Навчальна дисципліна «Молекулярні методи біології у діагностиці хвороб тварин» є обов'язковою при підготовці фахівців освітнього ступеня «Магістр» спеціальності 211- «Ветеринарна медицина» на базі ПЗСО.

Предметом дисципліни є: полімеразна ланцюгова реакція, області застосування; принципи організації ПЛР-лабораторії, комплексне обладнання для ПЛР-лабораторії, історія відкриття методу полімеразної ланцюгової реакції, механізми полімеразної ланцюгової реакції, компоненти реакційної суміші, циклічний температурний режим, стадії постановки ПЛР, способи постановки ПЛР: ПЛР з «гарячим» стартом (hot-start PCR); ПЛР зі зворотною транскрипцією (RT-PCR Reverse Transcription PCR); ПЛР з аналізом результатів «по кінцевій точці» (End-point PCR); ПЛР в режимі «реального часу» (Real-Time PCR); мультипраймерна ПЛР, Multiplex PCR; гніздова ПЛР (Nested PCR); інвертована ПЛР (inverse PCR); асиметрична ПЛР (asymmetric PCR); GKH ljdub[ahfuvtynid (Long-range PCR), ПЛР-ПДРФ – поліморфізм довжин рестрикційних фрагментів (PCR-RFLP); детекція результатів ПЛР; контроль полімеразної ланцюгової реакції; помилки полімеразної ланцюгової реакції; молекулярні методи дослідження бактеріальних і вірусних інфекцій; ПЛР-діагностика зооантропонозних захворювань, ПЛР-діагностика захворювань сільськогосподарських і домашніх тварин; ПЛР-діагностика захворювань у собак.

2. Мета та цілі курсу

Основною метою вивчення предмету є формування у студентів загальних і фахових компетенцій, власне таких, як: здатність абстрактно мислити, аналізувати епізоотичну ситуацію та застосовувати отриманні знання у виробничих умовах, використовувати в роботі інформаційні і комунікаційні технології, проводити дослідження на відповідному рівні, вчасно приймати обґрунтовані рішення і якісно виконувати відповідну роботу; навчання студентів можливостям використання полімеразної ланцюгової реакції для діагностики інфекційних захворювань, висвітлення переваг цього методу діагностики, отримання студентами навиків роботи у ПЛР-лабораторії, формування у студентів загальних і фахових компетенцій, власне таких, як: здатність абстрактно мислити, аналізувати епізоотичну ситуацію та застосовувати отриманні знання у виробничих умовах, використовувати в роботі інформаційні і комунікаційні технології, проводити дослідження на відповідному рівні, вчасно приймати обґрунтовані рішення і якісно виконувати відповідну роботу.

3. Формат курсу - Змішаний - курс, що має очну складову і супровід в системі Moodle, включає структуру, контент, завдання і систему оцінювання.

4. Результати навчання

В результаті вивчення дисципліни студенти мають опанувати фахові компетентності спеціальності, такі як, здатність використовувати інструментарій, спеціальні пристрої, прилади, лабораторне обладнання та інші технічні засоби для проведення необхідних маніпуляцій під час виконання професійної діяльності, здатність дотримуватися правил охорони праці, асептики та антисептики під час здійснення фахової діяльності, здатність проводити відбір, пакування, фіксування і пересилання проб біологічного матеріалу для лабораторних досліджень, здатність організовувати, проводити і аналізувати лабораторні та спеціальні діагностичні дослідження, вивчити особливості роботи ПЛР-лабораторії, вивчити технологію виділення ДНК і проведення полімеразної ланцюгової реакції, вивчити можливості і переваги діагностики інфекційних хвороб тварин за допомогою ПЛР, опанувати технологію проведення і особливості ПЛР-аналізу зооантропонозних і зоонозних захворювань.

5. Пререквізити: здобувач вищої освіти повинен володіти матеріалом курсу «Генетика», «Ветеринарна імунологія», «Біохімія», «Фізіологія тварин», «Анатомія тварин»

6. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

1. Комп'ютер з відеопроєктором та переносним екраном.
2. Презентаційний мультимедійний матеріал.
3. Лабораторні прилади.
4. Тексти лекцій.
5. Методичні вказівки для виконання лабораторно- практичних занять.
6. Методичні вказівки для виконання самостійної роботи.
7. Повний перелік контрольних питань з навчальної дисципліни.
8. Тестові завдання для проведення поточного контролю.
9. Електронний комплекс дисципліни на базі платформи Moodle.

7. Схема курсу

Тема, план	Форма заняття
ТЕМА 1. Вступ. Полімеразна ланцюгова реакція, області застосування. Мікробіологічні, серологічні та імунологічні методи діагностики інфекційних захворювань. Можливості методів та необхідність їх застосування. Особливості цих методів, переваги та недоліки їх застосування. Полімеразна ланцюгова реакція: історія відкриття; області застосування.	лекція

Тема, план	Форма заняття
ТЕМА 2. Теоретичні основи полімеразної ланцюгової реакції. Механізми полімеразної ланцюгової реакції, компоненти реакційної суміші, циклічний температурний режим, стадії постановки ПЛР.	лекція, самостійна робота
ТЕМА 3. Спосіб постановки полімеразної ланцюгової реакції. Спосіб постановки ПЛР: hot-start PCR); RT-PCR Reverse Transcription PCR; End-point PCR; Real-Time PCR; Multiplex PCR; Nested PCR; inverse PCR; asymmetric PCR; GKN ljdub[ahfuvtynd (Long-range PCR, PCR-RFLP. Детекція результатів ПЛР.	лекція
ТЕМА 4. Помилки полімеразної ланцюгової реакції. Помилки преаналітичного етапу ПЛР, помилки аналітичного етапу ПЛР, помилки постаналітичного етапу ПЛР.	лекція
ТЕМА 5. Застосування ПЛР-аналізу для ідентифікації збудників найбільш небезпечних зооантропонозних захворювань.	лекція, самостійна робота
ТЕМА 6. Застосування ПЛР-аналізу для ідентифікації збудників бактеріальних захворювань у тварин.	лекція
ТЕМА 7. Застосування ПЛР-аналізу для ідентифікації збудників вірусних захворювань у тварин.	лекція, самостійна робота
ТЕМА 8. Молекулярно-генетична ідентифікація собак.	лекція, самостійна робота
ТЕМА 9. Застосування ПЛР-аналізу для визначення спадкових захворювань у собак.	лекція
Принципи організації ПЛР-лабораторії. Комплексне обладнання для ПЛР-лабораторії.	лабораторна
Підготовка біологічного матеріалу для ПЛР-аналізу. Методи виділення ДНК, РНК. Підбор олігонуклеотидних праймерів.	лабораторна
Основи проведення ПЛР, температурні режими, схеми. Оптимізація ПЛР. Методи детекції продуктів ПЛР.	лабораторна, самостійна робота
ПЛР-діагностика зооантропонозних захворювань.	лабораторна
ПЛР-діагностика захворювань сільськогосподарських і домашніх тварин. ПЛР-тест систем нового покоління.	лабораторна, самостійна робота

8. Підсумковий контроль – залік (за умови виконання вимог навчальної програми).

СИЛАБУС

Подільський державний аграрно-технічний університет
Факультет ветеринарної медицини і технологій у тваринництві
Кафедра нормальної та патологічної морфології і фізіології

Назва курсу	ВЕТЕРИНАРНА РАДІОБІОЛОГІЯ
E-mail:	itomlin@ukr.net
Сторінка курсу в системі Moodle	http://pdatu.net.ua/enrol/index.php?id=419

1. Коротка анотація до курсу - Навчальна дисципліна «Ветеринарна радіобіологія» є обов'язковою при підготовці фахівців спеціальності 211 «Ветеринарна медицина» освітнього ступеня «магістр», включає засвоєння теоретичних положень і набуття практичних навичок з основ ядерної фізики та особливостей взаємодії іонізуючого випромінювання з речовиною, радіометрії і дозиметрії, механізми виникнення радіобіологічних ефектів, шляхи міграції радіонуклідів у природному середовищі та в агроєкосистемах, особливості надходження радіоактивних ізотопів до організму сільськогосподарських тварин і їх виведення. А також здобуває основні навички оцінки радіаційного стану шляхом застосування дозиметричних приладів різних систем, розробки заходів щодо попередження радіаційного ураження сільськогосподарських тварин та забруднення об'єктів навколишнього середовища радіоактивними речовинами, розраховування можливого надходження радіонуклідів до продукції тваринництва і розробки заходів щодо мінімізації її забруднення, розробки раціони живлення тварин з урахуванням можливого радіоактивного забруднення кормів.

2. Мета та цілі курсу - є формування у студента знання та розуміння первинних механізмів радіобіологічних процесів, закономірностей дії іонізуючого випромінювання на рівнях - клітинному, багатоклітинних угруповань, тканин, органів і цілого організму, екосистемному, основних механізмів дії радіопротекторів, радіомодифікаторів та радіосенсибілізаторів, основних напрямків використання досягнень радіобіології в інших галузях біології та в медицині й сільському господарстві; закладає студентам фундамент для подальшого засвоєння ними знань, пов'язаних із вивченням закономірностей хронічної дії та міграції радіонуклідів на природні угруповання різних рівнів, аж до біогеоценозів, розуміння принципів і методів виявлення критичних екосистем на територіях, що зазнали радіонуклідного забруднення, а також сприяння подальшому засвоєнню профільних теоретичних і професійно-практичних дисциплін (екології, генетики тощо).

3. Формат курсу – Основним форматом є змішаний - *курс, що має очну складову і супровід в системі Moodle, має структуру, контент, завдання і систему оцінювання.*

4. Результати навчання – знати: основи ядерної фізики та особливості взаємодії іонізуючого випромінювання з речовиною, радіометрії і дозиметрії, природні і штучні джерела йонізуючого випромінювання, механізми виникнення радіобіологічних ефектів, шляхи міграції радіонуклідів у природному середовищі та в агроєкосистемах, особливості надходження радіоактивних ізотопів до організму сільськогосподарських тварин і їх виведення, відтворювати термінологію з компонентів освітньої програми, вільно володіти термінами, розуміючи їх зміст і застосовуючи під час професійної діяльності. Вміти: оцінювати радіаційну обстановку шляхом застосування дозиметричних приладів різних систем, знати основні норми та правила радіаційної безпеки, припустимі рівні опромінювання, оволодіти методами виявлення та вимірювання іонізуючих випромінювань розробляти заходи щодо попередження радіаційного ураження сільськогосподарських тварин та забруднення об'єктів навколишнього середовища радіоактивними речовинами, розраховувати можливе надходження радіонуклідів до продукції тваринництва і розробляти заходи щодо мінімізації її забруднення, розробляти раціони живлення тварин з урахуванням можливого радіоактивного забруднення кормів, знати властивості основних радіопротекторів, вміти використовувати їх у медикобіологічних дослідженнях та з метою індивідуального протипроменевого захисту. Знати етіологію та патогенез променевої хвороби при зовнішньому і внутрішньому опроміненні, збирати анамнестичні дані під час реєстрації та обстеження хворих тварин, знаходити рішення щодо вибору ефективних методів діагностики, лікування та профілактики. Розробляти та рекомендувати до застосування карантинні та оздоровчі заходи, диспансеризацію тварин, методи терапії, профілактики, діагностики та лікування променевої хвороби фармацевтичні препарати різного спектра та механізму дії для успішної їх ліквідації.

Для досягнення поставленої мети, перед студентами ставляться наступні загальні і спеціальні компетентності: здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу, здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. Знання та розуміння предметної області та розуміння професії, здатність проведення досліджень на відповідному рівні, приймати обґрунтовані рішення, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт, здатність працювати в міжнародному контексті, визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків, прагнення до збереження довкілля. Здатність розуміти та встановлювати особливості будови і функціонування клітин, тканин, органів, їх систем та апаратів організму тварин, здатність використовувати інструментарій, спеціальні пристрої, прилади, лабораторне обладнання та інші технічні засоби для проведення необхідних маніпуляцій під час виконання професійної діяльності, здатність дотримуватися правил охорони праці, асептики та антисептики під час здійснення фахової діяльності, здатність організовувати, проводити і аналізувати лабораторні та спеціальні діагностичні дослідження, здатність розробляти та реалізовувати заходи, спрямовані на захист населення від хвороб, спільних для тварин і людей, здатність розробляти стратегії профілактики хвороб різної етіології, здатність здійснювати просвітницьку діяльність серед фахівців, працівників галузі та населення.

5. Пререквізити – здобувач вищої освіти ефективніше засвоює матеріал дисципліни «Ветеринарна радіобіологія», вивчаючи її складові паралельно з такими курсами, як: «Анатомія свійських тварин», «Фізіологія тварин» та «Патологічна фізіологія».

6. Технічне й програмне забезпечення /обладнання: Для проведення лекційних занять використовуються мультимедійні проектори (негатоскоп), навчальні лабораторії обладнані необхідними приладами та інструментами (персональні дозиметри та автоматизовані системи індивідуального дозиметричного контролю, прилади для моніторингу радіаційного стану довкілля). У міжсесійний період комп'ютерна техніка (з виходом у глобальну мережу) та оргтехніку для комунікації з адміністрацією, викладачами та підготовки (друку) рефератів і самостійних робіт, консультацій та роботи у додатку Zoom і в системі дистанційного навчання Moodle.

7. Схема курсу

Тема, план	Форма заняття
Тема 1. Вступ у дисципліну, історія та основи ядерної фізики. 1. <i>Радіобіологія як наука, значення радіобіології.</i> 2. <i>Історія виникнення науки та видатні вчені – радіобіологи.</i> 3. <i>Основи ядерної фізики.</i>	лекція
Тема 2. Джерела іонізуючих випромінювань і радіоактивних забруднень зовнішнього середовища. 1. <i>Природні джерела іонізуючих випромінювань.</i> 2. <i>Космічне випромінювання.</i> 3. <i>Природні радіоактивні речовини.</i> 4. <i>Штучні джерела іонізуючих випромінювань.</i> 5. <i>Загальні закономірності переміщення радіоактивних речовин в біосфері.</i>	лекція
Тема 3. Активність радіоактивного джерела та дози іонізуючих випромінювань. 1. <i>Загальна дозиметрія.</i> 2. <i>Одиниці активності.</i> 3. <i>Одиниці доз випромінювання.</i>	лекція
Тема 4. Методи реєстрації іонізуючих випромінювань 1. <i>Загальна характеристика методів реєстрації іонізуючих випромінювань.</i> 2. <i>Спектрометрія.</i>	лекція
Тема 5. Біологічна дія іонізуючих випромінювань 1. <i>Теорії дії іонізуючого випромінювання.</i> 2. <i>Дія іонізуючих випромінювань на клітину</i> 3. <i>Радіочутливість тварин.</i>	лекція

4. Патогенетичні механізми загибелі тварин при променевих ураженнях	
<p>Тема 6. Променеві ураження тварин</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Гостра променева хвороба; 2. Хронічна променева хвороба; 3. Променеві опіки; 4. Віддалені наслідки дії іонізуючих випромінювань. 	лекція
<p>Тема 7. Радіочутливість органів і тканин при зовнішньому та внутрішньому опроміненні</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Радіочутливість органів і тканин при зовнішньому опроміненні. 2. Радіочутливість органів і тканин при внутрішньому опроміненні. 3. Профілактика променевих уражень при внутрішнім ураженні. 	лекція
<p>Тема 8. Діагностика радіаційних уражень</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дозиметрія і радіометрія. 2. Діагностичні дослідження. 3. Ветеринарна обробка тварин, забруднених радіонуклідами 4. Ветеринарно-санітарна експертиза туш та органів тварин, що зазнали впливу іонізуючих випромінювань 	лекція
<p>Тема 9. Диспансеризація тварин в зоні радіоактивного забруднення.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальні принципи диспансеризації 2. Етапи диспансеризації 3. Поділ тварин за результатами диспансеризації та порядок забою тварин з різними ступіннями ураження 	лекція
<p>Правила та вимоги при роботі з радіоактивними речовинами. Гігієнічні регламенти. Принципи захисту від опромінення.</p> <ul style="list-style-type: none"> - інструкція для проведення робіт з РР на робочому місці; - захисне обладнання при роботі з РР та джерелами іонізуючих випромінювань - засоби індивідуального захисту при роботі з РР. - принципи захисту від опромінення 	Практичне заняття
<p>Поділ населення в залежності від опромінення, дози опромінення.</p> <ul style="list-style-type: none"> - оцінка допустимої дії зовнішнього та внутрішнього опроміненнь на організм людини; - відкриті та закриті джерела опромінення; 	Практичне заняття

- вплив різних доз опромінення.	
Організація роботи радіологічної лабораторії. - збір та видалення радіоактивних відходів. - дезактивація робочих приміщень і обладнання.	Практичне заняття
Одиниці доз іонізуючих випромінювань. - дози іонізуючого опромінення - одиниці активності - система СІ. - закон радіоактивного розпаду. Період напіврозпаду Постійна розпаду	Практичне заняття
Дозиметрія. - конденсаторні дозиметри - термолюмінесцентні, радіофотолюмінесцентні дозиметри - дозиметри СРП 68-01, Бела.	Практичне заняття
Радіометрія. - принцип роботи радіометра - радіометр «Бета»	Практичне заняття
Визначення природного радіаційного фону. - дозиметри-радіометри - детектор-індикатор радону СИРАД МР-106 - прижиттєве визначення вмісту ^{137}Cs в організмі тварин	Практичне заняття
Відбір проб для визначення сумарної β -активності. - строки та норми відбору проб об'єктів ветеринарного контролю для дослідження на радіоактивність - підготовка проб до досліджень. - визначення β -активності проб.	Практичне заняття
Допустимий вміст радіонуклідів в продуктах. - допустимий вміст радіонуклідів в молочних продуктах - допустимий вміст радіонуклідів в тваринницькій продукції - допустимий вміст радіонуклідів в овочах, фруктах, ягодах	Практичне заняття

<p>Методи дезактивації тваринницької і рослинницької продукції при променевих ураженнях та забрудненні радіонуклідами</p> <ul style="list-style-type: none"> - дезактивація рослинницької продукції - дезактивація продукції тваринництва 	Практичне заняття
---	-------------------

8. Підсумковий контроль – залік (за умови виконання вимог навчальної програми).

СИЛАБУС

Подільський державний аграрно-технічний університет
Факультет ветеринарної медицини і технологій у тваринництві
кафедра гігієни тварин та ветзабезпечення кінологічної служби НПУ

Назва курсу	Фітотерапія тварин
E-mail:	trach-vv@ukr.net
Сторінка курсу в системі Moodle	http://pdatu.net.ua/course/view.php?id=1377

1. Коротка анотація до курсу

Навчальна дисципліна «Фітотерапія тварин» є обов'язковою при підготовці фахівців освітнього ступеня «Магістр» за спеціальністю 211-Ветеринарна медицина. Вибіркова дисципліна «Фітотерапія» надає можливості не тільки засвоїти основні теоретичні аспекти фітотерапії та узагальнити отримані в процесі навчання знання про лікарські рослини і засоби рослинного походження, а й набути практичних навичок з їх використання для профілактики та в комплексному лікуванні на різних етапах захворювання, а також реабілітації хворих тварин. Широке використання рослинної сировини для виготовлення лікувальних препаратів має особливе значення тому, що такі препарати значно дешевші і ефективніші заміники синтетичних, а це суттєво сприяє зниженню собівартості продукції тваринництва.

2. Мета та цілі курсу

Метою навчальної дисципліни є формування цілісного уявлення про можливості і принципи наукової фітотерапії, форми і методи народної медицини, розуміння місця і ролі рослин в науковій медицині, вивчення біохімічного і фізіологічного механізму дії лікарських форм (засобів) на організм тварин.

3. Формат курсу - курс, що має очну складову і супровід в системі Moodle, включає структуру, контент, завдання і систему оцінювання.

4. Результати навчання

Фітотерапія тварин - одна з підготовчих дисциплін. Головна мета вивчення цієї дисципліни полягає у оволодінні студентами теоретичних знань багатства флористичних запасів України як лікарських засобів природного походження і як етіологічних факторів отруєнь тварин. Опановуючи дисципліну студенти повинні навчитися визначати ключові поняття фітотерапії як навчальної дисципліни; трактувати взаємозв'язок між вмістом біологічно активних речовин лікарських рослин і їх фармакологічною дією; оволодіти методикою виготовлення

основних лікарських форм з рослинної сировини і використання фітозасобів; вибирати фітозасоби загальної та специфічної дії залежно від наявних функціональних розладів у хворих тварин.

Вивчення курсу ґрунтується на структурно-логічному зв'язку із знаннями таких дисципліни, як загальна біологія, ботаніка. Знання дисципліни допомагає студенту у вивченні фармакології та багатьох клінічних дисциплін.

5. Пререквізити: здобувач вищої освіти повинен володіти матеріалом курсу «Хімія», «Ботаніка», «Фізіологія тварин», «Ветеринарна фармакологія», «Клінічна діагностика хвороб тварин», «Гігієна тварин та ветеринарна санітарія», «Патофізіологія».

6. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

1. Комп'ютер з електронним проектором та переносним екраном.
2. Повні тексти лекцій.
3. Повний перелік контрольних питань з дисципліни.
4. Роздатковий ілюстративний матеріал лекцій.
5. Презентаційний мультимедійний матеріал для читання лекцій.
6. Методичні рекомендації для виконання лабораторно-практичних робіт.
7. Реактиви та обладнання для виконання лабораторно-практичних робіт
8. Гербарій;
9. Тестові завдання для проведення поточного модульного контролю.
10. Тестові завдання для проведення підсумкового контролю.
11. Moodle.

7. Схема курсу

Тема, план	Форма заняття
Тема 1. Поняття про фітотерапію. Основні положення сучасної фітотерапії. Історичні етапи розвитку фітотерапії. Основні принципи і завдання сучасної фітотерапії. Сучасні проблеми фітотерапії. Переваги і недоліки фітотерапевтичних засобів.	лекція, самостійна робота
Тема 2. Основні ресурси фітотерапії. Правила заготівлі, сушіння рослинної сировини. Способи стабілізації ЛРС. Зберігання і контроль якості ЛРС.	лекція, самостійна робота
Тема 3. Хімічні та фармакологічні аспекти застосування лікарських рослин. Роль біологічно активних речовин у життєдіяльності організму та його оздоровленні.	лекція, самостійна робота
Тема 4. Способи використання фітозасобів. Лікарські форми з рослинної сировини та їх технологія, способи приготування лікарських засобів з сухої і свіжої ЛРС.	лекція, самостійна робота
Тема 5. Фітотерапія захворювань сечостатевої системи. Фітотерапія в акушерстві та гінекології.	лекція, самостійна робота

Тема, план	Форма заняття
Тема 6. Фітотерапія захворювань шлунково-кишкового тракту, печінки і жовчних шляхів.	лекція, самостійна робота
Тема 7. Фітотерапія захворювань серцево-судинної системи.	лекція
Загальні принципи застосування фітотерапії, форми і способи приготування фітопрепаратів. Фітотерапія серцево-судинної системи .	лабораторна
Фітотерапія захворювань органів дихання. Фітотерапія захворювань шлунково-кишкового тракту, печінки та жовчних шляхів.	лабораторна
Фітотерапія захворювань нирок і сечовидільних шляхів. Фітотерапія гіпо- та авітамінозів. Фітотерапія в дерматології.	лабораторна
Рослини, що діють зовнішньо. Рослини, що являються полівітамініними. Отруєння лікарськими рослинами та невідкладна допомога при їх отруєнні.	лабораторна

8. Підсумковий контроль – залік (за умови виконання вимог навчальної програми).

СИЛАБУС

**Подільський державний аграрно-технічний університет
Факультет ветеринарної медицини і технологій у тваринництві
кафедра гігієни тварин та ветзабезпечення кінологічної служби НПУ**

Назва курсу	Благополуччя тварин
E-mail:	ttocarchuk@gmail.com
Сторінка курсу в системі Moodle	http://pdatu.net.ua/course/view.php?id=1377

1. Коротка анотація до курсу

Навчальна дисципліна «Благополуччя тварин» є обов'язковою при підготовці фахівців освітнього ступеня «Магістр» за спеціальністю 211- «Ветеринарна медицина» на базі ПЗСО. Предметом дисципліни є різні види поведінкової реакції тварин, фізіологічні процеси при онтогенезі поведінки та вплив спадковості на її форми, утворення рефлексів та формування поведінкових реакцій тварин, різні типи вищої нервової діяльності, прояв емоцій у тварин, типи ієрархій, генетична пристосованість. Гуманне поводження з тваринами

2. Мета та цілі курсу

Основною метою вивчення предмету є формування у студентів загальних і фахових компетенцій, власне таких, як: здатність абстрактно мислити, застосовувати отриманні знання у виробничих умовах, використовувати в роботі інформаційні і комунікаційні технології, проводити дослідження на відповідному рівні, вчасно приймати обґрунтовані рішення і якісно виконувати відповідну роботу. Також, метою вивчення дисципліни є всебічне вивчення тваринного світу, його різноманіття та благоустрій індивідууму, життя і благополуччя тварин, їх розвиток та зв'язок із зовнішнім середовищем існування, закономірності індивідуального та історичного розвитку, особливості форм прояву психічних процесів тварин, як у онтогенезі, так й при встановленні шляху еволюції психічних здібностей у тваринному світі; формування глибоких теоретичних знань з питань фізіологічних механізмів, онтогенезу та еволюції поведінки та її функцій, що забезпечують виживання тварин у природі, особливостей соціальної поведінки різних видів сільськогосподарських тварин, формування ментального, фізичного стану тварин, поведінкових реакцій тощо.

3. Формат курсу - курс, що має очну складову і супровід в системі Moodle, включає структуру, контент, завдання і систему оцінювання.

4. Результати навчання. Вивчення дисципліни виробляє у студентів набуття теоретичних знань, формування професійних якостей, розвиток клінічного мислення та практичних навичок у дослідженні поведінкових реакцій сільськогосподарських тварин та птиці залежно від віку, фізіологічного стану та сезону року, освоєння основних життєвих проявів тварин в умовах конкретних технологій та систем утримання. За результатами вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати і грамотно використовувати термінологію ветеринарної медицини, збирати анамнестичні дані під час реєстрації та обстеження тварин, приймати рішення щодо вибору ефективних методів діагностики, лікування та профілактики хвороб тварин, розробляти карантинні та оздоровчі заходи, методи терапії, профілактики, діагностики та лікування хвороб різної етіології, знати правила та законодавчі нормативні акти щодо нагляду і контролю виробництва, зберігання, транспортування та реалізації продукції тваринного і рослинного походження, знати правила та вимоги біобезпеки, біоетики та добробуту тварин, здійснювати облікову звітність під час фахової діяльності, володіти спеціалізованими програмними засобами для виконання професійних завдань. *Вміти* застосовувати знання у практичних ситуаціях, знати та розуміти предметну галузь і професію, спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт, використовувати навички інформаційних і комунікаційних технологій, проводити дослідження на відповідному рівні, володіти сучасними знаннями, використовувати інструментарій, спеціальні пристрої, прилади, лабораторне обладнання та інші технічні засоби для проведення необхідних маніпуляцій під час виконання професійної діяльності, дотримуватися правил охорони праці, асептики та антисептики під час здійснення фахової діяльності, тощо.

5. Пререквізити: здобувач вищої освіти повинен володіти матеріалом курсів: «Хімія», «Ботаніка», «Фізіологія тварин», «Ветеринарна фармакологія», «Клінічна діагностика хвороб тварин», «Гігієна тварин та ветеринарна санітарія», «Патофізіологія».

6. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

1. Комп'ютер з відеопроєктором та переносним екраном.
2. Презентаційний мультимедійний матеріал.
3. Ілюстровані матеріали (стенди, таблиці, малюнки, схеми).
4. Піддослідні тварини: велика і мала рогата худоба, коні, свині, кролі.
5. Повні тексти лекцій (наочний і електронний варіант).
6. Повний перелік контрольних питань з дисципліни.
7. Методичні розробки для лабораторно-практичних занять і самостійної роботи студентів.
8. Тестові завдання для проведення поточного модульного контролю.
9. Електронний комплекс дисципліни на базі платформи Moodle.

7. Схема курсу

Тема, план	Форма заняття)
ТЕМА 1. Зміст і завдання дисципліни, зв'язок з іншими біологічними науками. Благополуччя (добробут) – наука про благоустрій тварин.	лекція
ТЕМА 2. П'ять свобод добробуту.	лекція, самостійна робота
ТЕМА 3. Вимоги для визначення добробуту тварин. Добробут індивідуума	лекція, самостійна робота
ТЕМА 4. Адаптаційні можливості тварин. Управління популяціями тварин. Адаптація, акліматизація, синантропізація та доместикація тварин. Використання хімічних речовин для впливу на тварин. Проблеми гуманного поводження з тваринами.	лекція, самостійна робота
ТЕМА 5. Оцінка добробуту і етика	лекція, самостійна робота
ТЕМА 6. Благополуччя (добробут) і стрес у тварин різних видів, прояв поведінкової реакції	лекція, самостійна робота
ТЕМА 7. Благополуччя (добробут) і закон	лекція, самостійна робота
ТЕМА 8. Здоров'я, свідомість і прояв емоцій у тварин та їх благоустрій	лекція
Важливість захисту тварин в країнах ЄС. Директива Ради 98/58/ЄС52 щодо добробуту сільськогосподарських тварин. Інстинкти. Інстинктивна поведінка тварин	лабораторна
Уподобання тварин різних видів, визнання хорошого добробуту	лабораторна
Роль добробуту тварин на ефективність їх продуктивності	лабораторна
Європейське законодавство щодо захисту тварин під час транспортування.	лабораторна
Стрес та його прояви у тварин різних видів	лабораторна
Благоустрій (утримання) тварин різних видів та їх добробут	лабораторна

8. Підсумковий контроль – залік (за умови виконання вимог навчальної програми).

СИЛАБУС

Подільський державний аграрно-технічний університет
Факультет ветеринарної медицини і технологій у тваринництві
кафедра гігієни тварин та ветзабезпечення кінологічної служби НПУ

Назва курсу	ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ У ДІАГНОСТИЦІ ХВОРОБ ТВАРИН
E-mail:	trach-vv@ukr.net
Сторінка курсу в системі Moodle	-

1. Коротка анотація до курсу

Навчальна дисципліна «Цифрові технології у діагностиці хвороб тварин» є обов'язковою при підготовці фахівців освітнього ступеня «Магістр» спеціальності 211- «Ветеринарна медицина» на базі ПЗСО. Дисципліна «Цифрові технології у діагностиці хвороб тварин» сприяє студенту оволодіти здатністю і готовністю проводити профілактичні міроприємства щодо попередження виникнення найбільш небезпечних і значущих захворювань; здійснювати загальнооздоровчі заходи щодо формування здорового поголів'я тварин, давати рекомендації по отриманню і годівлі, оцінювати ефективність диспансерного нагляду за здоровими і хворими тваринами; вміти правильно користуватися медико-технічною, ветеринарною апаратурою, інструментарієм та обладнанням в лабораторних і лікувальних цілях, володіти технікою клінічного обстеження тварин; володіти здатністю та готовністю до участі в освоєнні сучасних теоретичних і експериментальних методів дослідження з метою створення нових перспективних засобів, в організації робіт щодо практичного використання і впровадження результатів досліджень; вміти застосовувати інноваційні методи наукових досліджень в ветеринарії.

2. Мета та цілі курсу

Метою навчальної дисципліни є вивчення новітніх цифрових методів дослідження які застосовуються під час діагностування різних за своєю етіологією захворювань – внутрішніх, хірургічних, гінекологічних, інфекційних, паразитарних, глибокого розуміння патологічних процесів, що перебігають в організмі під час не інфекційних, інфекційних та інвазійних хвороб, методів лабораторної діагностики та сприяння формування лікарського мислення.

3. Формат курсу - очний

4. Результати навчання

Після завершення процесу вивчення дисципліни студенти повинні відтворювати термінологію з компонентів освітньої програми, тобто вільно володіти знаннями цифрових, інструментальних та лабораторних методів досліджень тварин. Крім того, студенти повинні завжди демонструвати розуміння особливостей діяльності лікаря ветеринарної медицини та функціонування галузевих виробничих структур у сучасних умовах господарювання, що буде свідченням їх високого професійного рівня. Вміння проводити необхідні цифрові дослідження та серед значної кількості цифрових методів відбирати найбільш інформативні є важливим результатом навчання з даної дисципліни. Майбутні фахівці будуть здатні визначати ефективність цифрових технологій при дослідженні уражених органів і тканин та правильно трактувати

одержані результати, порівнюючи їх із симптомами хвороб. Володіти методами цифрової ветеринарної техніки, одержувати різні біологічні субстрати. самостійно проводити клінічне дослідження тварин, аналізувати отримані результати клінічних спостережень і лабораторних досліджень

5. Пререквізити: здобувач вищої освіти повинен володіти матеріалом курсів: «Фізика», «Анатомія тварин», « Фізіологія тварин», «Ветеринарна імунологія», «Ветеринарна клінічна біохімія».

6. Технічне й програмне забезпечення /обладнання

1. Ілюстровані матеріали (стенди, таблиці, малюнки, схеми).
2. Піддослідні тварини: велика і мала рогата худоба, коні, свині, кролі.
3. Презентаційний мультимедійний матеріал для читання лекцій.
4. Повні тексти лекцій (наочний і електронний варіант).
5. Повний перелік контрольних питань з дисципліни.
6. Методичні вказівки для лабораторно-практичних занять і самостійної роботи студентів.
7. Рентгенівський апарат, ультразвукові сканери, гастроскопи,, КТ, електрокардіограф.

7. Схема курсу

Тема	Форма заняття
Тема 1. Діагностика хвороб серцево-судинної системи	лекція
Тема 2. Ультразвукова діагностика у ветеринарії.	лекція самостійна робота
Тема 3. Рентгенологічна діагностика.	лекція
Тема 4. Комп'ютерна томографія у діагностиці хвороб тварин.	лекція самостійна робота
Тема 5. Лабораторні методи діагностики.	лекція самостійна робота
Тема 6. Цифрові технології у ветеринарній офтальмології, отоларингології.	лекція самостійна робота
Тема 7. Ендоскопічні методи досліджень.	лекція самостійна робота
Ультразвукова діагностика у ветеринарії.	лабораторна
УЗД серця у ветеринарії.	лабораторна самостійна робота

Тема	Форма заняття
Сучасні методи лабораторної діагностики.	лабораторна
Ендоскопічна діагностика.	лабораторна
Рентгенологічна діагностика.	лабораторна

8. Підсумковий контроль – залік (за умови виконання вимог навчальної програми).

СИЛАБУС

Подільський державний аграрно-технічний університет Факультет ветеринарної медицини і технологій у тваринництві

Назва курсу	ВИРОБНИЧА ПРАКТИКА
E-mail:	ktmkp2015@gmail.com layter.moskalyuk1977@gmail.com
Сторінка курсу в системі Moodle	-

1.Коротка анотація: Виробнича практика є важливою складовою частиною підготовки здобувачів спеціальності 211 «Ветеринарна медицина» за ОС «Магістр». Базами виробничої практики здобувачів можуть бути державні та приватні установи, ветеринарні клініки, а також передові господарства та підприємства, які спроможні забезпечити достатній рівень підготовки, кваліфіковане керівництво і належні побутові умови для здобувачів. Підставою для направлення студента на практику є угода між навчальним закладом та сільськогосподарським підприємством, установою чи клінікою ветеринарної медицини. *Короткий зміст практики:* Коротка характеристика бази практики. Відпрацювання практичних навиків щодо визначення та пояснення змін в органах і системах організму за різного фізіологічного стану; клінічних проявів захворювання та результатів лабораторних досліджень; анамнестичних даних; сутності та динаміки розвитку фізіологічних процесів, які виникають в організмі тварин під впливом різних факторів; прийняття рішень щодо вибору методів і засобів утримання, годівлі, діагностики, лікування тварин та профілактики заразних і незаразних хвороб; розуміння сутності процесів виготовлення, зберігання та переробки біологічної сировини; проведення моніторингу щодо поширення хвороб різної етіології та біологічного забруднення довкілля; відпрацювання інноваційних підходів для вирішення проблемних ситуацій професійного або соціального походження.

2. Мета та цілі виробничої практики: Основною метою виробничої практики є формування у майбутнього фахівця здатності розв'язувати складні завдання та проблеми у галузі ветеринарної медицини, що потребує проведення відповідних досліджень чи впровадження інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог. За час виробничої практики здобувач виконує такі основні завдання:

1. Знайомиться з організаційною та виробничою структурою бази проходження практики, в сільськогосподарських підприємствах - з обсягом виробництва сільськогосподарської продукції, продуктивністю сільськогосподарських тварин та птиці тощо.

2. Вивчає епізоотичний стан бази проходження практики, розповсюдження інфекційних, інвазійних, внутрішніх, акушерсько-гінекологічних, хірургічних та інших захворювань тварин та птиці в певному регіоні.

5. Проводить прийом хворих тварин, використовуючи загальні, спеціальні та лабораторні методи при їх клінічному дослідженні, призначає та здійснює лікування, веде спостереження за перебігом та результатами лікування.

6. Бере участь в проведенні планових діагностичних досліджень, диспансеризацій, масових лікувальних і профілактичних обробок тварин і птиці, здійснює заходи по боротьбі з неплідністю тварин.

7. Вивчає і узагальнює передовий досвід роботи ветеринарних спеціалістів, а також впроваджує в виробництво досягнення ветеринарної

науки, пропагує ветеринарні знання серед працівників ферм і населення.

8. На основі аналізу виконаної роботи розробляє практичні рекомендації щодо покращення ветеринарного обслуговування.

3. Формат: Очний

4. Результати навчання. Результатом виробничої практики є формування у здобувачів спеціальних компетентностей, власне таких, як:

- здатність використовувати інструментарій, спеціальні пристрої, прилади, лабораторне обладнання та інші технічні засоби для проведення необхідних маніпуляцій під час виконання професійної діяльності;
- здатність дотримуватися правил охорони праці, асептики та антисептики під час здійснення фахової діяльності;
- здатність проводити клінічні дослідження з метою формулювання висновків щодо стану тварин чи встановлення діагнозу;
- здатність володіти методиками патолого-анатомічної діагностики;
- здатність проводити відбір, пакування, фіксування і пересилання проб біологічного матеріалу для лабораторних досліджень;
- здатність організовувати, проводити і аналізувати лабораторні та спеціальні діагностичні дослідження;
- здатність планувати, організовувати та реалізовувати заходи з лікування тварин, хворих на незаразні, інфекційні та інвазійні хвороби;
- здатність проводити акушерсько-гінекологічні та хірургічні заходи і операції;
- здатність розробляти стратегії безпечного, санітарно-обумовленого утримання тварин;
- здатність володіти знаннями з біобезпеки, біоетики та добробуту тварин;
- здатність розробляти та реалізовувати заходи, спрямовані на захист населення від хвороб, спільних для тварин і людей;
- здатність розробляти стратегії профілактики хвороб різної етіології;
- здатність організовувати нагляд і контроль за виробництвом, зберіганням, транспортуванням та реалізацією продукції тваринного і рослинного походження;
- здатність оберігати довкілля від забруднення відходами тваринництва, а також матеріалами та засобами ветеринарного призначення;
- здатність здійснювати просвітницьку діяльність серед фахівців, працівників галузі та населення;
- здатність організовувати, здійснювати і контролювати документообіг та документообіг під час здійснення професійної діяльності.

7. Пререквізити: здобувач вищої освіти повинен володіти матеріалом наступних курсів: Основи екології, Гігієна тварин з основами біобезпеки, біоетики та ветеринарної екології, Годівля тварин, Акушерство, гінекологія та біотехнологія вітворення тварин, Ветеринарно-санітарна експертиза, Епізоотологія та інфекційні хвороби, Загальна і спеціальна хірургія, Оперативна хірургія з основами топографічної анатомії та анестезіологією, Паразитологія та інвазійні хвороби тварин, Патологічна анатомія та розтин, Внутрішні хвороби тварин, Ветеринарна фармакологія, Клінічна діагностика хвороб тварин, Ветеринарна токсикологія, Організація ветеринарної справи, Охорона праці та безпека життєдіяльності, Спеціальна пропедевтика, терапія і профілактика внутрішніх хвороб тварин, Сучасні превентивні технології, Забезпечення здоров'я тварин у промислових умовах, Карантинні хвороби та інші небезпечні інфекційні хвороби продуктивних тварин, Професійна юриспруденція, етика та комунікація.

6. Технічне й програмне забезпечення /обладнання:

1. Методичні рекомендації щодо проходження виробничої практики і оформлення звітної документації.

7. Схема виробничої практики

1. Коротка характеристика бази практики

За матеріалами виробничо-фінансових планів і річних звітів за останні 2-3 роки здобувач аналізує економічний стан одного із господарств зони проходження практики. З цією метою вивчає місце знаходження, земельну площу, чисельність працівників сільськогосподарського підприємства, вартість річної валової продукції, організаційну і виробничу структуру господарства, його спеціалізацію;

- аналізує використання землі і стан кормової бази: структури посівних площ, урожайність культур і валовий збір основних видів продукції землеробства, собівартість 1 ц і 1 кормової одиниці основних кормових культур; стан сіножатей та пасовищ, їх продуктивність; потребу в кормах і забезпеченість господарства кормами власного виробництва;

- проводить аналіз розвитку тваринництва: динаміки поголів'я тварин і птиці, їх продуктивність та виробництво продукції тваринництва.

При проходженні виробничої практики в державних установах ветеринарної медицини представляється характеристика одного з господарств, що входить в зону обслуговування даної установи або самої установи.

У випадку проходження виробничої практики в районній чи міській державній лікарні ветеринарної медицини чи приватній ветеринарній клініці здобувач представляє характеристику даного закладу.

2. Епізоотологія та інфекційні хвороби

Згідно документів обліку та звітності (журналу епізоотичного стану району, звітів по заразних хворобах (форма 1-вет), епізоотичної карти району, експертиз лабораторії ветеринарної медицини і інших) здобувач вивчає епізоотичну ситуацію бази проходження практики та адміністративному районі щодо гострих і хронічних інфекційних хвороб, аналізує причини їх виникнення;

- детально знайомиться з планом протиепізоотичних заходів району (лікарні ветеринарної медицини), сільськогосподарського підприємства будь-якої форми власності і приймає активну участь в його виконанні;

- проводить планові клінічні огляди і масові дослідження тварин на наявність інфекційних захворювань з використанням алергічних і інших спеціальних методів, відпрацьовує навички одержання від тварин крові для досліджень;

- бере участь у проведенні планових профілактичних щеплень проти інфекційних хвороб;

- під керівництвом лікаря ветеринарної медицини набуває досвіду в проведенні ветеринарно-санітарного обстеження тваринницьких ферм та комплексів. Знайомиться зі станом і режимом роботи ветеринарно-санітарних об'єктів (лікарні ветеринарної медицини, карантинних приміщень, ізолятора, санітарних пропускників, дезбар'єрів і ін.);

- приймає активну участь в проведенні дезінфекцій, дезінсекцій, дератизацій, відборі проб для визначення якості дезінфекції;

- у випадку підозри чи виникнення інфекційних захворювань під контролем спеціаліста ветмедицини відбирає, упаковує, пересилає або доставляє в лабораторію ветеринарної медицини патологічний матеріал для дослідження, ізолює і лікує хворих тварин, проводить вимушені щеплення тварин в неблагополучних та загрозливих пунктах;

- засвоює правила оформлення документації обліку та звітності по інфекційних хворобах. Всю виконану роботу представляє в щоденнику практики і звіті.

3. Паразитологія та інвазивні хвороби

Здобувач знайомиться з паразитологічною ситуацією бази проходження практики та районі за останні 2-3 роки. Вивчає клінічні ознаки прояву інвазійних хвороб у різних видів та вікових груп тварин, досліджує тварин на наявність ектопаразитів та двокрилих кровосисів, приймає участь у проведенні всіх протипаразитарних заходів і в лікуванні хворих тварин;

- проводячи патологічні розтини трупів тварин і птиці, засвоює гельмінтологічне дослідження органів та тканин на наявність гельмінтів за акад. К.І.Скрябіним. Приймає активну участь в розробці, організації та здійсненні оздоровчих та профілактичних протипаразитарних заходів. Зокрема, під керівництвом лікаря ветеринарної медицини здійснює дегельмінтизації, обробки тварин і птиці проти ентомозів, арахнозів та протозойних хвороб, дезінвазії та дезинсекції тваринницьких приміщень і пасовищ;

- засвоює методи гельмінтоларвоскопічних та гельмінтооовоскопічних досліджень, лабораторної діагностики кровопаразитних, протозойних захворювань та інші лабораторні методи дослідження. Всю виконану роботу представляє в щоденнику практики і звіті.

4. Спеціальна пропедевтика, терапія і профілактика внутрішніх хвороб тварин

Здобувач вивчає поширення внутрішніх хвороб тварин в господарстві за останні 2-3 роки по звітах про внутрішні хвороби тварин (форма 2-вет), проводить відповідний аналіз по групах захворювань, вивчає їх причини, досвід місцевих ветеринарних спеціалістів по діагностиці, лікуванню та профілактиці цих захворювань.

- під керівництвом лікаря ветеринарної медицини проводить амбулаторний прийом та стаціонарне лікування хворих тварин, спостерігає за перебігом хвороби, проводить клінічне обстеження і лабораторне дослідження крові, сечі, молока, вмістимого шлунка і рубця, фекалій та ін.;

- набуває досвіду ведення клінічної документації, виписування рецептів. Засвоює техніку приготування і введення ліків через рот, підшкірно, внутрішньом'язово, внутрішньовенно і інші, методику застосування аерозолетерапії, інгаляцій, водо-, світло- і електролікування; техніку зондування, катетеризації, ректальних досліджень, постановки клізм, масажу рубця і кишечника, введення в сітку великій рогатій худобі магнітних кілець і магнітних зондів, застосування новокаїнових блокад і інших нових методів і засобів лікування;

- аналізує кожний випадок захворювання тварин, виявляє його причини і організовує профілактичні заходи;

- здійснює постійний контроль за правильною годівлею, доглядом і утриманням хворих тварин;

- звертає особливу увагу на хвороби, зумовлені порушенням обміну речовин у високопродуктивних корів (остеодистрофія, кетоз, гіповітамінози, мікроелементози і інші), вивчає їх причини, клініко-біохімічні показники і розробляє комплекс лікувально-профілактичних заходів в господарстві;

- в умовах молочної ферми або тваринницького комплексу проводить диспансеризацію корів, складає акт обстеження, в якому відмічає клінічний статус тварин, їх продуктивність, наявність захворювань, причини цих захворювань і практичні заходи по їх усуненню;

В звіті дає повний аналіз проведеної роботи та свої пропозиції щодо покращення роботи по діагностиці, лікуванню та профілактиці внутрішніх хвороб в зоні проходження виробничої практики.

5. Загальна, спеціальна та оперативна хірургія

Здобувач вивчає поширення хірургічних захворювань за останні 2-3 роки (форми 2-вет). Особливу увагу звертає на умови, причини і економічні збитки від травматизму сільськогосподарських тварин (кормового, експлуатаційного, транспортного). За час виробничої практики здобувачу необхідно засвоїти комплекс таких хірургічних лікувально-профілактичних заходів:

- клінічний огляд всього поголів'я тварин, аналіз результатів хірургічної диспансеризації;

- протистресові обробки, методи премедикації, знеболення та знерухомлення тварин;

- методи асептики і антисептики, підготовки рук і інструментів, матеріалів, оперативного поля тощо;

- різні види новокаїнових блокад, ін'єкцій та пункцій;

- способи кастрації тварин;
- високоефективні лікувальні процедури і економічно вигідні хірургічні операції;
- нові ефективні фармакологічні та інші засоби і методи попередження або знешкодження хірургічної інфекції;
- стимуляції регенеративних процесів, резистентності організму, способів хірургічного впливу на нейрогуморальну систему та інше.

Про виконання поставлених програмою практики завдань студент інформує в звітній документації, приводить власні думки щодо профілактики хірургічних уражень тварин в господарстві, дає рекомендації відносно перебудови ветеринарної служби, власні побажання тощо.

6. Акушерство, гінекологія та біотехнологія відтворення тварин

За час виробничої практики здобувач вивчає умови утримання, догляду і годівлі ремонтного молодняка, маточного поголів'я і плідників, проводить клінічне дослідження і визначає їх придатність до відтворення. З цією метою оцінює загальний стан тварин, розвиток у них статевих органів, спостерігає за проявом ознак і повноцінністю статевого циклу (статевого збудження, тічки, охоти і овуляції) у самок і рефлексів статевого інстинкту (статевого потягу, ерекції, обіймаючого, парувального, еякуляції) у самців;

- приймає участь у штучному осіменінні тварин. Знайомиться з пунктом штучного осіменіння, планом отелів та осіменінь, іншою документацією, застосовуваними методами запліднення тварин та інструментами, організацією запліднення. Виявляє тварин з ознаками стадії збудження статевого циклу, готує їх до осіменіння, готує розчини та інструменти, розморожує та оцінює якість сперми за активністю спермій;

- знайомиться з організацією утримання, годівлею, доглядом та експлуатацією вагітних тварин в господарстві, контролює їх фізіологічний стан. Закріплює навички діагностики вагітності у корів і самок інших тварин;

- знайомиться з відбором, підготовкою та переведенням вагітних тварин у родильне відділення, організацією рододопомоги, методами надання допомоги при нормальних та патологічних родах, прийому плода та обробки пуповини, доглядом за вим'ям. Відпрацьовує та закріплює прийоми рододопомоги, догляду за новонародженим та матір'ю після родів;

- вивчає в господарстві випадки патології вагітності, родів і післяродового періоду, їх причини, ефективність лікування затримання посліду, вульвітів, вестибулітів, вагінітів, ендометритів, функціональних розладів статевої функції;

- вивчає розповсюдження серед корів захворювань молочної залози, закріплює навички їх діагностики, проведення лікування із застосуванням сучасних ефективних методів терапії;

- досліджує маточне поголів'я на неплідність, визначає її розповсюдження, причини, розробляє та запроваджує заходи профілактики неплідності;

- приймає участь в проведенні акушерської та гінекологічної диспансеризації

8. Підсумковий контроль – залік (за умови виконання вимог навчальної програми).